

ERIC LUNDQVIST

Ingen tobak inget halleluja

En sannfärdig berättelse
om missionären Algot Svensons
underbara omvändelse
på Nya Guinea

Första kapitlet

Kaimana var utom all fråga en söderhavsidyll. Det konstaterade Barthel mycket energiskt första dagen han kom dit. Kanske mera energiskt än uppriktigt. Barthel var nämligen inte alls någon söderhavs-entusiast, han var en civiliserad holländsk tjänsteman och föredrog kanalernas Amsterdam framför allt annat, särskilt före Kaimana. Men eftersom Barthel skulle komma att vistas Gud vet hur många år som ensam vit man, som holländska regeringens representant, i Kaimana, så var det bäst att försöka se dess fördelar.

Barthel var en mycket klok man både i egna och andras ögon. Redan tidigare hade han odlat konsten att umgås med sig själv. I Kaimana fulländade han denna konst i sådan grad att han ofta njöt av att ha en så vettig människa som sig själv att umgås med, en människa som överallt fann sig tillrätta och gjorde det bästa av varje situation både för sig själv och för andra. En ganska liten människa i centimeter mätt, ganska korpulent, litet alldagligt rödlätt, men till anden en jätte. En ensam jätte som var kung i Kaimana, kung för ett folk som naturligtvis inte hade en aning om hur ensam han var.

I Barthels levnadskonst ingick att varje gång han

återvända till Kaimana från någon inspektionsresa längs kusten lägga märke till dess skönhetsvärden och pliktskyldigast njuta av dem.

Längst in i den blånande viken låg byn. Ett korallrev bröt dyningen innan den rullade in mot strandens korallsand. Palmerna stod tätt med yviga kronor över den skära sanden. De stod så tätt att man inte såg något annat än palmer från havet. Bakom det smala palmstråket reste sig bergen i branta avsatser. Först till några hundra meters höjd, med så gott som lodräta väggar. Längre in i landet till flera tusen meters höjd, jättar som samlade den ur haven stigna, monsun-burna fukten, gjorde moln av den och höll kvar molnen tills de blev så tjocka att de brast och gav sitt vatten åter till jorden.

Men mellan bergen och palmerna fanns i alla fall plats för byn Kaimana. Med en enda lång bygata, parallell med stranden och en rad hus på varje sida.

Det är ett paradiset jag bor i, tänkte Barthel var gång han närmade sig sin residensstad. Ett paradiset där jag är ensam. Ensam med ett tiotal kinesiska handlare, några hundratal svarta papuas och så Mona.

Med Mona borde han ju inte varit ensam. Hon

borde ha varit Eva i detta söderhavsparadis, särskilt som hon sov i samma säng som Barthel om nätterna. Men trots den gemensamma sängen blev inte Mona betraktad som Eva av Barthel eller som kung Barthels drottning av de gula och svarta undersåtarna. Detta kunde ju tyckas underligt, allrahelst som Mona var rent syndigt vacker och dessutom en duktig och glad flicka som skötte Barthels hushåll mönstergillt. Men man förstår ju saken när man får höra att Mona hade brun hudfärg och kung Barthel så kallad vit. Vitskär och grov som på en skållad gris. Med den hudfärgen förblir man ensam om man så har millioner män-niskor av annan hudfärg omkring sig, t.o.m. i samma säng. Det var åtminstone Barthels åsikt.

Att det fanns folk som inte var lika förståndiga som han själv, det visste ju Barthel. En katolsk missionär, långt nere på sydkusten, tjatade alltid om att Barthel skulle låta viga sig vid Mona, betrakta henne och behandla henne som sin hustru och inte som en nyttig möbel. Vad begrep nu missionärer om sådana saker?

Barthel fnyste av förakt bara han tänkte på saken. Att han tänker på det just nu, då han står med armen om Monas liv, färdig att mitt i värsta middagshettan lämna skuggan på sin veranda för

bygatans glödande sand, beror på att i dag ska det komma en ny missio-när till Kaimana. Han har fått meddelande om den saken redan för ett par månader sedan från sin chef, residenten i Ambon. En ny missionär betyder säkert huvudbry, en massa arbete med att ordna och ställa för en sådan där herre som aldrig kan ta vara på sej själv. Och kanske också en del obehag med för-klaringar och prat angående hans förhållande till Mona.

Att Barthel nu ger sig ut i den ångande middags-hettan, till på köpet iförd högkragad, vitglänsande, guldgalonerad, av Mona nystruken uniform, beror på att i dag är dagen för Den Stora Händelsen.

Den Stora Händelsen är att linjeångaren kommer. Medförande post, öl, varor, en fläkt från stora världen och så nu som extra traktering en missionär. Båten kommer endast en gång varannan månad och är egentligen den enda anledningen till att Barthel alls bryr sig om att räkna tiden.

Gråvit är bygatans vid middagstid oskuggade sand. Grå är husen längs dess sidor. Kinesernas hus av grå plankor, papua-hyddorna av brungrå palmblad. Men Barthels bungalow på höga pålar har varit vitmålad och är helt ljust grå. Med vita liljor längs stensatta gångar.

Värdigt och lugnt med oändligt rak hållning går

Barthel längs bygatan. Nickar nådigt när en papua som legat och sovit under en palm hoppar upp och bugar, gör stram honnör när han passerar vaktposten. Kasernen är av bambu och palmblad och där bor hans tjugo javanska soldater. Han gör mindre stram honnör för en kineshandlares övergödda kvinna och får bara upp ett par nonchalanta fingrar för en väl frimodigt nickande kines.

När han äntligen kommer ner till bryggan blir det mera honnör. Först för de båda svarta tulltjänstemännen och sen för två papua-poliser som stampar med sina bara fötter i bryggans bräder i stället för att smälla med klackar.

— Har båten redan kastat ankar, frågar Barthel fast han både hört och sett att båten låtit ankaret gå utanför revet.

— Saja, tuan besar, skriker poliserna och tullarna i korus.

Sen tiger Barthel, står och väntar på motorjollen som redan närmar sig och tänker på att snart får han sitta ombord med ett glas kallt öl inom angenämt räckhåll. Det var två månader sen sist. Snart får han träffa sin vän kaptenen, vara som en människa bland människor, lämna tjänst och värdighet i land.

Värdighet var det ja. Den måste man särskilt

tänka på när man inte är så storväxt och kraftig som önskvärt vore. Barthel är mera kort än lång och mera knubbig än kraftig. Han drar nu med fingret i den stramande uniformskragen och känner med ogillande att dubbelhakan tycks ha svällt sen sist. Och vad tusan gör Mona med byxorna — de blir ju trängre efter varje tvätt?

Varje gång Barthel lägger märke till sin fetlagdhet kan han inte undgå att komma ihåg sitt möte med kannibalerna därnere i Mimikatrakten. Han var där för att försöka få dessa vildar att betala skatt till honom och Staten. För all del, de tog emot honom mycket vänligt. De kom ombord på hans motorbåt så många som fick plats och dessa väldiga kroknästa karlar som var huvudet högre än Barthel hälsade honom med näsgnuggning och stod och strök och klappade honom på hans lilla feta lekamen så han kände sig riktigt kuslig till mods och snabbt beslöt att inte alls gå i land. Han tänkte hela tiden på hur han själv brukade vänslas med slaktgrisen hemma på fädernegården i Holland.

Jo, de tyckte nog om honom de där vilda manowees. De flesta människor tyckte ju om honom. Av en eller annan anledning. Hans chef residenten gillade att han drev in skatter som en dammsugare, den katolske missionären tyckte om

honom som omvändelseobjekt, papuas tyckte han var bra som hindrade kineserna att lura dem alltför mycket och kineshandlarna tyckte om honom för att han lät dem få ta så stora vinster på sina affärer med papuas. Och Mona, ja, det var antagligt att hon också tyckte om honom. Men den som beundrade Barthel mest för närvarande var kaptenen på linjebåten. Han ansåg det vara ett under att Barthel hade hållit ut två år i Kaimana utan att ha blivit tokig. Det skulle vara en friesländare som gick i land med det, sa kapten. Både han och Barthel var frieser, lite förmer än vanliga holländare i egna ögon.

Och nu skulle strax Barthel och kapten Bock fira återseendets glädje. De skulle hälla öl i struparna och läsa beundran och vänskap i varandras ögon, de skulle dricka genever till långt in på natten och de skulle resonera om saker som betyder något här livet, om kvinnor, löner, den dumma regeringspolitiken, varandras duktighet och när de blev riktigt spritsen-timentala om det älskade hemlandet.

Motorslupen har hunnit så nära nu att Barthel ser att det sitter en främling bredvid tredje styrman. Det är naturligtvis den utlovade missionären.

Styrman hälsar högaktningsfullt på Barthel när

slupen lägger till.

— Kapten hälsar att ni är välkommen ombord! Och här har jag med sällskap åt er, en amerikansk missionär som inte kan säga mer än halleluja på holländska än.

Barthel räcker handen åt missionären sen han hälsat på styrman med lagom kamratlighet.

— Mitt namn är Barthel, jag är kontrollör på den här platsen

— Vilket betyder kung över södra Nya Guinea, tillägger styrman med ett grin.

— Svenson, Algot Svenson. Roligt att träffa er.

— Se till att den här tuans bagage kommer upp till mitt hus, säger Barthel åt de båda poliserna som genast hoppar i båten ock börjar kånka på några tunga koffertar och några väskor. De slänger upp en koffert på på en nästan naken papua och han skumpar i väg längs bryggan med den.

Svenson börjar skrika och gestikulera:

— Stopp, stopp! Var snäll och säj till honom att det där är min koffert. Jag förstår inte språket, de begriper mej ju inte!

— Lugn, lugn, säger Barthel och ger Svenson en blick vars roade förakt han inte försöker skyla. Trots att Svenson är huvudet längre känner Barthel sej oerhört överlägsen. Karlen är ju svettig, smutsig,

nervös, mager och hållningslös. Dessutom är hans tropikhjälms minst två nummer för stor.

— Det är jag som har gett order att era saker ska bäras upp till mitt hus, säger Barthel lite överlägset långsamt för att försöka skyla över sin dåliga engelska.

— Till ert hus? Jag förstår inte, men jag vill bo på hotellet.

— Följ med nu tillbaka till båten så äter vi lunch där, säger Barthel. Jag ska förklara saken för er så småningom. Här i Kaimana kan ni ändå inte få någon lunch i dag.

— O, nej, nej, jag kan inte gå med tillbaka nu, jag måste i land, till hotellet.

— Det finns inget hotell, herr Svenson. Jag förstår att de inbillade er i Ambon att det skulle finnas ett hotell här. För tio år sen lär här ha funnits ett palmbladsskjul där resande kunde söka tak över huvudet. Men det har ruttnat bort för länge sen.

— Men vad ska jag då ta mej till! Jag skulle ju bo på hotellet!

— Det ordnar sej alltid! Allting ordnar sej här, herr Svenson. Ni kommer att bo i mitt hus så länge ni är i Kaimana, jag ska nog ordna den saken, men nu ska vi ombord och äta det sista civiliserade mål mat ni får på två månader.

— Nej, jag kan inte gå ombord igen. Fröken Smith ... jag har redan sagt farväl, jag stannar här, ser till mitt bagage ...

— Här händer inget med ert bagage. Men vill ni nödvändigt stanna här så följ med den här polisen så visar han er upp i mitt hus. Vi ses i kväll, herr Svenson.

Barthel blinkar åt styrman som blinkar tillbaka, slupen lägger ut och när de är utom hörhåll från Svenson säger Barthel med en suck:

— En sån karl, en sån karl! Och den ska jag ha här i flera år kanske!

— Jaså, lever du än! Har du inte blivit oppäten, skriker kapten uppe från bryggan ner så snart Barthel har satt sin fot på trappan längs skeppssidan. Barthel bara mumlar något till svar men kapten fortsätter att skrika till honom ända tills Barthel har kommit till honom på bryggan. Då sänker han rösten lite, sparkar fram ett par rottingstolar, lägger sina väldiga nävar på Barthels skuldror och tvingar ner honom i en av stolarna. Så ropar han på mässpojken och det tar bara sekunder innan en barfota javan har ställt två immiga ölglas framför dem. Så stirrar de varandra i ögonen ett slag med utslätade ansikten så som verkliga män gör och

höjer glasen. Men Barthel hinner inte sätta det till sina runda, törstiga läppar förrän han blir avbruten. En kvinna står plötsligt vid deras bord:

— Jag förstår att ni är herr Barthel och naturligtvis har min fästman redan talat om för er vem jag är. Han kommer ju att arbeta inom ert distrikt den närmaste tiden.

Hon talar på bred amerikanska och Barthel fattar inte riktigt vad det är hon säger eller vad hon vill. Han blir sittande med glaset halvvägs till munnen och stirrar på henne.

En alldeles för lång, ljusgrå klänning som sitter otroligt illa på en kantig kropp, troligen utan bröst. Hon kan vara mellan trettio och fyrtio år gammal. Glanslöst, slätkammat råttfärgat hår; man kan inte avgöra om det är kortklippt eller av naturen inte kan bli längre än att det räcker till den där diminutiva knuten i nacken. Långt, smalt ansikte med liten haka, lång spetsig näsa, bakåtlutande panna. Skulle man på grund av hakans litenhet vid första ögonkastet tro att denna dam hörde till de viljesvaga försvinner denna tro omedelbart och för alltid sen man sett blicken i hennes mycket ljusa, grå ögon. Ur dem lyser mer än viljestyrka. Barthel tycker sig genast läsa ren fanatism och när hon riktar blicken på hans ölglas sätter han raskt ner det på bordet

igen, men behåller greppet om det med handen. Den där blicken skulle kunna krossa det.

— På vår missionsstation på Ambon har jag redan hört allting om er, herr Barthel. Jag vet att ni är protestant och att ni förstås på allt sätt kommer att hjälpa herr Svenson i hans välsignade arbete ...

— Nja, fröken Smith, vågar kapten avbryta, jag känner ju Barthel och om ni räknar med honom som en duktig hantlangare vid döpandet har ni nog räknat fel ...

Kapten får en blick som egentligen borde dödat honom. Till fröken Smiths och Barthels förvåning verkar han ej ens skadskjuten utan låter genast sin väldiga skrovliga bas börja mullra igen:

— Kanske jag får föreställa: Dej känner ju alla, Barthel, men jag förstår att du inte begriper att det här är fröken Smith. Fröken Smith som är trolovad med Jesusmannen Svenson som jag nyss har låtit landsätta på din kust. Fröken Smith som jag har haft nöjet att ha som passagerare från Ambon. Fröken Smith som kommer att följa med mig ända till Makassar där jag med saknad överlämnar henne till en annan båt som tar henne till Java där hon under någon tid ska omvända hedningar ... Sitt ner, fröken Smith, sitt ner och bekanta er med herr Barthel.

— Till kapten Bock har jag för länge sen sagt

det sista jag tänker säga. Det jag vill säga er herr Barthel säger jag helst stående.

Ölglasen och kaptenen träffas åter av hennes blickar som säger långt mer än hennes föraktfulla ord.

— Ni ska veta herr Barthel, att Svenson har kommit direkt från Staterna där han nyss slutat vår missionsskola. Jag var förstås hans lärarinna och han har visat en enastående ambition och stora anlag för omvändelsearbete, han är tydligt kallad av Vår Herre. Det var missionsledningen på Ambon som ansåg att han skulle sändas hit till Nya Guinea. Att han skulle få börja sin gärning på ett fullkomligt jungfruligt fält. Trots att han hör till Herrens utvalda, tycker jag ändå inte det är riktigt rätt att ge honom hans första post i ett land där hedendomen och de dåliga sederna är så kompakta som på Nya Guinea.

— Låt gå för hedendomen, försöker Barthel avbryta, men vad sederna beträffar vet jag inte om de är sämre här än i Staterna

— Som sagt tycker jag inte det är riktigt förståndigt att låta en ung man bli ensam här och jag hoppas att ni, herr Barthel, kommer att ge honom all den hjälp ni som styresman är skyldig att ge honom. Dom sa i Ambon att han skulle placeras i

Omba. Visst är Svenson stark och inte tror jag han kommer att falla för några frestelser men jag har hört att det finns folk här som går spritt nakna. Om det verkligen är så låter ni dem säkert börja använda kläder så snart Svenson kommer dit? Att gå naken är ju anskrämligt och så syn-digt att jag inte ens vill tänka på det. Det förleder till synd, herr Barthel

— Den du! Den du, hojtar kapten Bock på holländska och bölar av skratt. Barthel skruvar sig lite på stolen, tar tag i glaset men sätter ner det igen:

— Jag måste tyvärr säga er fröken Smith att så gott som alla papuas här går mer eller mindre nakna. I Omba har dom så vitt jag vet inte en tråd på kroppen ...

— Men det är ju hemskt! Det är ju oerhört! Hur kan sånt få existera...

— och jag har aldrig märkt att den där nakenheten skulle befordra det ni kallar synd. Jag kan inte heller tänka mig att deras nakenhet skulle kunna förleda er herr Svenson till sådan synd ni tänker på. Såvitt han inte är alldeles särskilt lättpåverkad.

— Herr Svenson är stark, herr Barthel. Oerhört stark i tron och förtröstan. Men även den starkaste kan råka ut för frestelser. Den där nakenheten vill jag inte tala om mer, jag litar på att ni ser till att folket i Omba sätter på sig kläder och uppför sig

som människor. Jag har också hört, herr Barthel, att en styresman som ni kan både påskynda och hindra vårt frälsningsarbete. Jag begriper ju att ni kommer att göra allt för Svenson så att han lyckas i sin gärning, så att han kan rapportera många hundra nydöpta i varje månad.

— Förstår jag er rätt, fröken Smith, så önskar ni att jag ser till att papuas låter döpa sig av herr Svenson i antal av flera hundra per månad. Ni förstår att det blir en dyr historia. . .

— Ni menar väl inte att vi ska betala er för att ni gör er skyldighet? Ni är ju själv protestant och måste göra allt ni kan för att sprida den enda rätta läran.

Barthel talar så knagglig engelska att det är alltför lätt för fröken Smith att falla honom i talet.

— En dyr historia sa jag, för man måste ju sätta kläder på dem, sa ni. Minst ett par byxor per omvänd själ, fröken Smith. Det blir stora summor, det. Stora för oss som är vana att röra oss med små medel.

— Men naturligtvis ska folket själva köpa sina kläder!

— Har inget att köpa för, inget att göra kläder av. Här kostar det som sagt minst ett par byxor av svart tyg att omvända en papua till den enda rätta

läran. Och vill man omvända kvinnorna måste man sätta en sarong eller klänning på dem. Det blir inte billigt alls, förstår ni.

— Den saken måste ordnas, herr Barthel. Folket måste döpas och det är klart att en döpt inte får gå naken. Inte ens hedningarna får tillåtas gå nakna här längre.

— Tänka sej att kunna köpa en själ för ett par byxor! Vilket underbart land! brummar kaptenen. Kom nu Barthel, maten väntar. Ni far ursäkta oss, fröken Smith. Barthel och jag äter uppe på bryggan.

Han tar utan vidare Barthel i armen och släpar i väg med honom upp på bryggan där immiga geneverglas star och väntar vid sidan av nya ölglas.

Först skrattar och bölar de vildsint åt fröken Smith och hennes Svenson, men snart är de båda glömda för öl och genever och mängder av läcker mat som utan svårighet lockar fram gammal fin vänskap och djup, ömsesidig beundran.

Äntligen får Barthel känna sig som en civiliserad människa i civiliserat sällskap, åter får han tänka civiliserade tankar, föra civiliserat samtal om sprit, kvinnor och lönegrader, bli civiliserat berusad av genever, öl och en supbroders varma ord.

Några timmar senare lättar båten ankar. Tutar extra

ett par gånger som avsked åt Barthel som nu med viss försiktighet vandrar längs bryggans lätt båg-
nande plankor. Hans mage är tung av öl, ögonen
dimmiga men huvudet fullt av lätta tankar. Vore han
inte kontrollör och hade sin stora värdighet att tänka
på skulle han ta snedsprång och kanske slå kuller-
byttor från bryggan ned i vattnet där röda och gula
fiskar står och glor på honom utan att hälsa eller
göra honnör. Nu går han i stället linjerakt och stelt
som hade han en eldgaffel i ryggen. Svetten pärlar i
hans skinande röda ansikte, men han knäpper ändå
igen de översta uniformsknapparna som han knäppt
upp under den glada lunchen. Här är han ju kung,
för tusan! Det vet varenda en här och allra mest lian
själv. Hellre den förste i Kaimana än den andre i
Ambon, tänker Barthel, spänner ut bröstet en aning
och försöker förgäves dra in magen. Kärleksfullt
låter han blicken glida längs strandens bugande
palmer upp mot hans lilla träslott med palmblads-
tak, som ligger där vid den porlande bäcken,
vitmålat med liljor längs trädgårdsgångarna,
hibiscus och gardenia till häckar och
regnvattenstunnan tronande på sin ställning av
halvrutten bambu vid husgaveln.

Mona står där och ler mot honom och alla de vita
tänderna glimmar i det bruna ansiktet. Han stöder

sig mt hennes axel medan de går uppför trappan. Axeln är mjuk och rund, hennes pladdrande läppar är mjuka och runda, hela Mona är mjuk och rund. Och säkert full i fan, tänker Barthel. Vad skulle han ta sej till utan Mona? Skaffa en annan, förstås! Men utan detta som officiellt kallas synd och lösaktighet skulle han inte stå ut en dag i Kaimana. Gifva sej med henne? Dumheter! Överspända dumheter. Han ska ju inte bo här hela sitt liv! Och Mona? Tja ..

— Den där nye tunn, vad är det för en? Har aldrig sett en så smutsig vit man förr. Luktas svett lång väg. Kan inte ett ord malajiska. ögon bleka som vatten. Och vågar inte se på mej. Smygtittar bara på mej. Vad har du sagt om mej till honom?

— Inget, han vet inte vem du är, Mona. Han är alldeles ny. Kan inget. Vet inget. Vi måste väl lära honom.

— Jag lät sätta in hans koffertar i gästrummet. Nu sitter han på en av dem. Bara sitter och stirrar och mumlar ibland. Två gånger har jag gått in och försökt få honom att förstå att han kan få mat om han vill. Han begriper ingenting.

— Han är en sån där missionär, du vet. En sån där som ska döpa papuas och sätta byxor på dom. Vi måste väl ha honom här en tid, förstår jag. Kom nu så går vi och sover ett slag. Tung i huvet av öl, förstår

du. Kom!

Barthel tar henne i handen och de går in i sängkammaren. Snart hörs Barthels djupa snarkningar från den myggnätsomhängda sängen. Den är två meter i fyrkant inred myggnaädet runtom på två meter höga stolpar. Ett litet rum för sig där Banhel tillbringar en stor del av sin tid.

Under det Barthel sover faller regnet. Det är som om de tunga molnen som samlats av de höga bergen plötsligt blivit till ett väldigt vattenfall som tumlar utför de branta bergsstupen ner över den palm-skuggade byn.

Svenson som blivit sittande på en koffert i det rum som anvisats honom ser genom fönstergluggen hur gården plötsligt blir blank av strömmande vatten, hur bäcken stiger och dånande går över sina bräddar. Han ser palmkronorna vaja och böjas av den hårda vinden, förnimmer hur allting tycks sköljas bort i en väldig störtvåg vid blixters ljus och åskans dån. Detta måste vara yttersta dagen, syndafloden som kommer. Han kan inte längre se till närmaste hus. Han faller på knä och vill be böner, tigga om frälsning för sin syndiga själ. Då hör han skrattande tjut alldeles inpå sig. Han tittar längre ut genom gluggen. Får se ett par kvinnor ta av

sej de sista plaggen för att stojande bada under stuprännans tjocka stråle. Kvickt måste gluggen igen. Herre, vilken synd! Sen han fått gluggen stängd faller han på knä helt nära väggen, och upptäcker att han kan se de badande genom en springa. Hans rädsla för syndafloden har försvunnit. Endast synden rädes han nu. Synden som rasar i hans darrande kött.

Regnmörkret som nästan gjorde dagen till natt lättar. Solen lyser med sina sista strålar över det friska, nytvagna landskapet. Trollar fram Österlandets alla ädelstenar på blad, på gråa palmbladstak, på vita liljekalkar. Belåtna paddor kryper fram ur sina gömslen, våta insekter försöker torka vingarna och Barthel kryper ur sin säng, lurvig och härsken.

Mona har långt tidigare lämnat myggnätets hägn och gått ut i köket för att koka te. Nu kommer hon med tebrickan, ut på verandan.

Iförd morgonrock har Barthel sjunkit ner i en rottingstol. Benen spretar rakt ut, armarna hänger slött ner på var sida om stolens tjocka armstöd, huvudet hänger ner mot bröstet.

— Sitt inte så där! Vi har ju främmande! väser Mona, slänger ner tebrickan, rusar efter en kam och börjar att försöka släta till Bartheis rufsiga hår. Hon

drar igen rocken om hans lurviga bröst. Kalsonger!
Du har ju inga kalsonger på dej!

— Vill inga ha. Vill inte se missionären nu.
Måste bada först.

— Gå och bada då! Han kan ju komma när som helst. Ni får dricka te sen. Inte kan du sitta så här!

Barthel försvinner lydigt i badrummet. Under det han håller vatten över sej med öskaret svär han först över Mona. Men allteftersom vattnet börjar pigga upp honom börjar han berömma henne. Visst tusan har hon rätt! Inte kan han bara ge fan i Svenson. Han måste ju ta hand om honom, måste visa sej från sin rätta sida, sin tjänstemannasida från första början. Få Svenson att med en gång förstå vem han, Barthel, egentligen är. Han måste rätt och slätt imponera på honom.

Om en kvarts timme uppenbarar sig Barthel på nytt på verandan. Med rosigt, nyrakat ansikte, vit, guldbeslagen uniform, välkammat hår, skor på fötterna och konungslighet i blicken.

— Nu, Mona, kan du hämta hit den där skriftlärde så får vi se vad vi ska göra med honom.

— Men han begriper ju inte vad jag säger. Jag tror inte han är klok. Nyss när jag skulle se till honom satt han och tjuvtitta genom väggen på kokerskan då hon badade i regnet. En karl som gör

så är inte klok. Gjorde du så skulle jag lämna dej ögonblickligen!

— Äh fan! Svältfödd förstås. Fröken Smith ... Mona, säj come here åt honom, kan du säga det? *Kom hirr*, så kommer han.

Mona hasar i väg på sina bara fötter. Hennes blommiga sarong försvinner i mörkret som härskar i Svensons rum. Barthel hör henne säga sitt "kom hirr" och sen högljutt fnittra. Svenson kommer inte.

— Herr Svenson! Var god och kom hit, skriker Barthel.

Med tveksamma steg, blinkande mot ljuset från Primuslampan över tebordet, kommer Svenson. Han har varken tvättat sig eller badat eller bytt kläder. Bredvid den prydlige Barthel ser han rent otroligt schaskig ut.

— Jaså, ursäkta att jag att jag. störde er, trodde ni redan hade hunnit bada och klä om er. Har ni kanske inte sovit heller?

— Sovit. Men det är ju inte natt än? Jag har faktiskt inte gjort någonting. Jag förstår ju inte språket här. Vi lärde ju malaajiska på missionsskolan men det måtte varit en annan sort än den de använder här.

— Det är uttalet. Ni har väl lärt er att använda amerikanskt uttal, förstår jag. För all del, inget ont

om den amerikanska accenten men till malajiska passar den inte riktigt. Jo, nu måste jag väl tala om för er hur man lever här. Ni får ursäkta om jag uttrycker mej lite rakt på sak, men min engelska är ju inte vad den borde vara. Alltså! Här badar man minst två gånger om dan. På morron och på eftermiddan. Helst innan det blivit mörkt för malariamoskiternas skull. De kommer fram först sen det har börjat att skymma. Och man går aldrig i samma kläder mer än högst en dag. Det där med middagssovandet kan man ju ordna som det bäst passar en. Alla vi tjänstemän i Ost-Indien brukar sova ett slag mellan klockan två och fem. Vi börjar ju vår arbetsdag före klockan sju på morgonen.

— Säg åt honom han går och badar! Han luktar ju så man storknar, säger Mona som kommer för att servera te. Hon är säker på att inte bli förstadd av gästen.

— Vill ni kanske skölja av er innan ni tar en kopp eller väntar ni ett slag? Mona, hm, min hushållerska visar er gärna vägen till badrummet.

— Kom hirr, kom hirr, kvittrar Mona och trippar före Svenson som halvt skräckslagen följer henne. De går först in i Svensons rum och medan han bara står och glor tafatt letar Mona med säker intuition fram rena underkläder och en ren vit

kostym ur hans koffert. Sen tar hon honom utan vidare i ärmen och släpar med honom till badrummet som liksom köket ligger i den uthuslänga som med en taktäckt gång är förenad med huvudbyggnaden. Hon tänder en liten fotogenlampa och visar hur man slår vatten över sej med en skopa ur den stora tunnan som står där.

Svenson stänger dörren med regel från insidan, tittar genom en springa om Mona verkligen försvunnit innan han vågar blotta sin kropp och ovan och klumpigt hälla vatten över den.

Kors för tusan, tänker Barthel, då Svenson så lydigt går och badar, den där kommer jag att göra vad jag vill med. Han äter ur min hand redan innan han är fullt tam. Det blir bara att ge order och se till att han ställer till minsta möjliga förtret för mej och mina svartingar. Tror det blir bäst att låta honom hållas här i Kaimana en tid först. Lära sej språket, stänga av sig, det värsta omvändelsenitet på mina muhammedaner här.

Mona sätter sej på armstödet till Barthels stol och stryker sej mot honom som en kelsjuk kattunge. Barthel nyper henne i låren och smuttar ibland på sitt te. När en betydligt uppsnyggad Svenson tveksamt kommer ut på verandan flyger Mona upp som er-tappad med något otillåtet. Hon får tag i

tekannan och slår upp en kopp åt Svenson.

— Socker? Mjölk? fnittrar hon och glittrar med ögon och tänder så att Svenson helt tappar fattningen.

— Tuan vill ha både socker och mjölk i teet, stå inte och gör dej till, fräser Barthel på malajiska. På engelska fortsätter lian: Hon är min så kallade hushållerska. Det är lika bra att tala om det med en gång eftersom vi ändå kommer att leva tillsammans här en längre tid. Det är sed här i landet att tjänstemän på såna här avlägsna platser har en hushållerska.

— Ursäkta, jag förstår visst inte riktigt, hushållerska?

— Ja, ja, det där förstår ni sen. Nu ska vi prata om hur vi ska ordna för er. Ni får naturligtvis bo här hos mej så länge ni vill, men jag hade tänkt att när ni om ett par månader hade lärt er lite mer av språket och av folkets sedvänjor här, vant er vid klimatet och sånt där så kunde vi tänka på att ni begav er till Omba. Ni sa ju att er ledning i Ambon ville placera er där? Fast Omba, är då en otroligt illa vald plats.

— Men, herr Barthel, i Ambon sa de att jag omedelbart skulle ge mej av till Omba för att börja mitt omvändelsearbete där. Jag har också själv

tydligt förnummit att det är *Hans* mening att jag far dit genast..

— Men förstår ni då inte att ni kommit till ett annat land än Staterna nu? Omba ligger på ett par dagars avstånd härifrån med motorbåt. På en kust utan någon som helst bebyggelse, utom några eländiga papuahyddor. Ni kan inte komma därifrån på flera månader sen ni en gång satts i land där. Bara ett par kinesisk handelsskonare seglar förbi. Jag kommer dit högst en gång om året med min motorbåt. Var ska ni bo? Vad ska ni ta er till om ni kommer dit? Saken måste förberedas, det förstår ni väl!

— Både jag och min ledning har förstått att jag ska mötas av svårigheter. Men jag är ju utsänd för att strida. För att strida mot alla svårigheter som Djävulen ställer i min väg Barthel rätar sej otåligt på sin stol. Det här var visst inte riktigt så enkelt som han tänkt sej.

— För all del, det seglar en kinesskuta öster ut just i morgon. Med varor till Mimfika. Varor som kom med båten i dag. Naturligtvis kan ni följa med den båten och sättas i land i Omba. Men det vore mord! Mord och galenskap!

— Om det är sant vad ni säger skulle aldrig min ledning ha sänt mej dit.

Barthel vet inte om Svenson menar ledningen i himlen eller den i Ambon. Bada tycks för resten veta lika litet om Omba.

— Ni måste ha en betjänt sam tvättar och lagar mat åt er. Ni måste få tag i några timmermän här som bygger er ett hus där nere i Omba. jag måste ordna med ett par poliser som följer er för att skydda er och ordna för er så kontakten inled papuas blir den rätta. Sant går inte att ordna tills i morgon, det förstår ni väl. har aldrig

— Jag har aldrig hört att jag skulle behöva använda någon betjänt. Jag har med mej ett större förråd konservburkar som jag hade tänkt leva av första tiden. De kan jag själv värma. Sedan kan jag väl alltid skaffa mej mat hos folket jag bor hos. Får lära mej äta ris, förstås. Och vad polisskydd beträffar får jag undanbe mej den saken. Jag tror på en Högre Makt som skyddar de sina.

— Men det är ju vanvett! Ris! Inbillar ni er att papuas odlar ris? Att de kan laga mat? ja, ni får väl se. Vore det inte så att det är lag som har ansvaret för er skulle ni gärna få resa, det begriper ni väl. Men jag kommer att ställas till ansvar för att jag låtit er begå självmord på det där sättet.

— Herr Barthel, jag fritar er fullkomligt från allt ansvar. Jag begriper att ni inte har en aning om

vem som egentligen har ansvaret för vad som händer oss. Ni hör inte till oss troende. jag ska bedja för er och hoppas jag kan bli er till hjälp att finna Jesus.

— Ja inte finner jag honom i Omba, säger Barthel hädiskt på holländska, sen fortsätter han på engelska: Låt oss nu för all del tala lugnt och förståndigt med varandra. Försök sätta er in i att vi är de enda vita männen inom ett område betydligt större än hela gamla Holland. Det kanske inte imponerar på en amerikan så mycket att börja med, men när ni har börjat traska omkring i detta område så lovar jag att ni blir imponerad ...

— Förlåt men jag är inte amerikan, det är ett missförstånd. Jag kommer visserligen från Staterna nu där jag gått i var skola, men jag är svensk och har bara varit ett par år i Staterna.

- Kors är ni skandinav? Det var roligt. Då är vi ju närapå landsmän. Jag är själv från Friesland och inbillar mej att vi frie-ser står ganska nära skandinaverna. Jaså ni är svensk! Lat oss ta en drink tillsammans då och känna oss som landsmän och bröder. Ta hit glas, Mona!

— 'fack, tack men ni förstör väl att jag inte smakar alkohol, herr Barthel.

— Tja, då vet jag inte annat än att jag får

fortsätta att försöka klargöra situationen för er. Vilket kanske hade gått lättare efter en drink. Jag har redan sagt att ni inte kan klara er utan betjänt, poliser, timmermän och sånt där. Vidare måste jag varna er för att det är ett av världens värsta malariahål ni kommer till. Om möjligt värre än här i Kaimana. In under myggnätet så fort det skymmer om kvällen. Drick aldrig okokt vatten, gå aldrig vid flodstranden sen det mörknat, da blir ni krokodilmat, jag tror aldrig Våra Herre försöker hindra krokodilerna ...

— Ni behagar skämta om saker som jag inte alls ser något lustigt i. Ni sade att det går en båt i morgon och jag skulle mycket gärna vilja följa med den.

— Tänk på krokodilerna. Se efter att inga ormar har kornmit in i er säng innan ni lägger er om kvällen. Att det inte har krupit in några skorpioner i era skor innan ni tar er på dem om morgonen. Var Herre kan glömma att vaka över skorna nån gång ...

— Ni skämtar om någon ni ej känner...

— Och tänk på att alltid uppträda fast och bestämt mot papuas. Kom ihåg att jag har indelat mitt område i två stora avdelningar, den östra står öppen för de katolska missionärerna, den västra för de protestantiska, Omarfloden är gräns. Jag vill inte

att de protestantiska och katolska missionärerna försöker konkurrera med varandra om papuas själar ...

— Tyvärr måste jag till Omba, antingen det ligger öster eller väster om Omarfloden. Jag är mycket ledsen att ni så lite tycks förstå min ställning, herr Barthel.

— Omba ligger väster om Omarfloden. Lyckligtvis. Nu vet ni kanske redan att det har blivit sed här att protestantiska missionärer ger papuas ett par byxor för att de låter döpa sej. Ett par svarta kalsonger. Kostar bara femtio cent hos kineshandlarna här. Om svartingarna fått både nattvard och kalsonger av er hade ni haft ett säkert försprång framför katolikerna.

— Herr Barthel! Jag hoppas verkligen att ni inte försöker driva med mej. Att ni inte hädar och talar om heliga ting på det sätt ni gör av ond vilja utan endast av oförstånd. För mej är det rent upprörande att lyssna till vad ni säger. Ni pratar om vårt heliga kall, vårt omvändelsearbete som om det skulle vara någon sorts affärsrörelse. Förstår ni inte hur betydelselösa era ord om faror och svårigheter verkar för en som går Herrens ärende, som är under Hans beskydd. Förstår ni inte att jag omöjligt kan ta råd eller ledning från någon annan än Honom.

— Det är tråkigt om jag har sårat er. Men ni måste förstå att jag bara gör min plikt. Jag kommer inte att med våld hindra er att följa med kinesskutan till Omba i morgon, men det är ändå min skyldighet att varna er så gott jag kan. Det är min plikt att råda er att så att säga gå varsamt fram med ert omvändelse-arbete. Ni måste förstå att innan inte i en handvändning gör en kristen av en hednisk kannibal. Ni måste tänka på att inte med en gång förbjuda alla hedniska seder och riter de har. De tål inte det, tar verkligen allvarlig skada till sin karaktär av det. Visst är en del av deras fester i våra ögon lite vilda. Till exempel deras näsgenomborrningsfester då de borrar hål i näsan på de ynglingar som är redo att bli män. Det sker under mystiska riter, förskräckligt supande och sexuella orgier. Sánt där måste bort förstås, så småningom. Men inte med en gång. Det är farligt ur alla synpunkter. Det förstår ni också så snart ni lärt känna folket . . .

Nu reser sej Svenson upp, darrande i hela sin gängliga kropp, med glänsande ögon:

- Vi har så helt olika åsikter om allting att jag anser allt vidare resonemang lönlöst. Jag hoppas att ni vill vara vänlig att ordna så att jag får följa med den där kinesskutan till Omba i morgon. Om ni

ursäktar mej vill jag helst gå och lägga mig nu.

— Ta det lugnt för all del! Vi ska åtminstone äta tillsammans nu innan ni lägger er. Mona har redan maten färdig. Bara ris och fisk förstås, ni får väl försöka hålla till godo. Jag lovar att ordna så ni kommer med båten i morgon.

Barthel inser att han förlorat första drabbningen mot Svenson. Han hade tydligen helt misstagit sig på honom. Denne gänglige, till synes menlöse och viljelöse missionär tycktes hålla sig med både övertygelse och viljekraft under den missledande ytan. Nåja, ville inte nu ta ledning från Barthel skulle det väl gå lättare för honom sen han vistats någon tid vid Omba. Så kom han plötsligt ihåg något fröken Smith sagt och säger åt Svenson som just slutat att be över sin tallrik med ångande ris:

— Jo, jag måste tala om för er, även om ni inte förstod det nyss, att utan svarta kalsonger får ni inte döpa en enda papua. De kommer att vägra trots all vältalighet ...

— Inte min vältalighet men Den Helige Ande skall ...

— Enda möjligheten att få döpa dem utan att betala för det skulle vara om jag befälde dem att lyssna till er förkunnelse. Med hjälp av militär, polis och så vidare har vi under de sista tjugo åren lyckats

få papuas längs kusten här att förstå att det vore vansinne av dem att inte lyda den vite tuan som sitter i Kaimana. För all del, en dyrköpt lärdom men mycket nyttig. Nu hörde jag också fröken Smith säga något om att man förväntade sej, att er Ledning förväntade sej, att ni döpte i så där tämligen rask följd. Några hundra i månaden tyckte jag hon nämnde som lämpligt tal. Nu har vi inte så många hundra där i Omba, men dom som finns låter gärna döpa sej på order av mej. Eller ...

— Naturligtvis, naturligtvis, herr Barthel. Det är klart att var ledning i Ambon gärna ser att många räddas till Herren, att Han gärna ser att de vilsegångna kommer på rätt väg i så stort antal som möjligt.

Svenson lägger ner skeden med ris han tänkt föra till munnen. Hans händer darrar tydligt, Barthel tycker sig märka en begynnande osäkerhet hos honom. Han har visst lyckats skjuta ett aldrig så litet hål i Svensons skinande rustning av orubblig tro.

— Om ni herr Barthel på något sätt kan påverka de hedniska papuas att lyssna till förkunnelsen av Ordet, att låta omvända sej till den Rätta Läran, så är det er plikt som kristen människa att göra allt ni kan i den vägen. Jag kan inte tänka mej annat än att ni tänker som jag i den saken. Det där med byxorna

skall väl i så fall också gå att ordna ...

— Och om dom sen inte sätter byxorna på benen utan virar dom om huvudet i stället som dom brukar göra? Men det där ordnar sig nog så småningom. Följ nu bara mina råd, stanna där ett slag först så ska ni få se att allt ordnar se till er belåtenhet, Låt oss för all del äta nu innan riset kallnar.

Under tystnad äter de. Barthel tror att han nu har fått Svenson

Men föga visste han vad som rörde sig i Svensons huvud. Förutom att det var ganska tydligt att hans sinnesjämvikt svårt stördes av Mona. Hon passade upp vid bordet och snodde omkring runt Svenson, bjöd på alla olika sorters smårätter till riset, la för honom mera ris, slog i kallt te till dryck och snuddade ofta vid honom med sina bara, bruna armar. Det var tydligt att Svenson hade det svårt.

Svenson hade ofta haft det svårt. Han hade vuxit upp på ett litet hemman någonstans i Småland. Fadern hade varit en mycket hård och egocentrisk människa som fullkomligt tyranniserade modern och den gänglige, blodfattige sonen. Sin barndom ville Svenson helst aldrig tänka på. Åtminstone inte på den tid som låg före vändpunkten i hans liv. En

vändpunkt som åstadkoms av en religiös väckelse som gick genom orten.

Denna rörelse kallade sej för påskvännerna och blev en räddning och tillflyktsort för många plågade och förtryckta, för alla dem som hade svårt att på vanligt sätt hävda sej i samhället. Hos påskvännerna hade man andra värderingsgrunder än i det vanliga, brutala livet. Bland dem betydde det ingenting om man var kroppsligt svag eller av vanliga människor kallades andligt undermålig. Där betydde den mest som visste sig vara Jesus utvalde vän och som Den Helige Ande valde till sitt språkrör och gjorde tungomålstalande. Den var starkast som blindast förlitade sig på sin tro. Där hade man präster och ledare som utan att tveka kunde skilja mellan gott och ont, som alltid visste vad Herren menade, hur Hans Heliga Skrift skulle läggas ut och tydas.

Sedan Algot och modern blivit påskväänner var det som om faderns tyranni inte bet riktigt på dem längre. Han rasade värre än förut då han började få stilla martyrleenden till svar på sina råheter, men han fick en känsla av att hans offer på något mystiskt sätt gled undan honom. Han trodde sig rent av märka att Algot på något sätt njöt av att komma blåslagen till mötena. Då han med våld ville hindra dem att vidare besöka påskvännernas samman-

komster fick han erfara att dessa religiösa fanatiker också hade en icke föraktlig världslig makt. Det började bli svårt för honom att sälja sina produkter, att få skälig kredit. För att inte komma i ekonomisk misär blev han tvungen att ge sin familj frihet att besöka de där mötena så mycket de ville. Det var väl grämseln häröver som bidrog till att han ganska snart lämnade den småländska jämmerdalen och lät all kvarlåtenskap falla i påskvännernas händer.

Påskvännerna tog hand om både hemmanet och familjen. Hemmanet såldes ganska snart och Algot sattes i skola. Vid sitt tjugonde år sändes han till Amerika för att där vidare utbildas till hednamissionär. Då hade hans moder redan för ett par år sedan fått lämna det jordiska i fast förtröstan på sin Frälsare.

Algot hade ärvt sin moders bleka undfallenhet och svaga fysik, men han hade även fått en försvarlig portion småländsk envishet och en hel del självgodhet från fadern. Den senare delen av arvet hade aldrig fått visa sig förrän Algot fick hjälp av påskvännerna. Det var hos dem han lärde sig att han tillhörde de utvalda, de som hade Den Enda Rätta Läran. Hos dem fick han lära sig vad verkligt sann, hängiven tro vill säga. Han lärde också rätt läsa och tolka Bibeln så att han med dess hjälp kunde

förklara tillvarons alla gåtor, kunde skilja mellan gott och ont och få svar på frågan om livets mening. Han övertygade både sig själv och andra om att han var en av de utvalda, älskad av Jesus. En märklig person även bland de märkliga påskvännerna.

Fröken Smith på missionsskolan i Amerika förstod snart att uppskatta och odla de användbaraste egenskaperna hos Svenson. Det var hon som lärde honom att så där hänsynslöst stödja sig på Den Helige Ande, att alltid sätta *Trons* skinande sköld mot en syndig värld och att under denna sköld driva sin vilja igenom. Och hon visste att med sin outtröttliga tunga och med onaturligt sega vilja så lägga ut Den Helige Andes budskap att hon alltid fick Svenson dit hon ville. Redan efter ett år på skolan hade Svenson en känsla av att fröken Smith var mycket nära besläktad med Den Helige Ande och att han själv blev betydelsefullare ju hängivnare han följde de båda. Och när Den Helige Ande en natt i en dröm uppenbarade för fröken Smith att det var Guds vilja att hon gifte sej med den tio år yngre Svenson, var han genast med hela sin envishet redo att låta denna uppenbarelse bli verklighet. Men missionsskolans ledning bestämde att de två utvalda inte skulle gifta sig förrän de båda tjänat något ar ute bland hedningarna och låtit dessa bli

delaktiga av något av den nåd som regnat över dessa två.

Och nu satt Algot Svenson där vid sin tallrik med ris mitt emot syndaren Barthel som inbillade sig att han lyckats skjuta hål i Svensons välsmidda rustning.

Sedan de slutat måltiden och Svenson länge tackat Herren för maten säger han med lugn stämma och fast blick:

— Min väg går till Omba, herr Barthel. Redan i morgon far jag. Jag vet att Herren är med mej och kommer att skydda och hjälpa mej. Gör er för all del inga bekymmer för min skull, allt ska gå väl.

— Tja, far ni. Visst ska jag laga så ni får komma med båten. Men kom ihåg att båten går redan under förmiddagen. Tänk på att ni själv gör de inköp ni kanske behöver innan dess. Pärlor, metkrokar, knivar, svarta kalsonger och sånt där kan ni köpa i kinesaffärerna här i Kaimana.

Mona kommer in och ler odygdigt mot Svenson innan hon börjar duka av. Svenson tappar fattningen under några ögonblick. Så, när hon försvinner:

— Förlåt en fråga, herr Barthel. Jag undrar bara, den unga damen här, er hushållerska som ni säger, är hon kanske här från trakten, är hon en papua-

kvinna?

— Ha, ha, ha! Nej, nej min bäste herr Svenson, såna ser dorn ändå inte ut. Mona är boginesiska från Celebes. Av det folk som kanske har Indonesiens vackraste kvinnor. Nej, nej, skulle papuakvinnorna se ut som hon då vore det inte Nya Guinea längre och då vet jag inte hur det skulle gå för en ensam missionär. Ja, ja, bli nu inte förnärmad. Vad vet jag förresten. Kanske ni just skulle vara förtjust över att ha såna där söderhavsskönheter att omvända.

— Hm, nej, missförstå mej för all del inte. Det förstår ni väl, att jag inte fäster mej vid utseendet hos dem som jag ska undervisa. Det var bara av rent intresse för ... ja, jag tänkte ...

— Jag försäkrar er att skulle papuakvinnorna se ut som Mona och gå klädda eller rättare sagt gå så oklädda som de gör, då är inte den man född som ginge säker bland dem. Åhnej, bevars, papuakvinnorna är nog världens fulaste kvinnor. Tyvärr, tyvärr, herr Svenson. Ni får väl se i morgon. Godnatt, godnatt, hoppas ni kan sova.

— Godnatt herr Barthel och ... Gud vare med er.

Andra kapitlet

Innan Svenson kom till Nya Guinea hade han haft en mycket klar uppfattning om land och folk och om sitt arbete. Landet skulle naturligtvis vara oändligt fruktbart och solvälsignat — framför allt jämfört med Småland — palmer skulle susa, bambu rassla, fåglar sjunga och träd digna under sällsamma, ljuvliga frukter. Folket skulle komma i stora hjordar, ledda av Den Helige Ande, med en brinnande trängtan att höra honom, Algot Svenson, förkunna Det Heliga Ordet. De skulle vara klädda i vita och svarta, helst fotsida kläder, ha krulligt hår och svart hud och sjunga halleluja under Algots ledning

Svenson fann något annat när han vadade i land vid Omba. Något helt annat.

Det enda som stämde med den tavla han målat i sitt fantasi var att folket hade krulligt håra och svart hud.

Kinesens skuta som tog Svenson till Omba hade gått för ankar ett par kilometer utanför den långgrunda kusten och ett par av skutans papua-besättning hade rott Svenson i land i en liten vinglig jolle. De sista hundra meterna hade han fått vada. Han lämnades ensam på stranden medan

jollen rodde tillbaka för att hämta hans bagage och ett par javaner som också skulle i land här.

Och vilken strand! Svenson hade aldrig kunnat tänka sej något tröstlösare. Så långt han kunde se, en jämn, bred, smutsgrå sandstrand, endast bruten av Ombaflodens breda mynning. Där vaggade inga palmer utan bara casuarinaträn. De liknade mest glesvuxna tallar och sjöng nu samma melodi i monsunen som hans barndoms tallmoar en höstkväll. Under casuarinaträden var marken täckt av deras bruna, avfallna barr. Någon grön markvegetation syntes inte till förutom ett och annat knippe starrliknande gräs, som såg lika torrt ut som sanden det stod i. Casuarinaskogen stod som ett några hundra meter brett bälte längs stranden, bildande en vall mellan havet och mangroveträsket som sträckte sej mildjupt in i landet. Svenson kände tydligt stanken från träsket och kunde ana dess mörkgröna trädkronor och trollskogsliknande virrvarr av styltrötter bakom casuarinaskogen. Träsket verkade lika skrämmande som stranden verkade tröstlöst ful.

Just vid flodmynningen låg några små fyrkantiga låga hyddor, som närmast påminde om hundkojor. Ur dem kröp några svarta varelser som väl skulle vara människor. Långsamt korn de fram

mot Svenson. Han hade satt sej på en vindfälld casuarinastam för att avvakta jollens återkomst. Men när han började urskilja hyddinnevånarnas anletsdrag reste han sej upp i den instinktmässiga föresatsen att fly. Han såg sej snabbt omkring. Vart skulle han ta vägen? Ut i havet eller till träsket? Han stirrade ömsom på de nakna vildarna och ömsom på hav och träsk. Så rusade han ner mot vattnet och började skrika vilt åt roddarna i jollen som just åter börjat kajka mot land. Vildarna följde efter honom, men blev stående på fem meters avstånd och bara stirrade på honom, trumpet och avogt fast inte utan nyfikenhet.

Aldrig förr hade han sett eller drömt om människor med så fränstötande och vilda utseenden som de här hade. Ett par av dem hade en bastlapp hängande på magen, de andra var nakna. Deras kraftiga, tjocka näsor dominerade helt deras ansikten. Mellan de tjocka läpparna grinade rovdjurslikt spetsfilade tänder. De grova, svarta ansiktena talade om grymhet och blodtörst, som ytterligare poängterades av den vitglimmande svinbeten genom näsväggen. Huden på de storväxta, kraftiga kropparna var gråsvart, smutsig och ärrig. Det toviga, krulliga håret stod som en sky av skräp kring de långsträckta hjässorna.

Den störste av den, minst lika lång som Svenson och dubbelt så bred och kraftig, tar så några steg fram mot honom och säger något på ett gutturalt språk. Svenson tar ett par steg ut i vattnet och bara blinkar förskräckt mot jätten som vänder sej mot sina kamrater och säger nåt. Så skrattar de allihop. Ett skratt som mest låter som ett ondskefullt tjut.

Jollen hinner fram just innan Svenson blivit alldeles vettvill av skräck. Till sin ousägliga glädje ser han att de båda javanerna som kommit med från Kaimana har gevär i händerna och revolverar i sina bälten. Men för övrigt har de bara kortbyxor på sej. De vadar i land och ropar något till Svensons skräckinjagande sällskap. Vildarna kommer fram till javanerna och den ene javanen tycks ge dem några order på deras eget språk.

Men papuavildarna river sej i sina huvuden, kliar sej med fötterna på benen, grinar med käftarna och ser ovilliga ut. Då blir javanens röst högre och mer hotande och det får vildarna att lomma i väg. Långsamt skjuter de en båt i vattnet och paddlar håglöst bort uppför floden.

Nu vänder sej javanerna till Svenson: — Polisi, säger dom och pekar på sej själva. Svenson förstår att det måste väl vara de båda poliser som Barthel sa han skulle skicka med, men som Svenson tackat nej

till. Nu är han själaglad att Barthel ändå lät dem komma med. Han har just nu en känsla av att den plats han befinner sej på ligger långt utanför de områden som Gud bekymrar sej om

Så säger javanerna "rumah". Svenson kommer ihåg från sina malajstudier att det betyder hus. De säger ännu några ord och gör sådana tecken med händer, kroppar, ögon och ansikten att Svenson förstår att de har skickat i väg vildarna att hämta material till ett hus som de tänker låta sätta upp här vid flodmynningen.

Javisst! Det är klart han måste ha någonstans att sova under natten. Det hade han inte tänkt på. Inte kan han ligga i papuas små stinkande kojor och för övrigt finns det ju inte ens en tät trädkrona att söka skydd under.

Så går Svenson att tillsammans med poliserna titta lite närmare på papuakojorna. De står i den grå sanden, just i brynet av casuarinaskogen. Varje koja är ungefär två meter i fyrkant och endast obetydligt över en meter hög. Väggarna är gjorda av glest flätade pandanusblad och taket av slarvigt lagda, solfjädersformiga palmblad. Det syns intet mänskligt liv nu i dessa underliga boningar och något husgeråd kan Svenson inte heller se till. Men framför hyddorna ligger kol och aska efter eldar

som tecken på att det ändå är människor som bor här.

Längre bort på stranden syns några svarta små barn springa omkring och leka mellan något som på avstånd mest liknar på stranden uppspolade mörka stockar. När Svenson kommer närmare visar det sej att stockarna är människor. Tydligen människor av honkön som ligger och sover i den varma sanden. Ett par halvvuxna flickor reser sej och skumpar rädda in i casuarinaskogen. De andra blir liggande som i tyngsta sömn. Först när Svenson står alldeles intill dem och javanen i hans sällskap skriker något åt dem, sätter sej ett par äldre kärringar långsamt upp. Till sin förskräckelse ser Svenson att de är fullkomligt nakna.' Som förhäxad stirrar han på deras bröst som hänger långt ner över deras stora bukar.

När så ett par yngre kvinnor reser sej upp och kommer fram till blir Svenson liksom halvt bedövad, får en regelrätt chock. Kvinnorna är ju spritt språngande nakna! Det här är ju oerhörd, gränslös synd. Synd av honom att se på eländet och ännu större synd av dem att visa det. Och visa det så där utan ringaste tillstymmelse till blygsel. Han slår ner sina blickar och vänder sej bort, endast för att finna sej ansikte mot ansikte med ännu en naken

kvinnor. Svenson sväljer och sväljer, hans händer darrar och hakan skälver lätt. Det svindlar i huvudet på honom. Här ställs han plötsligt och helt oförberett inför det han alltid tänkt på som Synden med stort S. Och han kan ju inte undgå att se. Han kan väl inte gärna ställa sej att bara blunda.

Nu har alla kvinnorna rest sej och skockat sej kring Svenson och javanerna. Och där står Svenson och bara stirrar på dessa förfärliga, syndiga saker och känner hur synden rasar inom honom. Han är alldeles matt, darrar i hela kroppen.

Kvinnornas ansikten är avskyvärt fula och uttrycker inget annat än råhet och vildhet. Deras kroppar är stormagade och osköna och deras ben smala och spinkiga med stora breda fötter. Deras hud är smutsigt svartbrun och oftast misspydd av eksem och otäcka sår. Men de är ändå kvinnor. Algot ser att de helt unga till och med har bröst som något så när påminner om dem han drömt om.

Javanerna märker förstås ingenting av Svensons själanöd. En av dem pratar ogenerat med kvinnorna i en brysk, befallande ton. Efter en stunds resonerande lommar en del av kvinnorna i väg åt mangroveträsket till. Det är de äldre. De yngre blir kvar. En del lägger sej åter ner i sanden, några sätter sej att leta ohyra i varandras huvuden.

Javanen försöker förklara för Svenson att han har skickat kvinnorna att leta mat i djungeln. Svenson har ännu inte återfått talförmågan. För hans ögon skimrar som i en häxdans en vansinnig, förvriden bild av allt det som är synd på en kvinna.

När han åter börjar kunna tänka, är hans första tanke på ladugårdspigan hemma på hans faders gård i Småland. Hon hade varit hans grönaste ungdoms lockande synd. Han mindes nu hur hennes bröst skymtade fram under blusen när de låg och rensade rovor tillsammans och han smygtittade på Lisa som låg bakom honom. Och han mindes hur hårt faderns hand träffade honom när han en gång under höbärgningen —"råkat" falla omkull med Lisa uppe på logen i höet. Och han mindes hur sedan påskvännerna öppnat hans ögon och hur Den Helige Ande förföljt honom och nästan ätit upp honom inifrån därför att han inte kunde låta bli att försöka spionera på Lisa när hon badade eller då hon klädde om sej i sin kammare. Han hade aldrig fått se något under allt sitt smygtittande, men Gud hade straffat honom lika hårt ändå. Hans samvete hade plågat honom för syner som han på grund av vidriga omständigheter aldrig fått se annat än som hägringar i sin fantasi. Och nu! Han kände sej alldeles tom. Det var som om både hans samvete och

Den Helige Ande lämnat honom ensam och övergiven på denna av synd krälande strand. Han hade svårt att fatta att detta var verklighet.

Resten av dagen gick som i dvala för Svenson. Han kunde knappt fatta och inte alls smälta det han såg. När mörkret kom kröp han in under ett litet palmbladstak som papuas hade satt upp åt honom och somnade på den varma sanden.

Men natten igenom drömde Algot om Lisa. Lisa, som han nästan glömt under dessa år han levt under fröken Smiths ledning. Hans drömmar var syndfulla och när han vaknade på morgonen stod både Den Helige Ande och samvetet redo att plåga honom. Nu kände han sej allt annat än tom inombords, hans själ hade åter sällskap. Synden gnagde i hans hjärta. Herre, hur skulle detta sluta! Hur skulle han kunna framleva ett helt !år omgiven av denna synd? Var detta ett straff eller var det en prövning?

Efter långvarigt grubblande kom han till slut underfund med att det första han hade att göra var att sätta byxor på mannen och ... ja ... vad skulle han väl sätta på kvinnorna? Han hade ju inget annat än byxor med sej i klädväg. De måste skyla sina bröst och det som var ännu syndigare med något slags plagg som räckte åtminstone till knäna. Men han hade ingen möjlighet att åstadkomma några sådana

plagg. Det här var egentligen mer än förskräckligt.

Svenson beslöt sej för att börja med att sätta byxor på männen. Han hade köpt tvåhundra par svarta kalsonger av kinesen för femtio cent paret. Allra innerst hade han vid köpet tänkt sej att dessa byxor skulle bli liksom en premie åt dem som emottog dopet. Han kände sej nu glad över att han kunde börja använda dem genast på ett annat sätt: Till att skyla den värsta synden med.

Men när han började dela ut byxorna till de glatt men oförstående grinande papuas, ingrep poliserna skyndsamt. De gjorde det i en handvändning klart för både papuas och Svenson att inga byxor fick tas emot eller delas ut annat än som betalning för någon tjänst. Här fick ingenting ges bort. Papuas måste lära sej att göra skäl för vad de fick. Lät de inte döpa sej så skulle de arbeta för kalsongerna. Poliserna var så bestämda att Svenson inte vågade göra något mot deras instruktioner. Han kände sej oändligt hjälplös där han stod med sina kalsonger utan att kunna förklara vad han egentligen åsyftade. Det var för galet detta att han inte kunde språket. Han kunde inte ens få poliserna att förstå vad han nu menade och ännu mindre kunde han ju börja undervisa papuas och förklara för dem hur syndigt det var att gå sa där naken.

I första hand miste han lära sej malajiska, förstod han. Den malajiska han lärt sej vid missionsskolan var det visst ingen här som förstod. Det var väl hans uttal det berodde på. I Ambon hade man ingenting sagt om att han förutom malajiska tydligen också måste lära sej det språk som papuas talade. Man hade bara sagt att han måste lära papuas malajiska så att de skulle kunna förstå hans utläggningar av Det Heliga Ordet. Barnen skulle han lära att läsa och skriva också. Men för att lära dem malajiska var det ju nödvändigt att han först lärde sej deras språk. Språkstudier var tydligen det första han blev tvungen att ägna sej åt.

Svenson fick fram sina läroböcker och ordlistor i malajiska, kallade på poliserna och började läsa några meningar högt för dem, för att se om de förstod.

Inte begrep de vad Svenson läste, men de förstod ju vad det var frågan om, så en av dem fick tag på boken Svenson läste i och sen läste han samma sak på ett helt annat sätt än Svenson gjort. Sen började de genast undervisa Svenson i malajiska lika bra som ett par durkdrivna lärare. Och Svenson läste, skrev och försökte prata hela dagen under deras ledning. De tycktes vara roade av att lära den där underlige vite tuan att lära sej deras

språk. För resten var de så hjälpsamma och välvilliga allt igenom mot Svenson att han inte alls begrep att ett par hedningar kunde vara så snälla. De tvättade hans kläder och värmdde hans konserverburkar och försökte förgäves truga på honom den mat de lagade själva också.

Första veckan gick nu under dagliga språklektioner och snart kunde Svenson säga en hel del meningar på malajiska. Sina gamla kunskaper i språket började han också få lite nytta av nu när han lärde sej hur orden egentligen skulle uttalas. Så redan vid första veckans slut kunde han samtala ganska bra med de båda poliserna. Han kunde fråga ut dem om ett och annat angående det land som de nu hade hamnat i och angående dessa papuas som de levde tillsammans med. Och framför allt kunde han fråga dem gång på gång när de trodde det skulle komma någon båt hit.

Redan efter en vecka insåg Svenson att här skulle han inte kunna stanna. Han såg ju och begrep av vad han hörde från poliserna att dessa papuas hörde Djävulen till med hull och hår. De tycktes endast leva för osedlighet och i otrolig lättja och smuts. De var så dumma att de inte kunde räkna längre än till tre och de kom ännu gott ihåg hur människokött smakade. Svenson kunde aldrig tänka

sej att han skulle kunna omvända dessa människor. Han kunde inte tänka sej något annat än att så fort som möjligt lämna landet och fara till någon plats där Gud mera bekymrade sej om sina avbilder. Och när han nu fick höra att det kunde ta en månad eller i värsta fall ett år tills det kom en båt hit igen, var han nära att förtvivla. Han förstod inte hur han skulle kunna hålla ut här en hel månad utan att bli tokig. Och ett år! Han vågade inte ens tänka sej en sådan möjlighet.

Efter två veckor hade Svenson lärt sej att se på de nakna papuakvinnorna utan att bli moraliskt upprörd. Till sin förfäran märkte han att han nu endast blev upprörd på ett sätt som vittnade om verkligt syndiga drifter i hans kropp. Han fick aldrig det ur tankarna som han aldrig fått se på Lisa.

För övrigt lärde han sej också en hel del angående de svarta damernas och herrarnas livsföring och seder. Han kunde inte undgå detta, oaktat han hyste en hjärtinnerlig avsky för dessa sina smutsiga, svarta bröder och systrar. En avsky nästan stegrad till hat på grund av att deras nakenhet alltid lockade fram Lisa och synd i hans fantasi. Han hade upptäckt att det var ett hundratal människor som höll till i hyddorna vid Ombaflodens mynning. En handfull människor som

tycktes kunna leva utan att arbeta. Svenson tänkte med en rysning på att de egentligen levde som liljorna på marken. Så småningom upptäckte han att anledningen till att de inte behövde arbeta var att de kunde leva så gott som uteslutande av sagomjöl. Till den gröt de kokade på mjölet åt de ibland någon fiskbit, ibland mask, musslor eller i undantagsfall kött av vilt som de dödat. Sagomjölet hörde han att de fick från sagopalmen, som förekom i outtömliga förråd i träskan längre in i landet. Tillsammans med poliserna följde Svenson en dag med ett lag papuas ett stycke uppför floden för att se hur de hämtade sagomjölet. Han fick lära sej att det bara var kvinnorna som arbetade med utvinnandet av mjölet. Männen endast fällde stammarna. Sedan spjälkade kvinnorna upp stammarna, samlade den stärkelserika märgen och vaskade i primitiva vaskverk som de själva byggde av bambu och palmbladens väldiga slidor. Några dagars arbete tycktes ge mat för flera månader.

Männen hade Svenson aldrig sett arbeta förutom när de lade taket och flätade väggarna till den lilla hydda han bodde i tillsammans med de båda poliserna. Karlarna låg för det mesta och drällde slött omkring, alltid släpande på sina pilbågar med de en och en halv meter långa pilarna.

Ett par gångers såg han ett par yngre män komma hem med några fåglar och en gång med ett vildsvin som byte i sin båt, så han antog att de väl ändå gick på jakt ibland. Han märkte också så småningom att de tillsynes evigt sovande kvinnorna ibland avbröt sin sömn för att fara bort i sina båtar och sedan komma hem med fisk, krabbor, musslor och pålmask. Ett par gången ville de dela med sej av sitt byte till Svenson, men han avvisade rysande de vita, långa pålmaskarna och till och med ett stycke av en stor fet orm som han erbjöds. Inte ens fisk ville han ha sen han sett de där andra djuren.

Poliserna däremot bytte till sej både fisk och vilt för de tomma konservburkar Svenson varje dag producerade. Burkarna var en begärlig bytesvara. Man kunde få ett helt vildsvin för tre burkar och han erbjöds en ung kvinna till brud för tjugo burkar. Efter det erbjudandet kunde Svenson inte sova på ett helt dygn. Han mer än förskräcktes. Hur skulle det väl vara möjligt att vinna sådana människor för Vår Herre! De var ju så impregnerade av synd och djävulskap att han tyckte det skulle vara lättare att hålla emot ett vattenfall än att vända dessa varelser mot Gud.

Och ingen hjälp märkte han från ovan. Visserligen hade javanerna redan efter de första tio

dagarna förklarat att det fanns ett tjugotal som var villiga att låta döpa sej om de fick såna där svarta kalsonger. Men han vågade inte ens försöka inbilla sej att det var Den Helige Ande som drev dem. Nej! Han skulle inte falla för frestelsen. Han skulle inte döpa någon förrän han undervisat. Hade han bara först lagt ut Ordet för dem, kunde väl ingen hjälpa om han måste lämna ifrån sej de svarta kalsongerna till dem utan annan tjänst från deras sida än att de lät döpa sej. Hur som helst kunde han ju inte låta dem gå omkring nakna sen de blivit kristna, så den saken var inget att bekymra sej över längre. För resten ville han över huvud taget inte döpa några av de här människorna. Han bad brinnande böner varje kväll att Herren skulle låta syndaren Banthel komma hit redan innan de två månaderna gått.

Men det gick två månader och ännu hade ingen båt syns till vid Omba. Svenson var nu fullkomligt nerbruten. Även hans yttre vittnade tydligt om hans själsliga tillstånd. Han brydde sej inte om att raka sej, tvättade sej inte ens ren. Hans kläder var gråa av smuts men han bytte dem inte, oaktat han inte behövde tvätta dem själv. De båda javanerna tvättade och lagade mat åt honom. En mycket enkel matlagning, eftersom Svenson bara åt konserver och

drack te. Och numera hände det ofta att Svenson inte iddes äta mer än en gång om dagen, så led hade han blivit på de evinnerliga burkarna med ärtsoppa, korv och fläsk, corned beef, fårtunga, tomatsoppa och inlagd frukt. Allting smakade likadant.

Ju längre tiden led, desto mindre pratade han med javanerna, trots att han nu kunde tala rätt hygglig malajiska. Han försjönk i en själslig apati som gränsade till fullständigt andligt mörker. Hans rop till Gud om nätterna höll ibland på att allvarligt skrämma de båda javanerna. Men Herren hjälpte inte. Han provade hårdare och hårdare. Tills det gått två månader och två veckor. Då äntligen kastade en liten motorbåt ankar långt ute till havs.

Vid det laget hade Svenson nästan slutat att leva. Han tillbringade de sista veckorna både dag och natt under sitt myggnät i sängen. Endast för att förrätta sina naturbehov och för att någon enstaka gång äta en konservburk kröp han ut. Han hade slutat läsa sina böner. Han hade nästan slutat att tro på Gud. Han kände tydligt att inga böner uppsända från det här hednalandet förnams av Vår Herre. Åt javanerna hade han inte sagt ett enda ord den sista veckan. Men de tog sej inte hårt vid av den saken. . De fullgjorde sina dagliga små bestyr och arbeten på sitt vanliga lugna sätt, åt sej feta, sov rätt mycket

och ibland de med papua flickor.

Barthel roddes i land från motorbåten i en liten jolle och när han klev i land och fick se Svenson förstod han genast hur det var fatt. Aj, aj, tänkte han, vår vän har tydligen fått just ett par veckor för mycket av frälsningsarbetet på den här underbara platsen.

Javanerna hade talat om för Svenson att en båt äntligen kommit. Med ett skrik hade 'han kastat sej rakt genom myggnätet och rusat ut. Nu såg han hur Barthel landade, hur han kom uppför stranden med rak hållning, iförd oklanderlig vit, guldbeslagen uniform. Han såg papuas rusa till och vörtnadsfullt hälsa, erbjuda sej att bära den vite guden vidare uppför stranden. Han hade själv en stark känsla av att helst vilja kasta sej gråtande om halsen på Barthel, en känsla av att Barthel verkligen var en gud. En mäktig, strålande, räddande gud. Men han bara stod där ur stånd att få fram ett ord, ur stånd att röra sej vidare.

— Hej, hur står det till här i Omba, hälsade Barthel glättigt. Roligt se att ni ser frisk och sund ut, tillade han i riktigt hjärtlig ton. Då bröt tårarna fram ur Svensons blå ögon. Han förstod nu precis hur lärjungarna kände sej när de såg Jesus komma emot sig gående på vattnet.

Barthel kände verkligt medlidande när han såg den sjabbiga gestalten. Han hade sett en del urspårade vita män i sina dar, men aldrig någon som såg så till den milda grad degenererad ut som Svenson. Skäggig, otvättad, i otroligt smutsiga kläder, mager och krokryggig, liksom böjd under sitt hårda öde stod Svenson där och grät och snyftade. Javanerna som satt på sej sina gröna uniformer för att värdigt hälsa sin chef, tittade nu undrande på sin darrande, gråtande skyddsling. De började bli smått oroliga att de skulle få ovet för att de inte skött om honom bättre. Amat, den äldste av dem, tyckte det var bäst att förklara lite grand:

— Tuan! Vi har tvättat åt honom, men han ville inte byta kläder. Vi har kokat mat varje dag, men han ville inte äta! Vi har haft papuas här åt honom att döpa, men han ville inte döpa dem!

— Ja, ja, det är bra! svarar Barthel och vänder sej till Svenson:

— Kom med till min båt ett slag får vi pratas vid. Det är inte så mycket flugor där ute som här. Ta med er ombyte, så kan ni bada och snygga upp er ombord också!

Ett par timmar senare sitter de bida herrarna mittemot varandra vid ett dukat middagsbord. Havsvinden svalkar lite lagom under båtens soltak.

Svenson är renbadad, nyrakad och klädd i vita, nytvättade kläder. Han känner sej redan som en annan människa. Som en helt ny människa. Varken som den gamle Svenson som någon gång för oändligt länge sen steg land i Kaimana, eller som den Svenson som genomlidit vistelsen här i omby. Nej, det är en ny Svenson som nu med glupande aptit kastar sej över det ångande riset med currykokt höns. Aldrig har någon mat smakat honom så gott förr. Han vet knappt vilken värld han lever i längre, känner det som om båten med middagsbordet och Barthel vore den enda numera existerande världen. Utan att han vet hur det gått till har han till och med satt ölglaset till munnen och tagit ett par djupa klunkar innan han förskräckt sätter det ifrån sej igen.

Barthel pratar inte mycket att börja med. Han förstår att Svenson måste komma lite till ro med sej själv, hinna fatta var han har sej innan han kan tänkas vara i stånd att besvara frågor och prata normalt.

Egentligen har Barthel lite samvetsförebåelser för att han låtit det gå så långt som det har med Svenson. Men han tröstar sej med att Svenson ändå kan tacka honom för att han sände med de där båda poliserna. Hade Barthel gjort som Svenson hade

velat, hade missionären ganska säkert varit död vid det här laget. Så det är ju egentligen Barthel som räddat hans liv och i bästa fall även hans förstånd.

När de så ätit sej genom middan och sitter vid sina kaffekoppar, märker Svenson att det står ett litet glas vid hans kopp, med någon brun, säkert alkoholhaltig dryck i. Han tänker just säga något om detta glas då Barthel reser sej och med en glimt i ögat som helt undgår Svenson håller ett litet anförande. Han känner sej som Stanley, säger han, när denne mötte Livingstone mitti mörkaste Afrika. Han känner att detta är ett av de stora ögonblicken i både hans och Svensons liv, i Nya Guineas just påbörjade historia. Han förstår att Vår Herre tagit honom till Sitt ovärdiga redskap att därmed bistå en av Sina utvalda apostlar. Att detta säkert kommer att betyda en vändpunkt i hans liv. Och säkert även i Svensons liv. Han känner att här har nu mötts två verkliga män mitt i en hittills gudsförgäten vildmark och hans allra starkaste känsla är att denna mer än betydelsefulla tilldragelse inte kan firas på något annat sätt än genom att de nu tömmer en återseendets, försonandets och mest en hugfästans bågare för denna märkliga tilldragelse.

Svenson blir djupt rörd och känner sej så fångad

i den av Barthel framtröllade stämningen, att han med skälvande hand fattar det lilla glaset och med tårade ögon låter den brännande drycken slinka ner för sin konvulsiviskt sväljande strupe.

Det vore att fara med osanning att påstå att Svenson aldrig förr smakat sprit. Han bär ännu på ett sorgesamt minne från sitt sextonde år. Från en dansbana i Småland då dåliga kamrater lockade den veke, räddhågade ynglingen att sätta litern till munnen för att få det mod som erfordrades för att närma sej de kallgloende flickorna.

Och modet hade kommit, inte tu tal om den saken. Svenson hörde till de människor om vilka man säger att de inte tål sprit.

I denne bleke, gänglige, försagde yngling fanns samma drifter och onda begär som i hans mera brutala och starka kamrater. Det var bara det att Svensons drifter var hårt undertryckta i vardagslag. Faderns hårdhänta tyranni hade lyckats trycka ner alla drifter, all stridslust, all självhävdelse hos pojken. Nertryckta som starka spiralfjädrar satt de och lurade under en slät, men ganska svag yta. Alkohol hette den kraft som i ett slag tog bort allt som höll de där fjädrarna nere. Efter några klunkar ur litern flög de upp som gubben ur lådan. Den

veke, skygge ynglingen kände då hur han plötsligt blev både modig och stark. Hur stridslusten sjöd och hur flickorna tycktes hur lättfångna som helst.

Ja, den natten mindes han. Tråkigt nog för honom själv och till fromma för hans medmänniskor växte inte hans kroppskrafter i takt med modet.

Algot hade den där gången råkat få tag på fel flicka. Lillgårds-Kalles Anna. När hon fnittrande vek undan för hans famlande armar i skogsdunklet bakom dansbanan, kom Kalle farande. Han var ju större och starkare än Algot, men Algot var inte rädd nu. Det blev batalj. Det kom visst andra pojkar till också och ville vara med om det roliga. Alla slog på den svagaste förstås. Algot mindes ingenting av slagsmålet och vad som kunde ha hänt sen. Först frampå morgonkröken kom han till medvetande i ett buskage i närheten av dansbanan. Ensam med värkande kropp. Hans ena öga var igensvullet och kroppen var blågul med tjocka svullnader här och där.

Det blev ännu mer blånader och svullnader efter den behandling han fick vid hemkomsten. Fadern tog stövelknekten till hjälp för att slå kättja och fylla ur kroppen på sonen.

Sen grät modern ett dygn över Algot som lovade

att aldrig mer smaka sprit. Han höll löftet tills faderns begravning, då han var tvungen att ta ett par glas för att visa att han nu blivit en självständig man. Sedan kom han ju i påskvännernas vård och då var det aldrig frågan om att han ens kände sej lockad att synda med sprit. För resten fick han ju stundligen höra av både fröken Smith och andra lärare att spriten var djävulens förnämsta redskap att lura svaga själar från den rätta vägen.

Så det var i alla fall många och långa år sen sist då Svenson nu, utan att rätt fatta vad han gjorde, höjde glaset och skålade med Barthel.

Barthel hade träffat rätt. Intet hade kunnat återställa jämvikten och självsäkerheten fortare hos Svenson än detta lilla glas konjak. Barthel fullkomligt såg hur den böjda ryggen rätade sej och hur glimten i ögat tändes redan ett par minuter sedan de satt glasen ifrån sej.

Svenson hade ju föresatt sej att till varje pris lämna denna plats och detta land med första båt som kom. Intet skulle kunna hindra honom i denna föresats, hade han trott. Det kunde aldrig vara varken fröken Smiths eller Guds mening att han skulle verka här. Det hade varit en avskyvärd fel-tolkning av hans Lednings budskap att han kommit hit. Men efter detta glas konjak började han inte

längre vara säker på att det var en feltolkning. Han fick en ingivelse, tyckte han. Såg saken i klarare ljus nu. Till Barthel sa han:

— Herr Barthel, jag har börjat undra om Omba verkligen är rätta platsen för mej att arbeta på. Jag menar . . . jag tycker fältet är så litet. Hur många svarta bor det här egentligen? Inte mycket mer än ett hundratal, såvitt jag förstår.

Nu har jag tänkt att det vore bra mycket bättre om jag själv slog mej ner i Kaimana och fick ett par infödda lärare under mej att placera på sådana platser som Omba här längs kusten. Då kunde jag leda det hela från Kaimana och på kortare tid få bra mycket mera gjort. Anser ni inte att det är ett klokt uppslag, herr Barthel?

Åh, tusan, tänker Barthel. Du har redan fått nog av ditt frälsningsarbete här. Ja, det förstår jag nog. Det visste jag ju. Och nu tänker du smita och slå dej ner i Kaimana och leva där mej till besvär i min huvudstad. Åh nej, det ska vi väl försöka förhindra. Det vet du inte förstås, men min inofficiella ståndpunkt är att Kaimana ska hållas fritt från omvändare. Inget bråk, ingen psalmsång och ingen söndagsfrid på den platsen!

Högt säger så Barthel:

— Det ligger nog mycken sanning i vad ni säger.

Men ... för det första förstår ni är Omba inte så folkfattigt som ni kanske föreställer en Visserligen är det endast ett hundratal som bor här vid kusten. Men längre uppför floden finns flera större byar, som vi inte riktigt vet än hur många innevånare det är i. Och högre upp ändå, inne bland bergen, där finns det stammar av en annan sort papuas, mindre till växten än kustfolket. Det är de papuas vi kallar kapaukos. De har aldrig sett och kanske aldrig hört talas om varken en vit man eller om Jesus förut. För en man med mod och med den rätta kallelsen vore det väl ett önskearbete, ett högt kall att få lära och frälsa dessa vilda, okända folk.

För det andra, herr Svenson, skulle jag vilja råda er till att i vilket fall som helst först skaffa er en verkligt god kännedom om både folket och livet i vildmarken, genom att själv arbeta som en enkel lärare bland dem, innan ni drar er tillbaka till Kaimana och därifrån leder arbetet i större skala. Och det vet jag, herr Svenson, att det fordras en verklig man för att arbeta som apostel i den här vildmarken. Och jag tror mej förstå att ni säkert hör de utvaldas skara, att ni är kallad till att arbeta just här som en enkel apostel levande mitt bland de svarta, vilda hedningar ni är sänd att rädda. Ni är kort sagt den rätte mannen, herr Svenson.

Svensons glas har omärkligt fyllts på av Barthels påpasslige betjänt och som avslutning på sitt anförande höjer Barthel sitt glas i en skål för den rätte mannen för Nya Guineas vildmark. Och Svenson är inte sen att fatta glaset och sätta det till munnen. Han sväljer både den brännande drycken och Barthels vackra ord som så på pricken är vad han själv innerst tänker just nu. Han tiger några minuter under det alkoholen och orden får verka.

Och alkoholen släpper nu lös än mer av hans dådkraft och mod. Med tillbakakastat huvud och blåa, simmiga ögon säger han:

- Vad mod beträffar, herr Barthel, kan ni lita på mej. Jag hör till dem som inte ryggas för något när jag vet jag har rätt. Och vad min kallelse beträffar så vet jag, känner jag, att Gud har utsett mej för detta arbete och att Han nu ger mej kraft att fullfölja det. Jag har förmånen att vara kallad att sprida Hans Ord just här. Detta är en härlig känsla, herr Barthel, att känna sig kallad som detta lands apostel ...

Svenson gör en svepande gest med armen in över land och förstummas plötsligt. För han råkar se in över land och får se något som han hittills aldrig har sett. Något man inte kan se från stranden där blicken inåt är skyddad av casuarinaskogen. Nu ser han först bältet av grågrön casuarina, sen den

djupgröna mangon i mil efter mil. Sedan några kullar med samma linjer som berg hemma i Småland, svagt blånande i det tropiska soldiset. Men bakom dessa kullar, vilt, obändigt höjande sig ur ångor, dunster och moln ser han bergsjättar, väldiga, himlastormande som fantastiska hägringar. På dess toppar där längst bort ser han också något vitt glimma. Vit snö högt ovan molnen, just under ekvatorn.

Han tror inte han ser annat än en hägring först och därför tiger han plötsligt och länge. Sen förstår han så småningom att detta är verklighet. Att detta är Nya Guinea som han ser. Han får en aning om landets väldighet, om dess själkramande skönhet och när han fortsätter att tala är hans röst lägre och hans ord mindre:

— Till detta lands apostel, som sagt var... det måtte vara ett väldigt land, det vi ser där. Bor det folk ända där högt uppe bland bergen? Kan man komma ända dit upp? Det ser ju ut att vara högt över molnen.

— De där bergen är mer än femtusen meter, därför har de evig snö. Det är inte ofta man ser dem härifrån havet. Det är en klar dag i dag, ni har tur herr Svenson. Inte många gånger kommer ni att få en sån här vy av ert arbetsfält. Tänk er en större

missionsstation där inne i det där vilda, utforskade landet under er ledning! Tänk er hur hedningarna strömmar dit för att höra Ordet från er mun. Små dvärgar från bergen, jättelika kannibaler från kusten! Det blir något att skriva rapporter om det, herr Svenson! Nej, det vore galet att ni bodde i Kaimana och låte andra göra apostlaarbetet här ute i vildmarken.

Alkoholen verkar mer och mer. Barthel kan inte låta bli att vara smått avundsjuk på en som ett par supar kan hjälpa rakt in i den fullständiga självuppskattnings salighet. Nu vräker sej Svenson bakåt i stolen och pöser. All timiditet är försvunnen. Ögonen är vattnigt blå och nästan utan uttryck, men ansiktet har fått ett drag som mera kan betecknas som oförskämt än andligt förklarat. Han sträcker benen ifrån sej så han nästan sparkar omkull det lilla rottingbordet och han sätter ifrån sej kaffekoppen med en smäll som håller på att spräcka fatet. Med överlägset sneddragen mun svarar han så Barthel:

- Det är som ni säger! Det fordras M Ä N till det arbete jag är kallad till. MÄN, herr Barthel! Och det är en lycka för landet och för mej att jag är den kallade. Detta ska bli en Guds örtagård. Ja, jag hör redan hur de sjunger sitt sitt halleluja, mina troende

skaror! Det kommer tider som ni aldrig drömt om, ni är lycklig som får vara med om dessa tider, herr Barthel.

Barthel vinkar omärkligt undan betjanten när denne vill fylla på igen. Svenson tål inte en droppe till, tänker Barthel. Underligt i alla fall att hans Ledning och jag tycks komma så bra överens så snart han fått lite sprit i sej. Fast fan vet vad som kommer att hända sen med den här kamraten. Hans bondånger och baksmälla senare står väl i proportion till hans uppblåsthet och välbefinnande nu. Men vi försöker väl leda honom åt rätt håll så länge det här tillståndet varar. Något ska väl alltid bli kvar som lödstjärnor eller frestelser sen han nyktrat till.

- Ni sa något om trädgårdar, herr Svenson. Det är verkligen något att tänka på. Kuststammarna har ingen aning om vad jordbruk är. Dom är precis som Vår Herre vill att vi ska vara: som liljorna på marken. De sår inte och skördar inte men Vår Herre föder och kläder . . . nej, kläder dem gör han visst inte ändå. Därför att det inte behövs här kanske. Trots det vore det nog inte alls dumt att lära dem att anlägga små trädgårdar, så lite majs eller ris, plantera lite sötpotatis och pisang och sånt där. Det vore säkert ett tacksamt arbete för er. Samtidigt som

ni omvände dem. Materiellt höjande borde följa det andliga uppsvinget, tycker jag.

Jag bara längtar efter att få börja. Jag känner ni har alldeles rätt i det ni säger. Jag har aldrig känt mej så starkt kallad som nu!

- Men nu följer ni med mej till Kaimana först. Där ska ni se till att få tag på duktiga timmermän och lite annat folk också, som kan följa er hit. Det går inte an att ledaren för en missionsverksamhet som lovar att bli så storslagen, bor som ni gör nu. Ni måste ordna med en ordentlig bostad och leva och klä er efter er ställning, herr Svenson. Den här platsen där ni nu bor är inte heller den bästa, Jorden här är ju fullkomligt ofruktbar. Längre uppför floden ska ni finna synnerligen god jord, där ni kan anlägga era trädgårdar. Jag kanske kan skicka med er ett par poliser som känner till landet där inåt lite grand.

Och så, för tusan, jag hade ju rent glömt av att här är post till er. Här är en hel packe brev från fröken Smith och några skrivelser från er Ledning i Ambon också, tror jag

Men Svenson vill inte veta av någon post nu, varken från fröken Smith eller nån annan. Han vill fortsätta att vältra sej i gyllne framtidsdrömmar och njuta av denna gudomliga känsla av makt och styrka

som genomströmmar honom. Han sätter sej på brevbunten och fortsätter att tala om för Barthel vilka underverk han är född att uträtta och att han ska gå sin väg rakt fram om så Djävulen själv stod i vägen för honom. Ja, till och med om Barthel skulle gå i vägen för honom, skulle han inte ta någon hänsyn. Han vågar allt, trotsar allt, det kan han, för Gud är med honom.

Barthel lyssnar endast med ett halvt öra till hans skrävel. Han börjar bli sömnig och det skulle ändå inte falla honom in att försöka motsäga Svenson just nu. Bara nu Svenson senare står fast vid att han ska stanna i Omba. I värsta fall får jag väl lura i honom ett par supar till, tänker Barthel, gäspar och går att vila middag i kajutan.

Just innan Barthel somnar drar han på mun: Tusan också! Svenson glömde ju att läsa över maten nyss. Undrar vad som egentligen har hänt honom här i Omba!

Tredje kapitlet

Tre månader senare. Skickelsedigra månader.

Vilda strider har utkämpats mot Djävulen, mot jungeln och mot hedendomen. Striderna mot Djävulen och hedendomen har Svenson fått kämpa ensam. I striden mot jungeln har han haft hjälp av ett lag malajiska timmermän, ett par poliser och av Barthels goda råd.

Ett stycke uppför Ombafloden, tre dagsresor med papuabåt, är nu en röjning gjord i vildmarken. Där står några nyuppförda hus som timmermännen just lägger sista handen vid. En bostad åt Svenson, en liten kyrka, ett par förrådshus, några hyddor för poliserna och den handfull andra medhjälpare han har. Byggt av smäckert rundvirke med väggar och tak av palmblad. En liten skola där Svenson snart ska undervisa hedningarnas barn. Och så har där redan gjorts i ordning en majsåker, några land med sötpotatis och med grönsaker.

Striden mot jungeln var bara lekverk jämfört med striden mot Djävulen. Denne tycks hal som en ål och Svenson vet aldrig var han har honom. Aldrig förr har han haft så svårt att bestämma sej för vad som är av Gud och vad som är av Djävulen. Och det är Barthels fel, naturligtvis. Förr har han, åtminstone

med fröken Smiths hjälp, alltid genast och klart vetat vad som var synd och vad som var rätt. Men nu! Nu vet han ibland inte alls om det är Den Helige Andes röst han hör inom sej eller om det är Den Ondes. Inte ens kan han komma till klarhet i om Barthel är helt av Djävulen eller om han ändå, låt vara omedvetet, ibland går Guds vägar.

Det är ju Barthel som har förlett honom att smaka alkohol. Och att alkohol är av Djävulen har han ju aldrig tvivlat på, annat än då han själv svalt den. Där är Barthel klart Den Ondes hantlangare. Och allt hans gudlösa, hädiska tal, det behöver man ju inte heller tvivla på varifrån det kommer. Men å andra sidan är det ju Barthel som är den direkta anledningen till att nu missionsarbetet har startat just här, att alla dessa hus har byggts. Det är han som har eldat Svensons håg tills den flammade och glödde för heligt arbete i gudsförgäten vildmark. Han mindes sista kvällen i Kaimana, innan han for tillbaka till Omba igen, då hade Barthel visserligen varit betydligt rörd av alkohol, men han hade ändå ibland talat nästan som en profet. Trots sitt avskyvärda hädande hade han tvingat Svenson till djupare självrannsakan än Svenson kanske någonsin tidigare vågat sej på.

- Där sitter ni och tummar er sönderlästa Bibel,

hade den druckne hädaren sagt, inbillar er att man i den boken hittar Herrens svar på alla livets gåtor ...

- Men läs då själv här: Den som tror ...

- Ja, jag vet, där finns svar på hur man ska leva. Jag har också läst det som Kristus har förkunnat. Lever ni efter Kristi bud?

- Herren Jesus tar vår skuld ...

- Där ser ni! Ni kristna står inte för vad ni gör. Går och syndar och hoppas på förlåtelse, hoppas att Gud själv ska lida för er skull i stället för att ni verkligen helhjärtat går in för att leva efter Herrens bud.

— Ni förtröstar inre, ni har ännu inte kommit till tro, käre vän...

— Nej, jag är en syndare och det står jag för. Men jag vet att Kristus sagt: Allt vad I viljen människorna ska göra eder det gören I ock dem, och: Om någon slår dig på den högra kinden så vänd den andra till. Jag vet att han sagt en del andra, också mycket enkla, sanningar, Och när jag ser hur dom som kallar sej Hans efterföljare lever får jag avsmak för alla som kallar sej kristna.

— men lat mej förklara, här, här i Den Heliga Boken ...

— ja, där står bland annat: Du ska inte dräpa! Och det finns så vitt jag vet inget men" efter det

budet. Och ändå har prästerna i alla tider välsignat vapen och krigsmakter. Gör det än i dag. Försöker nedkalla sin Guds välsignelse över dråpare, går i Kains fotspår ...

— nej, nej, inte vi! Vart samfund fördömer allt dödande, all militarism, vi är alla vapenvägrare ...

— Skål! Skål! Då har ni min högaktning. Då försöker ni åtminstone på en punkt leva som ni lär. Kanske ni också vänder andra kinden till? Eller har ni hittat nån paragraf i er Bok där som hjälper er att slippa undan den saken ibland. Nån paragraf om vad kejsaren tillhör eller nåt i den stilen. Jag ska säga er en sak: Släng den där boken sen ni rivit ut Jesu bergspredikan. Resten bara förvillar.

— Måtte Herren förlåta er, förstår ni då inte ...

— jo, jag förstår att det inte alls ligger i prästers intresse att göra saken lika enkel som Jesus gjorde. Jesus var ingen vän av dogmer och spetsfundigheter ...

— det är ju det vi lär! Bort med alla spetsfundigheter. Kom till Jesus i tron! Tron verkar ...

De hade gått till vila och Svenson hade inte kunnat sova utan hela natten legat i tankar. Han måste medge att Barthel nog hade ganska rätt. Och han beslöt att han själv nu verkligen skulle börja ett nytt liv i Omba, med all sin kraft försöka att

verkligen leva så som Jesus lärde. Och nog var det underligt att syndaren Barthel kunnat få honom att fatta ett sådant beslut.

Och denne Barthel har också låtit holländska staten betala för de hus som har byggts här i Omba. Det är han som avlönar timmermännen och som bar gett papuas i uppdrag att skaffa byggnadsmaterial och att arbeta för Svenson. Han har också gett honom mediciner och en enkel utrustning till den lilla sjukstugan.

Och syndaren Barthel har också fått honom att lova att inte börja döpa några svartingar innan han först ordentligt har undervisat dem. Och sagt åt honom att inte tänka på rapporterna till Ledningen i Ambon. Trots att han först försökt få honom att tänka alltför mycket på dessa rapporter.

Vad är nu av Gud och vad är av Djävulen i det som kommer från Barthel? Svenson vakar och beder och försöker rannsaka sej själv. Men till klarhet kommer han inte. Med förtvivlan tänker han på fröken Smiths ord att så snart vi tvivlar på om något är gott eller ont så är det ont.

Men ibland har han också ljusare stunder då han tror sej förnimma att Den Helige Ande är med honom och leder honom igen. Det är då han undervisar och får de svarta med sej. Det måste ju

varit Den Helige Ande som kallade dessa papuas när de redan efter några dagar kunde sjunga psalmer med honom. De hade så lätt att fatta och att lära sej de heliga sångerna. Och djupa, vackra röster hade de, dessa vildar. Redan tredje kvällen han samlade dem, hade han en kör på ungefär femtio man som med vild hänförelse sjöng halleluja så det ekade över floden, så att fåglarnas djungelkonsert drunknade i heligt välljud. Då hade han känt sej lyftad och bortburen av en salig hänförelse. Då hade han känt att Den Helige Ande var ibland dem och att stunden för underverk var inne. Detta var ju redan ett underverk: Att dessa vildar så snabbt lärde sej och så tydligt älskade heliga sånger.

Ja, då kände sej Svenson lätt om hjärtat. För att redan nästa dag förtvivla när dessa hallelujasångare vägrade att skyla de saker som skulle skylas med de kläder Svenson givit dem. Kvinnorna använde sarongerna att bära sina barn eller sin djungelfångst i. Männen snodde lika ofta sina svarta kalsonger om huvudena som de stack bena i dem. Svensons invändningar förstod de inte ett dugg av.

När Svenson fortsatte att tänka på vad som hänt under dessa tre månader i Omba fann han mest såna saker där helt tydligt Djävulen hade sitt finger med i spelet. Som till exempel då han för en tid sedan rott

uppför floden för att sätta ut fiskmjärdar. Han hade kommit till den gamle medicinmannen Mokamos koja.

Mokamo var den ende verkliga fienden till honom bland de svarta här. Denne gamle hednapräst insåg mer än väl att han fått en konkurrent i den nye röde mannen och han tog varje tillfälle i akt att förklara för både Svenson och alla papuas att hans makt var betydligt större än den röde trollkarlens och att han utan vidare skulle besegra den rödes gudar bara de vågade visa sej. Européer kallas röda män i Nya Guinea. Svensons böner och hotelser brydde han sej inte alls om. Men nu, när Svenson närmade sej hans hydda, hörde han plötsligt heligt välljud. Inte från hyddan men inne från djungeln, bakom hyddan. Han hörde en kör av hänfört halleluja.

Kunde det vara änglar? Änglar som kommit för att befria honom från Mokamo? Nej, det var väl troligare att det var hans trogna bland de svarta som Den Helige Ande lett hit och att de nu lyckats vinna gamle Mokamo för Jesus.

Försiktigt, med tindrande ögon, smög sej Svenson närmare de sjungande. Han fann dem i en liten glänta i djungeln där Mokamo brukade ha sina konster för sej och där det stod ett väldigt beläte,

uthugget ur en trädstam målat med sot och kalk och med onaturligt stora könsdelar, en sorts offerpåle.

Och där var Mokamo. Utan tvivel Mokamo. Han tycktes till med leda sången. Leda hallelujakören. Och vad är väl detta? Vad är det han ser?

Runt offerpålen dansar en vild och galen hop. Mokamo är iförd sina medicinmansemblem. Vid pålen är bunden en skrikande gris och överst på pålen tronar ett gammalt människokranium, målat och pyntat. De stampar och hoppar i vild extas runt pålen. De raglar och vinglar. De är tydligt druckna. Men högt och hänfört skallar deras halleluja och högst av alla sjunger Mokamo, vilt svängande sin trollstav över huvudet. De är vildar som dansar huvudjägardansen under sjungandet av heliga sånger som de har lärt av Svenson.

Då hade Den Helige Ande ropat inom Svenson att han borde rusa fram och stoppa hädelsen. Att han borde köra i väg dem, så som Jesus körde penningväxlarna ut templet. Ja, det hade säkert varit Den Helige Ande som manade honom då. Men han hade inte vågat lyda. Vildarna såg alltför druckna, alltför vilda ut. Svenson hade vänt åter hem och hans uppflammande hänförelse hade förbytts i mörkaste förtvivlan. Det fanns tydligen ingen möjlighet att förstå vad det var som drev

människorna i detta land. För när kvällen kom samma dag sjöng samma vildar, förutom Mokamo, sitt halleluja lika hänfört under Svensons ledning som de under dagen sjungit under sin dans runt offerpålen.

Och de där vildarna som hackat upp fälten och trädgårdslanden åt honom, sedan de fällt skogen och röjt upp gläntan där han slagit sej ner, de hade också tänt ett ljuvt hopp hos honom som sedan lika brutalt släcktes. Han hade med hjälp av poliserna anmodat dem att arbeta åt sej för Jesu skull. Han hade bett dem röja marken för att de skulle få plats för sina hus, få plats för ett heligt hus där de kunde tillbedja och prisa. Och han bad dem plantera och så för att de alla skulle ha något att äta vid sina gudliga sammankomster. Och de tycktes ha förstått vad de fick sig utlagt av poliserna och gått till verket med brinnande håg och jäktande flit. Han gav dem lite ris till mat ibland och varje kväll en nypa tobak per man. I början lyssnade de också gärna till hans tal och till hans sång sen arbetet slutats för dagen. Men efter någon tid tog de sej för att börja sjunga sina hedniska sånger och slå på sina trummor för att muntra upp sej sedan de deltagit i Svensons psalmsång. När han förbjöd den hedniska olåten blev de sura. Dagen därpå fordrade de en näve

tobak per man och dag för sitt arbete. Fick de inte det så gav de sej i väg. Svenson måste betala dem med både tobak och knivar och metkrokar så småningom för att förmå dem att fortsätta arbetet. Allt blev också gjort som han ville ha det, men han trodde inte längre att det var Den Helige Ande som drev hans krullhåriga arbetare. Ännu mindre trodde han att det var Den Helige Ande som drev dem att lyssna till honom, när han försökte lägga ut Ordet på deras eget språk. För sedan de lyssnat gratis några kvällar, begärde de extra tobak för att vidare lyssna till honom. Nåja, det var inget att göra åt. Det var bara att betala ut tobaken om han ville ha något auditorium. Men hans hopp var ju att de till sist skulle gripas av hans förkunnelse så att de lyssnade utan betalning.

Barthel hade gett honom en handskriven ordlista av kuststammens språk. Dessutom en likaledes handskriven bok med vissa kapitel ur Bibeln på samma språk. Dessa böcker hade Barthel fått av en katolsk missionär, men för att Svenson inte skulle anse böckerna farliga förteg han ursprunget för denne.

Med hjälp av de där böckerna kunde Svenson redan två månader efter sin återkomst till Omba berätta enkla händelser ur Jesu liv och ett och annat

ur Gamla testamentet för mer eller mindre girigt lyssnande, tobaksbetalda lyssnare. Historierna om Kain och Abel, om bortrövandet av Josef, Isaks barnaoffer och framför till historien om Jesu korsfästelse väckte alltid brinnande intresse och livligt bifall. Berättelserna om hur Jesus förvandlade vatten till vin, uppväckte döda, bespisade femtusen män och framför allt Hans bergspredikan mottogs med gäspningar och oförstående.

Så snart som möjligt hade Svenson börjat undervisa barnen också. Han hade lyckats samla ett tjugotal små krullhåriga ungar till sin första klass. Detta hade inte heller gått utan svårigheter. När föräldrarna förstod att "den röde" satte värde på att deras ungar kom till honom, ville de naturligtvis ha betalt för det. Något som man sätter värde på får man inte gratis i den här världen, det är en sak som även alla papuas vet. Och Svenson fick betala ett par byxor och en kniv för varje unge han fick nöjet att undervisa.

Han måste tillstå att ungarna var värda priset. Dessa stormagade, brunsvarta, piggögda små varelser liknade inte alls sina föräldrar. De hade ännu inget av de äldres råhet och vildhet i sina ansikten. De såg i stället riktigt söta ut, riktigt som svarta små änglar med sina blanka, tindrande ögon.

Sen Svenson satt byxor på pojkarna och vita klänningar på flickorna, hade han fått precis en sådan där klass av små hedningar som han förr i världen drömt sej. Och de var läraktiga! Aldrig hade han kunnat tänka sej att barn av dessa förskräckliga vildar, som inte ens kunde räkna till fem och inte kunde tänka på annat än ,synd, skulle ha så lätt för att lära sej. Där låg han själv efter. Det dröjde nämligen inte länge förrän de talade bättre malajiska än Svenson och kunde rabbla bibelberättelserna både på malajiska och sitt eget språk. Och Patis lilla sexåriga flicka kunde inom två månader räkna till hundra medan hennes far inte ens visste hur många fingrar han hade på sina händer.

Nej, vad barnen beträffade var Gud säkert med honom. Fick han bara ha dem under sin vård, tvivlade han inte om att kunna göra goda kristna av dem. _Men deras föräldrar behagade alltsomoftast komma och hämta sina barn och ta dem med sej på långa mystiska djungelfärder från vilka barnen återvände fullkomligt förvildade. Det var säkert hedniska fester de firade på de där veckolånga turerna. Och ville Svenson hindra dem kostade det honom varje gång minst ett par svarta kalsonger och ibland hjälpte det inte vad han än ville betala.

Åh, vad det kändes hopplöst ibland! Och vad han tyckte han redan levat länge och förgäves bland detta förfärliga folk, fast det endast var tre månader sedan han lämnade Kaimana, lastad med goda och dåliga råd, hantverkare, poliser, kalsonger, tyg, knivar, tobak, frön och plantor, allt erhållet av Barthel. Barthel hade även lovat att komma och besöka honom i Omba efter ungefär tre månader.

Först efter Barthels besök skulle döpdandet börja. Då skulle han för första gången låta några av dessa hedningar få tillträde till den kristna gemenskapen. Han hade gett ett löfte till Barthel att inte börja tidigare med döpdandet. Egentligen var han ju inte bunden av detta löfte, givet till en icke troende syndare, helst som det även skett i något berusat tillstånd, men han hade i alla fall beslutat att hålla sig till det.

Det som räddat honom från att bli tokig av allt grubbel och all ovisshet var hans arbete i jorden. Han var ju bondson från Småland, men hade förr alltid betraktat arbetet i jorden som ett straff, och när fadern dog och gården såldes, hade han hoppats att aldrig mer i sitt liv behöva syssla med modernäringen. Och nu upptäckte han plötsligt att han älskade att så och plantera och att se hur det växte under hans vård, och att han alltid gått och

burit på en hemlig kärlek till jorden utan att veta av det.

När han såg hur majsen sköt upp och gick i ax och på tre månader gav hundrafalt och trehundrafalt, tänkte han med vemod på sin hemtrakts magra vretar och han kunde inte undgå att känna sej tacksam mot denna jord som gav så överflödigt för så lite arbete.

Sin sötpotatis kunde han börja skörda redan efter en månad och en del grönsaker likaså. Hans tomater växte så det liknade ett under, särskilt när han jämförde med tomaterna hemma i sin moders fönsterträdgård. Och nu hade han fått jordnötter också, och en massa andra indiska grönsaker och fruktträd med den sista skutan som hälsade på nere vid flodmynningen. Det var Barthel som hade sänt honom detta.

När han nu gick där och såg hur det växte och kände myllan dofta i den fuktiga luften som efter vårregnen hemma i Småland, då glömde han ibland sina svårigheter och prövningar och han tyckte att livet ändå gav honom något av glädje på denna hedniska plats. Han började drömma om böljande sädesfält och dignande fruktlunder på dessa givmilda slätter, vaktade av de höga bergen, som blånade därborta i nordost. Och ibland drömde han

också om boskapshjordar, om råmande kor med pinglande skällor och om en kvinna som lockade på dem. Han kunde aldrig få den kvinnan att bli någon annan än Lisa, pubertetsårens synd och längtan. Fast han förstod att det mera varit i Herrans smak om han tänkt sej fröken Smith i det där sammanhanget. Och när han drömt dessa rent jordiska drömmar en stund började han ibland se syner av vitklädda papuakvinnor och svartklädda män som samlades till bön och sång utan att behöva mutas med tobak.

Han kunde vänta sej ett besök av Barthel vilken dag som nu och han hade förberett ett värdigt mottagande eller rättare sagt, han hade föresatt sej att visa Barthel vad han uppnått under dessa tre månader. Först och främst på det andliga området förstås, men han hade även sört för att hela röjningen i djungeln med sina land och fält såg riktigt ansad och välskött ut. Så hade han tränat in ett långt program med sina skolbarn. Där skulle den andliga sången bli huvudnumret, det var det bästa de hade att komma med. Men de skulle också få visa hur fint de kunde räkna och hur bra de redan lärt sej malajiska. Så skulle han hålla aftonbön med de äldre för att även de skulle få visa vad de kunde i den avslutande hallelujasången. Säkert skulle Barthel gripas och ryckas med. Det vore ju onödigt

att tala om för honom att hänförelsen nog inte var riktigt kristlig och att sångarna fick sin betalning i tobak. Han hade förresten just föresatt sej att försöka undvara den där tobaken nu några dagar. Det såg väl ändå för illa ut att sluta den andliga sammankomsten med utdelandet av tobak. Det kunde ju hända att Barthel alldeles missförstod saken, om han såg det. Under två kvällar hade nu ingen tobak delats ut efter sången och ännu inget öppet klagomål förnummits.

Svenson hade valt platsen för sin första missionsstation längs Ombas strand, just mitt emot en papuaby med kanske ett par hundra innevånare. Det fanns ingen rökning där den byn låg. Djungeln stod orörd som en grön mur ända fram till flodstranden. Men där fanns ett smalt stråk, ett par meter brett, just vid den gröna murens fot, där papuas hade slagit upp sina små hyddor. De hade inte sått eller planterat något som helst kring hyddorna och höll inga andra husdjur än hundar och huvudlöss.

Varför skulle de också göra det när de hade ett ändlöst sagoträsk endast några hundra meter från flodstranden, där de kunde hämta så mycket sago de ville! Svenson hade gått dit en gång för att se hurudan papuas visthusbod såg ut. Han såg ingen-

ting annat än en skog av taggiga sagopalmer två till femton meter höga, med likadana blad som kokospalmer. De växte i en svart gyttja, där vattnet oftast stod en fot djupt, men som ibland övergick i rena gungflyn, där man utan vidare försvann med ett plopp om man inte fick tag i något att hålla sej uppe med.

Ville de ha något tilltugg till sin sago, som de vanligen kokade till gröt eller bakade till kakor mellan heta stenar, var ju djungeln full av läckerheter. Där kuttrade de väldiga kronduvorna, stora som tjädern i Algots hemskogar, tillsammans med ett tjugotal andra arter mindre duvor, där dånade den väldiga kasuaren fram som en skenande häst genom snåren, där skuttade känguru och bökade vildsvin. All denna mat gick att fånga med hjälp av pilbågar och hundar. Var man för lat att gå på jakt fanns där fullt av mask och grodor i sago-träsket bi- och getinglarver i de väldiga ihåliga träden, för att inte tala om skalbaggs-larver och andra kryp i ruttnande vindfällan. Och i floden och sump-hålen var det gott om fisk och musslor. Svenson förstod nog så småningom att livet inte var hårt för papuas och att de inte behövde arbeta om de inte ville. Barthel hade rätt i att de nästan var som liljorna på marken. Fast Svenson hellre liknade dem vid

svarta stinksvampar. För han älskade dem inte. Det var inte av kärlek till dem som han ville rädda dem och göra deras land fruktbart och rikt.

Papuas å sin sida brydde sej än så länge varken om att hata eller att älska Svenson. De var ganska liknöjda. Så länge de hade nytta och nöje av honom, blev de i hans närhet. Trivdes de inte med honom gick de sin väg. Det fanns ju andra bo- och sovplatser här längs floden än där "den röde" slagit sej ner. Och att han inte var någon farlig karl hade de snart kommit underfund med. Han hörde inte till dem som hade stor makt, som man måste vara mycket rädd för. Visserligen hade den där röde tuan i Kaimana sänt med honom ett par poliser, som ibland försökte vara stora i käftan, men det imponerade inte på dem.

Med den där röde tuan i Kaimana var det däremot en annan sak. Den måste de frukta. Han hade makt. Det betydde ingenting hur han såg ut för tillfället. Han kunde ibland vara lång och mager och ibland liten och tjock; han hade ändå alltid under de sista tio åren visat att han var den som hade makten. Lydde inte papuas alla hans befallningar, kunde det hända att han släppte lös sina soldater i de gröna uniformerna på dem och då mördades och brändes det vilt. Nej, Omba-papuas visste nog att de måste

böja sej för den där röde. Det var endast manoewees längre österut och dvärgarna inne bland bergen som ännu var självständiga och vågade trotsa utan att bli straffade för det. Och de stackars Omba-papuas kunde inte fly undan den där makten de fått över sej heller. Flydde de in bland bergen kom de i strid med kapaukos-dvärgarna. Flydde de västerut fanns det ingen mat att få bland de vilda kalkbergen som gick ända ner till havet.

Bland papuabyns små hundkojsliknande ruckel längs flodstranden fanns i alla fall en byggnad som kunde liknas vid ett riktigt hus. Den var säkert minst fem meter hög och både ett ordentligt tak av omsorgsfullt lagda palmblad. Den var tjugo meter lång och sex meter bred. Väggarna var av flätade pandanusmattor, som spänts upp på en ställning av smäckert rundvirke. Fönster eller dörrar fanns det inte, men längs ena långsidan var en rad små hål, som man kunde krypa in igenom. Detta var "rumah pemali" -- tabuhuset.

I rumah pemali höll papuaherrarna sina hemliga sammankomster. Där smiddes säkert onda planer under alla de sysslolösa timmar som herrarna dåsade bort i dess mörka inre, fullkomligt fria från besvärande kvinnor. Dessa fick nämligen inte komma in i detta heliga hus.

Ibland hölls där vilda fester. Då hade Svenson hört hur trummorna dundrat och mumlat nätterna igenom till ackompanjemang av vilda skrin och sånger, dunket av fötter och skränet av druckna vildar, då hade han sett hur kvinnorna som galna dansat och virvlat runt kring eldarna som tänts utanför rumah pemali och känt hur det luktade bränt kött och andra förfärliga, hedniska stanker.

Svenson hade snart kommit underfund med att rumah pemali var medelpunkten i papuas liv och att det var högborgen och fästet för deras hedniska otro och alla deras hemska seder och fester. Allting tycktes röra sej kring rumah pemali och aldrig kunde han riktigt få veta precis vad det hemskaste var som skedde inom dess väggar. Men han hade sett hur de reste avgudabeläten, som besmordes med blod utanför husets framsida. Och han hade hört sådana skrin ibland om nätterna att han trodde de dödade människor till belätets hugnad.

Han förstod mycket snart att först av allt måste han röja undan rumah pemali. Det var Djävulens starkaste fäste här i landet. Och hans egen lilla kyrka såg ju oansenlig ut bredvid detta den Ondes palats! Han förstod att fick han bara bort denna plantskola för allt ont skulle det nog gå lättare att sedan lära papuas nya seder och att slita dem loss ur

Djävulens klor. Men hade han varken vågat eller kunnat ge sej på rumah pemali. Dels ryggade han tillbaka för att göra något som så till den vilda grad skulle uppröra de svartas sinnen och dels hade han lovat Barthel att inte förbjuda papuas att ha sina fester och sitt rumah pemali förrän Barthel varit där på besök och undersökt om papuas kunde anses mogna för dylika åtgärder.

Översteprästen i rumah pemali, Mokamo, var Svensons specielle fiende. Vid sin sida hade Mokamo också ett gäng på en fem, sex äldre gubbar som bestämt vägrade att ha något med Svenson att göra. Erkännas måste dock att fiendskapen nog var från Svensons egen sida. De där gubbarna bara helt enkelt brydde sej inte om Svenson. Han var luft för dem och det visade de vid varje tillfälle. De tillhörde ju den gamla stammen som varit med i den gamla goda tiden då varje främling som kom till stammens område skulle dödas och ritualenligt ätas upp. Det var sen de inte lyckats att längre ta hand om alla främlingar som dessa nu fått sådan makt över dem att den där röde tuan i Kaimana kunde sitta där och till exempel förbjuda dem att äta upp Svenson. Men därför hatade de inte precis Svenson. Inte länge han förhöll sej lugn och tämligen oförarglig

Fiendskapen från Svensons sida berodde på att han inbillade att Mokamo och hans medhjälpare viglade upp de andra mot honom. Det var deras fel, ansåg Svenson, att folket inte ville lyssna till honom utan betalning, det var de som lurade föräldrarna att ta sina barn ur skolan så fort de hann. Nästan allt som gick honom emot skyllde han på Mokamos och rumah pemalis fördärvliga inflytande. Vid tredje månadens slut betraktade han Mokamo som Djävulen själv och hans gubbkamrater som hans smådjävlar.

Och nog hade Mokamo ett utseende som den värste yrkesdjävul inte hade behövt skämmas för. Först var det ögonen. Dem fångades man genast så av att man knappt såg resten av Mokamo. De låg djupt i sina hålor och var skuggade av buskiga ögonbryn. De var rödinflammerade av alla rökiga eldar de ständigt stirrat in i, men det tänkte man inte så mycket på när Mokamo såg på en. Då märkte man bara den intensiva, genomträngande, liksom hypnotiserande blicken som kom djupt ur de där ögonens svarta avgrund. Den blicken liknade mest svarta flammor som kunde förbränna och förgöra.

Nedanför de där ögonen tronade en ofantlig, uppsvälld kaspernäsa och ovanför dem ett moln av grått, tovigtt krullhår. Munnen med dess väldiga,

tjocka läppar såg ut som ett stinkande, öppet sår på grund av sin ständiga fyllnad av tobak och röd, rinnande betelfärgad saliv. Tänderna hade ruttnat bort för länge sen. Kinderna var infallna med djupa fåror i den grova huden. Dragen kring munnen måste ha mejslats av rå blodtörst och ofattbart ruskiga lidelser att döma av den ondskefullhet de förlänade hans utseende. Mitt över hakan gick ett brett ärr efter ett gammalt yxhugg. Kring den hopskrumpna, torra men ännu raka gamla kroppen hängde den smutsiga, svartgrå huden i säckar och veck. De tunna magra benen var fulla av sår som aldrig ville läkas.

Denna av naturen inte misslyckade kopia av den Onde bättrade nu Mokamo på genom att sticka en väldig svinbete genom näsväggens gapande håla, måla kropp och ansikte i hemska mönster med vit kalk och svart sot, hänga kasuarens gravsvarta plymer över bröst och i fransar kring armarna, tillsammans med amuletter och trolltyg i band och snören om hals och liv. Och ibland lät han paradisfågelns fjäderskrud trona som ett luftigt, guldkimrande kvällsmoln på sitt huvud över all denna avgrundslåt.

Svenson hade sett honom när han i full ornat hoppade kring och skrek vilda besvärjelser över en

sjuk sim låg där döende. Då hade Svenson anropat sin Gud om hjälp att förgöra denna det ondas inkarnation. Han hade bett till Jesus att ett under måtte ske och att himlen måtte slå denne hädare och hedning bland hedningar med blixten och låta elden förgöra både hans hur och hans anhang. Och att sen bota den sjuke genom ett större underverk.

Den sjuke *blev* botad. Av allt att döma av Mokamo och inte Jesus. När morgonen grydde fick Svenson bud om hans tillfrisknande och han hörde alla papuas sjunga halleluja till Mokanos lov i rumah pemali.

Fjärde kapitlet

Barthel fattade från första stund antipati för herr Henderson. Denne hade ett vanligt, rätt alldagligt utseende: Rödlätt hy, fyrkantigt ansikte, starkt vågigt hår som var gult och verkade permanentat, blå ögon och ganska kraftig haka. Liknade mest en framgångsrik handelsresande, tyckte Barthel, såna som reste omkring och lurade kineshandlare här i arkipelagen, men samtidigt var den här sliskig som en och hal som en sol-och-vår-man och hal som en ål.

Henderson var ledare för missionsstationen på Ambon och hade kommit med linjeångaren till Kaimana för att hälsa på Svenson och inspektera hans missionsfält. Han skulle naturligtvis hälsa på sina andra missionärer på Tanimbar och Ceram också. Det skulle han göra på återvägen, anförtrrodde ball Barthel. Han hade fått löfte att då få följa med en liten guvernementsbåt som skulle komma till Kaimana med en radiostation åt Barthel och "vi som arbetar för Herren måste ju alltid tänka på att färdas så billigt som möjligt".

För övrigt hade Henderson trott att han skulle kunna besöka Svenson redan samma dag han kom till Kaimana. Han trodde det var en lagom liten

kvällspromenad från Kaimana till Omba. Därför hade han beordrat Svenson att slå sej ner där. Men han visade inte alls någon förvåning när han nu fick böra att det var en tvådagars resa med motorbåt till Ombas mynning och sedan tre dagars rodd uppför floden innan man kom till Svensons plats. Och att han absolut inte skulle kunna ta sej dit utan att Barthel lät sin motorbåt göra den där resan.

Henderson hörde till dem som tycker att allting är härligt. Det var så härligt att arbeta där i Ambon där Gud städse var med honom. Det hade varit så härligt ombord på båten hit därför att Jesus sökt andre maskinisten. Det kändes så härligt att bli sänd hit till Kaimana av Den Helige Ande. Det var så härligt att möta herr Barthel, som gjorde så mycket för att hjälpa Guds tjänare och naturligtvis skulle hjälpa honom att komma till Omba. Det skulle bli så härligt att få uppsöka unge broder Svenson där i det hedniska Omba.

Han hade alltid ett leende kring munnen, Henderson. Till hälften salvelsefullt, till hälften falskt servilt. Han sa aldrig Barthel vad denne än sa. Han höll med om allting och allt skulle så som Barthel och Gud ville. Det var så härligt på det viset. Men Barthel var övertygad om att det bara var Hendersons mun som höll med honom. Henderson

var nog en farlig blandning av slipad affärsman och samvetslös smörgåspredikant, det vågade Barthel svära på och det dröjde inte länge förrän han talade så litet som möjligt med honom. Då tyckte han betydligt bättre om Svenson. Han var i alla fall en renhårig människa mitt i all sin förflugenhet, han trodde ganska säkert på både vad han predikade och på att han hade ett kall. Och så reagerade han ju så sympatiskt för alkohol...

Men nu satt Barthel här med Henderson. Guvernementsbåten skulle komma först om fjorton och det fanns just ingen annan utväg för honom än att fara till Omba och ta Henderson med sej.

Barthel svor för sej själv över dessa förbannade missionärer. Själv hade han bara besvär av dem. Pengar kostade dom för regeringen. och för papuas gjorde de livet surt och trist. De hörde till de saker som enbart fanns till för att Barthel och hans papuas inte skulle ha det allt för bra.

Resan till Ombas mynning var härlig, enligt Henderson. Han trodde att Den Helige Ande var med dem trots att han blev sjösjuk och offrade åt den hedniske Neptun. Barthel gick enkom en bra bit utomskärs för att det skulle gunga ordentligt och inte bli alltför härligt för hans passagerare, men det var tydligen förgäves.

— Det är så härligt här i vildmarken, man kommer så nära sin Gud, sa Henderson första kvällen de slog läger vid flodstranden efter att hela dagen ha suttit i de långa papuabåtarna och lyssnat till paddlarnas drön mot båtkanten. Moskiterna firade orgier på deras blod, riset de skulle äta var vidbränt och de vågade inte bada i floden av rädsla för krokodiler. Barthel var då säker på att om han hade någon Gud så inte höll han till i de här regionerna åtminstone. Men Henderson vågade väl inte annat än att finna allting härligt, eftersom han ändå fick allting av sin Gud. Inte ens morgonens kalla, stormpiskade regnskurar kunde få honom att glömma sitt förnöjda leende, fast han blev våt in på bara kroppen och satt och frös så han huttrade.

Barthel hade aldrig träffat någon tråkigare eller obehagligare människa förr. När de höll middagsrast stämde han till råga på eländet upp en psalm och när då ett par av roddarna stämde in i hans halleluja var det fullkomligt härligt igen och Den Helige Ande var med dem mitt i mörkaste Nya Guinea. Barthel var sur både utvärtes och invärtes. Han skulle helst ha velat skända och plåga den förbannade hallelujagossen, men han kunde inget hitta på som bet genom Hendersons skydd av pösande förnöjsamhet.

— Så härligt att möta min unge broder här! hälsar Henderson den av stum förvåning gapande Svenson, när de till slut hunnit fram och stiger i land hos denne.

Svenson kan endast stamma något obegripligt till svar, men Henderson går på som om de träffats på en gata i U.S.A. Han berättar om hur härligt det är i Ambon, om hur härligt det är för de andra missionärerna i all oändlighet. Han tycks inte alls lägga märke till omgivningen. Det gör i stället Barthel:

— Det var som katten det här, Svenson! Det var duktigt. Det var bra gjort! Aldrig hade jag tänkt att det skulle gå så fort för er att få lite civilisation mitt inne i vildmarken. Titta så majsens växer! Och grönsakerna! Är det inte underbart vilken jord vi har här. Och husen står här ju så ordentligt och så fina som om det var en yrkespionjär som planlagt och lett det hela. Så här ska det se ut, Svenson!

Och där ser jag deras gamla rumah pemali fortfarande på :indra stranden ...

Längre får han inte prata för Henderson. Han avbryter bara och fortsätter att med sin väloljade, rinnande stämma förtälja om sina härligheter och han låter endast en hastig, fullkomligt ointresserad blick fara över Svensons fält och hus. Svenson ler förtjust mot Barthel och försöker stamma något om

att det är Gud som hjälpt honom.

— Åh, jäså, här bor ni, unge broder. Och vad är det där för ett skjul?

— Det . . . Det är kyr ... jag menar vårt bönehus.

— Javisst, är det inte härligt när man kan vara nöjd med så lite! Men annars är det inte vanligt inom vår mission att vi bygger på det där viset, förstår ni. Man kan naturligtvis ära Gud överallt men ...

Hur han ville ha det byggt sade inte broder Henderson.

— Jag höll egentligen på med min skola, när herrarna kom. Skulle jag kanske fortsätta med den, så får ni tillfälle att bedöma barnens kunskaper?

— Ja, jag vet inte. Jag hade tänkt mig att det mest lämpliga, då jag nu kommit hit och Den Helige Ande tycks vara med oss, vore att vi började med en bönestund. Vill ni, unge broder, kanske sammankalla er församling så bedjer vi gemensamt.

— Ja, javisst. Men . . . det finns just inga här nu. De kommer i kväll, förstår ni. Jag samlar dem till aftonbön. Nu liar vi bara barnen här. Tjugo barn i dag ...

— Tjugo! Det var inte mycket det. Hur kommer det sej att ni ännu inte har låtit barnen komma till er i större skaror?

Svenson kan inte svara. Han stammar några ord och ser hur Barthel står där och hånler. Till slut blir det Barthel som svarar:

— Herr Henderson, det är ett rekord i det här landet att efter så kort tid ha kunnat samla tjugo barn till en skola. Jag antar att det har kostat herr Svenson åtskilligt av svarta kalsonger och tobak.

— Vad ...vad menar ni, herr Barthel?

— Precis vad jag säger. Här hjälper inte Den Helige Ande om man inte ger byxor och tobak åt papuas. Det kunde jag aldrig tänka mej att inte ni kände till!

— Ja, jovisst, jag har ju hört talas om att det är brukligt att ge presenter i det här landet. Det är ju så. Men . . tjugo barn, det är väl ändå bra lite. Och hur många har ni döpt, unge broder? Jag har tyvärr och till min förvåning ännu inte fått några rapporter från er.

— Jag har inte döpt några än ... jag menar, vi kom ju överens om herr Barthel och jag . . . jag menar, jag tyckte det var bättre ... jag trodde det var Guds vilja att jag först undervisade de stackars hedningarna och först sedan de undfått Ordet döpte dem.

— Inte alls, unge broder! Det där har ni fullkomligt missuppfattat. Det är vår plikt att så fort

som möjligt döpa så många som möjligt för att rädda deras själar undan det eviga straffet. Ni förstår ju att det står i Guds hand när de dör. Men Han låter dem ej leva längre än Han bestämt, bara för att ni ska bli färdig att döpa dem. Har ni bara döpt dem finns det alltid hopp för dem och sedan kan ni naturligtvis undervisa dem och det är naturligtvis också er plikt, ett härliga kall, att sedan hålla dem på de rätta vägarna. Och så måste ni tänka på alla dem som hemma i Staterna samlar in pengar för vår mission, för vårt heliga arbete. Ni förstår väl att deras arbete blir mycket lättare om de varje månad kan peka på vilka framsteg vi gör ute på fälten.

Svenson bära tiger i svår vanda. Det blir Barthel som svarar igen:

— Det där att ni måste döpa så många som möjligt för att få lättare att samla ihop pengar det förstår jag, ju, det är ju en erkänd princip i er s.k. "salvationsbusincss"! Men eftersom jag är den som så att säga måste bevaka papuas intressen vore jag nog tacksam om ni inte drev det där döpandet för hårt, utan lugnt låter vår unge Svenson undervisa först, som han ju själv så gärna vill.

— Alldeles riktigt, herr Barthel. Jag förstår er fullkomligt. Jag förstår ert sätt att se saken. Men trots det måste vi nog låta vår unge broder försöka

att rädda, så många sjalar som möjligt genom skyndsammast möjliga dop. Men det förstår ni väl att i allt gör som ni vill, herr Barthel.

Så får Svenson skicka i väg sina skolbarn utan att ha fått skryta med deras kunskaper. Henderson fortsätter att prata så gott oavbrutet under den enkla måltid de nu intar i Svensons ,avbrutet under den enkla måltid. Han fortsätter att prata ända tills det blir tid för aftonbön.

Svenson går ut och slår på en ihålig trädstam för att kalla sina trogna till denna bön som nu Henderson ska leda. Barthel anmärker att detta är det vanliga sättet att sammankalla folk till tillställningar här i landet. Av hedniska medicinmän.

Det kommer ett femtiotal så småningom på Svensons kallelse. Han har aldrig förr haft så många samlade på en gång och han känner sig lycklig när han nu ser dem kring sej. Det är säkert Den Helige Ande som är med honom igen. Fast han har ju en liten rädd baktanke att en del kommit endast av nyfikenhet på de två nykomna röda männen.

De sitter alla med böjda huvuden i den lilla kyrkan medan Henderson läser bönerna. Sen ska det, bli sång. Det är i alla fall Svensons bravurnummer. Han är säker på att sången ska

skörda den kritiske Hendersons fulla gillande. Denna skallande hallelujakör kan inte annat än få var och en med sej.

Svenson ska själv anförä sången. Han går frans och ställer sej framför den mer eller mindre nakna församlingen och tänker just lyfta händerna till tecken, då en av de äldre gubbarna kommer fram till honom. På stammens eget språk säger han:

- Ingen tobak, inget halleluja!

Så går han och sätter sej igen, medan Svenson bleknar och sväljer. Händerna, som han skulle ha höjt håller han nu darrande i maghöjd.

Henderson, som inte känner till det språk som talas här, förstår inte ett dugg. Han väntar bara att Svenson äntligen ska få upp de darrande händerna.

Svenson begriper förstås att detta är följden av att han inte delat ut någon tobak de sista tre dagarna efter aftonsången. Nu vägrar de helt sonika sjunga om de inte först får sin vanliga tobaksranson. Detta ser ut att bli hans livs största blamage.

Men så ilsknar Svenson till. Han ska lära dem! När Barthel sitter här vågar de säkert inte vara uppstudsiga. På deras eget språk säger han nu med hög, darrande stämma:

— Nu sjunger alla med i sången, precis som vanligt!

Ha sjunger de första tonerna och så kommer då händerna upp för att tvinga alla med sej. Men allt han får ur dem är ett mummel:

— Ingen tobak, inget halleluja!

Barthel njuter. Han kan inte hålla sitt leende tillbaka där han sitter bredvid Henderson på första bänken. Dessa förbannade missionärer, tänker han, igen. Nu har Den Helige Ande lämnat dem i sticket därför att de snålar med tobaken. Men så ser han Svensons förtvivlan, begriper vilken förnedring detta är för honom inför Henderson. Han tycker synd om Svenson där han ser honom stå och svälja och svälja, nära att falla ihop när som helst. Barthel reser sej upp. Han vänder sej mot den svarta församlingen, på deras eget språk säger han med hård, myndig stämma:

— Nu lyder ni tuan och sjunger! Jag ansvarar för att ni får er tobak sedan. Den som inte lyder han ska få med mej att göra!

Ett sakta mummel följer på hans ord. Ett vördnadsfullt mummel. Henderson ser än mer förvånad ut. Han vill just fråga Svenson vad Barthel har att göra med vad son ska sjungas då Svenson åter lyfter armarna för att med nyväckt hopp ge ton.

Och nu får han utan vidare hela församlingen med sej. Det blir den väldigaste hallelujakör han

hittills anført i Omba. De starka, djupa stämmorna vibrerar av känsla och hänförelse. Det är som om det lätta palmbladstaket skulle vilja lyfta sej, som om den lilla kyrkan skulle sprängas av de starka tonerna. Och Henderson grips av hänförelsen. Han reser sej upp och ställer sej med lysande ögon vid Svensons sida för att riktigt få känna sej bland dem. Och efter sången tackar han Gud i en lång bön för Hans outgrundliga godhet. När de lämnar kyrkan säger han:

— Det var verkligen sång, unge broder! Har det någonsin förr hänt här att Den Helige Ande har nedkommit och hänfört massorna på detta sätt?

En stund senare kommer papuas i en lång rad, ännu fler än de som varit med att sjunga, för att få sin tobaksranson. Svenson delar ut med darrande händer. Hans sinnesrörelse är stor och han grubblar åter om det är Gud eller Satan som sänt Barthel i hans väg.

Den timme det ännu är ljust sedan de slutat sin aftonbön, använder Henderson till att, med täta avbrott för bön, hålla förmaningstal för sin unge broder. Det är så härligt att ha fått komma hit och få ge stöd där det så väl behövs.

Barthel rör över till papuabyn för att se hur de

har det och försöka komma underfund med vad de tycker och tänker om Svenson. Han träffar några av de äldste, däribland Mokambo, som han känner till från ett föregående besök. Han kommer snart underfund med att Svenson än så länge betraktas som en fullkomligt ofarlig individ och av de yngre som en källa till förnöjelse, svarta byxor och tobak, Den ende som litet skeptiskt inställd är gamle Mokamo. Han liar hört hur det gått på andra platser där såna som Svenson slagit sej ner och han anar onda tider för Omba.

— Om han förbjuder oss att ha vårt rumah pemali, vad ska vi göra då? frågar han Barthel i butter ton.

— Först och främst ska du inte glömma att kalla mej tuan när du talar till mej! För det andra ska ni göra allt vad den där röde tuan säger. Ni måste lyda alla röda tuans. De har makt! Allihop! Men jag tror inte att han kommer att ta rumah pemali ifrån er. Inte så länge ni låter bli att äta människokött i det. Men gör ni det, kommer jag hit och bränner upp både er och hela byn.

- Han får inte ta rumah pemali ifrån oss! Mokamo har också makt...tuan.

Den gamle ser Barthel rakt i ögonen, och denne känner sej obehaglig till mods under den

genomträngande, mörkt flammande blicken.

— Min makt är större än din, Mokamo! Det är jag som befaller här.

Så vänder sej Barthel till dem som församlats runt honom:

— Det är meningen att ni ska lära ett nytt sorts liv nu. Ni ska lära er att bo i sådana hus som vi röda bor i. Ni ska lära er att arbeta i jorden och äta ris och majs. Ni ska lära er att be till våra andar som är mäktigare än era. Den länge röde tuan där på andra sidan floden ska vara er lärare. Det är jag som befallt honom hit, för att göra det bättre för er. I morgon ska han börja att låta er få bli medlemmar av vår heliga kult. Om ni blir medlemmar måste ni lyda kultens alla bud och ni måste bo på andra sidan floden. Ni måste bygga er hus och röja mark där och alla måste låta sina barn undervisas av den länge röde tuan. De gamla som inte vill bli medlemmar av den nya kulten får bo kvar här på den här sidan om floden. Rumah pemali får stå kvar här och ni får hålla era fester här. Men de som har blivit medlemmar av vår kult får inte delta i några fester här längre. Och så ska ni inte glömma att i god tid dra till bergen och samla copal till era skatter. Det går före allting!

Barthel och Henderson spänner upp sina myggnät i skolan och sover där. De är trötta efter sin

ansträngande dag och lägger sej tidigt.

Följande dag faller det Henderson in att han själv ska förhöra skolbarnen på vad de kan. Trots att de inte är vana vid hans malajiska går allting, betydligt bättre än vad Svenson ens vågat drömma om. De små pigga ungarna ger orädda och precisa svar och sina stycken ur Bibeln kan de flytande. Henderson kan verkligen inte anmärka på dem. Men annars hittar han under dagens lopp en hel del att anmärka på. Det underliga är att allt som är galet, det är Svensons, den unge oerfarne broderns fel. Och allt som är bra det är Den Helige Andes förtjänst.

När Henderson får klart för sej vad rumah pemali är för slags hus, bävar han av indignation över att Svenson har låtit något sådant förbli stående där. Det är ju som ett stycke av helvetet mitt på denna Guds egen gröna äng. Det måste omedelbart försvinna och Svenson måste på det strängaste förbjuda alla gamla syndiga hedniska bruk och sedvänjor på hela denna plats. Det här var ju en nejd som Gud utvalt för förkunnandet av Hans Ord och där fick inte såna där syndiga saker tolereras.

Barthel som råkade höra detta yttrande, invände att han redan hade avtalat med papuas att de döpta skulle komma och bo här men att de som

framhärdade i sin gamla syndiga tro fick bo kvar där på andra sidan och ha kvar sitt rumah pemali där.

- Ja, naturligtvis, herr Barthel! Det är ju förståndigt ordnat på del, viset. Mycket förståndigt.

Men så snart Henderson åter var ensam med Svensson tog han upp ämnet igen:

- Det förstår ni ju, unge broder, att vi alltid måste hålla med de där kontrollörerna. Bara hålla med dem och låtsas att vi alltid är helt överens med dem. Smickra dem lite ibland är också bra. De har ju sin världsliga fåfänga. Vi måste göra det för att ha största möjliga framgång med vårt heliga arbete. Sen gör vi ändå naturligtvis som vi vill, som Den Helige Ande bjuder oss. Så snart vi nu farit vår väg sörjer ni naturligtvis för att det där rumah pemali kommer bort. Och så en annan sak: Sen ni alltså gjort rent omkring er begriper jag att ni kommer att skyndsammast börja döpa folket här. Döpa alla, naturligtvis. Jag är övertygad om att det finns folk i andra byar här i närheten som Jesus kallar, fast de inte förstår Hans röst. Det är naturligtvis er plikt att snarast hjälpa alla dessa arma hedningar, att genom dopet rädda deras själar till Herren. Och så era rapporter, unge broder! jag hoppas att ni kan sända dem regelbundet till Ambon,

Svensson endast böjer huvudet och tiger.

Tankarna stormar i hans huvud och han kan inte få någon reda på dem. Han undrar om inte broder Henderson ändå har missuppfattat ett och annat, undrar om det verkligen är Den Helige Ande, som inger Henderson allt vad han säger. Till sin förfäran överraskar han sej med att längta efter att få tala med Barthel om sitt jordbruk i stället för att lyssna till Hendersons förmaningar.

När de tidigt följande morgon startar på sin väg tillbaka, säger Barthel åt Svenson innan de skiljs:

-- Jag tror jag ska ta med mej ett par getter åt er nästa gång jag kommer hit. Och i framtiden kanske ni kan hålla kor här. Höns ska jag skicka med nästa kinesskuta. Och så måste ni försöka plantera ris också — och varför inte försöka med europeisk potatis. Jag ska skicka utsäde till det. Åh! Ni kan säkert göra en mönsterbondgård av den här platsen med, tiden herr Svenson. Sånt är jag intresserad av, kommer själv från en bondgård hemma i Holland, förstår ni!

När deras båt försvinner bak första udde, känner Svenson en oändlig tomhet. Tungsint går han tillbaka till sitt lilla hus och sätter sig att tänka över sin ställning. Han ser ut över sitt lilla majsält och sina trädgårdsland och han känner plötsligt till sin fasa att han bryr sej mer om dem än om att omvända

papuas. Och till sin lika stora fasa, måste han erkänna att han tycker betydligt bättre om syndaren Barthel, som räddade halleluja-sången åt honom, än om broder Henderson. Och så kommer det där gamla tvivlet igen: Det är väl Djävulen som slår honom med blindhet. Han ber brinnande till Gud och Jesus att låta honom se allting så precist och klart som Henderson och veta så precis vad som är rätt och orätt och att säkert känna när det är Den Helige Ande och när det är Djävulen som talar i hans bröst.

Men när han somnar drömmer han om vaggande sädesfält i stället för om kristnade hedningar, om råmande kor och mjölkande pigor i stället för om orgelmusik och psalmsång.

Femte kapitlet

Tidigt en morgon några dagar senare började Svenson döpa Det var den största tilldragelse som sedan världens begynnelse timat i Omba.

Hela naturen tycktes medveten härom. Åtminstone hade Svensson ett starkt intryck av att aldrig förr hade luften varit så klar, aldrig hade fågelsången varit så jublande och aldrig förr hade djungeln stått så daggtvättat ren. Han såg hur lianernas blodröda, väldiga blomklasar draperade den gröna skogsridå som omslöt den vackra tavla som hans lilla röjning bildade. Han såg hur Arahträden regnade sin blom, hur vattenliljorna längs flodstranden öppnade sina skira, vita blommor, hur hans nyplanterade hibiscus just i dag började blomma, hur majsens röda hår flaggade i den balsamiska vinden.

I allt förmärktes en särskild andakt så som aldrig tillförne. Till och med i de vita kakaduornas skrån hörde han bävan och högaktning för undret som nu skulle ske. Aldrig förr hade han haft en så stark förnimmelse av att Den Helige Ande var med honom, var över hela den välsignade nejden.

Dopskålen var väldig, skuren ur trä av papuan. Dess vatten skulle säkert räcka för minst

hundraålet huvudfuktningar. Och skolbarnen hade smyckat bordet där dopskålen stod med djungelns vilda blommor och de hade pyntat sej själva så kristet son möjligt enligt Svensons anvisningar.

Barnen skulle döpas först, förstås, och det skedde under den säregna högtidliga stämning som gripit Svenson och, som det tycktes, alla närvarande. Tjugotre barn döpte han och därefter sjöng de en jublande hymn och då hade solen inte hunnit mycket mer än en handsbredd över trädtopparna. Dagen var ännu så där härligt sval och ren. Men redan medan Svenson väntade på att de äldre dopkandidaterna skulle komma, började solen bränna och luften att bli het. Det kom endast fem att börja med. Fem yngre män. De döptes långsamt med mycket allvar och mycken hallelujasång i väntan på att det skulle komma flera.

Men ingen kom. Svenson fick besked att ingen mer ville besluta sej att flytta över till hans sida.

Då sände Svenson bud att vem som ville kunde komma och bli döpt, oberoende av om de ville flytta eller inte. Och han lovade svarta kalsonger åt männen och vackra saronger åt de kvinnor som lät döpa sej.

Ytterligare tre män kom.

Den solenna, förändrigade stämningen sjönk allt

under det Svenson döpte dessa sista. Den försvann helt då han delade ut de svarta kalsongerna.

Det var hans lott att bli prövad.

För att försöka utröna anledningen till att så få låtit döpa sej och framför allt varför ingen enda kvinna ville bli delaktig av den stora nåden för Svenson följande dag över till andra sidan och förhörde sej bland dem han mötte där.

De enda svar han fick var att man inte hade lust, inte hade tid. Man höll just på med förberedelserna för en stor fest som skulle hållas. Det var mycket att göra till den. Och man ville inte flytta över floden. Inte än, kanske senare nån gång. Den röde tuan från Kaimana hade ju sagt att de måste flytta om de lät döpa sej.

Kvinnorna ville ohyggligt gärna ha de vackra saronger som Svenson erbjöd dem som dopgåva, men deras karlar ville inte alls veta av att en kvinna skulle ge sej in i någon ny kult som de ännu inte visste mycket om. Däremot skulle de gärna arbeta hur länge som helst åt Svenson, bara de kunde få en sån där sarong. Och de ville ge honom fisk och orm och maskar och allt han ville ha i matväg i byte för tyget. Det fanns till och med de som kom med så syndfulla, skamlösa förslag till byteshandel att

Svenson kände sej alldeles omtöcknad. Hur skulle han kunna hålla stånd i detta Sodom?

Den där festen började mer och mer lägga beslag på Svensons uppmärksamhet allteftersom dagarna gick. Han började förstå att han borde göra någonting åt denna manifestation av synd och hedendom. Egentligen borde han ju redan för länge sen ha gjort slut på rumah pemali, som Henderson sagt honom att göra. Men det stod alltmer klart för honom att det var ett företag som fordrade både mod och företagsamhet och makt. Väntade han med det tills festen redan börjat skulle det alldeles säkert bli fullt uppror bland papuas om han gav sej på deras onskas högborg. Och skulle han vänta tills festen var överstånden kunde han få vänta mer än ett halvt år ännu.

Barthel hade berättat lite för honom om de där festerna. De pågick alltid i tre till sex månader, hade han sagt. De var en säkerhetsventil för papuas inneboende onda drifter, trodde Barthel. Det förhöll sej nämligen så att dessa svarta vildar i vardagslag egentligen hade mycket stränga sedelagar. Otrohet förekom inte, tolererades inte. Då måste de alltså hålla sina sexualdrifter under kontroll. Och det var naturligtvis inte så lätt för människor som inte hade

ett skapandes grand att göra. Att ligga och sova och bara äta och supa och sjunga och slå på trumma kan ju inte bidra till att dämpa de där drifterna. Arbete hade varit rätta medicinen förstås. Men när nu, enligt Barthel, Var Herre ordnat så vist att dessa lyckliga människor inte behövde arbeta för att leva, måste de hitta på något annat sätt att avreagera de där drifterna. Och det fick då bli festerna. Då behövde de inte alls vara trogna längre. Då var varje kvinna var mans kvinna och man kunde ge fritt utlopp åt alla både sexuella och sadistiska drifter. Förr i världen hade man dessutom fångat medmänniskor hos grannstammarna som plågats till döds under dessa fester och sedan ätits upp.

Svenson hade vändats och varken velat eller kunnat tro allt det där då han först hörde det av Barthel. Men nu förstod han att det mesta ganska säkert var sanning. Och inom kort skulle han själv få tillfälle att slutgiltigt övertyga sej. Om han inte gjorde vad han var kallad att göra: Satte stopp för hela tillställningen.

Ju mer Svenson tänkte på saken, desto fastare blev hans beslut att nu genast, oaktat sitt löfte till Barthel, röja upp synden, det vill säga: bränna rumah pemali. Det var kanske inte rätt gentemot Barthel, men förvisso hade han Guds välsignelse.

När han kommit så långt kallade han de båda poliserna till sej och lade ut saken för dem. Han försökte övertyga dem om att trots de order deras chef givit dem var det deras moraliska plikt att låta förstöra detta syndens miste.

Men poliserna förklarade leende, men bestämt, att de aldrig tänkte göra något som stod i strid med de order de fått. De var för resten muhammedaner och för dem kunde det komma på ett ut att sjunga halleluja i Svensons kyrka eller att fira dryckesorgier i rumah pemali. Nej, de var här för att upprätthålla ordningen och se till att tuan inte blev uppäten och för övrigt hjälpa honom med allting som inte stred mot tuan-kontrollörens vilja. Och de lät Svenson sitta där med sina bekymmer och for ut med papuakvinnorna på fiske för att få den långa tiden att gå.

Svenson kände en vanmäktig vrede stiga inom sej. Mot Barthel som givit sådana order. Mot poliserna som inte förstod bättre än att hålla sej till såna gudsfientliga order och mot de vita kaka-duorna som for härs och tvärs över floden och skrånade åt honom. Han kunde ingenting göra tydligen. Den Helige Ande måtte åter ha övergivit honom.

Särskilt motigt var också att de där obstinata

javanpoliserna aldrig söktes av Gud. Hade han bara kunnat omvända dem till den Enda Rätta Läran, då hade kanske allting kunnat ordna sej. Då hade de bättre förstått honom och säkert tagit mera hänsyn till hans vilja.

Redan för flera månader sedan hade Svenson börjat med sina försök att frälsa dessa stackars muhammedaner, som han levde tillsammans med. Både poliserna och hans betjänt som också var javan och god vän förstås med poliserna. Men aldrig förr hade han stått så vanmäktig inför ett frälsningsproblem. Han kunde tala både natt och dag, han kunde bedja de mest brinnande böner om Den Helige Andes bistånd, han kunde hota med helvetets straff och locka med den eviga saligheten. Allting var förgäves. De förblev lika leende kalla och oberörda: vad han än sa eller gjorde. Kanske Gud verkligen aldrig brydde sig om att söka muhammedaner. Han tyckte han aldrig träffat människor förr som satt så fast i sin syndiga tro och var så fullkomligt oemottagliga för alla både förstånds- och känslöskäl

En djup nedslagenhet började få makt med Svenson. Han kände hela världen stå emot sej, vrång och kall och hård. Precis som han förr känt, hemma i Småland när fadern gett honom stryk för att han

inte mjölkat ur korna ordentligt, för att han latade sej under rensningen eller försovit sej om mornarna.

Innerst inne trodde han att han egentligen ingenting dög till. Men det ville han inte erkänna ens för sig själv. Han gav skulden åt världen och fadern som inte förstod honom. När så påskvännerna gav honom Den Helige Ande att stödja sej på, slog hans mindervärdeskänsla över i berusande självuppskattning,. Han var ju den av Gud utvalde.

Men innanför denna skinande rustning av Tro fanns alltjämt den gamle Svenson med mindervärdeskomplexet kvar. Begravd men inte förruttnad. Och Nya Guinea hade redan från första stund fått den begravde att börja röra på sej. Han började känna sin skinande tros rustning märkvärdigt full av blottor. Här, där han som bäst behövt vara fullgott pansrad, ensam mot synd i denna mörka vildmark bland illasinnade kannibaler. Som det tycktes med Gud på oändligt avstånd.

I rumah pemali sjöng man och klapprade med händerna på de långa kannibaltrummorna. Svenson hade sett hur de bar dit nyfångade svin och otroliga mängder sagomjöl och frukt och sagovin. Man samlade till festen som egentligen redan hade börjat så smått. Där han nu satt och såg ut över floden genom luckan i sitt palmbbladshus, såg han de små

skolbarnen skyndsamt kajka över floden i vingliga båtar för att skocka sej kring rumah pemali och försöka få se en skymt av all härligheten där inne i husets mörker, där Mokamo i full festornat vaktade de fångna, bundna svinen. Och han såg hur de åt halvrått kött från dödade djur, som halstrades vid de stora eldarna utanför rumah pemali, och han såg hur de försökte delta i kvinnornas vansinniga dans kring eldarna. Barnen hade roligare än svenska ungar på julafton, men Svenson stod inte ut längre. Han följde en stig in i djungeln för att försöka finna en plats där han ostört kunde bedja och för söka finna sin Gud igen.

Gång på gång föll Svenson på knä bak taggiga djungelsnår, Gång på gång anropade han sin Gud. Och gång på gång drevs han åter till förtvivlad vandring. Ibland av inre tvång, ibland i form av yttre i form av attackerande myror, blodiglar och annat blodtörstigt småvilt. Kakaduorna väsnades och skrånade, noshornsfåglarna skrattade sina avgrundsskratt åt den sökande gudsmannen, svin och kasuarer flydde med dunder och brak genom snåren där han gick fram, och när han satt tyst i bön ackompanjerade honom kuttrande duvor och flöjtande trastar. Men Svenson hörde ingenting och såg ingenting av oljud, välljud eller skönhet. Han

kände bara hur det kämpade i hans bröst.

Så småningom började det dock gå upp för honom att nu var han kommen till det tillfälle i sitt liv, då han själv måste försöka att fatta ett stort beslut.

Ju tydligare Svenson insåg att avgörandet nu låg i hans egna händer, desto hårdare ansattes han av tvivel. Tvivel på sin egen förmåga, tvivel på påskvännernas lära och tvivel på till och med Den Heliga Skrift, på Herren själv. Om Han verkligen fanns, varför hjälpte Han då inte när det som bäst behövdes? Varför lämnades då en trogen tjänare så oändligt övergiven mitt i vildmarken?

Svenson gråter, tjuter högt av ångest, av ren ilska. Han kastar sej på marken med armarna om sitt värkande huvud. Men när han ligger där på marken börjar de jäktande tankarna i hans skalle så småningom sortera upp sej, ordna sej lite, mest på grund av hjärnans trötthet. Och där börjar infinna sej en och annan tröstande, stärkande tanke.

Eftersom oundvikligen hela hans värld måste falla ihop, om han inte tror, och eftersom det i så endast finns förintelse och död för honom, måste han ju tro att Gud ändå finns till. Bara han vill minnas har han tusentals bevis på den saken. Det är ju så ofta han själv rent fysiskt förnummit Den

Helige Andes närvaro under bön och under påskvännernas andaktsstunder. Det har så ofta hänt att hans böner blivit hörda. Och tänk bara hur Gud genom Jesus sökt honom, räddat honom ur förtryck och förnedring och lett honom längs underbara vägar mot både storhet och frid. Nu räds han och skäms för sitt tvivel nyss. Naturligtvis finns Herren och lika säkert ska Han hjälpa och leda sina trogna. Det Svenson nu genomlider är naturligtvis endast en prövning. Och så hårt prövas naturligtvis endast Guds verkligt utvalda, de allra största..

Nu måste Svenson visa att han verkligen är så stark i anden, så stor i själen som det väntas av honom. Han ska klara denna och kommande prövningar till Vår Herres belåtenhet. Det ska bli ett rent nöje att få visa världen och Vår Herre att inget tvivel mer finns i hans barm, att han fyller måttet, att vara Herrens utvalde. Han skall bränna rumah pemali.

Sen han fattat detta beslut sover han tröttheten av sej vid en liten sval bäck. Då han vaknar på eftermiddagen, stärkt av sömnen står beslutet lika fast: Rumah pemali ska förintas! Detta är Guds vilja. Och därför ska Gud skydda och hjälpa honom vad som än händer.

Djupt, djupt på botten av hans tankesjö gick

också en liten tanke att om nu kannibalerna ville förgöra honom då han förstörde deras hus och om då Vår Herre inte egenhändigt genom ett under frälste honom, så kunde han väl ändå förlita sej på att de väl beväpnade båda poliserna skulle ingripa. Som Vår Herres redskap, förstås! Och skulle poliserna inte kunna rädda honom, så skulle de i varje fall bära budskap till världen om Svensons hjältedöd. Om hur han fallit i striden för Var Herre. Då skulle väl både påskvännerna, fröken Smith och Barthel få en del samvetskval. Och Algot Svensons namn skulle gå till hävderna. Tänk om det är Guds mening att det verkligen ska gå på det viset?

Svenson ser plötsligt Mokamos vilda ögon för sej. Han tänker på Mokamos gamla stenyxa, som sades ha dräpt hundratals fångade fiender vid offerpålen. Och han tänker på deras otäcka, långa pilar med hullingförsedda benspetsar. Hur fruktansvärt han skulle få lida innan han dog, om han träffades av dessa vapen. Kanske skulle de för resten fånga honom först och låta honom långsamt pinas ihjäl vid offerpålen.

Svenson börjar mer och mer inse vilket verkligt modigt beslut han fattat. Han har, nyktert sett, så gott som lovat att offra sitt liv. Ska han väl kunna tömma denna kalk han sej själv bryggt sej? Har han

verkligen ett sådant rent övernaturligt mod?

Då slinter en förflugen n tanke genom Svensons huvud: Har han inte modet så kan han få det! Han vet ju medlet att förskaffa sej just ett sådant mod. Ett medel som kanske var syndigt och farligt. Men ju mer Svenson tänker på det desto klarare inser han att an måste låta ändamålet helga medlen. Han ska göra't! Han ska oförfärat gå den väg som Den Helige Ande har ingivit honom, Men först ska han gå hem och tömma den lilla flaska konjak han förvarar i sitt medicinskåp. Det blir väl hans sista synd och den får han lätt förlåtelse för sedan han offrat sitt liv i sin Guds tjänst.

Papuas var på strålande humör. Jakten hade varit god: I rumah pemali låg ett tiotal levande, bundna svin och vid eldarna därutanför höll man som bäst på att fördela ännu ett tiotal som dödats under jakten. Dessutom fanns där ett par kängurur och ett par väldiga kasuarer som dödats av hundarna innan papuas hunnit fånga dem levande, vilket varit deras uppsåt. Köttet, det var männens bidrag. Kvinnorna hade kommit med sago och mängder av djungelfrukt. De hade hållit på i flera dagar att samla mat och förrådet de fått ihop borde nog räcka några dagar nu, tyckte de. Palmvinet var lagom jäst, så det

fanns all anledning att börja festen så smått. Festen som borde vara minst några månader framåt och helst en evighet.

Det hade kommit papuas både från byar nerifrån kusten och från byar som låg högre uppför floden. Där det skulle festas, där samlades man som de flygande hundarna samlades till ett fikonsträd med mognande frukt. Det hade till och med kommit några män från byar långt öst om Omarfloden, där skäggiga katolska missionärer redan predikat Ordet och döpt och delat ut nattvard. Dessa män hade kommit för att få vara med om en fest som ännu firades så som de själva inte finge fira en fest längre. Efter gammalt gott hedniskt bruk, utan några hämmande inflytanden från underliga röda främlingar.

När dessa långväga gäster nu fick höra att det hade kommit en röd främling även till denna plats blev de djupt sorgsna. Vårdarna tröstade dem visserligen med att de ännu inte var förbjudna att supa eller att roa sig på gammalt sätt med sina kvinnor. Sitt rumah pemali fick de ju också ha kvar. Men den där röde hade två poliser med sej och de ärade gästerna visste ju vad man kunde vänta sej av sådana.

Till sin skam måste värdfolket bekänna att de

inte enligt gammal god sed vågade slakta och äta någon bergsmänniska, just för polisernas skull. Och de berättade om vilket ypperligt tillfälle de haft att fånga ett par bergsmänniskor för bara några dagar sen. Det var Pati och Wöe som mött några stycken längs en stig där sagoträskan övergår i kullar. Pilar hade skjutits, men utan större entusiasm, mera av gammal vana.

Nu hade man fångat svin i stället. De kunde ju också fås att skrika, fast inte så hårt och länge som en människa då man skar öron och händer av henne. Gästerna fick alltså försöka ursäkta om festen kom att gå i surrogatets tecken och inte riktigt blev vad de kanske väntat sej. Men sagovin fanns, kvinnor fanns och nya sånger hade man lärt in ... Man fick försöka göra det bästa av det.

Det var torrtid nu och nätterna var heta och klara. Monsunen som om dagarna fläktade helt svagt, gick om natten till vila. Djungeln stod så bidande tyst i det varma mörkret, den liksom slukade upp larvet från de festande papuas. Först vid midnatt skulle månen gå upp och då skulle även djungeln väckas ur sin sömn till månförtrollade äventyr.

Mokamo satt inne i rumah pemali och anförde sången. Ett tiotal män slog på de långa trummorna

som ackompanjemang och ett hundratal andra män sjöng omkvädet. På avstånd lät det som det stigande och fallande bruset från havets bränning. Ibland skar ett skrik av ett fångat svin eller ett glädjetjut från papua genom dånet. Man ville gärna höra fångarna skrika. Lyckades det inte alltid att få ljud från dem skrek man själv.

Vid ena gaveln fanns den förnämsta källan till glädjen och lidelsernas frigörelse. Den såg ut som ett väldigt orgelverk, ett femtiotal väldiga bamburör ställda tätt intill varandra. Ur detta orgelverk strömmade palmvin.

Utanför brann ett tiotal stora eldar. Deras flammor steg rakt upp i den vindstilla luften. I lågorna fräste kött från nyslaktat vilt och i askan bakades kakor av sagomjöl och kött. Det var kvinnorna som lagade maten och höll till kring eldarna. De var klädda i gräskjolar och liksom männen målade med sot och kalk. De granna saronger de fått av Svenson var rivna i långa remsor och dem hade de pyntat sej med i håret eller bundit om armar och ben som fladdrande serpentiner.

De var blodiga och smutsiga av köttet de styckat, de var svettiga och stinkande, men det brann en hänförd glans i deras svarta, vilda ögon, en glans speglade mycken sadistisk slaktarglädje och

dunkla, palmvinsväckta urdrifter. Nu hoppade de och dansade runt eldarna alltunder det de brände köttet. En vild, idiotisk dans. De sprätte med fötterna och vickade på stjärtarna i takt till trummandet från rumah pemali. Armarna svängde, ögonen glödde och dräglet rann ur de lystet uppspärrade gapen. När de tröttnat drack de mera vin, åt mera kött och vältrade sej så tjutande och skrattande på marken. Ibland kom några av männen ut till kvinnorna. De raglade omkring och grep ömsom efter kvinnor och ömsom efter köttstycken. De skrattade och skrålade och ibland dansade de med i kvinnornas häxdans. Så gick de in i rumah pemali igen för att fortsätta att dricka och sjunga sånger om hur modiga de varit, om hur många fiender de fällt och om hur många huvuden det hängde där ute på belätet. Ibland handlade sången endast om sexuella äventyr, och ju detaljrikare sångaren framställde dem, desto gällare blev bifallstjuten.

Ute hos kvinnorna håller även barnen och de yngre männen till. De får ännu ej komma in i rumah pemali. Inte förrän en man fått sin näsa ceremoniellt genomborrad har han tillträde till detta männens heliga hus. Barnen sjunger omväxlande halleluja och sina egna hedniska melodier. De har tagit av sej

de kläder som Svenson satt på dem och så gott sej göra låtit målat sej på övligt sätt för att likna de stora. Och de får kött för hungern och blodtörsten och palmvin för att väcka famlande lidelser med och ibland får de några droppar mjölk från någon raglande kvinnas slängande bröst.

Framemot midnatt börjar stämningen närma sej höjdpunkten. Sorlet är ej mer att likna vid bränningsbrus utan mera vid vattenfallsdån, där enstaka skrik står upp som stolpar ur oljudsströmmen. Lukten från de festande ligger tung i den vindstilla natten. Där luktar fränt av bränt kött och hår, av stinkande palmvin och av svettiga papuas. Men ibland kommer en våg av tung blomdoft från djungelns magnoliaträd och högt, högt upp blänker stjärnorna och ser förundrat ner på eldarnas stora hål i nattmörkret.

Då kommer Svenson.

Ingen har sett honom innan hans båt lade till vid stranden. Hans betjänt har rott honom över, men denne vågar inte lämna båten. Han låter sin herre ensam gå upp till de festande, galna papuas.

Och Svenson går. Lite osäkert kanske, men målmedveten och beslutsamt. Hans ögon lyser nästan lika vilt som papuas' och hans pulsar dunkar i hetsig takt. Han tågar till strids för Guds sak, med

mod som han fått av Djävulens alkohol. Han stannar ett slag för att ta en överblick av slagfältet.

Han ser endast barn och kvinnor först. De flesta hoppar och dansar som svarta djävlar kring eldarna. Han ser hur de äldre kvinnornas bröst slänger som tomma läderpåsar över uppsvällda bukar, och han ser hur deras gräskjolar flyger upp vid deras vilda språng. Vid närmsta elden dansar ett par yngre kvinnor. Han ser att deras kroppar ännu är spänstiga, att de ännu ej har burit barn. Han grips av lätt yrsel, när han ser hur de kastar sej på marken och rullar runt i backanalisk yra. Den lilla konjaksflaska han tömt gör att han lägger särskilt väl märke till såna där syndiga saker.

Så ser han några män komma raglande ur rumah pemali. De får syn på den vitklädde, högreste tuan, som står där just i gränsen för eldarnas ljussken. De hälsar honom genast med ett glädjetjut. De tror att han har kommit för att delta i festen och de ropar på de nydöpta så att de värdigt ska kunna ta emot honom. Det blir liv inne i rumah pemali som i en retad bikupa och ut dräller en skara av druckna, raglande, skrikande vildar. Svenson tar sej över pannan med handen. Drömmer han, eller vad är väl detta! Det är ju Dantes Inferno han ser med dansande, svarta djävlar. Och där kommer Mokamo

mot honom skrudad som avgrundens furste.

Svenson höjer händerna mot dem. Stopp! Stopp! skriker han med sin rösts hela styrka. Ingen bör honom i det fruktansvärda larmet.

Men när de som är vana att sjunga halleluja med honom, ser honom höja händerna, tror de att han vill de ska sjunga. Och i natt är de inte nödbedda. Tobak eller ingen tobak — här ska sjungas, den röde ska få sitt halleluja!

Väldigare och mer hänryckt än någonsin ryter kören i. Ut över flodens glidande vatten, tillbakakastat av djungelns gröna vägg, överröstande alla andra ljud, rungar det trosvissa hallelujat. Mokamo svänger sin stav i takt till hymnen, hans gamla bundsförvanter svänger sina bågar med pil på sträng som de natten igenom håller i händerna för att värja de festande från allt kring flygande ont. Och de skuttande, raglande kvinnorna försöker stämma in i det heliga välljudet.

Svenson slår vilt med armarna och skriker och gormar, men ingen hör ett ord vad han säger. En gammal kvinna med ett utseende som skulle ställa den värsta häxa i skuggan kommer fram och kastar sej om halsen på honom. Hon slickar hans kinder med sin betelröda tunga och flåsar honom i ansiktet med sin palmvinsstinkande andedräkt. Han skakar

sej fri från henne men en annan omfamnar hans ben. Mokamo kör undan dem. Tuan ska till rumah pemali, dekreterar den gamle. Nu ska det bli fest! Aldrig hade de vågat hoppas att den röde tuan skulle vilja bli med på deras enkla fester, som de hade trott han inte riktigt gillade. Det här var säkert en ovanligt fin röding när allt kom omkring. Synd bara att han inte hade fått sina poliser med till festen också. Då hade det kunnat bli verklig allmän förbrödring och försoning.

Mokamo omfamnar Svenson och bryner sin väldiga näsa mot hans så att svinbeten river Svenson om kinden. Hundra händer sträcks för att vidröra den nye vännen och festdeltagaren. Han släpas in i rumah pemali och med tjut som smälter ihop till det mest fruktansvärda då strömmar hela mängden av män in efter honom. Han tror han ska dränkas under den stinkande, svarta floden. Han tror han ska dödas innan han ens hunnit försöka att utföra sin avsikt att bränna upp rumah pemali. Det är inte mod som saknas Svenson nu. Men vad förmår hans svaga, böjda kropp mot denna svarta makt av muskler, ben och brinnande ögon.

Han sjunker ner på golvet under trycket av svettiga händer. Mokamo sitter framför honom med korslagda ben och hans gamla vidunderligt skarpa

ögon fäster sej hypnotiserande på Svenson. Drick! säger han och sätter ett bamburör under Svensons mun. Drycken stinker otäckt men Svenson vågar inte annat än dricka. Han tar några klunkar och räcker över röret till Mokamo igen. Han måste försöka få andrum på något vis. Fången i denna svarta skara kan han ju ingenting göra. Bäst att försöka hålla god min och avvakta ett tillfälle att åtminstone göra sej hörd.

Nu dånar trummorna igen i en taktfast hednisk rytm som kommer papuas att börja vagga med kropparna. De sjunger om fiendens död. Svenson kan inte låta bli att mot sin vilja gripas av det taktfasta dånet. Han känner till sin förvåning hur han själv vaggar med och hur han skulle ha lust att också ge hals. Och i hans mage värmer det gott av konjaken han stärkte sej med innan han gick ut på detta äventyr, nyss påökt med palmvin. Någon bar varit och hämtat ett stycke bränt svinkött. Mokamo tar det och håller fram det mot Svensons mun. Han vägrar först, men Mokamo tvingar honom med sin betvingande blick att ta det. Han känner sej som en kannibal när han börjar slita med tänderna i det halvråa köttet. Så får han en klunk palmvin till det. Det är bara att ta emot. Och han känner att ju hetare han blir, dess bättre smakar köttet och dess mindre

syndig finner han tillställningen. Det här är ju ändå inget annat än att äta och dricka och sjunga, tänker han. Och han börjar försiktigt spana omkring sej, om han ej ska lyckas upptäcka någon värre synd. Men han kan ingenting annat se än mer eller mindre fulla, sjungande och drickande män. Det kanske är där ute det värsta försiggår, tänker han.

Han ska just resa på sej för att se om det finns någon möjlighet att komma ut, då han får höra ett hetsigt larm utanför och ser att det blir oro bland männen kring honom. Så ser han hur en av hans javanska poliser står där med geväret i skjutställning och med påsatt bajonett. Javanen skuffar rätt undan några papuas som vill tränga sej på honom, och han ser sej sökande omkring. Så får han syn på Svenson, där denne sitter mittemot Mokamo med ett stort köttstycke i handen, flottig och smutsig över hela ansiktet. Svenson försöker säga något åt honom men blir naturligtvis inte hörd. Javanen ser på den vite mannen med förundrade ögon. Så ler han och ger sej i väg igen.

Det var Svensons betjänt som hade varskott poliserna. När han såg hur hans herre blev släpad in i rumah pemali tänkte han genast att de skulle göra biff av honom. Han rodde skyndsamt tillbaka och väckte poliserna och fick dem med sej. De hade anat

det värsta när de trängde in i rumah pemali, men när de sett den vite sitta där helt gemytligt som en annan kannibal tillsammans med självaste översteprästen, hade de lugnat sej och förstått att allting var som det skulle.

Till slut lyckas Svenson ordna så att han kommer ur rumah pemali igen med ett tiotal glada män i följe. De går fram för att se på kvinnornas lek kring eldarna. Svenson kan inte stå riktigt stadigt på benen längre, men all hans rädsla och det mesta av hans avsky har försvunnit och han har nästan glömt varför han kom hit. Med simmiga, vattenblå ögon, som börjar få ett lystet uttryck, stirrar han på de dansande kvinnornas syndiga nakenhet. De virvlar runt vid eldarna under sitt löjliga sprättande med fötterna, de raglar och faller omkull, kommer upp på fötter igen och fortsätter det galna upptåget med glasartat stirrande ögon och dräglade munnar. Svenson vet till slut inte om det är han eller kvinnorna eller elden och hela världen som hoppar, dansar och faller. Han ser bara virvlande bröst och guppande stjärtar till slut. Han vet inte längre var han är. Ibland tycker han det är Lisas bröst han ser, ibland får han en otäck förnimmelse av att fröken Smith har klätt av sej naken och dansar kring elden.

Så ser han hur en av kvinnorna får tag i armen

på en kraftig papuakrigare och släpar honom med sej ut i mörkret, ut i djungelsnåren. Ännu en gör samma manöver. Efter en stund kommer de tillbaka. Så ser han bara hoppande kvinnor igen. Och bröst, slängande bröst, guppande bröst, bröst som verkar meterlånga, bröst som är runda och fasta. De där brösten fångar allt som är kvar av hans tankeverksamhet. Han undrar hurudana bröst Lisa hade. Tänk att han aldrig hade fått se dem ändå! För resten är ju det här som på en dansbana hemma i Småland. Där går man också ut i buskarna mellan danserna.

Dansbanor! Den tanken släpper inte. Han minns alla syndiga tankar han tänkt vid dansbanorna därhemma och alla drömmar han drömt. Drömmar som aldrig blivit härlig, syndig verklighet. Här såg det ju ut att gå betydligt lättare för sej än hemma i Småland. Men så stryker han sej över ögonen, försöker jaga undan tankarna: Det är ju inte människor han ser där i det flammande ljuset kring eldarna. Det är ju svarta djävlar! Han ryser och vill röra på sej igen.

Då kommer en kvinna fram och vill omfamna honom. Hon drucken och hennes ögon brinner av lystnad. Han stöter undan henne. Men i samma ögonblick han känner hennes mjuka bröst under sina händer, grips han som av yrsel. Nu vet han

snart inte mera vad han gör. Nu minns han ingenting längre än allt han drömt om i samband med Lisa därhemma. Där kommer en papua med mera palmvin. Han dricker djupa klunkar av den vidriga vätskan. Hans blod sjuder, hjärtat bultar vilt, han darrar i hela kroppen. Han känner oemotståndlig lust att stampa och hoppa, skutta med i hopen kring den flammande elden. Alla återhållna drifter har vaknat och här i denna atmosfär av trolldom, kannibalism och hednisk backanal är de mäktigare än någonsin. Allt som höll dem nere har trummorna, alkoholen och den extatiska stämningen röjt ur vägen. Svenson är stark och vild och kåt och nu hoppar han som en drucken rallare kring elden.

Papuas tjuter av förtjusning. En gammal kvinna försöker slå armarna om honom men han skuffar hårt undan henne. Han ramlar själv omkull. Någon är genast framme för att hjälpa upp honom. Han känner att han får armarna om något lent och mjukt. Han ser suddigt att det är en ung flicka som han håller om. Han ser att hon har runda, fasta bröst och känner att hennes kropp är mjuk och smidig. Han ser aldrig så högt som till hennes ansikte med den betelröda munnen och det rufsiga håret fullt av skräp och ohyra men i eldsljuset skinande som en

gloria över ögonen som glimmar av vin och lust.

Det sista unset av vett försvinner ur Svensons skalle. Med armen om flickan raglar han i väg mot djungelsnåren. Vandringen som han så ofta stått och drömt om vid dansbanorna där hemma. Nu blir den verklighet i Nya Guineas djungel.

Månen har gått upp och det är ett underligt grönbliått ljus kring snåren. Noshornsfåglarna vaknar och skriker på varandra, jättenattskärran kastar i sidenmjuk flykt längs flodstränderna, daggen blir till briljanter på gräs och blad, långt inne i djungeln lockar okända nattfåglar och på stranden vid sidan av rumah pemali står de små papuahyddorna med svarta, gapande gluggar. Från rumah pemali stiger den vilda kören med oförminskad styrka och kring eldarna skuttar ännu några druckna kvinnor. Men Svenson sover nu djupt i djungelns famn.

Festen fortsätter med samma vildhet, allt under det månen höjer sej och med ett förvånat drag i sitt gammelmansansikte ser ner på papuas kött- och vinorgier och deras sällsamma parningslekar i snårens dunkel. Och på Svenson som ligger där och lyser i månskenet i sina vita kläder. Vid hans sida sitter en svart, böjd skugga. Ibland plockar en liten

svart hand bort blodiglar och myror från den sovande vite.

Men många blodiglar har redan funnit sin väg under hans kläder och sugit sej fast. Sen de druckit sej mätta av hans blod har de släppt sitt tag, men såret har fortsatt att blöda. Iglarnas gift hindrar blodet att koagulera och Svensons vita linnekostym är översållad av röda blodfläckar. Hans ögon är svullna av alla moskitbett och över pannan har han en djup repa från en tagg som han törnat emot. Hans mun står öppen och hans andhämtning är tung och snarkande. Han påminner i hög grad om den Svenson som en gång för åtta år sedan bars hem från en dansbana i Småland, sen han fått sitt lystmäte av slagsmål.

När månen hunnit mitt upp på himlen rodnar det plötsligt i Öster. Några minuter senare stiger solen, eldröd, förskräckande över den driftångande djungeln. Flädermöss, ugglor och nattskärror flyr till sina gömslen undan det obarmhärtiga ljuset och papuas slutar sin nattliga lek kring eldarna. De flesta ligger redan spridda på flodstranden, sovande ruset av sej, men några få har krupit in i de små hyddornas skugga. Mokamo och hans hejdukar sover inte. De sitter inne i rumah pemalis skyddande mörker och Mokamos rödsprängda ögon

börjar se andar och troll. Han talar om för de halvt medvetslösa männen omkring honom, vad det är han ser. Ibland stiger ett samfällt skri ifrån dem, rostigt och skrällande, ibland försöker de en sång till trummornas allt mattare mummel.

Plötsligt kommer Mokamo ihåg den röde tuan, som deltagit så helhjärtat i deras fest. Han reser sej upp och trots sitt omtöcknade tillstånd går han på stadiga ben ut ur huset, följd av ett par raglande kumpaner. När han ingenstans kan finna den röde tuan börjar han ropa och skrika. De kvinnor som ännu kan röra sej, kommer fram till honom. Den röde ligger och sover i djungeln, berättar de för Mokamo.

Han går genast att söka och hittar snart Svenson med flickan som inte har velat lämna honom. Det är Mokamos egen dotterdotter.

Han förstår genast hur det är fatt med Svenson. Med häftiga ruskningar kallar han och hans vänner en liten del av Svensons medvetande tillbaka. De reser honom upp. Stödd av vänliga händer raglar han, stapplar han, släpas han in i rumah pemali. Mokamo får tag på ett bamburör där det ännu finns en skvätt palmvin kvar. Han håller därav i Svensons öppna mun, där denne ligger på golvet. Svenson vrider sej och stönar, spottar ut en del, får en del i

galen strupe men en liten skvätt går in i rätt hå. Och där gör det nytta. Han sätter sej upp, hostar och spottar. Han har ingen aning om var han är. Det dunkar och spränger i huvudet och det vrider och vänder sej i magen på honom. Han får åter bamburöret till munnen. Utan att riktigt veta vad han gör, dricker han ett par ordentliga klunkar. Mokamo ler förstående. Han vet lika bra som varje gammal alkoholist vad en återställare är för en härlig medicin.

Det dröjer inte heller länge förrän det klarnat så pass i huvudet på Svenson, att han både kan sitta och stå upp. Och tänka några enkla tankar. Susningen i huvudet har börjat bli mindre pinande och mera behaglig. Han drar munnen till ett fånigt grin och stapplar mot ett utgångshål. Han vet varken vad han vill eller vad han gör. Så långt kan han inte tänka än, men han ser livet i ett rosenrött töcken. Han har haft roligt i natt. Och Herre Gud! En tanke står plötsligt klar för honom:

Han har ju sovit med en flicka!

Inte var det väl med fröken Smith inte ...

Var det kanske med Lisa?

Herre Gud! Var är han egentligen?

Vaggande står han där och ser sej omkring. Han ser ett par svarta skepnader ligga som döda på

flodstranden. Han stirrar först oförstående på dem. Så kommer han plötsligt ihåg: Nya Guinea.

Visst! Han är ju på Nya Guinea. Men vem var det då han sovit med? Det kanske som vanligt bara är en dröm alltihop. Han mumlar för sej själv och stapplar vidare.

En båt kommer paddlande över floden. Det är de båda poliserna och hans betjänt som kommer för att se hur det står till med deras herre. Båten lägger till och de kommer fram till den smutsiga, blodiga, rödögda, vinglande skepnad, som en gång föreställt en mäktig vit man. De förstår genast hur det står till och tycker inte det är märkvärdigt. Det är inte första gången de ser druckna vita män och de vet av gammal vana precis vad de ska göra. De skrattar och ler vänligt mot honom och han får under var arm en liten javan, som försöker lotsa honom ner mot båten.

Då kommer Mokamo ut för att se vart den röda gästen tagit vägen. Han gör energiska invändningar när han ser att poliserna har tagit hand om honom. De har många dar kvar än innan det är slut på roligheten, säger han. Det här är ju bara början och den röde är en mäktigt god sånganförare som de inte vill mista.

Svenson kan ingenting säga, han bara sluddrar något obegripligt men poliserna säger att han måste

hem nu först. Sen kanske han kommer tillbaka. Ja, det är inget att göra åt saken då, säger Mokamo, men sin flicka ska den röde ta med sej. Mokamo ropar högt på sin dotterdotter. Poliserna tittar undrande på den unga papua flickan.

— De ska gifta sej, säger Mokamo. Den röde tuan vill ha henne, det har han redan sagt. Han har sovit med henne nu i natt och hon hade aldrig haft någon man förut.

Poliserna vet inte vad de ska tro. Men flickan hoppar resolut i båten och de låter henne följa med. När de har kommit över floden igen hjälper de Svenson upp till hans lilla hus. Betjanten klär av honom och lägger honom i hans säng. Svenson bara lullar och sluddrar och låter allt ske. Han tycker just nu att livet är rätt behagligt, att det är skönt att det finns folk som bryr sej om honom och att det är härligt med en sån där tom hjärna och att inte det bittersta plågas av samvete eller skuldkänslor. Hans hjärna registrerar tåligt allt som händer men utan att göra några som helst kommentarer eller anmärkningar

Ibland ser Svenson en underlig, svart skepnad dyka upp inom hans suddiga synkrets. En skepnad som han inte riktigt kan bestämma om den hör hemma i verkligheten eller bara i hans fantasi. Den

har endast några grässtrån om livet och den kommer honom så otänkbart nära ibland.

Men framåt kvällen börjar den härliga tomheten och ansvarslösheten ersättas, först av en förfärlig huvudvärk och ett intensivt illamående och sedan av en allt klarare iakttagelse- och reflexionsförmåga. Han märker nu tydligt att det är en svart människa som står bredvid hans säng. Han ser ett ovalt ansikte under en sky av svartbrant krull. Läppar som är ganska tjocka, bred men lätt böjd näsa. Det han ser längre ner säger honom att detta måste vara en ung papua flicka. Hon ser lite butter ut men har ännu inte fått de äldres förråade drag i sitt ansikte. Ibland ser han liksom ett vänligt glitter i de mörkbruna ögonen. Varför denna unga kvinna befinner sej här vid hans säng begriper han inte. Men han funderar inte mycket över det heller. Här tycks ju vad som helst kunna hända. De minnesbilder som han har säkert gömda i sin hjärna i samband med denna flicka dyker inte upp än. Och Svenson anstränger sej inte heller att framkalla dem. Han tänker mera på drömmar om Lisa och allt under det hans vakna medvetande kommer och går suddas gränserna mellan den där drömmen och verkligheten ut. När i mörkningen den där svarta skepnaden lägger sej bredvid honom vet han bara att det är Lisa som

kommer till honom.

När Svenson vaknar följande morgon är han fullt klar i huvudet. Där finns ännu lite huvudvärk kvar förstås och en viss underlig tomhet som inte känns alldeles behaglig längre. Han kan tänka klart och samvetet är mer än vaket. Dessutom känner han en oavbrutet stegrande rädsla för Gud och en allt starkare vanlig svensk bondångest. När han nu ser den svarta damen vid sin sida i sängen infinner sej genast alla minnesbilder hans hjärna tyvärr har magasinerat i samband med henne. Under det han med vämjelse konstaterar hennes fullständiga nakenhet minns han och förstår vad som hänt mellan dem. På allt som förefallit vågar han inte tänka på en gång. Han är rädd att då genast falla döden, slagen av Den Straffande Guden. Han tänker helt försiktigt, bit för bit. Men varje liten bit är lika vidunderligt ful och straffbar och han behöver inte tänka länge förrän han har sjunkit så djupt i förtvivlans mörka sjö att han känner hur han drunknar och kvävs av synd.

Han kör i väg förförerskan i desperation, i ett vansinnigt försök att rädda sin drunknande själ. Med hårda ord driver han ut henne. Han är nära att slå henne. Det är ju hon som har dragit ner honom i detta svarta elände! Så ser han igen att hon är naken

då hon står i den öppna dörren. Han ropar henne tillbaka. Inte kan han driva en naken kvinna ur sitt hus. Han får tag på en sarong som han kastar till henne. Hon går med frågande, förvånade ögon ur hans hus, utan att säga något. När hon har hunnit halvvägs ner till floden, tar hon av sej sarongen och vecklar omsorgsfullt ihop den. Det var väl hans brudgåva, tänker hon. Men hon tycker allt att spriten haft en underlig inverkan på den röde. Det var rent otäckt så arg och dum han blivit. Men han bättrar sej väl snart, när han har fått sova ruset av sej ordentligt.

Svenson tillbringar de följande två timmarna med att hälla vatten över sej. Hans betjänt får hämta den ena bördan efter den andra och Svenson bara tvålar in sej, sköljer av sej och tvålar in sej igen. Och han rakar sej. Inte bara i ansiktet utan så gott som över hela kroppen.

Men det hjälper inte hur han än rakar sej och skrubbar sitt skinn. Han blir ändå inte ren. Smutsen sitter visst under huden. Han får frosskakningar vid tanken på att Gud ser all denna smuts och att Han säkert kommer att straffa fruktansvärt. Det här var alltså resultatet av att Den Helige Ande tog honom ut i djungeln och lät honom erfara Guds vilja!

Svenson stönar och snyftar.

Genom allt nattsvart elände far så ibland som en flämtande liten gnista tanken på att han nu i alla fall har fått uppleva detta stora, förfärliga, syndiga som han ditintills endast kunnat drömma om. Men det är en slocknande gnista, denna tanke. För fort måste han konstatera att upplevelsen inte på något vis är värd all synd han begått, allt elände han nu dragit över sej. För ett ögonblick funderar han rentav över om handling denna handling egentligen kan vara så väldig som synd betraktad som påskvännerna ville ha det till.

Solen stiger på den klara himlen, men Svensons humör blir om möjligt bara svartare allteftersom dagen lider. Där på andra sidan floden i papuabyn håller man på att förbereda sej för att när kvällen kommer fortsätta festen med nytt kött, nytt palmvin och nya fröjder. Svenson fasar och vågar inte ens besin Gud om förlåtelse. Han ska väl aldrig mer våga komma inför Guds anlete. Han ska endast ligga här hopkrupen i sitt elände och träffas av Straffarens förfärliga blickar som ser genom all uselhet. Alltunder det han måste lyssna till trummorna, till tjuten, till sången som han borde ha tystat för länge sen.

Betjänten sätter fram mat, men Svenson kan inte

äta. Hans grubbel blir endast djupare och mörkare. Om han ändå inte vetat om vad han gjort! Om han slagits av glömska. Men nu minns han i stället allting med allt klarare, allt mer förfärande tydlighet. Det måste varit Djävulen själv som fått honom i sitt våld. Kanske Djävulen är personifierad i Mokamo.

Men inte heller tanken på att han mot sin vilja tvingats av Djävulen till sina syndiga dåd ger honom någon lindring. Allt sökande efter en utväg ur detta ändlösa syndamörker är fullständigt förgäves. Han ser ingen möjlighet till förlåtelse för sådana brott som han begått. Han vågar ej ens tänka på att be Herren om misskund. Den enda tanke som till slut blir kvar ans plågade hjärna är tanken på självmord. Han kan inte se någon annan utväg. Även om Gud kunde tänkas förlåta honom till slut för Jesu skull, så skulle han ändå aldrig mer våga visa sej för poliserna eller för sin betjänt. Eller för Barthel. För naturligtvis får alla så småningom reda på vad som hänt. Och tänk på Henderson! Och fröken Smith! Svenson stönar högt och går att hämta den lilla browning som är hans enda vapen. En liten browning som han smugglat med sej och inte har vapenlicens för. Officiellt är nämligen Gud hans enda vapen och skydd.

Men han ska inte skjuta sej här i huset. Han ska gå ut i djungeln där ingen finner honom. Sen kanske man ska tro att han har fallit i papuas våld och att det är de som har mördat honom. Då kanske han ändå ska nämnas som en hjälte av människorna. Vad Gud ska säga vågar han inte tänka på.

När han kommit så långt i sina funderingar har han just gått ur sitt hus och kommit ut i det strålande middagssolskenet. Det är som om det kom en försonande gloria kring hans fasansfulla beslut och han känner sej faktiskt något lättare till sinnes när han ger sej i väg längs stigen mot djungeln.

Han går längs sitt majsält och han lägger märke till att majsen just blommar som fullast. Ja, om en månad skulle han kunna skörda de stora kolvarna, som nu endast syns som ämnena med röda hårtofsar i ändarna. Han stannar och stryker med handen över de röda pistillerna och skakar ner toppblommornas frömjöl över dem. Om en månad! Ja, då finns han inte mer. Vem ska då skörda majsen och potatisen . . . och jordnötterna . . . Det blir väl ingen som bryr sej om längre. Här ska åter bli vildmark efter några få veckor eller månader. Det blir väl svinen som får skörda vad han sått och vårdat.

Och så förundrar han sej över att han bryr sej om sådant fortfarande. Vad angår det honom hur det

går med den där majsens? Han ska ju vara död om en liten stund. Död ... inför Vår Herres anlete. Han ryser av rädsla.

— Det blir fin majs här, tuan! Har aldrig sett sån fin majs förr, hör han plötsligt en röst bakom sej.

Det är Amat, polisen, som har kommit fram till honom. Han står där nu och stryker också med handen över majsblommorna, och ler vänligt men hövligt mot Svenson.

— Om en månad, tuan, kan vi skörda. Och om fjorton dar kan vi redan ta kolvar för att rosta dem över elden.

— Jaså, om fjorton dar ...

— Här kommer att bli en stor fin by, tuan. Synd bara att det inte är javaner som brukar jorden här. Tuan skulle se vad här skulle bli av, om det kom javaner hit! Hela slätten skulle vara uppodlad på mindre än ett år!

Svenson bara tänker på att han måste ju lämna allt det här nu. Det är nog i alla fall synd när majsens så snart är mogen. Nog skulle han bra gärna vilja se hur stor skörden blir. Och vad han skulle kunna glädjas åt att se hela denna slätt förvandlad från djungel till böljande sädesfält. Förvandlad av honom. Det vore ändå någonting! Det vore tacksammare än att försöka omvända papuas, tänker

han, men ryggar genast tillbaka för sin hädiska tanke. Att lämna papuas åt sitt öde tycker han i alla fall inte alls känns så svårt som att lämna den här jorden med dess spirande gröda. Han funderar på om han ändå skulle uppskjuta självmordet en månad, Men aldrig kan han leva en hel månad med denna börda av skam och skuld. Nej ...

— Inte behöver tuan vara rädd för papuas nu längre, säger Amat och tittar på pistolen i Svensons hand. De tycker om tuan nu. Tuan vet nog hur han ska ta dem!

Även om Amat i sitt inre skulle fördöma den vites grisighet förråder han det inte med en blick eller ett ord. Det är endast beundran och underdånighet i hans röst.

— För en stund sen var Mokamo och flera andra av de äldste här och frågade efter tuan, men vi ville inte störa tuan. De sa att tuan var bra. Att tuan var den bäste röde tuan de träffat. Att tuan förstod dem och var precis som de. Och ... ja, till slut sa dom att nu ville de alla låta döpa sej. De förstod nu att tuan bara menade väl med dem och de ville gärna lära känna de andar som tuan tillbad, sa dom.

— Sa dom det! Sa dom inte nåt mera?

— Jo, så sa Mokamo att tuan skulle gifta sej med hans dotterdotter. Ja, jag såg henne ju här i morse,

tuan. Det är nog bra om tuan gör det. Det är klart alla papuas tycker bra om, men ... ja, tuan förstår ... dom är ju smutsiga, dom vet ju ingenting ... Kromo (betjänten) och vi måste nog lära henne hur hon ska uppföra sej först innan hon kan bo här hos tuan.

— Aldrig! Aldrig! Amat. Hon kommer aldrig i mitt hus. Det är lögn alltihop! Nästan allt. Hon har trängt sej på mej när jag ... ja, när jag inte var riktigt. . . när jag inte visste det. Jag vill aldrig se henne mera!

— Det är bra tuan. Det är nog bäst så, det är inte vanligt att vita män gifter sej med papuakvinnor. Om tuan vill ha en kvinna här är det bättre att ta en javanska eller en malajska. Jag känner en javanska i Kaimana som förut har följt en vit man...

— Aldrig! Jag har redan en vit kvinna och jag vill inte gifta mej med någon annan. Säg åt papuas, Amat, att jag inte vill se den där kvinnan mer på den här sidan floden.

— Gott, tuan!

Svenson går in i sitt hus igen för att lägga tillbaka pistolen i sin koffert och tänka nya tankar.

Jaså! Papuas ville låta döpa sej nu allihop. Låta döpa sej därför att han supit med dem och haft en av deras kvinnor. Snyggt! Verkligen snyggt!

Och dom tyckte bra om honom. Det var en sådan Guds tjänare de ville ha!

Åter vämjdes Svenson fruktansvärt vid sej själv, åter började det bli fullständigt mörkt i hans inre.

Det var i alla fall underligt att den där Amat inte alls tyckte att det hela var något märkvärdigt. Kanske han ändå inte förstod hela vidden av Svensons synd. Men det gjorde han väl. Han hade ju kommit med det där förslaget om javanskan. Tänk om hon var lika söt som Barthels hushållerska ... Nej! Nu vältrade han sej ju i ny synd igen. Med våld kör han bort dessa tankar.

Jaså! Papuas ville låta döpa sej. .

Skulle han nu ta och döpa dem? Hela rasket. Bara för att följa Hendersons råd. Henderson ledd av Den Helige Ande. Henderson den ofelbare som alltid visste vad han och andra skulle göra. Tänk om han själv ändå varit lika säkert ledd som Henderson. I stället för att vara helt utlämnad åt Djävulen.

Då, plötsligt for det som en blixtnedslag genom hans huvud. Som en allting upplysande flamma: Detta kan inte vara Djävulens verk. Det kan inte vara den Ondes verk att papuas vill döpa sej. Det måste naturligtvis vara Den Helige Andes verk. Barmhärtige Jesus, så blind jag har varit!

Outgrundliga är i sanning Guds vägar. Det må

vara honom förlåtet att han först nu sett meningen i det hela. Naturligtvis leddes han av Den Helige Ande då han fördes ut i djungeln och fick ingivelsen att gå till byn för att förgöra rumah pemali. Sedan lät Herren honom falla i bottenlös synd endast för att på så sätt vinna papuas för det heliga dopet. Så måste det vara! Nu begrep han.

Gud hade offrat hans renhet endast för att med en gång vinna alla dessa svarta syndares själar. Ville han ha ett mera övertygande bevis för att Gud verkligen var med honom? Och nu förstod han att Henderson ändå måste ha rätt: Att det viktigaste var att så många som möjligt blev döpta. Sen fick han väl alltid se till att undervisa de döpta och få dem att försaka sina vanligaste synder.

Svenson föll på knä och tackade för att han utsetts som offer att med sin synd vända dessa hedningars själar mot Gud. Och han tackade än varmare för att han till sist fått klarhet, att Gud öppnat hans ögon och låtit honom förstå sakernas rätta sammanhang, hur Hans vilja ändå skedde i allt, hur underligt det än ibland kunde se ut.

Sen var frågan om han även borde tacka för att han själv, liksom på köpet, fått erfara vad den där syndernas synd egentligen ville säga i praktiken. Det låg säkert en djupare mening även i det. Att nu

be om förlåtelse i stället för att tacka vore kanske att visa sej dummare än Herren hållit honom för.

Nu stod Svenson åter stadigt. Full av härlig självsäkerhet och rentvättad såväl kroppsligt som andligt. Han började fundera över hur märkvärdigt det var att även den lägsta synd ej syntes kunna smutsa Herrens utvalda. Tvärtom, han kände sej styrkt, fördjupad och bättre av just denna synd. Detta måste vara verklig storhet, nånting som har med profeter och helgon att göra. När han blev gammal skulle han kunna skriva sina Bekännelser. Det skulle bli ett verk än mer gripande och uppbyggande än självaste Augustinus Bekännelser. Rakryggad trädde Svenson nu ut ur sitt hus inför de församlade skolbarnen. Han anförde dem genast i en härlig sång till Guds ära. Sedan dekreterade han att de inte behövde undervisas i dag heller, först i morgon skulle de komma hit som vanligt igen. Men festen fick de inte delta i längre. I morgon skulle det hållas stor fest här i stället, tröstade han de missräknade barnen med. Genast lyste deras ögon upp: Det skulle väl bli något till fest när denne man som så helhjärtat kunde delta i deras enkla fester, själv ställde till med gästabud!

Sjätte kapitlet

Det följde ett par ansträngande veckor för Svenson, men han kände att han nu åter stod under Den Rätta Ledningen och han gick sin väg rakt genom alla svårigheter och allt motstånd. För motstånd fick han erfara i fullt mått. Inte genast, först var papuas helt med på noterna. De lät gärna den festgalne röde tuan döpa dem. Han döpte trehundra själar den första dagen. Och när han sa dem att rumah pemali skulle röjas bort och att alla fester hädanefter skulle hållas här i hans hus, i kyrkan, var det bara några av de äldre med Mokamo i spetsen som knorrade. Men rumah pemali kom bort och folket samlade sej i och utanför den lilla kyrkan för att fira fest på Svensons vis. Deras förväntningar var högt spända, men de blev snart besvikna. De märkte att Svenson endast talade och förkunnade på samma sätt han gjort förut. Någon dans, något dryckeslag eller några andra förståndiga riter var det aldrig frågan om. Svenson bara pratade för de mer och mer förstrött lyssnande papuas om denne underlige tuan Jesus, som blev hånad och förföljd och till sist korsfäst och dödad.

Till berättelsen om korsfästelsen lyssnade särskilt Mokamo med brinnande intresse. Han bad

Svenson ta om den historien och avbröt flera gånger för att få alla detaljer klarlagda. Tre dar i sträck, minst fem gånger varje dag fick Svenson på mångas begäran dra korsfästelsehistorien.

På tredje dagens kväll sa Mokamo:

— Vi vill också ha en Jesus!

Då Svenson började prata om att först på den yttersta, dagen skulle de som blivit döpta och sedan levde ett rättskaffens liv ha en chans att få se Jesus i all sin härlighet, avbröt Mokamo bara:

— Är din Jesus en röd tuan?

— Jesus är människa och Gud!

— Vi vill ha en svart Jesus med krulligt hår. Du får döpa mej också om vi får en svart Jesus.

Från den församlade mängden hörs livligt bifall. Svenson börjar känna sej både arg och osäker. Mokamo fortsätter:

— Vi ska upp bland bergen och fånga en kapauko, en bergsmänniska. Sen ska du visa oss hur vi ska göra ett kors och hur vi ska göra en Jesus av honom. Din Jesus har ingen makt här och andarna av dem som vi har dödat förut har vi bara haft liten nytta av. Nu ska vi göra oss en egen Jesus som vi ska ha stor nytta av. Hjälper du oss kan både du och jag befalla över hans ande.

Svenson rasar och förbannar. Han förbjuder

Mokamo att vidare komma på den här sidan av floden och han hotar med polisernas gevär om de skulle våga sej ut på människo jakt.

Mokamo begrep ingenting och det gjorde just ingen av de andra heller. Det var inte gott att vara den där röde tuan till lags. Och inte fick de dricka palmvin och inte göra upp några eldar om natten fast det sades det skulle vara fest. Nu först började de tydligt inse vad de givit sej in på: Lyssna till underliga historier och sjunga halleluja var tydligen vad den röde menade med fest. De lyssnande skarorna glesnade hastigt. Och Mokamo lät sätta i gång med uppförandet av ett nytt rumah pemali.

Under tiden lät Svenson papuas arbeta med att bygga sej ordentliga hus längs floden på den kristna sidan. Det skedde under polisernas ledning. Naturligtvis helt enkla hus: fyra meter i fyrkant, en resning av smäckert rundvirke, hopbundet av rotting, väggar och tak av tätt lagda palmblad. Men i förhållande till deras egna så kallade boningar var det här riktiga palats. Snart stod där ett tjugotal av de små nätta husen.

Svenson kände sej mäktigt stolt. Nu skulle här bli ordning och skick! Han utsåg själv vilka familjer som i första hand skulle flytta över och han valde med vishet. I första hand var det tre yngre män som

anmodades flytta till den kristna sidan. Dessa stod på kant med sitt gamla samhälle därför att de vägrat att låta genomborra sina näsor. Näsgenomborrandet är tecknet på att en yngling har blivit man och utan genomborrad näsa får han inte komma in i rumah pemali eller gifta sej. Två av de här ynglingarna hade vägrat enbart därför att de var rädda för de ohyggliga smärtorna. De hörde säkert till byns minst värdefulla manfolk. Men den tredje var en äkta ung krigartyp. Han hade vägrat endast för att trotsa de gamle. Och idén till trots hade han fått därför att han vågat draga vida omkring och varit så långt österut att han hört de katolska missionärerna predika. Där hade han fått sina nymodiga idéer att det inte alls var nödvändigt att borra genom näsan för att räknas sorti fullgod karl.

Nu låt Svenson dessa tre män gifta sej och de fick hans välsignelse och nya hus att bo i. Sedan fanns det ett litet parti i byn som var fientligt mot Mokamo. Det var gamla familjestrider som bottnade i att Mokamo hade förgjort någon för många år sedan. De fick nu också räkna sej till dem som först fick Svensons välsignelse att slå sej ner på hans sida av floden.

Med dessa första trogna som hjälp for Svenson en dag över floden och rev ner det nya, halvfärdiga

rumah pemali.

Sedan dess var det naturligtvis om möjligt än hätskare strid mellan Mokamo och de som flyttat över till Svensons sida. Mokamo förstod nu till fullo hur skändligt han lurats av Svenson och vilken makt denne inträngling redan höll på att skaffa sej. Och hans dotterdotter hade denne inkräktare tagit till hustru! Utan att ens betala brudskatt. Det var ändå väl starkt.

Därför gick Mokamo själv en dag tillsammans med flickans fader till Svenson för att begära en brudskatt av tre saronger, en yxa, fem knivar och så mycket tobak de kunde ta med sej i sina händer. Svenson betalade. Han vågade inte annat då han såg Mokamos ansiktsuttryck.

Så frågade Svenson om flickan nu var hans. Då detta inte kunde bestridas, befälde han att hon skulle flytta över till den kristna sidan av floden. Hon skulle inte bo hos honom, men i ett av de nya husen och där skulle hon stanna tills hon blivit en god kristen. Mokamo sade ja åt Svenson men nej åt flickan när denna ville flytta över.

Så gick tiden under slitningar och stridigheter mellan de båda lägren längs flodstränderna. Majsen mognade och skördades. Svenson levde livet som en bonde och ibland glömde han flera dar i sträck att

förkunna ordet enligt den vanliga ordningen. När fälten nu skördats skulle de hackas igen. Och nya fält skulle tas upp. Stora nya fält! Han 'ilade ingen brist på arbetskraft nu, papuas var starka och villiga arbetare bara det fanns något som lockade dem till arbete. Svenson gav dem som vanligt byxor, knivar och yxor för deras slit, men började också ge dem lön av majs som de själva skördat och av ris som han importerade från Kaimana. Och papuas tyckte det var gott med den där maten som omväxling med deras eviga sagogröt. De arbetade bra och fälten bredde ut sej.

Det huvudsakliga arbetet var att fälla och röja djungeln och att sedan bränna. Jorden behövde de inte göra mycket åt. Den var stenfri och humusrik. Lite hackning i askan innan de sådde var allt som behövdes. Och de sådde majs och jordnötter, sojabönor och ris. De satte sötpotatis och tapioca, pisanger och papaja. Och allting växte och frodades, gav hundrafalt och månghundrafalt. Det var tacksammare att så i svart jord än i svarta själar.

Svenson gladdes och undrade när han skulle kunna börja hålla boskap också. Han ville redan nu låta hugga upp gläntor längs floden som sedan skulle bli betesängar. Och så tänkte han på mjölkerskor förstås och på Lisa och ibland på

papua flicka, Mokamos dotterdotter.

Det var ju ändå inte rätt att de höll henne där på andra sidan om floden i sin svarta hedendom. Han hade i alla fall betalt för henne — för att få henne kristnad — och då var det deras plikt att se till att hon kom hit. Hon, liksom han själv, hade ju de där båda förskräckliga nätterna endast varit ett Guds redskap. Nu ville han vinna detta redskaps själ för Gud på det hon måtte undgå den eviga döden.

Han sände en dag ut Josef, det var det namn han gett den där unge krigaren som farit så långt österut, för att hämta flickan till rätt sida av floden. Josef fick också i uppdrag att först hålla flickan i sitt hus och väl vaka över henne. Detta var just ett uppdrag som tilltalade Josef. Det var annat det än att sjunga psalmer och lyssna till böner! Med lysande ögon gav sej denne Josef, som inte alls gjorde skäl för sitt namn, åstad. Han gjorde ett infall under nattens mörker i den hydda där flickan bodde hos sina föräldrar. Sedan han drivit i väg föräldrarna, hittade han den darrande flickan i smörjan på jordgolvet bland krälände ungar och hundar. Han band henne för säkerhets skull, kastade henne över axeln och sprang ner till floden med henne just som hela byn började komma på benen. Under Mokamos strömmande förbannelser stötte han ut båten och rodde

över till den kristna sidan. Han fick yxan han använt som vapen i present av Svenson för dådet.

Tre dar senare kom Josef till Svenson och bad honom läsa böner över honom för att motverka Mokamos förbannelser. Han hade hört att Mokamo nu satt vid sin eld natt och dag med allt sitt trolltyg och försökte få vissa avlidnas andar att förgöra de kristna i allmänhet och Josef i synnerhet. Svenson log invärtes åt den dumma vidskepelsen, men läste sina böner över Josef och förklarade att Josef nu intet behövde frukta. Deras Gud var betydligt starkare än alla Mokamos andar och onda makter. Josef kände sej lugnad och gick hem och sov. Nästa dag låg han död i sitt hus.

Stor uppståndelse och förfäran bland de kristna: Mokamo är starkare än den röde tuans gud, viskades det i den förskrämda skaran,

Svenson fick verkställa den första kristna begravningen på platsen. Han invigde en kyrkogård just där de nya fälten gränsade mot djungeln. Papuas följde med förundran de egendomliga begravningsceremonierna. Deras fruktan steg märkbart då allt var överstökat. Så som det här var gjort var det då säkert att Josef skulle komma att spöka. De var vana vid att en död måste bäras långt, långt in i djungeln. I dagar, ibland veckor måste bärarna

släpa på liket. Ända tills en hand eller fot lossnade. Då först lämnades liket utan vidare på den platsen och sen behövde man vanligen inte frukta att den dödes ande kom tillbaka för att bråka hemma i byn.

Ett par av Svensons trogna lämnar honom och flyr över till Mokamos sida, rädda för dennes stora makt. Svenson förstår att här måste åtgärder vidtagas. Får det här fortsätta, förlorar han snart alla sina trogna. Han sammankallar dem till extra bönemöte och han ber dem hjälpa honom att med sin mest brinnande tro kalla ned Herrens välsignelse och bistånd mot det svarta, det onda av Djävulen, som hotar dem från andra sidan av floden. De ber, de sjunger, de ropar sitt halleluja, men Svenson känner på sej att den verkligt undergörande tron fattas.

Nästa dag dör ännu en av de kristna lika mystiskt som Josef.

Nästa dag rapporterar Josefs änka att den unga kvinnan som har stannat i hennes hus är svårt sjuk. Svenson tittar till henne och ger henne för säkerhets skull ricinolja och norit. Hon är väl förgiftad, försöker han lugna sej med, fast han redan förgäves har försökt bevisa att Josef och den andre döde har förgiftats. Det är egentligen en fysisk omöjlighet att åtminstone Mokamo skulle haft tillfälle att förgifta

dem.

Underliga känslor rör sej i Svensons bröst när han vårdar den kvinna han har syndat med. Han hade nästan glömt av att han någonsin gjort det på grund av all uppståndelse den sista tiden. Men nu kommer han ihåg igen. Oroande tydligt.

Flera trogna flyttar från Svensons sida av floden.

Då kallar Svenson poliserna till sej. Han förklarar för dem att det är Mokamo som har dräpt de båda döda på något mystiskt sätt.

Ja, det förstår poliserna fullkomligt och är fullt ense med honom om. Svårare blir det att övertyga dem om att det är nödvändigt att nu genast ta Mokamo till fånga och med första lägenhet sända honom till Kaimana för att där undergå sitt straff.

— Regeringen straffar aldrig för trolldom, säger Amat. Bara det är trolldom med i spelet får man göra vilka brott som helst här i landet utan påföljd, tillägger han med lätt hån i stämman. Vita män tror ju inte på sånt.

— Men Mokamo kommer säkert att döda er också. Er i första hand, de av oss kristna som verkligen har den rätta tron, rår han inte på. Det är för er egen skull jag vill ni tar hand om Mokamo och oskadliggör honom, ser till att han inte kommer åt sitt trolltyg eller sina gifter.

Häri ser poliserna mening och förstånd. Efter ännu en stunds debatterande beslutar de att ta Mokamo till fånga. Med de båda poliserna beväpnade till tänderna i sällskap rör Svenson till Mokamos sida av floden.

De finner Mokamo omgiven av sina kumpaner halvt berusade av sagovin i en hydda vid en liten hårt rykande glödhög. Han tycks just hålla på med några slags besvärjelser. Männen kring honom reser sej hotfullt när de ser Svenson komma in till dem. Mokamo förblir sittande, som det tycks i trance. Några lägger redan pilar på bågarna. Men poliserna ryter åt dem att fort sänka bågarna och hotar dem med sina bajonettprydda gevär. Svenson darrar, men eftersom han går Guds vägar och har poliserna med sej närmar han sej modigt den alltjämt orörlige Mokamo. Han skriker åt de andra inne i hyddan att snabbt ge sej ut och försvinna. Så anklagar han Mokamo för mord och säger åt honom att följa med till andra sidan.

Mokamo hör inte, rör sej inte, fortsätter bara att rabbla besvärjelser. Först när Svenson stöter till honom slår han upp ögonen och ger Svenson en blick som kommer honom att rygga baklänges. Men poliserna sätter bajonetterna mot Mokamos bröst och befaller honom att följa med.

Poliserna är rädda och nervösa. De har redan sårat Mokamo med sina bajonetter och de darrar märkbart när han spänner ögonen i dem. Men hur än Mokamo ser på dem, får han dem inte att sänka bajonetterna. De pekar envetet på de underliga kalktecknen på Mokamos bröst, pekar så de där tecknen börjar bli rödfärgade.

Mokamo måste ge sej för det kalla stålet. Han följer med till båten utan att ha gett ett ljud ifrån sej. Sen får Mokamo sitta i båten bevakad av den ene polisen medan Svenson tillsammans med den andre går upp till hyddan igen under åskådarnas alltmer hotfulla hållning. De undersöker hyddan och hittar mängder av underliga stenar, rötter och torra frukter. En hel del gamla människoben ligger där också tillika med torkade gamla huvuden, pyntade med snäckor i ögonhålorna och vackert bemålade med kalk och någon sorts rödfärg. Hans trollstav, eller vad det kan vara för käpp full av mystiska tecken, hittar de också. Bryter sönder den och så sätter de eld på både hyddan och allt som finns i den.

När de kommer ner till båten igen sitter Mokamo och hånskrattar.

— Tror du vara andar går att bränna upp, skriker han Svenson rakt i ansiktet. Tror du inte jag har

makt längre över andarna fast du bränner mitt hus och mina äodelar!

Poliserna sätter handbojor på Mokamo.

Svenson är stolt över sin handling, men känner sej lite ängslig därför att Mokamo är alltför lugn. Han har säkert något nytt ont i beredskap. Den gamle räven kanske redan har föranstaltat om allmänt uppror mot främlingarna. Kanske de alla ska dödas i natt. Vad förslår väl de båda polisernas gevär mot ett hundratal vilda män om de anfaller på allvar i mörkret! Men än farligare är ändå Mokamos övernaturliga makt. Mer och mer rädes Svenson för denna makt och allt klarare inser han att den makten har han inte på något sätt garderat sej emot genom att ta Mokamo till fånga. Han har kanske handlat lite korttänkt när allt kommer omkring. Mokamos makt är naturligtvis av Djävulen. Och Djävulen har stor makt i detta hedniska land, därom är Svenson övertygad. Han tror inte på andar och spöken; det gör naturligtvis inte en kristen. Men Djävulens existens som han dagligen får bevis för, vågar han inte förneka. Och är inte Mokamo rent av en personifikation av Djävulen så nog är det säkert att han är ett Djävulens redskap.

Och den Onde kan endast bestridas med bön, ej med eld eller materiella bojor. Svenson ber natten

igenom. Ber under vaka, skälvande av ängslan och ibland under vild förtvivlan när han rent fysiskt förnimmer hur nära inpå honom, hur väldig Den Onde är.

Bönen hjälper: Dagen hälsas åter av skrånande kakaduor och jublande fåglar utan att något särskilt hänt. Svenson tackar jublande och går att undervisa sina skolbarn trots att han inte har fått någon sömn under natten.

Under dagen märker han att det tycks vara tämligen lugnt där på andra sidan floden. Det enda oroande är att det kommer fem båtar från andra byar, medförande minst ett femtiotal män och inte en enda kvinna. Ett mycket dåligt tecken att inga kvinnor är med, far Svenson veta av poliserna.

När kvällen kommer, grips han åter av en nästan oresonlig skräck så fort mörkret faller. Åter känner han Djävulens närvaro och åter får han gå till strids mot honom med vaka och bön.

Hade han bara genast kunnat sända i väg Mokamo, till Kaimana så hade det ändå varit någon mening med allt det här. Men nu måste han vänta tills det kommer en båt från Kaimana och hit. Det kan dröja veckor, månader ... Hur ska han stå ut om han natt efter natt måste strida mot Djävulen på detta sätt?

Men Svenson ger sej inte. Hela natten kämpar han med brinnande böner. Ett par gånger tycker han sej tydligt se Den Ondes grinande ansikte. Men i vare gång viker det för Fader vår. Även b den natten lyckas han hålla Djävulen stängen.

Men han orkar inte hålla skola följande dag. I stället håller han rådslag med sina båda poliser. De kommer överens om att det enda de kan göra är att sända en båt med ett bud till Barthel att han så snart som möjligt kommer hit. Fem papuas får ge sej i väg i en lång kanot. Det kommer att ta dem minst två veckor att ta sej till Kaimana. Det kan dröja en månad i värsta fall innan Barthel är här.

Svenson försöker förrätta sina vanliga sysslor och undvika att tänka på vad han ska ta sej till under denna månads väntetid om han varje natt måste strida som han gjort de båda första. Oundvikligt kommer natten och nattskärrorna börjar flyga längs stränderna. Flera eldar än vanligt brinner det där på andra sidan. Ibland hörs det sång också från alla de papuakrigare som församlat sej där. Hög och hotande sång, krigssånger, säger poliserna, som inte för ett ögonblick släpper gevären ur sina händer.

Även denna natt förbyts i dag utan att den stridande Svenson vikit för Djävulen. Ingen mer har

dött bland hans trogna. Han är glad mitt i sin fruktansvärda trötthet. Glad över att han tydligt är det Onnda övermäktig med sina böner. Här gäller bara att hålla stånd. Han tackar Gud och försöker åter undervisa barnen.

På eftermiddagen rapporterar poliserna att Mokamo har vägrat att äta en enda bit alltsedan han togs till fånga. Han sitter där bara med korslagda ben och rabblar sin gallimatias. Dag och natt, utan att sova, utan att ändra ställning. De känner sej obehagliga till mods bara de kommer i närheten av honom, säger de. Och de där handbojorna tjänar inte mycket till heller. Det är inte med sina händer han kan skada, Mokamo, det är med något annat, säger poliserna.

Åter kommer en natt. Med samma vaka, samma fruktansvärda rädsla och ångest och samma brinnande böner som de föregående nätterna. Den heta, stilla luften tycks laddad med spänning som inte vill urladda sej. Tung och tryckande. Långt in i landet, över bergen, ser Svenson hur det blixtrar ur tunga, svarta moln. Om bara de där ovädren ville komma hit och rensa luften, driva undan allt tungt och kvalmigt, skrämma alla på flykten. Svenson vet inte mer om han vakar eller är medvetslös. Om han drömmer eller om han verkligen ser Den Onde, som

han får allt svårare att hålla på avstånd med sina ångestfulla böner.

När dagen äntligen gryr är Svenson så slut att han inte kan tänka på att undervisa. Och nu tycks det Onda åter börja få makt över deras liv som fortfarande är på Svensons sida. Han får bud om att Mokamos dotterdotter åter har blivit häftigt sjuk. Svenson samlar sina sista krafter och går för att döpa henne. Han hade inte velat göra det tidigare. Hade tänkt vänta tills han hade hunnit undervisa henne.

Så ljusnar det lite för Svenson när lian får höra att Maria, Sol!, han döpte henne till, blev märkbart bättre efter dopet. Det var ju också klart förstår han nu, att det Onda hade mera makt över henne så länge hon var odöpt. Oförlåtligt av honom att inte ha tänkt på den saken förr. Åter fick han ju bevis för att Henderson hade rätt vad beträffar dopet: Det är inte nödvändigt att lära innan man döper! Han lät nu flytta Maria till sitt eget hus för att ha henne under bättre uppsikt och snabbt kunna hjälp, om det behövdes.

Så åter en lika fruktansvärd natt.

Under dagen som följer försöker Svenson förgäves ta upp skolarbetet. Han kan helt enkelt inte, han svimmar av ett slag, mitt framför barnen.

Nu är inte mer än hälften av hans lilla skara

kvar på han sida av floden. De andra har övergått till hednasidan. De tvivlar på att Svenson är starkare än Mokamo. De tror att Mokamo ska segra så småningom, trots att han nu sitter fången. Trots att har alltjämt inte har ätit, inte rört sej sedan han togs till fånga.

När kvällen obevekligt kommer sitter Svenson utanför sitt hus och undrar hur han ska ta sej igenom den här natten också. Till slut måste ju det ögonblicket komma då han inte orkar hålla stånd längre, tänker han. Då den Onde vinner över honom på grund av hans fullkomliga kroppsliga och andliga utmattnings. Då kommer Djävulen att ta både Svensons själ och allas själar som ännu sällar sej till honom.

Han tycker det känns om möjligt ännu mer tryckande i kväll än någonsin förut. Ännu mer uppladdat med något obestämbart fruktansvärt. Det är som om till och med djungelns djur skulle ana något: De är betydligt tystare än vanligt. Och hans skolbarn som annars brukar leka och stoja, smyger försiktigt omkring och börjar redan gömma sej fast det nätt och jämnt börjat skymma.

Då, just som solen försvinner bakom trädtopparna, kommer urladdningen av all denna ackumulerade spänning.

Det börjar med ett förskräckt skrik från polisernas hus. När Svenson ser ditåt får han se Mokamo stå i dörröppningen.

Amat som suttit utanför huset med geväret bredvid sej, springer upp och sätter bajonetten mot Mokamos bröst. Men den gamle ger honom endast en vildsint blick och slår undan bajonetten med sina fängslade händer. Hög och rak går han så långsamt mot Svenson, som springer upp och ropar åt Amat att hejda Mokamo. Själs, tänker han fly In i huset och försöka få tag på sin pistol. Men när han träffas av Mokamos blick blir han stående som fastnaglad vid jorden.

Närmare och närmare kommer den gamle. Nu är han alldeles intill den hypnotiserade Svenson. Med hög, onaturlig röst börjar han slunga ut förbannelser över missionären, över platsen och över alla som trotsat honom.

— Jag ska dö! Men min ande ska regera här! Ska regera över dej, röde usling. Över alla på den här platsen. Den ska dra död och olycka hit. Den ska förbanna hela Omba! Du vet inte att du har ett barn, röde lögnare! Men du har ett barn i min dotterdotter. Gläd dej inte åt det! Barnet ska dö innan 'det är fött. Dess moder ska också dö därför att hon gav sej åt dej!

Svenson känner sej som träffad av kvävande heta pustar vid varje utrop från den gamle. Det är som om hans vilda ögon skulle skära sönder Svenson långt in i själen. Han kan inte säga ett ord eller göra en rörelse. Han är hypnotiserad, trollbunden, kan inte ens få ett Fader Vår över sina läppar. Mokamo har rätt: Det är han som regerar här. Svenson hör och förstår att han har ett barn, men det rör honom inte. Han känner sej som ett urblåst skal. Han är inte av kött och blod längre. Så är det alltså att betvingas av Djävulen

Mokamo slutar sina förbannelser. Poliserna som skyndat till har hypnotiserats att bli stående orörliga på samma sätt som Svenson.

Nu går Mokamo fram moten smäcker nibongpalm som står framför Svensons hus. Den lämnades där som prydnad och till skugga när djungeln röktes upp.

Mokamo fattar om stammen med sina fängslade händer och börjar klättra uppför. Vigt som en apa äntrar den gamle. Hans åskådare stirrar och tiger. Ingen kan röra sej.

Nu är han på tio meters höjd över marken. Han stannar sitt klättrande. Han kniper sej fast med benen, släpper med händerna och lutar sej baklänges ut från stammen. Med händerna lyfta

över huvudet slungar han ut ännu några vilda förbannelser. Så sparkar han loss stammen och störtar med huvudet före mot marken.

Svenson hör ett tungt, dovt fall. Ett otäckt krasande av ben som krossas i kört.

Förtrollningen släpper Svenson i samma ögonblick. Han ger ifrån sig ett skräckfyllt skrik som tycks väcka de andra hypnotiserade åskådarna.

Man rusar fram till den orörliga, svarta massa som en gång varit den mäktige Mokamo. Svenson vågar knappt se. Han mår illa. Mokamos huvudskål är krossad och deformerad, men hans gamla ansikte drar sej ännu till ett ondskefullt, grin. Ögonen står öppna och ännu märkvärdigt levande.

Svenson går in i sitt hus sedan han sett det där grinet. Han vill sova nu för första gången på fem nätter. Men han kan omöjligt förjaga synen av Mokamos dödsgrin. Det blir endast några minuter han ibland slumrar till under sitt ihärdiga bedjande.

Det är ingen sorg att märka bland den skara. av Mokamos trogna som kommer för att hämta hans lik. Svenson tycker snarare att deras hållning ger intryck av trots och segerglädje. De lyfter upp den döde och bär honom ner i en av sina båtar och de

kastar vilda, hånfulla blickar på Svensons trogna som skyggt gluttar fram från dörrar och fönster.

— Nu kommer de att bära honom långt, långt bort i djungeln, säger Amat åt Svenson, när båtarna paddlar i väg över floden. Men det kanske inte hjälper ... kanske han ändå blir kvar här.

— Men varför tog han livet av sej, Amat? Det verkade ju som om han helt hade Den Ondes hjälp. Varför begick han då självmord?

- Asch, tunn, de här papuas är inte rädda för döden. Dorn är ju inte som människor än. Dom dödar sej ibland bara för att kunna skada någon annan med att spöka sen de dött. Jag har hört att dom ibland hoppar ner från en palm bara för att de har blivit osams med sin fru. För att sen kunna plåga henne med spökerier. Nej, dom har inte förstånd att vara rädda för döden, dom här.

Amat ler lite föraktfullt.

— Men ... men inte tror du väl att det betyder nånting det där som Mokamo sa. Inte tror du väl att han ska spöka inte?

— Vet inte, tuan. Vi muhammedaner får ju inte tro på sånt. Men jag vet inte ... ibland händer det ju ändå. Antingen man tror eller inte.

— Nej Amat! Det finns inga spöken! Är en människa död, så är hon död och hon kommer

aldrig mer att finnas här på jorden. Hon kommer antingen till himlen eller till helvetet. Mokamo kommer säkert till helvetet. Han var i förbund med Den Onde. Det är Den Onde själv jag fruktar, Amat, inte Mokamos ande.

— Men Mokamo var ju inte döpt, tuan, han var ju inte kristen. Då kan han väl inte komma till de kristnas helvete. Kanske han kommer till papuas dödsrike. Det finns visst här på Nya Guinea och dom säger att deras döda brukar spöka för de levande...

- Mokamo kommer till helvetet, Amat. Där får han erfara vem som är starkare än Den Onde. Redan nu får han erfara det! Att de avlidnas andar kan spöka är bara dum vidskepelse.

Samma dag frågar Svenson Maria om hon verkligen är med barn. Hon svarar endast att hon inte vet det, men att om Mokamo sagt att hon är det, så är det väl så. Och han har ju sagt att barnet ska dö ... och att hon, Maria, också ska dö ... Hon börjar gråta när hon tänker på det. Hon har fortfarande feber och kan inte stå på benen. Svenson läser böner vid hennes säng innan han lämnar henne.

När det kvällas sitter Svenson åter utanför sitt hus. Hans betjänt sitter ett stycke ifrån honom på

huk och småpratar med sin tuan.

Just som solen går ner reser Svenson sej upp för att gå in i huset. Men han hinner inte räta på kroppen förrän han stelnar till i skräck och blir stående med böjd rygg, öppen mun och ögonen stirrande mot nibongpalmen.

Han hörde plötsligt hur Mokamo föll.

Ett tungt, dovt fall, krasandes av ben.

Han ser ingenting. Vad var det som lät så där? Inbillade han sej bara någonting. Han darrar i hela kroppen, huden blir alldeles narig. Nu ser han att betjänten också rest sej och står och, stirrar mot samma punkt som han själv, alldeles grönblek i ansiktet.

— Hörde ... hörde du nåt, Kromo?

— Saja ... saja, tuan. Kromo sätter sej ner och rabblar med darrande stämma en bön ur Koranen. Svenson säger Guds och Jesu namn och de går båda in i huset och tänder fort alla lampor de har.

Svenson kan late sova nu heller. Han vet inte vad det är som håller honom vaken. Om det är hans egna jagande tankar eller nåt annat, något som han anar men inte kan se, inte förstå.

Han tänker oavbrutet på Mokamos förbannelser och hotelser. , I tv på och hotelser. Han ser det grinande, döda ansiktet framför sej och ljudet av

Mokamos fall fortsätter att eka i hans huvud. Och han tänker också på Maria. Det svindlar så smått för honom. Han vill inte fatta saken. Det vore väl ändå alltför förfärligt om han hade gjort henne med barn. Vad ska följderna bli? Hur ska han kunna bära något sådant? Hans enda, men smärtande tröst är att Mokamo sa att barnet skulle dö innan det föddes. Svenson tror på Mokamo nu. Han vet och känner att Mokamos makt var stor. Att den är stor. Varför hjälper honom inte Gud? Förmår då Herren intet mot Den Onde? Eller låter Gud straffa honom? Svenson ber och tvivlar. Han svettas och vakar och sköljer av sin heta kropp med kallt vatten varje timma. Först när morgonen kommer får han lugn och kan sova några timmar.

Han håller skola, men endast hälften av barnen har infunnit sej. Han ids inte fråga vart de andra tagit vägen. Så kallar han samman de få vuxna som ännu håller till på hans sida om floden. Han läser brinnande böner med dem och de sjunger sitt halleluja ivrigare och mera nådetiggande än någonsin. Det hjälper lite grand. Svenson känner sej lugnare ett slag. Han börjar tro att Gud ändå ska hjälpa honom ur den här mardrömmen.

Men när solen börjar närma sej västra horisontens dunstalstrande tiomilaträsk och anta

blodröd färg, växer åter skräcken stark i hans bröst. Skräcken för att åter få höra Mokamo fall mot marken. Han funderar på att göra en djungelvandring just vid den tiden. Att inte komma hem förrän det blivit mörkt. Men han vill även vara hemma just för att kunna konstatera att det ingenting mer ska höras. Att Gud har hört hans böner och för drivit det onda.

Han går mot djungeln, men han vänder för tidigt tillbaka. Just som solen försvinner står han åter utanför sin dörr. Med skälvande händer och rädda ögon. Han försöker att inte se åt den smäckra, svajiga nibongpalmen. Men hans blick dras magnetiskt dit. Han ser ingenting förstås...

Då!

Åter det där blodisande ljudet av kött och ben sorti krossas i fall mot jord.

Svenson kan inte hålla tillbaka ett skrik. Han rusar in i huset. Han ropar vilt på Kromo. Ingen svarar. Huset är tomt.

Fullkomligt ifrån sej av skräck rusar han ut igen och skriker som en besatt, omväxlande på Kromo och Amat. Till slut får han svar långt bortifrån gränsen av röjningen. De kommer till honom med frågande ansikten. Vad vill han? Ja, vad var det nu? Han har glömt det. Han ville bara veta var de var och

varför Kromo inte har tänd lamporna än. Det är bäst Kromo genast tänder och inte lämnar huset mer i kväll

Åter följer en så gott som sömnlös natt. Den följs av fler. Dagarna går under försök till arbete och bön, men hans arbetsförmåga minskar och hans tro avtar. Minskar gör också hans lilla skara av troende. Snart ska väl hela hans nya by stå tom och även alla barnen vara borta. När det kvällas vågar numera ingen vara inom hörhåll av den där nibongpalmen. Ibland lyckas det även Svenson att fly därifrån just då solen går ner och det ska hända. Men oftast är han där och hör Mokamo falla. Han sover endast då han blir medvetslös av trötthet. Han börjar själv undra hur länge han ska hålla ut innan han blir vansinnig. Kanske är han redan tokig. Folket skyr ju honom och tittar så underligt på honom ibland. Maria som inte vill bli helt frisk igen, frågade honom en dag varför han inte körde bort Mokamo. Gjorde han inte det, skulle han bli tokig, sa hon. Hon var nog redan tokig som talade så där om en död. Kanske tokigare än han själv.

Hans nerver var totalt slut och allt hans självförtroende borta. Mokamo hade lyckats ta ifrån honom Den Helige Ande och där stod han nu alldeles ensam och liten och bräcklig i denna

hedniska vildmark och dög inte till någonting. Han förmådde knappt tro på sin Gud längre på den här platsen. Han måste bort härifrån. Han måste till en plats där det fanns människor. Riktiga människor och inte såna här svarta hedningar med sin förbannade trolldom och synd. Människor som trodde och vars tro kunde stödja hans vacklande tro. Han började förstå att här kunde han inte tro längre, inte ensam. Han måste snart få träffa andra människor som trodde att han trodde. Det skulle åter ge honom självförtroende och styrka. Han önskade att Barthel ville komma hit. Eller i värsta fall Henderson. Hendersons tro var nog inte heller äkta. Han var hård och hänsynslös och egoistisk. Han hade varit på Svenson därför att Barthel berömde hans pionjärarbete. Det förstod han nu. Han tyckte han började förstå en del bättre än förr. Han tog fröken Smith under kikaren också. Undrade om inte hon också bara gick där med sin tro som en ihålig lösen att slunga i ansiktet på folk.

Han ville inte bli som Henderson! Han hade erfarit att den rätta tron gav styrka och makt och härlighet. Han ville, han måste, han skulle tro. Utan rätta tron var han inte värd någonting. "Man kan inte tvinga sej att tro om man innerst inne verkligen inte tror", hade Barthel sagt. Äh! Barthel

var av Djävulen. *Han*, Svenson ville och skulle tro. Han skulle väl visa världen! Hade han inte döpt alla papuas som fanns här! Hade han inte brutit upp vildmarken och förvandlat flera hektar till fruktbara fält? Hade han inte lärt barnen ta la malajiska och bedja böner? Och folket att sjunga heliga sånger? Jo, han hade ändå gjort en hel del. Han var säkert inte så dålig som han ibland inbillade sej.

Då föll Mokamo igen.

Det svartnade för Svensons ögon och natten gick som varligt utan sömn. När morgonen grydde läste Svenson inga böner längre. Han förbannade med skälvande hjärta och rinnande tårar. Han njöt av att ändå våga förbanna. Han skulle visa att om Gud inte ville hjälpa honom så vågade han, Svenson, trotsa. Han skulle synda! Syndat djupt med fullt uppsåt

Han drack ur det sista av sin konjak och skaffade sej sedan palmvin av papuas. När kvällen kom var han så berusad att han nätt och jämnt kunde stå på benen. Men höra kunde han! Med fångande mun satt han och lyssnade till hur Mokamo föll, Sedan gick han in och lade sej hos Maria.

Den natten sov han djupt och drömfritt.

De följande fjorton dagarna förflöt med korta perioder av fruktansvärd bondånger, skuldkänsla

och självmordsplaner och långa perioder av glömska i ruset.

Så kom Barthel.

Han fann den lilla missionsstationen i ett bedrövligt skick. Han hade inte väntat sej att allting skulle vara i ordning. Men vad han nu fann när han steg i land kom honom verkligen att förvånas.

Det var middagstid när han kom. Solen stod mittpå den klarblå himlen och vräkte ner sin hetta över den ångande djungeln, över den slött glidande floden och över husens palmbladstak som såg så fnösktorra ut att Barthel undrade varför de inte tog eld.

På floden hedniska sida sågs några svarta skuggor långsamt röra sej. Några magra hundar strök nosande omkring. På den kristna sidan märktes inte ett liv annat än från några vita kakaduor, som oaktat middagsvärmen hade nog med energi att flaxa och skräna. De satte sej på husens tak och fällde sina gula tofsar upp och ner. De flaxade runt ett slag och skrek och lät tofsarna gå även i flykten. Det verkade som om de var tama eller som om husen var obebodda. En känguru skuttade förskräckt i väg från ett grönsaksland när Barthel gav till ett rop för att förkunna sin ankomst.

Men Barthel fick inget svar. Han blev underlig

till mods. Här härskade ju samma stämning som i en ödeby, härjad av pest och död.

Han ropade igen.

Till slut får han se en förskräckt javan sticka huvudet ur det, hus där Svenson bor. Det är Kromo. När han ser att det är kontrollören som ropar, kommer han fort ur huset och hälsar vördnadsfullt. Han berättar att poliserna är ute på jakt och att Svenson ligger och sover. Nej, det fanns inga papuas mer på den här sidan floden. De hade gett sej i väg. Nej, det var nog inte Svenson som kört i väg dem. Det var nog Mokamo ...

— Väck tuan och säg åt honom att jag är här!

— Det går inte, tuan! Han sover för hårt. Han är full. Han är alltid full nu, tuan.

Barthel ger till en förvånat-förstående vissling och går in i huset.

Maria slinker förbi honom.

— Vem är det där, Kromo?

— Det är Maria, tuans... hm... fru... eller hushållerska. Vet inte riktigt, tuan ...

Herre gud! tänker Barthel för sej själv. Det här är ju sista stadiet av fullkomlig degeneration och djupaste förfall.

Det stinker av palmvin i hela huset. Av palmvin och av smuts. Svenson ligger på sin säng iförd

kalsonger, undertröja och ett flera dagar gammalt skägg. Han snarkar hårt och Barthel känner hur palmvinsstanken liksom förtätas omkring den sovande. Han rycker honom i armar och öron utan att få honom vaken. Bäst att låta honom sova ruset av sej först, tänker han och flyr ut ur det stinkande huset.

Innan det blir kväll har Barthel fått reda på allt som hänt av Kromo och av de båda poliserna, som några timmar senare kom hem från sin jakt med några duvor. De skonar naturligtvis den vite tuan så mycket som möjligt i sina berättelser och förmildrar hellre än de lägger till något. Men Barthel förstår ändå ungefär vad som hänt.

Han sätter sej att tänka över saken. Det här är tydligen den gamla vanliga historien om en vit man, som inte står ut med ensamheten i vildmarken. Blir lurad av sina nerver och av infödingarnas vidskepelse. Har svårt att klara sej utan fruntimmer, som vi ju har lite var för resten, tänker Barthel med ett medkännande leende. Tar spriten till hjälp för att klara sej från sitt dåliga samvete och då är rutschbanan utför ishal och klar. Men . . . det kan ju hända också att den där Mokamo har haft något fuffens för sej. De har verkligen) förmåga att åstadkomma rätt otroliga saker ibland.

Just en snygg historia! Och naturligtvis ska jag ha besvär med att försöka klara upp det hela, säger Barthel för sej själv. Men i sitt stilla sinne njuter han av situationen. Han är en man som njuter av att få ta hand om och hjälpa svagare medmänniskor. Han tycker det är roligt att ordna och organisera. Han är en utmärkt styresman, Barthel, en bra typ för den handfull holländare som styr sextio millioner indoneser på smaragdöarna Insulinde, för det mesta lyckligt omedvetna om har mycket blodigt våld de grundar sin makt på.

Visst kan Barthel sätta fason på Svenson. Men det blir att ta det lite försiktigt, tänker han... Få honom att bara lyssna och låta alla visa råd gå sej till hjärtat. Och så sluta att supa förstås. Det finns i alla fall en hel del gott hos honom. Bara lite för svag att reda sej helt på egen hand. Måste komma under god ledning så går det säkert bra. Under Barthels ledning i stället för Den Helige Andes...

När mörkret har fallit och det har börjat homma lite liv i Svenson har Barthel tänkt färdigt hur han ska behandla Svenson. När nu den orakade, snuskige individen, urtypen för den förfallne vite i tropikerna, med ögon som bua halvt registretar vad som kommer i synfältet och en hjärna som der, tar en lång stund för att smälta de få intryck som

kommer fram till den, står inför den prydliga, lille Barthel, hälsad av ett friskt och hjärtligt:

– Men se goddag, herr Svenson! Det var tusan vad ni sover middag ordentligt i den här byn! Roligt se er igen. Hoppas det inte står alltför dåligt till trots att ni sände bud efter mej.

Svenson bara stirrar på den som tilltalat honom så entusiastiskt och vänligt. Så börjar han darra. De rödinflammerade ögonen börjar fyllas av tårar. Hakan börjar skälva. Han sjunker ner på en stol vid bordet. Med huvudet i armarna börjar han högljutt snyfta och gråta.

Barthel ser på honom och förstår. Han får själv tårar i ögonen, går fram och klappar Svenson på axeln:

– Så! Så, tag det lugnt bara! Äh, jag förstår vilket helvete ni haft. Varje annan man skulle blivit tokig på kuppen. Skulle rymt sin väg. Skulle aldrig klarat sej. Ni har gjort det bra, Svenson. Ni kan vara stolt. För tusan karl, ni lever ju än och ...

Svenson bara snyftar och skakar. Han försöker höja sitt tårdränkta, smutsiga ansikte ibland, men låter det åter sjunka ner i hejdlös gråt så fort han övertygat sej om att det verkligen är Barthel som står där och talar till honom och inte bara en hallucination.

Barthel låter honom gråta ut. Han ger order åt Kromo att sätta vatten på elden och laga att hans tunn får ett varmt bad.

Två timmar senare sitter de båda herrarna mittemot varandra vid ett bord med vit duk på, med servetter, dubbla tallrikar och andra civilisationsdumheter, som Svenson inte brytt sej om på flera månader.

De säger inte mycket under det de äter det ångande riset med den nyfångade stekta fisken och en kokt höna som Barthel haft med sej. Men Barthel kan riktigt se på Svenson hur denne lever upp och blir människa igen. Skräcken som hållit honom fångslad tycks vika och ännu har tydligen inte ångern över alla hans synder inställt sej.

Vid kaffet föreslår Barthel att de ska lägga bort titlarna.

— Vi är i alla fall de enda två vita människorna i den här djungeln och även om ni kanske anser mej för en otrogen syndare tycker jag ändå att det är dumt av oss att sitta och säga herr åt varandra. Det går mycket lättare att prata om man slipper sånt där.

Svenson samtycker förstås. Han känner sej som om Barthel för ett ögonblick räddat honom ur dödsskuggans dal där han nyss vandrade, tillbaka till det ljusa livet. Han undrar bara hur länge det ska

få vara.

Barthel tycker det känns tafatt att inte ha något att skåla med, men han förstår att det vore det dummaste av allt att nu låta Svenson dricka någonting. Karlen har naturligtvis fullkomligt förlorat allt självförtroende, förlorat horisonten, tänker Barthel. Med hjälp av alkohol kunde han få tillbaka det där för ett ögonblick, men nu får han försöka att tala honom tillbaka i järnvikt i stället.

— Det är ju ett riktigt storverk du gjort här, Algot. Jag har gatt omkring här hela eftermiddagen och sett på fälten och alla de nya husen. Tusan också! Jag ville vi hade fler såna pionjärer inom min avdelning. Då skulle landet gå framåt. Hur bär du dej åt för att få papuas att arbeta på det viset? Så vitt jag vet avskyr de att hålla i en hacka!

— Jaså, nej här vill dom nog arbeta bara dorn får betalt för det. Jag håller på att lära dem äta majs och ris och de vill redan arbeta för att få mer av den varan. Och jorden! Har du sett vilken jord och hur det växer här! Varför skulle man inte kunna hålla boskap här? Och hur många människor skulle inte få sitt levebröd här!

Svenson märker själv att han blir entusiastisk så snart han tala om jorden och sitt arbete med den. Barthel tycks ändå anse, att det är något bevänt med

vad han gjort.

— Vi ska säkert kunna ordna så att du får boskap hit med tiden. Ett par getter har jag med mej nu, som jag lovade dej förra gången jag var här. Och några javaner måste vi också till att få hit för att lära upp papuas. Och så såga timmer i plank av träden här och bygga riktiga hus och stallar Jag önskade verkligen att jag själv kunde få slå mej ner på en sån här plats och leva som du, som en pionjär.

— Ja, visst är det tacksamt ibland, men... du kanske förstår att jag har haft stora svårigheter den sista tiden. Jag begriper inte riktigt själv hur allting har gått till. Det är som om Djävulen har fått mej i sitt våld ... med hjälp av Mokamo. Med hjälp av, jag, det är fel: Mokamo det är *Djävulen* förstår du. Hans kropp är död och ändå, ja du vill förstås inte tro det, men ändå härskar han över hela platsen här. Det är något fruktansvärt! Hade inte du kommit nu så hade det blivit både min timliga och själsliga död.

Prat! Jag förstår det där precis, kära Algot. Det där är saker som man tror på när man sitter helt ensam och övergiven. Bara du får vara tillsammans med folk ett slag försvinner allt det där av sej själv. Inbilla dej inte att du är den förste som har fått såna där svårigheter här i vildmarken. Men du har klarat dej bättre än de flesta har jag ju sagt och det menar jag

också. Och, ja, låt oss tala uppriktigt med varandra. Du vet ju att jag inte är troende. Men låt mej säga nu precis som jag tänker. Låt mej tala som en vän. Öppet och ärligt. Låt oss se på ditt fall utan att ta hänsyn till religion och sånt. Jag vill inte säga att jag inte tror på Gud, men låt oss för tillfället inte dra in Honom i resonemanget.

Först och främst, Algot: Du har haft det alldeles för ensamt här och det går på nerverna. Allt vad du tänker och fantiserar om i dina mörka stunder är en följd av förstörda nerver. Det var inte rätt att sända dej till en sådan plats utan nödig förberedelse och träning. En normal människa som är van vid umgänge står inte ut med det. Jag har hört av poliserna ungefär vad som hänt här och jag förstår det fullständigt och är den siste att klandra dej, Algot! Kom ihåg det! Min ärliga mening är att det var en förbannad tur för dej att du tog till spriten. Den räddade dej från att bli galen. Men ... men du ska inte fortsätta med den nu längre. Vi ska ordna det på annat sätt nu. Och den där papuaflickan ...

— Det är förfärligt, avbryter Svenson. Jag vet bäst själv hur stor min synd är. Men, men jag trodde, förstår du, jag var övertygad om att det var Den Helige Ande som ville att jag syndade. Jag vann papuas för dopet på det sättet, förstår du.

— Den Helige Ande hit eller dit! Det är ändå inte mer än naturligt att en karl vill ha en kvinna, även om han har råkat bli placerad i mörkaste Nya Guinea. Och för att väcka förtroende bland papuas är det nog, som du säger, också bra. Du är inte den förste vite som har tagit en papuakvinna till fru, må du tro.

— Blir det känt nu, tror du, allt det här? Får Henderson och...

— Aldrig! Det här stannar mellan oss som män. Som män som litar på varandra! Och javanerna pratar inte heller, det kan du vara lugn för.

Men, Svenson, sa Barthel efter en stund, vad jag skulle vilja säga dej och be dej ta under övervägande är detta:

Ägna dej tills vidare uteslutande åt materiellt, åt världsligt arbete, och låt religionen vara så länge. Bry dej inte om att predika, omvända, döpa, frälsa och allt vad ni kallar det för. Låt det vara tills åtminstone nästa gång jag kommer hit. Du fortsätter att odla upp marken här med papuas hjälp. Du betalar dem fastställda priser in natura. Först och främst mat och så alla såna där järnsaker och småsaker som dom sätter värde på. Du fortsätter att låta dem bygga ordentliga hus. Du ser om deras sjuka och lär dem den enklaste hygien. Du försöker

bromsa deras supande och låter dem aldrig ställa till några fester av gammalt märke på den här sidan floden. På den andra sidan kan du låta dem ha sitt rumah pemali och låta dom hålla på med sina hedniska konster så länge dom vill. Men du ska få se att när dom upptäcker att dom som följer dej och arbetar och bor här, får bättre mat och så smått blir millionärer mätt med papuaögon vad världsligt gods beträffar, då blir det bara de rena odågorna som blir sittande kvar på hednasidan.

Om du vill, visst kan du hålla en liten böne- och sångstund med dem ibland också. Sången tilltalar dem ju alltid. Bara dom får tobak! Minns du när Henderson var här!? Men bry dej inte om att försöka undervisa dem än i religion och bråka inte med deras privatliv och deras moral. Låt dem synda mot din Guds bud så länge. Dom är ju i alla fall vildar och på det andliga stadium dom befinner sej är det väl omöjligt att begära att dom ska fatta och förstå en religion så svårbegriplig som den kristna. Till och med vi, så kallade civiliserade människor, för ju krig och grälar bara för att vi tolkar den där religionen på i olika sätt. Förlåt att jag säger det, men det är inte alla som ser allt lika klart som du, Algot. Sen, när tiden är mogen, kan du ju börja döpa igen.

Dina rapporter, ja! Jag har tänkt på dem också.

Nu kan du ju att börja med rapportera att du har döpt de där trehundra själarna. Och sen ... ja, vill du ta ett råd från en syndare, så skulle jag råda dej att rapportera vad tusan som helst till den där Henderson.

Och tänk vilket liv du kunde föra här! Inga bekymmer mer för rapporter eller omvändelse. Bara ägna dej åt jorden och boskapen. Få se hur fälten breder ut sej längs flodstränderna här och hur husen växer i rader till hela byar! Det vore nåt, förstår du Algot, att varje dag gå och se allt detta och veta att det allihop är ditt verk. Ditt eget verk utfört utan all hjälp av vare sej Henderson eller högre makter. Jag vet att du kan om du vill. Du är just en karl för ett sånt arbete, Algot!

Svenson rycks så med av Barthels skönmålning av pionjärarbetet och av Svensons förmåga, att han knappt märker det hädiska inslaget i Barthels anförande. Han blir så entusiasmerad att han inte ens funderar på om det nu inte är Djävulen som är framme igen och frestar honom med åsynen av sköna jordiska ängder genom sitt verktyg Barthel. Det ligger oändligt mycket i det Barthel säger, tycker han. Barthel har klart och tydligt sett att han är en verklig pionjär och det är i alla fall något stort bara det. Och i den saken kan han grundligt lita på

Barthels omdöme.

För en som syndat och sjunkit så djupt som Svenson nyss gjort, är detta i alla fall att ta vara på. Sen är det ju även mycket troligt att han verkligen genom att arbeta på detta sätt underlättar det arbete han skulle ställa på framtiden: papuas frälsning. Och rapporterna ... Henderson. Ja., han måste nog trots allt erkänna att han ibland tänkt precis detsamma om Henderson som Barthel tycks göra.

Och då så... Han drar djupt efter andan.

— Herr Barthel . . . förlåt, Hein, menar jag. Jag är helt överens med dej. Jag tror det är ett förståndigt förslag du kommer med. Kanske det enda möjliga, så som förhållandena är. Jag hade, ärligt sagt, tänkt att ge upp och ge mej i väg. Fly fältet. Men det är nog inte rätt. Det inser jag naturligtvis, insåg det hela tiden, kunde bara inte fundera ut någon möjlighet att klara upp det hela. Jag ska göra som du säger, helt ägna mej åt det rent materiella arbetet att börja med.

Svenson blir sittande tyst en stund i djupa funderingar. Han känner sej besynnerligt nog lättad och lugnad på något vis. Börjar återfå tron på sin egen förmåga. Eller rättare sagt: Han inser att han tydligen kan hävda sej i Barthels ögon utan att behöva stödja sej på sin Tro, på Den Helige Ande.

De fortsätter att prata till långt inpå natten. Barthel får veta en hel del ur Svensons liv och han tycker han börjar både förstå honom och tycka om honom. Mycket får de också avtalat om hur arbetet ska ordnas här i Omba. Och Svensons förhållande till spriten kommer Barthel också in på så småningom:

— Ja, den här gången kanske du har spriten att tacka för att du inte blev vansinnig. Men det är nog säkrast att du ger fullkomligt tusan i spriten nu, Algot. Det är väl troligt du har kommit över det värsta nu och redan kan anse dej van att leva så här ensam. Känner du att du skulle behöva något för nerverna så börja att röka i stället. Det är betydligt bättre än spriten. Du har ju rökt förr, berättade du. Skaffa dej en pipa igen, det är faktiskt det bästa sällskap du kan ha här i vildmarken. Du kan få låna den här av mej så länge, för här lär du väl inte kunna få tag på någon.

Svenson tar emot pipan, vänder den och synar den lite tankfullt innan han börjar stoppa den. Han inser med ens vilken fin sak den där pipan är när man vill samla tankarna, förbereda ett svar. När han till slut tänder den säger han:

— Tack ska du ha. Det är väl inte någon så stor synd att röka, tänker jag. Och det drar då aldrig så

mycken synd i släptåg som spriten. Men annars undrar jag om du riktigt förstått hur den här saken med mitt supande låg till. Du ska inte tro att det var så enkelt som bara det att jag var så förtvivlat ensam. Mokamo han var ... han är ... ja, han är Djävulen! Du vill inte tro, men jag, jag vet! Jag var, jag är ... ensam här med Djävulen. Förstår du vad det vill säga?

— Ja, jag vill inte säga att allt vad jag har fått höra om Mokamo och hans spökerier är ren vidskepelse. Men tro mej, det mesta måste i alla fall bero på uppjagad fantasi, på självsuggestion. Känner du inte själv redan nu att det måste vara så? Inte tror du väl att du någonsin mera får höra Mokamo falla mot marken?

— Jag kan bara säga det att jag är fullkomligt övertygad om att mina sinnen är fullt normala. Hela tiden har de varit fullt normala och att jag aldrig tvivlar på att Djävulen har varit efter mej, kanske fortfarande förföljer mej. Är det för resten att undra på att Djävulen särskilt försöker snärja dem som försöker rycka från honom själar som fullkomligt är i hans våld?

— Ja, jag tycker vi bör undvika religiösa diskussioner. Där blir vi ju ändå aldrig ense. Jag tror ju varken på Djävulen eller på en Gud, så som du ser Honom. Och har nu Mokamo verkligen förmåga

att försvara sin tro, så anser jag honom vara i sin fulla rätt att göra det.

— Du tror inte ens på Djävulen då du ser honom framför dej! Men jag kom att tänka på något annat nu på tal om Mokamo. Du vet, Hein, att han påstod att Maria var havande. Att jag skulle få ett barn med henne. Tänk om det är sant, vad ska det då bli av mej? Och tror du Mokamo skulle kunna säga något sånt redan nu, om han inte vore av Djävulen?

— Även någon annan än Djävulen borde väl kunna gissa på nåt sånt efter det som hänt mellan er?

— För Guds skull skoja inte om den här saken. Tänk på att det kan vara sant! Vad ska jag ta mej till med henne, med barnet? Jag måste ju ge mej i väg härifrån om fyra månader. Kan jag då lämna barn och moder åt deras öde? Ett barn som i alla fall är av mitt kött och blod! Det är för förfärligt att ens tänka på det!

— Ta det lugnt, Algot, åtminstone tills du verkligen vet om hon är med barn. Visar det sej att Mokamo haft rätt så blir det väl alltid någon råd. Men inte kan du bara resa ifrån henne. Och aldrig behöver du för resten vara rädd för att du måste ge dej i väg om fyra månader. Jag har aldrig hört att en missionär stannar så kort tid som bara ett år på en plats. Det

säger dom bara åt honom först för att han inte ska förtvivla. Sen blir det alla möjliga förhinder och han kan få sitta både två och tre och tio år innan han blir avlöst. Och det ska du inte vara ledsen för. Det skulle ju passa bra för dej om dom låter dej stanna några år här. Sa inte Mokamo för resten att barnet skulle dö, tyckte jag jag hörde. Har han rätt med det ena har han väl det med det andra också, ska vi hoppas.

— Hoppas!? Hur kan du prata på det viset! Det är ju förfärligt det här, hur man än vänder på det.

— Låt oss inte tänka på den saken nu. Inte innan du verkligen vet hur det är fatt. Jag hoppas hur som helst att du blir kvar här många år på Omba.

De går till vila, men Svenson kan inte somna. Fast nu är det inte skräck som håller honom vaken. Tvärtom, det är tankar på hur livet tycks ljusna ett slag igen. Han har fått ett halmstrå av Barthel att klamra sej fast vid, att hålla sej uppe med. Ett ganska stadigt halmstrå förresten, kommer han så småningom underfund med. Han bygger granna luftslott om hur det ska bli här nu den kommande tiden. Luftslott som skymmer undan både Maria och all hans begångna synd. Här har han nu kommit in

på en helt ny väg, som säkert också så småningom leder till Gud och välsignelse.

Följande dag gör de en vandring i djungeln för att se på de marker som ska odlas upp så småningom. De pratar och planerar och uttrycker sin uppskattning för varandra. Barthel går och känner sej segerstolt. Jo, han vet nog hur man ska tas med folk. Till och med denne Svenson har han nu lyckats få skaplig fason på. Han är ju förresten inte alls dum, bara han kommer under rätt ledning och blir satt till rätt jobb.

Och Svenson erkänner för sej själv att Barthel ändå är en mycket förståndig och trevlig man, trots att han inte är troende. Framför allt har han tydligen en särskild förmåga att inse Svensons förtjänster och locka fram hans särskilda anlag. Tänk om de två ändå kunde samarbeta i mer än det rent materiella! Han måste verkligen allvarligt försöka vinna Barthel för den rätta tron, ärligt gå in för att frälsa hans själ. Men det får väl tills vidare ställas på framtiden, likaväl som papuas frälsning.

Den första dagen lämnade Barthel papuabyn på andra sidan floden fullkornligt i fred. Och det har han gjort den här dagen också. Han har märkt att det är lite oro där på andra sidan och han vet att det är bäst att låta dem hållas ett slag. De är naturligtvis

rädda för att han kommit hit för att hålla räfst och rättarting med dem och de kan gärna gå omkring ett slag än i sin ovissa rädsla. Det bara mjukar upp dem. Först riktigt komma underfund med hur allting gått till och hur allt hänger ihop. Sen handla, snabbt och avgörande. Det är hans, Barthels, sätt.

I kvällningen slår Barthel sej ner tillsammans med Svenson utanför dennes hus. Svenson har föreslagit att de ska invänta solnedgången där så att Barthel kan övertyga sej om att Mokamos spökhopp bara är hallucinationer. Ingen av dem är rädd nu, de är bara nyfikna. Men Barthel har redan beslutat sej för att om han mot förmodan skulle få höra något mystiskt så kommer han ändå att för Svenson förneka att han hört något. Den tjänsten måste han ju göra honom!

Javanerna har för säkerhets skull, som vanligt, dragit sej långt bort från dan där nibongpalmen. Långt utom hörhåll. Och det har även de få papuas gjort som ännu bor kvar på Svensons sida av floden.

Solen närmar sej horisonten och samtalet stakar sej mellan de båda väntande männen, trots krampaktiga försök att hålla det vid liv. Svensons andhämtning börjar bli hastigare och Barthel känner sej inte alldeles oberörd. Han är inte alls hundra procentigt säker på att inte få höra något.

En cikada sätter i med sitt skarpa snärpande alldeles intill dem för att poängtera tystnadens spändhet. En noshornsfågel ger till ett bråkande skratt då den söker nattkvisten.

Då!

Svenson stirrar på Barthel med ögonen fulla av skräck. Barthel stirrar dumt tillbaka och känner sej betydligt obehaglig till mods. Han känner hur han blir narig över hela kroppen. Han kan svära på att han tydligt hörde det där otäcka ljudet som både Svenson och poliserna har beskrivit för honom.

— Hörde du inte? Hörde du inte? flämtar Svenson.

— Nej ... jag vet inte ... jag kan inte bestämt säga att jag hörde något.

— Men inte kan jag nu sitta och inbilla mej att jag hör något sådant där inte! Du måste också ha hört det! Säg för Guds skull att du hörde det!

— Dina nerver är nog inte helt i ordning än, Algot. Och mina blir snart också svaga om jag dag efter dag ska höra om såna där spökerier och sen sitta och vänta att bara få höra nåt också. Det är inte bra sånt där. Men jag vet nog råd ska du se. Jag ska säga åt papuas att ta hand om den här saken i morgon. Dom vet hur man ska befria en plats från både verkliga och inbillade andar och spöken. Sen

kan du kalla det för vidskepelse eller vad fan du vill. Men låt för tusan tända lamporna, Algot! Hallå! Var håller din Kromo hus? Här är ju alldeles nermörkt.

De säger inte ett ord vidare om Mokamo den kvällen. De sover i samma rum och ingen av dem kommer ihåg att släcka lampan. Den blir brinnande hela natten.

Förbannat också, tänker Barthel, när han vaknar efter en ganska orolig sömn, jag får ju dåliga nerver efter bara ett par dar på det här förbannade stället. inte att undra på att Algot har blivit lite underlig efter flera månader!

Sen de ätit kokta tapiocarötter med socker till frukost far Barthel över till papuabyn. Innevånarna där samlar sej halvt nyfiket, halvt rädda för att böra vad den röde lille tuan som har all makt vill säga dem. Endast de äldste blir lugnt sittande i rumah pemali, som de nyss fått färdigt igen. Dessa gubbar var krigiska kannibaler i sin ungdom och hatar att nu på gamla dar behöva visa vördnad för en sån där fet liten främling som enligt all god sed borde varit uppäten för länge sen. De flesta är huvudet högre än lille Barthel och har alltså särskilt lätt att se ner på honom. Därför hatar de väl ändå mer att behöva stå

som rädda småpojkar inför den där välgödda människan som kommer det att vattnas i munnen på dem.

Men det är just de där gamla syndarna som Barthel särskilt vill tala med. Så han ropar med sin starka röst att de fort ska komma ut. Inte går det fort för dem, men de kommer ändå en efter en utkrypande ur rumah pemalis runda små gluggar, De grinar mot det skarpa ljuset, kliar sej som apor i sidorna, vrider och vänder på huvudena och ställer sej så småningom i hopen som samlats framför Barthel. En del av dem har svinbetar eller noshornsfågelnäbbar i sina näshål och för resten amuletter och krokodiltänder i band om halsarna.

-- Tag bort svinbetarna! ryter Barthel, ungefär i samma ton som en officer kommenderar för fotgevär. Och gubbarna lyder den befallande stämman nästan lika kvickt som soldater. Utom en, som bara surmulet sätter sej ner på hälarna och hatiskt stirrar på Barthel.

Amat, polisen, ser gubbens vägran I en handvändning är han över honom, ger honom en örfil så att svinbeten åker på sned och gubben tumlar runt. Det är ett tal som de förstår. Nu är det ingen som vågar vara i opposition längre. Barthel ser sej omkring om han ännu ska se något tecken till

uppstudsighet i de vilda, svarta ansiktena. Men han ser överallt endast surmulen undergivenhet och rädd nyfikenhet.

Svinbeten genom näsan är dessa papuas tecken på mandom och mod. Den användes för att framhäva bärarens karlaktighet och för att skrämma fienden. Alltså passar det sej inte att stå med en svinbete genom näsan när man talar med sin härskare.

Nu talar Barthel till dem på deras eget språk i korta, lättförståeliga meningar:

— Lyssna till vad jag säger! Ni har inte uppfört er bra den sista tiden. Ni trodde inte att den röde tuan som bor på andra sidan har makt. Men nu talar jag om för er att han har fått makt av mej. Stor makt. Dorn som inte lyder honom blir straffade av soldater.

Jag tycker det är bra att ni bor i hus på hans sida av floden. De som bor där behöver inte gå till bergen och samla copal åt mej. De som bor här på denna sidan måste samla copal till skatt. De som bor på andra sidan måste arbeta åt den röde tuan där, men de får mat och saker av honom för sitt arbete.

Rumah pemali får stå kvar här. Det är bra att de gamle bor kvar här. Här får de dricka palmvin och slå på trumma. Det får ni inte göra på andra sidan.

Här kan de gamle sköta om de dödas andar. Andarna får inte komma till den andra sidan.

Nu har Mokamos ande gått till den andra sidan. jag vill att ni driver bort den därifrån. Han får inte vara där. Jag ger er tobak och knivar och en stor spik och tre små spikar var. Åt alla som ska driva bort Mokamos ande. jag vill att ni gör det nu i kväll!

Har alla förstått mej?

— Det var den långe röde som tog över Mokamo till andra sidan, grymtar han som fick örflen nyss.

— Tig, ryter Barthel. Jag har inte frågat hur anden kommit dit, jag har sagt att ni ska driva bort honom!

Nu är det alldeles tyst en stund. Så hörs ett lågmält instämmande mummel och sen upphäver en av de gamle sin röst:

— Vi måste sjunga och slå på trumman, där på andra sidan. Och dricka palmvin också om vi ska kunna driva bort Mokamo.

— Tuan, heter det, om det är mej du talar till! Glöm inte det!

— Saja, tuan, skyndar sej gubben att svara med osäker röst.

— Ja, för den här gången får ni dricka och sjunga och slå på trumma på den andra sidan. Men bara för

den här gången, korn ihåg det! Nu är det slut på sammankomsten. Gå er väg och tänk noga på vad jag sagt!

Redan innan det mörknar har Mokamos lärjungar samlats utanför Svensons hus. De har huggit omkull nibongpalmen som Mokamo hoppade ihjäl sej ifrån, de har sirat ut dess stam och rest den vid ett väldigt bål.

Barthel och Svenson bryr sej inte så mycket om dem. De endast tittar till dem emellanåt för att se att de inte ställer till med ett alltför uppsluppet dryckeslag.

— Varför tänkte jag aldrig själv på att hugga omkull den dir palmen, säger Svenson.

— Du tror ju Mokamo var den Onde själv. Inte räcker det då att hugga omkull palmen, inte!

När det mörknar är redan en del av de gubbar som samlats för att köra i väg Mokamos ande tämligen i gasen och sitter hickande och rapande vid det nytända bålet.

De gamla långa, blodbemålade trummorna kommer fram. Vana händer dunkar fram rytmer som fötts när det luktat mänskoblod vid eldarna i mörka djungelnätter. Djupa, sträva röster börjar sjunga

sånger som talar om den stora skräcken, osäkert fängslad av trolldom. Om mörka andars strid mot svarta djungelbarn.

Kring elden sitter endast gamla män. Ett stycke från dem dansar ett par urgamla häxor sin sprättande, guppande dans. Alla andra har dragit sej långt bort från dem som vågar sej i kast med. (le avlidnas andar.

Svenson ryser när han och Barthel ett slag går att se vad de har för sej. Det råder en otäck stämning vid elden. En stämning som han inte begriper. Till och med Barthel får ett halvt frågande, halvt förskräckt uttryck i ögonen när en av de gamle säger dem att Mokamo är ursinnig för att han har hindrats att hoppa i kväll och att han nog kommer att bli svår att tas med.

Svenson tänker på hur han bett Gud om hjälp. Är det nu verkligen så att Gud intet förmår mot denna svarta ondska? Eller vill Han inte hjälpa Svenson? Men om Han inte vill, varför skulle det då lyckas dessa hedningar att fördriva den Onde? Kanske är de bara Hans redskap, trots allt. I så fall blir ända Svenson bönhörd.

Men han tvivlar.

Larmet därute vid elden stiger så småningom medan de båda vita sitter inne och röker och

försöker att göra sej lustiga över svartingarnas upptåg och vidskepelse.

— Allt deras hokus-pokus är bara en förevändning att få supa och sjunga och dansa, säger Barthel.

— Men du sa ju själv att du skulle lita dem driva bort den där ... jag menar det där som vi trodde vi hörde.

— Javisst! Jag sa åt dem att göra det bara för att lugna dem. Dom tror ju på det och dom skulle aldrig velat slå sej ner här om dom inte först finge driva i väg den spökande Mokamo.

— Men tror du då att dom kan det?

— Säkert! jag menar ... där finns ju inget att driva i väg. inte kan en död människa spöka inte. Men dom blir själva övertygade om att dom drivit i väg det där dom tror på. Barthel stoppar energiskt sin pipa igen och tänder den:

— Du förstår, Algot, man måste vara lite försiktig med deras så kallade hednatro. Man måste bara hålla med dem och låtsas man tror precis som dom. Som man gör med små barn. Inte ska du tro att vi, en handfull holländare, skulle kunna härska över de här öarnas sjuttio millioner människor, om vi inte använde oss av lite humbug också. Och förresten, när det kommer an på folks tro, då måste ju vi

styresmän gå lite mitt emellan. Måste så långt möjligt ge var och en rätt på sitt håll. Vad mej beträffar är det inte alls något hyckleri. Jag anser verkligen att ni troende nog har rätt allihop. Var och en på sitt sätt. Du i din tro, papuas i sin, muhammedanerna i sin och jag i min. Ville alla inse det så klart som jag så skulle vi aldrig ha nåt religionsbråk.

— Då skulle vi inte ha någon tro heller. Du har ingen tro, Hein! Endast en tro är den rätta. Jag ber till Gud att han ska låta dej inse det så småningom.

— Ja, tack ska du ha, men låt oss inte resonera vidare om den saken nu. Låt oss i stället se vad papuas kan göra i natt.

Larmet steg och steg. Vid midnattstid tycktes det nå sin kulmen.

— Kom, så går vi ut och ser hur det går för dem, säger Barthel, reser sej, gäspar lite överdrivet och stoppar pipan i fickan. Svenson som inte alls har svårt att hålla sömnen ur ögonen följer honom ut.

Bålet flammar inte så högt som förut, men de flesta männen kring det har i stället bloss i sina händer. Den omkullhuggna palmstammen bärs av ett dussin män i en slags procession runt elden. Den är pyntad med gräs och blad och de har skurit allehanda underliga tecken i den.

De börjar sjunga en vild, hetsig sang som tycks driva upp takten i deras hoppande alltmer. Uttrycket i deras ansikten är vilt, med något av fruktansvärd beslutsamhet. Deras ögon glöder i det flammande ljuset, svetten blänker på deras kalkmålade kroppar. Blossen svängs och gnistorna yr. De tycks varken böra eller se något utanför sin egen krets. De trampar på glödande kol utan att känna det och ibland springer de rakt genom det flammande bålet.

Vildare och vildare rör sej det underliga tåget, runt, runt. De ryter och skriker och ledaren svänger en gammal stenxya över huvudet medan några andra hotfullt svänger sina bågar med pilar på strängarna. Inga andra ljud kan höras i natten annat än från dessa trolldomsbesatta människor. Inget annat är att se i det mjuka, täta mörkret än vad som är nära elden och blossen. Virvlande svarta skuggor, blänk av tänder och av ögon, av vita, mystiska kalkmålade tecken på svarta kroppar kring en underligt levande, rödflammig eld. Några glimmande blad på de närmsta träden belyses också av elden, några fladdermöss som dyker ut och in i ljuskretsen. Det är endast detta som finns nu: elden och det den belyser. Allt utanför är endast mörker och intet, Fladdermössen blir till endast då de är nära elden, sen slukas de av Intet.

Och Barthel och Svenson står där på gränsen mellan Intet och detta enda som lever, det enda som finns i denna natt eller kanske i tid och evighet. Utan att säga något vet de att de båda tänker detsamma, känner detsamma, upplever detsamma. Någonting bortom tid och rum och ändå så nära dem att det tränger in i deras innersta. De vet inte om de är åskådare eller medagerande, men de känner att här har krafter släppts lösa som inte står att hejda, som oemotståndligt går sin väg.

Plötsligt ger Svenson till ett skrik. Han skälver i hela kroppen, pekar med krokigt, darrande finger mot elden:

— Ser du! Ser du!

Nyss satt ingen vid elden. Nu sitter det en gubbe där. Han sitter på motsatta sidan av elden. Barthel stirrar också på honom och känner hur han blir narig över hela kroppen när gubben sakta höjer sitt böjda huvud. Det är Mokamos välkända, av hat och hemlig kunskap brinnande ögon han ser. Mokamos förvridna drag med den väldiga betprydda näsan.

Fastnaglade, stela som av kramp, står de där, Barthel och Svenson. De kan inte göra en rörelse, inte få fram ett ord vidare. Svenson tuggar och sväljer och kallsvetten väter hans panna. Barthel knyter händerna så naglarna tränger in i köttet. Han

håller på att kvävas, skräckkramp låser bröstet på honom. Till slut lyckas han med oerhörd ansträngning dra in luft.

— Bed! Bed! väser han.

Så tycker de sej se hur gubbgestalten växer men på samma gång tunnas ut. Snart tycker de att det endast är böljande rök de ser. Men röken rör sej som ett vinddrivet, svart moln och går långsamt ner mot floden. Under de vildaste skrån och svängande sina bloss följer horden av vin- och trolldomsdruckna papuas efter. De rusar ner mot floden efter den flyende skuggan. De följer sedan flodstranden tills de försvinner som en flock irrande, svarta eldbärare i djungelns slukande mörker. Djungeln och natten tog plötsligt allt som fanns här i världen. I Svensons och Barthels värld. Tungt flämtande står de kvar i mörkret som är Intet. Tomma, utan tankar.

Äntligen, kanske efter minuter, kanske efter timmar, rör de sej, tänder en tändsticka, söker sej tillbaka till huset där alla lampor slocknat. Fumlande får de eld på en lampa igen. Får av sej kläderna och försvinner under sina myggnät. Låter lampan brinna. Ingen säger ett ord. Ingen av dem kan sluta ögonen. I smyg tar sej Barthel en stadig klunk whisky.

Följande dag undviker Barthel omsorgsfullt att

tala om nattens händelser. Det får vara drömmar som man inte talar om vid dagsljus. Han pratar i stället med Svenson forcerat om hur arbetet på den här pioniärutposten ska ordnas och när det blir middagstid är det dags för honom att börja återresan till Kaimana. De skiljs med ett handslag utan många ord. Båda tänker att så skiljs verkliga män.

Svenson känner åter den avskyvärda, tryckande ytterliga tomhets känslan när han ser Barthels båt försvinna, Och han ångrar att han inte haft mod att fråga ut Barthel om hans åsikt om vad de upplevde under natten. Själv är han nu övertygad om att det var Djävulen de såg i Mokamos skepnad. Likaså är han övertygad om att Djävulen lät driva sej till skogs av dessa vildars svartkonst. Tyvärr inte av hans egna böner. Och när solen stod vid trädtopparna satt Svenson för säkerhets skull och väntade på Mokamos spökhopp. Som han nu var övertygad om att inte få höra mer. Kromo och poliserna gick nu också och stökade omkring honom och tycktes inte ha någon tanke på att dra sej undan vid den kritiska tidpunkten.

Naturligtvis hörde inte heller Svenson något särskilt. Han började redan nu undra om allt ändå bara varit hallucinationer. Dryckenskapsfantasier.

Sjunde kapitlet

Dagarna, veckorna, månaderna går under hårt arbete. Snart har tre månader gått sedan Barthels besök. Skräcken har vikit från platsen och Svenson har blivit en annan människa. Han har slutat att grubbla över vad som är rätt och vad som är synd, över hur han ska kunna omvända dessa papuas. Han har helt gått in för att få papuas att arbeta och att förvandla djungeln till odlad bygd.

Nästan alla unga människor har flyttat över till Svensons sida. De har byggt sej rader av nya, nätta hus, de har fällt skog och brutit mark så att Svenson nu har nära femtio hektar odlad mark. Så har han lärt papuas att umgås med yxa och såg, lärt dem såga bräder ur de fällda djungeljättarnas stammar. Nu ska det bli hus av handsågade bräder i stället för av palmblad. I första hand en skola, så ett hus åt Svenson själv och sen en riktig kyrka.

Svenson odlar både ris och majs och riktig potatis vid sidan av sötpotatis, tapioca och andra rötter. Papuas verkar att vara mycket intresserade av allt detta nya som man kan locka ur jorden. Än mer intresserade är de av alla de getter som Svenson har fått. Vid första mötet kände de bara vild skräck för de där behornade djuren som de aldrig förr sett eller

hört talas om. Men när de sen fann att man kunde dra välsmakande mjölk ur dem, tyckte de att de var fullt jämförbara med goda kvinnor.

Svenson bryr sig nu inte om någon religionsundervisning med de vuxna. Endast barnen, som han håller skola med några timmar varje dag, får kristendomsundervisning. Någon hallelujasång med de äldre blir det inte heller. Nu måste tobaken användas att betala arbetet i jorden med.

Men Svenson kan inte undgå att ibland få mer eller mindre svåra samvetskval över att han för mycket ägnar sej åt världsliga ting, att han glömmer att ge akt på synden. Det kan vara farligt, det inser han tydligt. Synden smyger sej så lätt på den sovande. Så har han nu till sin förskräckelse märkt att han oftast glömmer att se synd i papuas nakenhet. Han glömmer att hålla efter kvinnorna, han ser varken deras bröst eller sköten när de tanklöst blottar dem. Han har rent av ertappat sej med att gå och tycka att det ändå är ganska fånigt att inte våga att visa sej sådan som vår Herre har skapat oss. Om det här fortsätter blir han väl snart som en papua. En papua oförmögen till skam- och syndkänsla, vandrande i hedendomens djupaste mörker. För han har tydligt märkt att det aldrig är av skamkänsla papuas vill skylla sina kroppar med de

åtråvärda byxor, saronger och andra trasor de får av honom för sitt arbete. Det är endast av fåfänga de sätter dem på sina svarta kroppar vid högtidligare tillfällen. Men papuas börjar trivas bättre och bättre med Svenson. Även de som bor i andra byar, högre uppför floden har sökt kontakt och vänskap med det underliga nya samhället. Ett samhälle där de kan skaffa sej det mesta av de prylar de värdesätter genom att böka lite i jorden och hugga omkull djungeln åt en underlig röd tuan. Det är betydligt enklare än att behöva samla copal långt inne bland bergen under stora vedermödor och byta bort denna till kinesen som alltid fordrar oerhörda mängder för den minsta trasa eller spik.

Svensons by växer undan för undan, både av folk från andra sidan floden och av folk från andra byar. Detta betyder ökat arbete för Svenson och även ökat objekt för hans maktutövning. I första hand måste Svenson hjälpa dem som sjukvårdare. När de kommer hem fulla av sår från sina vilda svinjakter, från sina supgillen eller äktenskapliga gräl. När de ligger och skakar i malariafrossa eller håller på att tyna bort i dysenteri. Och så måste han bilägga deras äktenskapliga tvister, stifta fred mellan gråtande familjer och skam till sägandes värdera kvinnor vid brudköp. Dessa hedningar betalar ju föräldrarna till

den kvinna de gifter sej med. Giftermålet består endast i just betalningen. Och ofta blir det bråk om hur många yxor, svin eller kanoter en viss kvinna egentligen kan anses värd. Det är då Svenson får ingripa. Till sin egen förskräckelse riktigt njuter han ibland av att enligt denna hemska hedniska sedvänja få värdera ner någon smutsig, surmulen flicka som han själv känner sej avogt stämd mot.

I ett avseende märker han redan nu att den civilisation han fört hit moraliskt försämrat papuas. De har nämligen numera börjat stjäla. I början hade Svenson lagt märke till och fått påvisat av poliserna att stöld var ett okänt begrepp bland de här människorna. Det var den enda moraliska tillgång, han kunde upptäcka hos dem. Nu har det gått upp för honom att de hade inte stulit därför att det inget fanns att stjäla. Var och en ägde så oändligt lite av föremål och gods och var och en i hela byn, längs hela floddalen, visste precis vilka saker varenda invånare där hade, så att stöld var praktiskt omöjlig. Så omöjlig att de inte ens hade ett ord för det begreppet på sitt språk. Men när de nu fått en massa olika prylar genom Svensons förmedling upptäckte de plötsligt att man mycket väl kunde stjäla en yxa, en kniv, några spikar eller ett par svarta kalsonger från en medmänniska utan att löpa någon egentlig

risk att bli upptäckt. Och då stal man naturligtvis.

De tjuvar som någon gång ertappades släpades inför Svenson och han utdömde alltid hårda straff bestående av kraftiga örfilar från honom själv eller poliserna. Han slog dem i ilska över att ha blivit lurad på deras enda moraliska tillgång. Därför att han kunnat inbilla sej att det kunde finnas ett enda gott drag hos dessa syndimpregnerade hedningar.

— Det är klart dom stjäla när dom inte har någon gud som förbjuder det, sa poliserna åt Svenson. Dom får inget straff av sin Herre för det och då måste vi slå dem. Det gör vi för att det är bra för dom. Inte kan de rå för att de inte har någon Herre som förbjuder dom sånt där. När dom börjar tro på tuans Herre så slutar dom väl stjäla och då behöver vi inte ge dom örfilar längre.

Svenson kände lätt samvetsförbråelse vid detta tal. Barthel hade visat honom på fel väg. Hans plikt var dock att snarast göra som polisen sa: Ge dessa människor en Herre.

Sådana tankar kommer Svenson ibland att vackla i sin föresats att hålla sej till vad han avtalat med Barthel. Men det kommer inte längre än till detta vacklande. Han har blivit så fångad av sitt praktiska arbete och är dessutom för jämnan så kroppsligt uttröttad att han har svårt att fatta några

beslut om att sätta i gång med predikandet och döpdandet igen, vilket skulle betyda avbrott i den lugna rutin han kommit in i nu.

Men en liten sorg orkar han hålla sej med mitt i sitt paradiset av mognande majs, mjölkande getter, kacklande höns och undersåtliga papuas. Det borde åtminstone vara en sorg tycker han, fast han ibland inte är så säker på den saken. Sorgen gäller nämligen Marias havandeskap.

Det är numera ställt utom allt tvivel att det så småningom kommer att födas en liten varelse i byn som Svenson ganska säkert är far till. En varelse som man inte vet om den blir svart, vit eller möjligen brun. Detta är ju något ganska förskräckligt egentligen. Och när Svenson tänker på förskräckligheten i saken hoppas han att Mokamo ska få rätt i sin förutsägelse att barnet ska dö innan det föds. Det vore ju den bästa upplösningen av hans pliktskyldiga sorg över Marias havandeskap. Men han kan inte heller undgå att känna en underlig ömhet för den där svarta kvinnan som går och bär på hans barn. Då upplöses ibland sorgen över hennes havandeskap för att ge plats åt ett ändlöst vemod vid tanken på att även hon enligt Mokamo snart måste dö. Och då ber Svenson brinnande böner att Herren ska bryta Mokamos

förbannelse. Att Han ska rädda både barnet och Maria och att Han ska låta barnet bli vitt, helst utan krulligt har.

Orkar Svenson sen någon kväll tänka ännu längre på den här saken, börjar han fundera över vad fröken Smith ska säga om Herren bönhör honom och låter honom få ett vitt barn med Maria. Då måste han ju gifta sej med Maria också. Och han är nu så van vid dessa papuas i förstone skrämmande yttre, att han inte alls studsar tillbaka vid tanken. Men studsar kommer säkert fröken Smith att göra då hon kommer för att hämta honom, för att gifta sej med honom. Tänk om hon får i sitt huvud att komma hit lika oförberett som Henderson gjorde. Och kanske mötte Svenson i huset tillsammans med Maria. Som kanske just kommit hem från sin utfärd i träsket med en massa vita, äckliga pålmaskar i nävarna. Vad skulle hon säga om att få se en sådan svart, naken kvinna i Svensons hus? Och vad skulle hon säga då hon fick höra att denna varelse var Svensons hustru?

Maria bor nämligen numera i Svensons hus och hjälper Kromo med hushållsarbetet. Ofta går hon ut i träsket för att samla krabbor och pålmask åt sin herre och man också. Eller far ut på floden för att fånga en fisk som tilltugg till riset. Och ibland

kommer hon in till Svenson om kvällen för att berätta om allt skvaller hon hört i byn. Och då händer det hon stannar kvar och sover hos Svenson. Vilket naturligtvis inte är något att säga om eftersom Svenson ändå tills vidare betraktar sej som moraliskt gift med Maria.

Och varje eftermiddag — om han inte är alltför trött — undervisar Svenson Maria i att läsa och skriva och naturligtvis lär han henne även det nödvändigaste av sin religion. Det går trögt, men han hoppas i alla fall att när tiden kommer så ska hans son födas av en rätt så kristen mor. Han har ju fortfarande fem månader på sej.

Men tiden går fort. Snart är det bara fyra månader tills dagen då Svenson ska få visshet om Herran har hört hans böner, eller om Djävulen ska råda genom Mokamo.

Åttonde kapitlet

Man skördade majs för andra gången på Svensons fält.

Han hjälpte till att bryta av och bära hem de stora kolvarna. Det var ju inget tungt arbete, han gjorde det bara för sitt nöjes skull. Men när han efter arbetets slut skulle undervisa ett par timmar på eftermiddagen, kände han sej så ovanligt trött. Han undrade vad det kunde vara. Kanske klimatet började ta ut sin rätt. Han hade både läst och hört att vita män inte kunde arbeta i det här klimatet. Det kanske låg något i det, fast han vägrat tro på det då han känt hur lätt det gått för honom hittills att arbeta med sina händer, sin kropp.

Följande dag brydde han sej inte om fältarbetet. Ändå tyckte han värmen var ovanligt tryckande och han hade ont i huvudet och nacken på ett egendomligt sätt. Detta oaktat undervisade han som vanligt i skolan på eftermiddagen. Som praktisk räkneövning fick barnen bunta ihop och räkna de nyskördade majskolvarna. Tio kolvar i varje bunt. Så lades buntarna i högar på hundra buntar. Det blev trettio stora högar. Drygt femtontusen kolvar per hektar, då det var knappt två hektar som skördats. Svenson gladdes i kapp med barnen åt

räkneövningens resultat. Han skrev upp det på svarta tavlan och försökte få barnen att fatta vilken svindlande avkastning den här välsignade jorden gav dem bara för att de brukade den i Guds namn.

Följande morgon kände Svenson sej bättre och hjälpte till med röjningen av nya fält. Men vid middagstid fick han plötsligt häftig, frossa. Kroppen kändes het men ändå frös han som om han skulle varit vid nordpolen. Han stapplade hem till sitt hus på knäsvaga ben och kröp ihop i sin säng. Så mycket hade han studerat sina läkarböcker att han begrep att han fått malaria.

All hans försiktighet med myggnät och tidigt sänggående hade tydligen varit förgäves. Nu hade han ändå fått påhälsning av djungelns vanligaste, mest förödande sjukdom. Han kände en underlig, lugn rädsla smyga över sej. Nya Guinea-malaria! Det kunde betyda döden. Han undrade om han egentligen var beredd att dö. Och ännu mer undrade han över att han inte kände sej ännu räddare inför tanken. Han hade ju ändå en hel del synd på sitt samvete och sista tiden hade han uppsåtligt arbetat utan att ens försöka få ledning av Den Helige Ande. I stället hade han följt Barthels ledning. Tänk om den här sjukdomen var ett straff eller ett medel Gud använde sej av för att väcka honom, få honom på

bättre vägar igen.

Han frös värre och värre. Drog alla filter han kunde få tag på över sej i sängen utan att det hjälpte det bittersta. Frös som om han legat på is mitt under värsta middagshettan.

Maria kom till undsättning och ville ha honom att låta gräva ner sej i den heta sanden vid floden. Det var bästa sättet att bli av med frossan, sa hon. Svenson svarade inte ett ord, bara skakade vidare under sina filter. Maria började klämma och massera hans darrande kropp och snart kom också Kromo och hjälpte till. Det var skönt, tyckte Svenson, det liksom lättade hans plågor lite. Och så kändes det härligt att någon brydde sej om honom också. Han välsignade både Maria och Kromo i sitt hjärta.

Efter några timmar släppte frossan och Svenson började svettas i stället. Febern sjönk och han kände sej något bättre.

Men följande morgon hade han hög feber igen. Feber utan frossa men med en sprängande huvudvärk och värre illamående än han någonsin tidigare känt. Det här var värre än sjösjuka. Han kunde ingenting äta, till och med vatten fick han genast upp och när magen var tom, fick han ändå regelbundet upp grön galla, minst en gång i timmen. Medan han ännu hade krafter kvar försökte han

gång på gång att äta kinapiller, men han fick upp dem omedelbart. De gjorde ingen verkan.

Trots den häftiga sjukdomen kände han sej förunderligt klar i hjärnan. Den arbetade hela tiden intensivt, fast just inte med saker som man väntat sej av en dödssjuk gudsman. Han låg och smidde planer för framtiden, hur allt skulle ordnas här. Vilka fina hus han skulle bygga och vilka väldiga boskapshjordar som skulle beta på flodängarna. Han fantiserade också om en kyrka med ett väldigt, himlastormande trätorn. Ett väldigt vattenhjul skulle han bygga i floden. Sen skulle det bli elektriskt ljus och en massa andra maskiner. En väg längs flodstranden upp till andra byar skulle han också bygga. Då skulle han kunna åka bil dit i stället för att sitta och svettas i en kanot på floden. Framför allt skulle han bygga ett väldigt sjukhus där alla sjuka skulle få den omsorgsfulla vård som nu både han och de saknade så svårt.

Men inte bara på den här platsen tänkte Svenson. Han fick också hemgården i Småland i tankarna. Han tänkte på sin mor och sin far och ganska snart på Lisa också. Det var syndiga tankar angående Lisa förstås, men till sin häpnad kände han nu inga samvetsqual över de där tankarna. Det var underligt. Liksom känslolös fortsatte han att

lugnt tänka på Lisa i rovlanden. Lisa liggande bakom honom på alla fyra med blusen sprängfull av de stora brösten. Han tänkte tills han tyckte det var Lisa som kom och stoppade om honom filtarna när han kastat dem av sej. Han kunde endast känna undran men ingen oro över att han inte förmådde tänka på heliga ting i stället för på jordisk synd.

Inte ens följande dag när han var om möjligt än sjukare och var rätt övertygad om att han nu låg på sitt yttersta, kunde han förmå sej att låta hjärnan syssla med Tron och Frälsaren. Till sin lättnad och förvåning måste han även konstatera att han inte var rädd för döden. Han tyckte inte att det betydde något längre att han skulle dö. Allting var förresten bättre än denna förfärliga kroppens plåga. Han kunde ju varken behålla vatten, kina eller sin egen galla och då måste han ju dö. Det kändes skönt att inte frukta döden, men han kunde inte låta bli att undra över hur det kom sej. Det måste väl vara Djävulen som slog honom med tankeförlamande blindhet. Eller också, o djärva tanke! var hans synder förlåtna.

Så följde ett par dar som Svenson inte kunde erinra sej någonting av efteråt. Han låg medvetslös största delen av tiden. Så fort han kvicknade till lite och

kräktes var Maria och Kromo där och hjälpte honom, höll om hans heta huvud och torkade av honom.

Både Kromo och de båda javanska poliserna trodde att Svenson skulle dö. Det skrämde dem mer än samma tanke skrämde Svenson. Maria sa aldrig vad hon trodde, men ibland satt hon och ylade och tjöt på golvet vid hans säng.

Amat och Kromo beslöt till slut att försöka tillgripa javanska läkemedel för att rädda Svenson. Amat kände nog till vilka örter och rötter som var bra i såna här fall, men han var inte säker på att kunna finna dem i den här djungeln som var så olika den i hans hemland. Han tillbringade i alla fall en dag med att söka och när aftonen kom hade han funnit något som han och Kromo kokade en stark dekokt på.

Trots att drycken blev ohyggligt besk och stank förfärligt lyckades de förmå sin halvt medvetlösle tuan att svälja större delen av den. Underligt nog fick han också behålla det han druckit. Amats ansikte ljusnade: Det var säkert rätt medicin han funnit,

När Maria såg att de båda javanerna försökte medicinera hennes herre och man, tyckte hon att även hon måste göra vad hon kunde. Så hon for över

floden och hämtade ett par av sina gamla farbröder, kända för att umgås med de makter som gjorde människor sjuka.

Hon fick använda stor övertalningsförmåga och ett hotande och rått språk, innan hon fick dem med sej från deras rumah pemali, där de just hade en av sina mycket viktiga förrättningar. De var inte alls övertygade om att det var lustigt att börja bråka med de andar som nu roade sej med att plåga Marias röde tuan. Tvärtom trodde de att det skulle bli mycket lustigare här längs floden om de där andarna fick fullfölja sitt påbörjade arbete med den rödes förintelse.

Till slut följde i alla fall gubbarna med Maria och de tog sina trummor och en del andra andeirriterande trolltyg med sej.

Poliserna tittade med undran och misstänksamhet på gubbarnas förehavanden och lät dem svära på att det verkligen var meningen att de skulle fördriva det onda och inte tvärt om. Sen de svurit på den saken fick de så sätta i gång med sitt hokus pokus.

Papuas behandling av den sjuke bestod uteslutande i att de slog på sina trummor, sjöng sina mumlande sånger och allt emellanåt hällde i sej sagovin. Några underliga djurtänder och andra delar

av döda växter och djur placerade de på den sjukes bröst. Hela natten höll de på utan att förtröttnas. Tvärtom, allteftersom natten led bara steg intensiteten i deras trummande, sjungande och drickande. Hela tiden satt Maria hos dem och allt som oftast väckte hon den sovande Svenson så att han inte skulle gå miste om föreställningen. Hon hoppades att den sjukdomsalstrande anden skulle lämna honom varje gång hon väckte honom.

När morgonen grydde var papuagubbarna dödfulla och Svenson feberfri. Han kunde åter tala några ord och kände sej frisk fast ohyggligt svag.

— Det är vår medicin som har räddat honom, sa Amat och Kromo.

— Det är gubbarna som drivit i väg sjukdomsanden, sa Maria.

— Tack Herre att Du har hjälpt mej, sa Svenson högt för sej själv. Men han började snart fundera över om det var de båda muhammedanerna eller de trolldomskunniga papuagubbarna som Gud använt som Sitt redskap. Och så började han äta kina igen och behövde inte spy upp det längre. När kvällen kom, somnade han i en lugn och djup drömlös sömn.

Fast Svenson var feberfri var han så svag att han måste ligga ännu fyra dar i sin säng innan han

orkade stiga upp. Han tyckte det kändes skönt att få vila ut, både hjärnan och den svaga kroppen. Han tänkte inte så mycket nu som när han hade feber. Och om han tänkte, var det bara på det som var omedelbart omkring honom. Han gav akt på hur omsorgsfullt Kromo och Maria passade upp på honom och hur Kromo gjorde sitt yttersta för att laga mat som kunde väcka hans aptit.

Svenson tyckte att han aldrig varit med om förr att andra människor gjorde honom så mycket vänliga tjänster. Och Kromo som han egentligen tänkt avskeda vid första tillfälle! Han hade redan talat med Barthel om saken vid dennes sista besök. Han hade förklarat för Barthel hur omöjligt det var att göra en kristen människa av Kromo. Och att han inte gärna i längden kunde fortsätta med att låta en hedning anrätta den mat han skulle äta och hoppades Gud välsignade. Nu skämdes Svenson och beslöt att inte skiljas från den trogne Kromo även om Barthel skulle komma med en ny kristen betjänt.

Och så var det Maria. Han låg där och såg hur hon smög ut och in i rummet och försökte att gå på tå, så att inte golvbräderna skulle knarra. Hur hon hjälpte Kromo att servera maten. Hur hon försökte sopa och städa i rummet. Han njöt av att känna

hennes arm runt sin rygg, när hon hjälpte honom att sitta upp. Och när det inte fanns något annat att syssla med, såg han hur hon satte sej på golvet med ryggen mot väggen och benen framför sej. Hon höll ögonen nedslagna, kanske halvsov hon. Han såg hur hennes väldiga mage vilade på hennes smala lår. Hur hennes hår var fullt av skräp. Hur stora och fula hennes söndertrampade fötter var, där de stack upp som ett par klapprän ställda på ända. Han såg hur hennes bröst redan börjat svälla. Han kände en våg av ömhet välla upp inom sig. En ömhet mot modern. Modern till hans eget barn. Svenson såg inte att den svarta, fula, vilda Maria var den hemskaste karikatyr av mänskligt havandeskap. Han tänkte inte ens på att hon satt där så gott som fullkomligt naken. Urbilden av hednisk synd. Han såg bara modern och sin uppoffrande vårdarinna. Han kände sej lugn och god och tillfreds med världen och med Gud som låtit honom leva.

Men snart kom den dag då han var nog stark att gå upp, och med den återvändande kritiklust och omdömesförmåga. Han såg åter hur ful och syndigt naken Maria var och befalld henne att för Guds skull inte låta sarongen sitta så där som ett band om länderna. Hon måste bära den ordentligt från midjan ner till fötterna och hon måste ha en kabaja

som skulle vara knäppt också om bröstet. Och nu fick hon inte sova inne i hans rum längre, som hon gjort under hans sjukdom. Hon måste åter sova i den tomma vishushoden. Och på Kromo fick han åter mycket att anmärka. Det var inte så snyggt och städat som det borde och maten var då alldeles för enformig och smaklös.

Varken Kromo eller Maria brydde sej om hans gnat. Det var ett tecken på att han började bli frisk och normal igen. Och det dröjde inte heller länge förrän Svenson hade så mycket att göra igen, både ute på fälten, med husbyggena och med sin undervisning i skolan att han inte hade tid att titta efter hur Maria var klädd eller hur Kromo skötte sitt arbete.

Varje kväll tackade han omständligt och ängsligt noga Gud för att Han räddat honom från att dö i malaria. Men innerst inne kände han en syndig oro för att det kanske ändå var hednisk trolldom som frälst honom.

Hans lite obestämda känslor inför Marias havandeskap förjagades inte helt av arbetet i jorden. Ibland kände han åter den där ömheten välla upp inom sej och ibland kände han en skräckliknande känsla krama hjärtat, när han såg hennes uppsvällda mage. Och när han då kom ihåg Mokamos spådom

och hot, kände han den där vanliga förtvivlade osäkerheten, sin absoluta oförmåga att veta vad som var rätt och orätt.

Var det synd att hoppas att Mokamos spådom om barnets död skulle gå i uppfyllelse?

Nionde kapitlet

En båt paddlas långsamt uppför floden.

I den främre delen sitter tre kvinnor. Baktill två män. Den äldste av dem, en gammal gubbe, håller styråran, de andra paddlar. Det är middagstid och ångande varmt.

Mangroveträskan längs stränderna stinker, i den tjocka luften hörs tydliga knäpp från musslor och krabbor i dyn. Grå hägern hässjar med öppen näbb på en låg gren, den gröna pyton hänger ner som en grov lian mot gyttjan. En cikada skär rakt genom den tjocka, klibbiga, tystnaden med sitt nervslitande snärp.

Men det är inte hettan och tystnaden som gör att pagaierna sätts så håglöst, så långsamt i det bruna, jolmiga vattnet och att deras slag mot båtkanten ljuder så hopplöst slött.

I går, när de lämnade byn vid Ombaflodens mynning, hade pagaierna huggits i vattnet så det brusade om dem och slagen mot båtkanten hade ljudit i målmedveten hetsig takt. Då hade där varit ännu två män i båten. Två män som nu aldrig mer skulle slå en paddel mot en båtkant. Döda ligger de i båten med redan uppsvällda kroppar och

överhöljda av flugsvärmar. Därför är det som pagaiernas sång ljuder vilsen och trött.

De fyra männen med de tre kvinnorna hade flytt från byn. Försökt fly undan amoklöpande andar som såg ut att vilja dräpa allt levande. Dessa sju var hälften av de överlevande av mer än hundra människor. De andra överlevande hade flytt längs kusten, österut.

Men denna flykt uppför floden var tydligen förgäves. Efter den första dagens hetsiga rodd var andarna i fatt dem. Första natten dog de båda männen, som nu ligger i båten. De båda överlevande männen hade velat lämna dem på deras lägerplats eller kasta dem i floden. Men kvinnorna hade sagt att de måste tas med tills man träffade kunnigt folk som kunde fördriva det som dödat dem.

Allt slöare går paddlandet. Vad skulle man nu också skynda sej för? Andarna hade ju ändå hunnit upp dem. Var det alls någon idé att fly vidare? Var det inte lika bra att slå sej ner vid flodstranden, leta mat och äta allt man hann innan andarna for in i en?

Men kvinnorna ville vidare. Det är den äldsta av dem, Potara, en gammal häxa, flintskallig och full av skabb, som mest ivrar för att de ska fortsätta. Hon har flytt en gång förr för sådant här, då hon ännu var ung. Flytt ända upp bland bergen och dit hade inte

andarna kunnat följa. Men även den gången hade många av dem som flydde dödats under vägen. Hon hade fått leva därför att hon hade fått hjälp av goda andar. Under drömmen hade en ande kommit till henne. Stor och svart hade han varit och han hade haft en röst som askan. Han hade sagt åt henne att hon måste söka all sin mat i träsken. Mera hade han inte sagt. Men Potara hade lytt honom och endast ätit sådant som hon fann i träsken när de rastade. Sura frukter från rambaiträden, söta nötter från de väldiga ketapangträden som kantade flodstranden och musslor och fisk och pålmask som hon fann i träskens gyttja.

Ända sen folket i hennes by började dö den här gången hade hon hållit sej till samma diet. Den hade hjälpt henne förra gången. De båda yngre kvinnorna, som är hennes döttrar, har följt den gamlas råd och levt likadant som hon.

Snart är det bara den gamles paddel som ibland doppas i vattnet. De andra sitter som försjunkna i dvala. Men hur apatiska de än verkar söker deras ögon rent instinktivt längs stränder och trädkronor. En av de yngre kvinnorna får plötsligt syn på en varanödla på stranden. Den är nära två meter lång och ligger utsträckt på en fallen trädstam. Hon säger

ingenting, pekar bara med läpparna, och männen ser genast och förstår. Den yngre av dem glider i vattnet, vårdslösande krokodilfaran. Båten fortsätter, långsamt, långsamt, förbi varanen. Så hoppar även gubben, i vattnet och vadar in mot land. Djungeln gömmer genast båda männen för både kvinnornas och varanens blickar. Men kvinnorna vet att männen för varje sekund kommer närmare varanen från var sitt håll. Så får då varanen syn på gubben på kanske tio meters håll. Den lyfter huvudet. Tungan spelar nervöst i munnen. Gumman skriker en varning åt den yngre jägaren. Varanen glider ner från trädstammen och tycks fundera om den ska fly in i djungelsnåren eller ner i vattnet. Men det är för sent. Nu kommer de båda jägarnas inrusning på bytet, blixtsnabb och samtidig. Med höjda spjut är de på ett ögonblick över varanen som gör ett sista förtvivlat försök att sno sig undan åt djungeln till. Han fångas obevekligt av de treuddade spjuten. Jaktskriet skallar men det liksom sväljs av den täta, ångande grönskan som hänger sej ut över stranden. Ropet dör abrupt utan eko varken från djungeln eller från glada jaktkamrater.

De gör upp en eld vid stranden. Varanen rostas med både hud och inälvor. Alla äter med. Det här är mat från träsken och häxan Potara vågar också delta

i festen. Man nästan glömmer sorgen och de båda liken i båten när magarna börjar spännas av allt det härliga köttet. Männen äter lite sagogröt också som de bevarat sen gårdagen och den gamle mår så bra att han börjar sjunga lite för sej själv. De har nog klarat sej undan de dräpande andarna nu .

Men efter midnatt vaknar gubben. Jämrande och krokig av kramp raglar han neråt floden. Potara hör hur det sprutar ur honom och hur han med skälvande stämma förbannar det svarta otyg som har farit in i honom.

Efter en stund släpar gubben sej tillbaka till elden. Där blir han liggande hopknuten av kramp, omväxlande laxerande och spyende tills det bara kommer slemmigt vatten ur honom.

När det dagas kommer en kall regnby svepande. I en hast samlar de grenar och blad och breder över gubben. Det rycker i hans gamla kropp av konvulsioner. Hans hud är kall och fuktig, men han lever än.

När regnbyn har dragit förbi och de får en glimt av sol, lägger de gubben i båten hos de båda liken, som nu är fruktansvärt uppsvällda och stinker vidrigt. De vet ju att gubben också snart måste dö. Säkert innan det blir mörkt igen. Och ännu ska det

dröja minst två dagar innan de har nått byarna högre uppför floden, där de kan få hjälp att bära de döda in i djungeln och träffa folk som kan driva undan de förföljande andarna.

I byn vid kusten som de kommer ifrån, har de inte ens givit sej tid att bära alla döda till djungeln innan de gav sej i väg. De har förstått att de skulle få göra sällskap i all evighet med de döda i byn om de stannade och vidare bekymrade sej om dem. Där hade redan stått en outhärdlig stank i byn och i djungeln därbakom. En stank som hade lockat dit mängder av vildsvin, varaner och asätande vråkar. Ingen hade kunnat profitera på denna tillgång på matnyttigt vilt, nu var det djuren som i stället fick äta sej feta på människornas bekostnad. Djuren och den dräpande anden. Om nu inte denne redan ätit sej mätt i byn och följde efter de här stackars överlevande ...

Det såg ju inte bättre ut. Hur gärna de än ville förneka det, måste de ändå förstå att det var den där ohygglige dråparen som fått fatt på gubbstackaren.

Den där anden hade kommit i båt på havet. Hans strandhugg i byn hade berott av olyckliga omständigheter.

En morgon när papuas vaknade i havsstrandens

sand och gnuggade sömnen ur sina ögon, skakade sanden ur håret och friskade på sina eldar, såg de en skonare ligga och driva med strömmen tätt inpå kusten. De trodde det var en kinesisk köpman som letade efter flodmynningens segelled och rodde dit ut för att lotsa honom in.

När de hunnit ut till båten, strandade den på. En sandbank. Märkvärdigt nog såg de inte en människa ombord. Papuas blev först tvehågsna, väntande längs den lilla skonaren med sina långa båtar. De märkte att det stank av ruttnande kött och rutten fisk. Det måste vara något galet. Till slut vågade den modigaste av dem klättra ombord. Han fann endast ett par halvruटना människor, troligen kineser och ett par av fåglarna redan rengnagda skelett.

Papuas tyckte inte det såg trevligt ut. De kände på sej att det var något sattyg med den där båten. De ville helst ingenting ha med den att göra. Men där fanns ju så mycket redskap och järn ombord. De kunde inte motstå frestelsen att förse sej innan de lämnade skonaren med dess makabra last åt sitt öde.

Men de skulle få mycket mera än vad de tagit. På natten blåste det upp en liten sydoststorm som kastade båten högt upp på deras kust. Det var tydligen meningen att havet ville ge dem mer än de i sin försynthet i förstone vågat ta. Så trodde de

åtminstone till att börja med. Först när de började att dö så där en tio, femton man om dan, förstod de vad det var som havet gett dem: En människodräpande omättlig ande.

Ungefär samtidigt telegraferade kontrollörer i Merauke, långt ner på sydkusten, till Barthel i Kaimana, att en japansk fiskebåt med kolera ombord nekats att gå in till Merauke och tydligen seglat vidare längs kusten västerut. Barthel borde larma polis och läkare i Ambon så att de därifrån tog hand om olycksbåten.

De tre kvinnorna arbetar oavbrutet vid pagaierna i ett slags slö förtvivlan. Den ende överlevande mannen sitter tyst vid styråran. Sällan tar han ett paddeltag för att hjälpa till. Det hjälper ju ändå inte att fly. Han låtsas styra och stirrar rakt framför sej med stel blick. Ibland ser han på liken och den halvdöde gubben på båtbottnen och då får han mera skräck i ögonen. Han undrar hur länge det ännu ska rycka i musklerna under den där smuts-svarta, dödsfulla huden.

Solen stiger och värmen ökar. Flodens smutsbruna vatten reflekterar solvärmen och kommer luften att riktigt koka. Men kvinnorna som ännu tror på flykt känner inte värmen. Timme efter

timme låter de pagaierna sjunga sin entoniga dunk-sång mot båtkanten. Det låter som dånet från djungeltrummor. Men inget festligt dân, det är en tröttsam, tung, ödesbunden rytm, en tung sång fast man inte vill erkänna det. Kanske bara för att bryta den där hopplösa enformigheten låter gamla Potara pagaien ibland stanna av, vilande mot båtkanten med bladet släpande i vattnet. Hon sjunker ihop över pagaien, stirrar med sina gamla dimmiga ögon över det glidande, solglimmande vattnet, in i träskens gyttjedunkel. Så spritter hon upp, hugger åter pagaien hårt i vattnet, försöker bryta rytmen med kortare, hastigare paddelhugg. Men snart drivs hon oemotståndligt in i den gamla, hopplösa lunken. Tre järnträpagaiers slag mot en urholkad trädstam, ovilligt drivande den mot strömmen.

Allteftersom hettan stiger dör djungelljuden bort. På morgonen hade fåglarna fört ett förfärligt oväsen, men nu hörs bara en och annan vit kakadua skräna när hon flaxar över floden. Ljudlöst flyttar sej grå hägern undan, svävande som en skugga tätt över vattnet, när båten kommer, ljudlöst glider skrämda krokodiler från solbad på vindfällda trädstammar ner i det gömmande vattnet. Tyst är till och med noshornsfågeln där han sitter i Ketapangträdet vid stranden och med gapande näbb

stirrar på båten som vill fly undan döden.

Svetten rinner utför kvinnornas nakna ryggar, gör rännilar genom smutsen, rinner ner i båten.

När solen har hunnit ett gott stycke förbi zenit slutar plötsligt alla på en gång med paddlandes. Ingen säger något. De stirrar bara tysta rakt framför sej. Båten glider ännu ett stycke uppför floden av farten. Så börjar strömmen föra den utför igen och mannen vid styråran säger något som mest låter som en hes morrning. Pagaierna sätts åter i vattnet men nu styres båten mot stranden. När den törnar emot blir de bara sittande igen. Tysta, hopplösa med grumliga ögon som stirrar utan att se.

Men till slut reser sej Potara. Hon går fram till gubben och tar tag i hans arm. Den är redan stelnad. Gubben är död. Han får ligga där tillsammans med de båda andra uppsvällda, stinkande liken.

— Kom! säger så gumman. Till träsket. Sök mat.

De unga kvinnorna reser sej ur sina hopsjunkna ställningar och följer. Men Wöe, vid styråran, blir bara sittande. Han har lite sagogröt kvar som han efter en stund börjar slafsa i sej.

Som svin bökar de tre kvinnorna i gyttjan bakom den sandiga flodstranden. Värre än svin ser de ut, men mat hittar de. Krabbor, musslor och platta, taggbeväpnade fiskar finns det gott om i

denna orörda jaktmark. En gammal rutten stock är full av härlig, vit pålmask. Som avslutning lyckas Potara fånga en tjock vattenorm.

När de kommer tillbaka till flodstranden med sin fångst finner de Wöe spyende, laxerande och skrikande. Anden är i fatt dem igen och har kastat sej över den siste mannen i sällskapet.

— Gör eld, säger Potara. Bränn ormen och fisken och ät. Vi som bara äter det vi fångar i träsket vill anden inte ha. Alla andra tar han!

De bränner ormen och fisken. Masken och musslorna äter de råa. Men trots all maten är de båda unga kvinnorna ytterligt nedstämda.

Potara visar varken sorg eller glädje. Endast en seg, uthållig envishet. Följande dag sätter hon sej vid styråran och färden går vidare. Tre kvinnor med fyra döda män. Stanken är avskyvärd, men kvinnorna har varit med om värre. Än modlösare, än slöare än föregående dag är pagaiernas sång mot båtkanten. Än hetare bränner solen och än tätare står flugsvärmen över lik och levande. Ibland avbryts det entoniga dunket när en av kvinnorna bara sjunker ihop, kröker sin svettiga rygg med huvudet mellan knäna och bara skriker och gråter av skräck och hopplöshet. Men Potara gormar och grälar, och vidare går det. När det börjar kvällas är de redan

nära den by, där de har hört att den röde tuan slagit sej ner och de fortsätter paddlandet i mörkret för att äntligen komma fram till levande människor och få hjälp med sina döda, få hjälp mot den förföljande anden.

De lägger inte till vid Svensons sida av floden utan vid den sidan där rumah pemali står. De hör hur några gubbar sitter och sjunger och slår på trumma och snart har de ropat ut dem och berättat vad som hänt.

Nu dröjer det inte länge innan hela byn är vaken och man sätter genast i gång med ett förfärligt oväsen från trummor och skräckspända stämband för att driva i väg den dödande anden som de oförståndiga kvinnorna kanske lockat hit. Man tänder bloss och stora eldar för att driva undan mörkret, man dricker sagovin för att stärka modet. Framåt morgonen är det ett liv som vid en bättre fest.

När Svenson rör över för att ta reda på vad som är på färde och får se de fyra otroligt stinkande liken och får höra Potaras berättelse om hur hela kustbyn utrotats, är det inte utan att han bleknar och darrar av en skräck lika stor som den papuas känner. Han förstår att det är en allvarlig farsot som har kommit. Och han förstår att de tre kvinnorna och liken säkert

har tagit den hit till hans by.

Men han samlar sej snabbt och förbjuder till att börja med någon att vidröra liken eller att över huvud taget företa sej något innan han själv med hjälp av sin store, allsmäktige ande försökt ta reda på vad som är det bästa att göra. Han befaller också att Potara och hennes döttrar inte får hålla till i byn. Man måste genast bygga dem en liten hydda utanför i djungeln och där får de tills vidare hålla till.

Så rör han över till sin sida igen och börjar genast studera sina läkarböcker. Snart kommer han på det klara med att det måste vara kolera eller bacillär dysenteri som kommit på besök. Troligen är det kolera. Själv är han ympad mot kolera, i Ambon för mer än ett år sen. I boken läser han nu att en sån där ympning endast skyddar under en tid av sex månader.

Han är så uppskakad att han knappt kan läsa. Han fattar bara hälften av det han ser i böckerna. Den hälft som talar om snabb död. Han får betvinga sej till det yttersta för att inte låta vild panik få överhanden. För att inte som en galning rusa ut i djungeln och bara gömma sej. Rusa undan de mördande makterna precis som en papua. Han tänker ett slag att i alla fall ge sej i väg genast, i denna timme, uppför floden. Upp till bergen och där

försöka på något sätt undkomma farsoten.

Kromo kommer med kaffe till honom, men han kan inte dricka. Har inte nerver att smaka varken vått eller torrt. Han bara läser om och om igen och försöker att hålla skräcken så pass i schack att han kan fatta något av det han läser.

Till slut blir han så gripen av det han finner i en bok angående kolerans bekämpande att han glömmer att tänka på flykt. Sen han läst det där kapitlet ett par gånger sätter han sej att tänka över situationen. Han är tämligen lugn nu och tycker han kan tänka klart. Begriper att flykt är lönlös. Hans enda chans är att försöka få sjukdomen under kontroll. Försöka rädda sina papuas undan döden. Han beslutar att vidta alla åtgärder som föreskrivs i boken i den mån de låter tillämpa sej på hans lilla samhälle.

Han börjar med att på det strängaste förbjuda de som bor på hans sida om floden att fara över till andra sidan. Han säger dem att det kommit en förfärlig, dräpande ande dit. En ande som vill döda alla människor längs hela floden, men som han ska försöka att hålla borta från den här byn. Dom som inte är rädda för anden och inte vill lyda honom i allt vad han kommer att säja och förordna, måste genast ge sej tillkänna och de får genast ge sej över

floden till andra sidan.

Svenson måste dagtinga med sin känsla för det passande på ett som han tycker skändligt sätt, för att kunna tala till papuas om andar. Men nöden har ingen lag. Han måste ta till ett språk som dessa hedningar begriper.

Till sin glädje märker han att det inte är någon som vill lämna hans by och fara över till andra sidan. De tycks lita mer på honom då han talar om andar än då han talar om Gud tänker han som hastigast med lätt grämelse.

Så rör han över floden. Han låter Amat kalla samman allt folket som bor där och så börjar han tala till dem.

Han har redan genom den ande han själv tillber fått vetskap om vad som hänt, säger han. Han har fått veta att den där anden som Potara har berättat om, redan har kommit hit. Den har inte börjat döda här än, men den kommer säkert att göra det. Den kommer att döda alla som inte känner medlen att undgå den. Nu vill han, Svenson, utan någon som helst ersättning, upplysa dem om hur de ska kunna undgå döden. Två sätt finns det, säger han. Det ena har Potara redan lärt dem. Och han har fått visshet om nu att den gamla har lärt rätt. Gå ut i träsket och fånga er mat. Ät intet annat än det ni nyss fångat där.

Då ska ni leva. Ett annat sätt att undgå döden är att flytta över till andra sidan av floden och där följa alla order som han, Svenson, kommer att ge. Vill de bara göra som han säger så ska de nog kunna lura anden på hans människofångst, även om det kanske kommer att bli svårt.

Det är endast ett tjugotal som anmäler sej villiga att flytta till Svensons sida. De andra föredrar att stanna. En del tror inte att det kommit någon ande hit än och andra tror inte alls på Svensons makt.

Tanken på att tvinga dem alla över till andra sidan låter Svenson fara lika fort som den kommit. En samling tredskande papuas där på andra sidan skulle naturligtvis göra alla hans planer om intet.

Men nu tänker Svenson inte tåla invändningar beträffande vad han vill ordna vidare här på rumah pemali-sidan.

De där döda som har förts hit, säger han, får inte bäras ut i djungeln på vanligt sätt. De är just ett lockbete för anden så länge de inte är brända. De måste ögonblickligen brännas tillsammans med båten som de har kommit med och alla saker som är i båten eller på kropparna.

Ett mummel av invändningar hörs. Men Svenson kommenderar genast Amat att med geväret i färdigställning göra klart för dem att lyder de inte

så smäller det.

Aldrig förr i sitt liv har Svenson kunnat uppträda på detta sätt. Han begriper inte var han får sin beslutsamhet, sin ovanliga förmåga att kommendera och befalla ifrån. Han har en tydlig känsla av att det inte är han själv, hans vanliga jag, som står här och orerar, utan att något främmande farit in i honom och nu talar genom hans mun. Så skäms han plötsligt våldsamt att han ens reflekterar över saken. Det är nu klart att det är Den Helige Ande som har kommit över honom. Det är Gud som hjälper honom i nöden. Med ännu större mod och tillförsikt fortsätter han:

— Ni där, samla fort ihop bränsle! Bygg ett högt bål över båten och kropparna! Dra båten högre upp på land. Du, Amat, far över och hämtar fotogen. Ajo! Sätt fart bara, låt det gå undan!

Aldrig har de hört Svenson tala så förr. De lyder utan vidare invändningar. Arbetar fortare och hårdare än någonsin förr. Snart är Amat tillbaka med fotogen och bålet flammar högt över båten och dess makabra innehåll.

Stanken som sprids är fruktansvärd, Svenson är nära att spy och svimma av vämjelse, men han håller ändå ut tills han sett att allt är nerbrunnet, att endast kolnade ben finns kvar av de döda.

Helst skulle han sänt Potara och hennes döttrar tillbaka utför floden igen, men han har ändå inte hjärta att göra det. Han ger dem i stället order att hålla sej avskilda från resten av folket och att söka sin mat som förut i träsket. Vidare måste de lämna ifrån sej alla trasor de haft med sej och bränna dem. Och de måste tvätta sej med den tvål han nu ger dem. En tvål som ska vara deras skydd mot anden.

Hade nu Svensons order utförts till punkt och pricka är det möjligt att koleran aldrig fått några offer i hans by. Men så skedde inte. En av Potaras döttrar hade "räddat" undan en tygtrasa från sin döde man. Den använde hon att bära den mat i som hon samlade i träsket. Och i träsket mötte hon en man som tyckte om henne och som hjälpte henne att äta upp maten hon samlat. Ett dygn senare var båda döda.

Svenson fick inte höra talas om saken förrän man burit båda de döda till byn. Under den korta tid de var sjuka hade de hunnit ge ifrån sej millioner kolerabaciller i sin träck och i sina uppkastningar. Svenson hade ingen möjlighet att desinficera smitthärdarna längre. Det hade måst ske omedelbart. Där härskade nämligen en fruktansvärd flugplåga. Flugornas svarta svärmar svärtade ögonblickligen allt som stank eller luktade. De

skulle säkert föra kring smittan i byn.

De döda brändes i alla fall omedelbart. Men fem dar senare var så gott som alla de som inte lytt Svenson och Potaras råd att endast äta i träsken döda.

Svenson förbjöd nu folket på sin sida av floden att förtära någonting, vad det än månne vara, så länge solen var uppe. De fick endast äta i nattens mörker och då endast av den mat som Svenson lät göra i ordning åt dem i skolan. Den maten var nykokt och kunde alltså omöjligt smittas av flugor. Vidare fick de endast dricka det vatten som Svenson tillhandahöll dem. Så satte han en av poliserna att med sitt gevär i händerna vaka över att ingen rodde över floden. Och han bad båda poliserna hjälpas åt att sörja för att ingen kunde fara varken upp eller nedför floden. De förstod ju hur nödvändigt det var att förhindra att smittan spred sej till andra trakter.

Så valde Svenson u fem av de mest pålitliga papuas att genast ro till Kaimana med ett budskap till Barthel om vad som hänt.

Själv såg Svenson till att alla döda brändes och att allt som kunde misstänkas besmittat desinficerades med lysol. Snart stank lysolen i kapp med lukten från brända lik.

Hade där inte varit sådana otroliga mängder

flugor, är det möjligt att Svenson lyckats bättre än han gjorde. Mot dessa smittobärande flugsvärmar fanns inte mycket att göra. Han kunde naturligtvis förbjuda människorna att äta så länge det var ljust och flugorna var i rörelse, och han kunde sörja för att den mat som då åts inte smittats av flugor. Men han kunde inte förbjuda flugorna att sätta sej på människornas munnar eller på deras händer som naturligtvis kom i beröring med munnarna. Och att försöka få bukt med flugorna själva var absolut ogörligt.

Två dar senare var så gott som alla barn på andra sidan floden döda och ännu ett tiotal av de äldre. Potara levde alltjämt med sin ena dotter. Hon hjälpte gott till med bekämpandet av farsoten genom att för alla tala om hur hon blivit varnad av goda makter att endast äta i träsken och så själv uppträda som ett levande bevis på att det var sanning i vad hon sa.

Ett tiotal som ännu var friska flyttade över till Svensons sida. Han ville inte neka dem fast han begrep att det var farligt. De tvättades först i lysol och fick sen hålla sej så avskilt som möjligt från de andra. Ännu hade ingen blivit sjuk på Svensons sida och man började tro på hans förmåga. Man trodde att han var starkare än den dödande anden.

Men de äldste på rumah pemali-sidan ville inte

tro på Svenson. Och inte ville de följa hans råd heller. De blev sittande i rumah pemali och åt sin sagogröt, svart av flugor och sjöng sina sånger och väntade på döden. När efter tio dar den siste av dem dött och det inte fanns nog med folk att ta reda på alla liken, rodde Svenson dit igen. Han göt fotogen över rumah pemalis väggar, lät vräka in alla lik och en väldig massa ved i huset och så satte han eld på det.

Så blev till sist hans gamla föresats att bränna rumah pemali verklighet. Fast inte på tid och sätt som han ursprungligen tänkt sej.

Men det var som om de andar som hyllats i rumah pemali hade velat hämnas. Samma dag slog nämligen farsoten över till Svensons sida. Ett par barn blev de första offren.

Nu var Svenson nära att gripas av förtvivlan och panik. Vad skulle han kunna göra mer än vad han gjorde? Vad skulle han nu ta sej till? Och ingen hjälp kunde han räkna på förrän om en månad. Skulle han kunna hålla ut så länge? Skulle någon här vara i livet om ännu en månad?

Han inrättade kyrkan till matsal och skolan till sjukhus och bad Herren ej ta illa upp.

Så fort någon visade de minsta symtom på sjukdom togs han in i sjukhuset. Allt som han gav

ifrån sej sköljdes över med lysol. För övrigt sköljdes så gott som hela kyrkan och skolan med lysol och där brändes ständigt mossor och löv för att röken skulle hålla flugorna borta.

Att han hade ett sådant stort förråd lysol i sitt apotek berodde på ett misstag. Man hade sänt honom hundra i stället för tio flaskor utspädd lysol. Att det inte varit något vanligt misstag utan berott på Guds egen vilja förstod Svenson klart. En enda förskrämd liten tanke att det väl varit ännu bättre om Herren förhindrat koleran i stället för att ge honom all lysolen, förjagade Svenson snabbt med att Herrens vägar ju alltid var outgrundliga.

Så började Svenson experimentera med att bota en av de sjuka enligt läkarbokens föreskrifter. I sin betjänt Kromo hade han en händig och duktig medhjälpare. Kromo hade försökt lite av varje här i livet innan han blev betjänt. Bland annat hade han varit sjukvårdare i holländsk-indiska armén. Kromo var av naturen inte rädd för att använda sina händer och på armésjukhuset hade han haft ett rikt och tåligt material att öva sej på under en förstående läkares överinseende.

Svenson hade däremot inte den ringaste erfarenhet av att behandla sjuka. På missionsskolan hade han endast fått teoretisk utbildning i enklare

sårbehandling och dylikt.

Men nu läste Svenson i sin läkarbok och översatte till malajiska för Kromo som genast begrep vad det var frågan om och hur behandlingen skulle utföras. Där stod att den enda hjälpen vid kolera var att ge den sjuke stora mängder kol för att binda det av bakterierna alstrade giftet samt att för övrigt tillföra den sjuke vatten i form av saltvatteninjektioner och lavemang. Döden berodde nämligen i de flesta fall på att kroppen berövades all fukt och inte på bakteriernas giftverkan. Saltlösningssinjektionerna skulle man ge under huden eller i en åder.

Sedan Svenson letat rätt på de erforderliga redskapen i sitt apotek valde han ut en ung man som såg ut att kunna dö när som helst till försöksobjekt.

Det var en glaskanna med tillhörande gummislang och infusionsnål man skulle använda. Kromo steriliserade så som han lärt sej man skulle göra. Sen ville Svenson själv försöka få in nålen i en åder på den nästan medvetlöse mannens arm, men misslyckades fullkomligt med sina darrande händer. Han gav nålen åt Kromo och sa åt honom att inte bry sej om att sticka i en åder utan bara försöka få in nålen under huden.

Det var ju en småsak för Kromo att pressa in en halv liter vatten under huden i veka livet på papuakrigaren. Efter en liten stund gav de honom ännu en halv liter på ett annat ställe och efter ytterligare en halvtimme ännu en halv liter.

När de började behandlingen hade Kromo knappt kunnat känna pulsen och hade också sagt att såvitt han begrep fanns det inget hopp att den här karlen skulle leva. Men nu, en stund efter sista injektionerna kunde Kromo tydligt känna att pulsen blev starkare. Hans entusiasm smittade av sej på Svenson. Det här var ju trolleri, tyckte de båda. De såg nu hur det började liksom komma lite färg i den sjukes svartgrå ansikte, och hur de halvöppna ögonen började bli lite rödsprängda. Efter ytterligare en stund var den sjuke vid medvetande. Då gav de honom stora mängder norit enligt läkarbokens förordnande, och senare ricinolja för att skölja ren tarmkanalen.

Denne papua hade varit sjuk i tio timmar då Svenson och Kromo började sin behandling. Följande morgon levde han fortfarande. Och var tydligt bättre! Svenson jublade och tackade Gud. Det gick tydligen att göra något även mot denna fruktansvärda sjukdom.

Nu arbetade Svenson och Kromo natt och dag

med saltlösningssinjektioner och norit. Varje sjuk behandlades. Och det kom nya sjuka varje dag. Att stoppa farsoten gick tydligen inte. Det var nog säkert att de alla måste bli sjuka. Men att Herren låtit honom upptäcka att det gick att bota de sjuka gjorde att han ändå inte alls kände sej hopplös längre. Han hade så mycket att göra att han inte ens funderade över när hans tur skulle komma.

Noriten i medicinförrådet tog snart slut, men Kromo hade fått lära sej på militärsjukhuset att man lika bra kunde använda vanligt träkol.

När det gått något mer än en vecka sedan de började att behandla de sjuka var de först behandlade redan fullt återställda och endast fem av de trettio som behandlats hade dött. Det började komma mod, inte bara i Svenson, utan i alla de överlevande på platsen. Man var inte så rädd för den dräpande anden längre. Det var inte säkert att man dog även om man råkade i hans strypgrepp. Den röde tunn tycktes kunna driva ut anden ur kroppen på en med sina underliga redskap och påfund.

Hela platsen och hela trakten däromkring stank nu av lysol och bränt kött, men det var ingen av människorna där som tänkte på den saken längre. Man bara fortsatte att bränna dem som dog och att

hälla lysol över hela byn.

Så blev Maria sjuk. Hon bar sitt barn i sjätte månaden nu. Svensons händer darrade när han stack nålen under hennes kalla, slappa hud. Han förstod vilken fara som hotade hans barn och tänkte ovillkorligen på Mokamos förutsägelse som nu tydligen höll på att gå i uppfyllelse. Och så slog det honom plötsligt att allt detta elände som kommit över dem naturligtvis var Mokamos verk. Han hade ju hotat med att sända döden på dem allihop. Det var alltså mot Djävulen han stred nu, det hade han bort förstå för länge sen. Måtte Herren hjälpa honom!

Men det såg dåligt ut för Maria. Under de våldsamma magkramper som sjukdomen förorsakade födde hon sitt barn. Det levde endast en kort stund efter födelsen. Svenson gjorde allt han kunde för att försöka rädda modern. Men han förstod redan från början att varken Kromos eller hans kunskap räckte till för ett sånt här fall. Maria förblödde ganska snart. I kvällen när solen gick ner, dog hon. I samma stund som Mokamo brukade göra sitt spökhopp, tänkte Svenson.

Maria och hennes barn var de enda döda denna dag. Svenson ordnade med att de omedelbart skulle brännas. Det väldiga bälet var just färdigt och tänt

då Svenson som stod och övervakade arbetet hörde ett egendomligt avläggset då.

Han hörde det först utan att reagera för det. Han var så uttröttad och hade så svårt att ordna sina tankar angående Maria, att hans hjärna inte uppfattade det som hans öron registrerade. Inte förrän en flygmaskin dånade fram tätt över honom, förstod han vad det var.

Han for upp och bara stirrade utan att först rätt kunna fatta att detta var verklighet.

Papuas skrek i vild skräck och sprang för att gömma sej åt alla håll. De trodde väl det var den dödande anden som kom i en särskilt skräckinjagande skepnad.

Svenson kände hur något darrade i bröstet på honom och hur han fick vild hjärtklappning. Det var inte möjligt annat än att den där flygmaskinen var på väg just hit för att hjälpa honom.

Nu såg han hur den gjorde en sväng och hur den så strök ner på floden, just som det sista dagsljuset försvann och stjärnorna tändes. Han skrek vilt åt sina papuas för att få dem med sej och ro ut med en båt.

Det dröjde innan han fick dem att förstå och lyda. Flygmaskinen hade redan hunnit kasta ankar innan han hann ut till den.

Den förste som klättrade ur var Barrhel. Vitklädd och fin tyckte Svenson att han liknade en ängel från himlen. Det var inte långtifrån att han omfamnade Barthel.

— Så, så! Du är ännu i livet ser jag, hälsade Barthel. Höll väl på att skrämma livet ur både dej och dina papuas med den här fågeln.

Ännu ett par män klättrar ner i den vingliga, krängande båten. De försöker hålla balansen medan de sträcker fram händerna mot Svenson. Barthel presenterar:

— Det här är doktor Hens. Det här är vår pilot herr Barens.

— Det var tusan så nätt, säger Barens. Höll på att inte finna er by förrän det blev mörkt, herr Svenson. Jag trodde vi skulle bli tvungna att vända tillbaka till Kaimana igen. Det är dåligt med lyset på det här landningsfältet.

Barthel tittar forskande på Svenson. Han ser att han har ett par dar gammal skäggstubb, att hans kläder är smutsiga och att han tydligen inte har badat i dag. Å andra sidan luktar han starkt av lysol den här gången i stället för av sagovin, som vid Barthels sista besök och han har en annan glimt i ögonen nu än den gången.

Han kanske ändå hållit sej uppe nu, tänker

Barthel. Kanske han haft så mycket att göra att han inte hunnit tänka på toaletten.

En svag bris för emot dem en stank av bränt kött, när de börjar ro mot land.

— Åhå

, den gödda kalven rostar redan, anmärker Barens och smacker med tungan.

Svenson tittar oförstående på honom. Själv märker han inte den där lukten längre.

— Vad tusan är det egentligen, frågar Barthel. Vi kommer väl inte mitt upp i en kannibalfest heller!

Svenson förstår nu vad det är som retar deras ovana luktdorgan.

— Det är de döda vi bränner. Mer än halva befolkningen har dött.

— Åh tusan! säger Barthel. Doktorn ger till en vissling och frågar förvånat:

— Men låter ni dem då steka de döda? De äter väl inte upp dem?

— Jag ... Jag trodde det var nödvändigt ... Trodde det var ett sätt att förhindra att smittan spriddes vidare.

— Åh, på det viset. Ja, ni förstår, man väntar sej ju vad som helst i det här landet. Det är nog bra att bränna dem, men det duger också att begrava dem ordentligt i djupa gravar. Förstår inte hur ni stått ut med den här stanken.

Svenson går tyst vid herrarnas sida när de går uppför stranden mot de upplysta husen. Han ser mot det väldiga, flammande bålet och tänker på att det är Maria och hans barn som bränns där nu. Han får ett par frågor av doktorn, som han inte hör och Barthel tittar undrande på honom:

— Hur är det med dej, Algot? Du är väl inte ... du mar väl alldeles bra själv, hoppas jag?

— Hur sa ... Ah, javisst! Visst mår jag bra. Jag gick just och tänkte, förstår du ... Det är mitt barn

som bränns just nu. Mitt barn och min fru.

Alla tre har hört honom. Barthel förstår vilka stridiga känslor som måste behärska Svenson, de båda andra förstår att här måste väl härska stor sorg just nu. Ingen har lust att säga något på en stund.

— Jag skulle gärna redan i kväll vilja ha hit alla som ännu är friska, säger så doktorn i officiell ton. Det är av vikt att alla så fort som möjligt ympas, förstår ni. Låt oss börja nu genast med er själv!

De har hunnit in i Svensons lilla hus och doktorn öppnar sin väska och börjar plocka i den. Precis som en provinsialläkare på besök i en bondstuga i Småland, tänker Svenson och blottar sin arm för att bli stucken. Han märker själv nu hur smutsiga hans kläder är:

— Ber om ursäkt att jag ser ut så här. Jag har inte haft tid att byta kläder eller att bada i dag. Det har varit ovanligt arbetsamt i dag

Doktorn sätter injektionssprutan i armen på honom och Svenson tiger ett ögonblick, så fortsätter han:

— Folket är redan samlat nu, doktorn. De får sin mat i kyrkan varje kväll. Jag har förbjudit dem att äta någonting så länge det är ljust. Vi har en verklig flugplåga här, förstår ni.

— Utmärkt, alldeles utmärkt! Då går vi strax till

kyrkan och räddar deras kroppar i samma hus där deras själar räddats.

Doktorn ler vänligt mot Svenson. Han tycks förstå att Svenson inte tar illa upp. Han är tydligen inte en så fanatisk omvändare som Barthel målat ut honom, tänker doktorn.

— Jag fick ditt brev med de där papuas för två dar sen, berättar Barthel medan de går mot kyrkan tillsammans med doktorn. Jag förstod att det var allvarligt och att du inte hade misstagit dej på att det var kolera, för jag hade redan hört från min kollega i Merauke att en kolerasmittad japansk fiskebåt seglade längs kusten. Jag telegraferade genast till Ambon — du vet väl att jag fått radiotelegraf? En sån där med en dynamo som en papua måste sitta och cykla på medan jag sänder. Nå, i Ambon beslöt man att genast dirigera en flygmaskin från Makassar hit. På vägen tog den först upp doktor Hens i Ambon och så mej i Kaimana för ett par timmar sen. Det är en bra resident vi har i Ambon. Han gör aldrig någonting till hälften! Är det inte så doktorn? Man kan lita på att en sak blir ordentligt gjord när herr Struif tar hand om den!

— Javars, kanske det, svarar doktorn i vårdslöshet. Men i går kväll satt han och spelade bort en upplagd storslam på klubben. Och gav naturligtvis

skulden åt sin medspelare, kontrollör Jansen. Det är sånt man har sina underordnade till ...

Barthel, som hela tiden talat i en hjärtlig och vänlig men det oaktat mycket officiell ton, en ton som anstår den som är landets styresman, tycker att doktorn yttrar sej lite för slarvigt om såna höga herrar som residenten i Ambon. Han tystnar och säger ingenting mer medan de går in i kyrkan och tar en överblick av papuas. Svenson tittar i smyg på doktorn, en lång, lätt böjd man i trettioårsåldern. Han slänger lite med armarna och för resten på hela kroppen när han går. Hans ögon är blå och vänliga. Ansiktsuttryck och hållning ger intryck av vårdslös vänlighet.

Doktor Hens bryr sej inte om den heliga rangordningen i Nederländska Indien. Det behöver man inte när man är doktor. Då kan man tala lika högaktningsfullt till en som tjänar en gulden om dan som till den som tjänar hundra. Då vågar man sällskapa med människor som har både lägre rang och avlöning än man själv har. En sak som en man i Barthels ställning inte gärna kan göra. Barthel och residenten och alla andra tjänstemän måste precis veta vilken samhällsställning den de talar med har för att kunna avgöra vilken ton de bör anslå till honom. Att begå fel därvidlag kan leda till högst

otrevliga situationer.

Det är inte utan att Barthel smått retar sej över denne doktor som går där och pratar i fullkomligt samma ton till Barthel som till piloten och Svenson. Det är ändå inte riktigt som sig bör. Men, en doktor kan ju ta sej friheter. Alla behöver ju honom så förbannat väl.

— Jaha, doktorn, hur vill ni att vi ordnar det nu då? Ska vi låta kvinnor och barn komma först och männen sen? frågar Barthel.

Doktorn står där och tittar ut över de ätande svartingarna. Det är ångande ris de sitter och knåpar i sej med fingrarna. Som tilltugg får de stekt fisk och lite salt. Barnen har redan slutat äta och tittar förundrade på de vita männen, men de äldre fortsätter att äta utan att låtsas om någonting.

— Asch, låt dom komma som dom vill. I den ordning de slutar äta till exempel. Svenson som känner dem kanske vill se till att ingen smiter undan. Kanske det är bäst att säga ett par ord till dem först också så att de begriper vad det är frågan om. Ingen idé att skrämma dem i onödan.

— Ja, säj nåt du Algot. Du är väl den av oss som behärskar deras tungomål bäst vid det här laget.

Svenson måste tänka sej för flera gånger innan han kan besluta vad han ska säga. Vore han ensam

med papuas visste han nog precis hur han skulle lägga sina ord. Vid det här laget har han lärt sej vad som imponerar på dem. Men vågar han nu verkligen prata på det viset sa de här herrarna hör det? Vad ska de väl tro? Men Barthel ska väl ändå förstå att han inte menar att häda. Och doktorn begriper troligen inte alls papuaspråket. Han sätter i gång:

— Hör hit allihop! Nu har ni alla sett min makt! Jag har kallat hit den där stora jättefågeln med de tre röda männen. Det är för att driva i väg den dödande anden. Det finns ingen ande som kan stå emot dem som befaller över jättefågeln. Och vem som vill kan komma under hans skydd. Alla som nu låter märka sig av den långe röde tuan här kommer under jättefågeln skydd. Dom blir inte sjuka. De som inte vill låta märka sej får bli andens mat. De kommer att dö.

Ett stilla sus i den svarta hopen hälsar Svensons tal. Barthel kan inte återhålla ett leende när han märker hur villiga alla papuas är att genast låta "märka" sej.

— Så ska man tala till dem, Algot! Det var förbanne mej den bästa omvändelsepredikan jag hört.

Doktorn begriper ingenting av vad Svenson sagt. Inte frågar han heller utan börjar redan sätta

nålen i den förste papuanen.

Mot sin vilja måste Svenson för sej själv erkänna att han tycker om den här doktorn. Han behandlar ju Svenson som en fullkomligt jämbördig människa. Och gör det på ett så absolut naturligt sätt som om, ja, sorti om de verkligen också vore jämbördiga. För all del, Barthel är ju också ofta vänlig mot honom, men alltid på ett annat sätt. Barthel tillhör i alla fall en annan sorts människor än Svenson. Den känslan kan han inte komma ifrån. Och det är den känslan, att liksom stå utanför en viss gemenskap, som han alltid har avskytt. Det är särskilt mot denna kategori människor som han alltid hållit upp sin Tro. För i tron var han naturligtvis deras överman, långt mer värd än någon av alla dessa, som han trodde såg ner på honom, skrattade åt honom.

Doktorn skrattade också. Han skrattade och berömde. Det var ett alldeles utomordentligt arbete Svenson gjort, sa han. Han verkade så uppriktigt häpen och full av beundran av Svensons sätt att bota de sjuka och av hur han organiserat livet i sin lilla hemsökta by att Svenson kände sej rent rörd i stället för att känna sej stolt. Och han gav Gud äran utan att högt uttala det, som han skulle gjort om han till exempel varit ensam med Barthel.

Svenson visste förstås inte att han delvis hade Barthel att tacka för berömmet. Barthel hade talat om för doktorn att han hade en missionär i Omba som de måste hjälpa. En sån där djävel som alltid for omkring med Gud i bagaget. Så doktorn hade trott att Svenson inte skulle duga till någonting annat än att sjunga psalmer och döpa papuas.

Nu gick Svenson och kände att han aldrig förr i sitt liv tyckt så bra om ett par människor som om doktorn och Barthel. Två människor som kom med hjälp, förståelse och uppskattning av hans verk. Han kände sej smått rädd och skamsen för att tycka så bra om ett par icke troende. Och han undrade om Barthel i sin godhet rekommenderat honom hos doktorn alldeles särskilt. Det var väl inte möjligt annat. Doktorn hade ju endast sett honom en kort stund, i smutsiga kläder och smutsig kropp, orakad och utschasad.

När doktorn slutat sitt beröm sa Barthel:

— Där ser du Algot, bara du följer mina råd går allting bra. Du har lärt dej både att hantera de här papuas nu och en hel del till. Jag är stolt över dig, Algot! Såna där pionjärer vill jag ha många av.

Och Svenson var genast redo att ge Barthel hela äran av framgången i översvallande tacksamhet. Men när allt var överstökat och de ätit sin enkla

kvällsmat av ris och fisk och skulle försöka sova under de uppspända myggnäten, föll Svenson på knä och tackade Gud för den underbara hjälpen. Det fanns i alla fall ingen möjlighet annat än att det var Herren som hört hans böner och sänt flygmaskinen för att hjälpa honom och ge honom seger i hans strid mot Djävulen.

Det blev mera beröm för Svenson följande dag när Barthel såg alla nya fält han låtit anlägga och hur fin grödan stod överallt.

— Detta, Algot, detta du har gjort här, det är något som gläder en bondpojke som mej ända in i själen. Det är annat det du än att kladda vatten på svarta syndares huvuden! Ja, ja, förlåt mej. Jag blir så glad över vad jag ser att jag vet inte vad jag säger längre. Och det har jag inte talat om för dej än heller: Det är kor på väg hit! Det tar inte mer än en vecka så är de här. Två stycken. Sen med nästa båt får du tre till. Då ska du väl ha tillräckligt som stam för dina kommande boskapshjordar!

— Ja tack, det tror jag nog. Åtminstone om en av korna är en tjur. Men jag förstår inte hur du bär dej åt, hur du får pengar till sånt där? Inte är det väl missionsföreningen som betalar?

— Nej, dom får man minsann inga pengar av till så här nyttiga saker. De betalar bara för omvända

själar, så vitt jag vet. Men jag har en särskild kassa, förstår du, som är avsedd att användas till pionjärarbetets befordrande. Fast det har ju aldrig förr hänt att en missionär fått nåt ur den kassan, förstås.

Sen pratade doktorn länge och grundligt med Svenson. Han gav honom många goda råd beträffande de vanligaste sjukdomarna och hur man skulle bekämpa dem. Han försökte lära Svenson att spjälka och lägga tillrätta benbrott och att sköta om sår. Precis som till en kollega talade han till Svenson. Men när han beskrev hur man skulle hjälpa en födande kvinna då barnet låg fel, kunde Svenson inte hjälpa att han rodnade trots sitt brinnande intresse.

När Barthel vid middagstid gav sej i väg igen med sitt sällskap var det en glad och belåten Svenson de lämnade. Han stod på stranden och vinkade åt dem så länge han såg en skymt av flygmaskinen. Sen gick han in i sitt hus för att tänka över saker och ting och för att läsa de brev Barthel haft med sej åt honom och som han inte gett sej tid att öppna än.

Där var först ett tjockt brev från broder Henderson. Redan två månader gammalt, fullt av förståndiga råd hur Svenson skulle vinna nya själar

för den enda rätta läran! Henderson skrev också att det förvånade honom att Svenson plötsligt på en enda månad döpt mer än trehundra papuas och sen under flera månader inga alls. Om det verkligen var sanning, vilket han erfarit av de holländska tjänstemännen i Ambon, att det säkert inte fanns flera att döpa inom Svensons lilla område, borde Svenson genast ge sej ut att söka nya själar bland bergen längre in i landet. En resa österut kunde nog inte heller skada. Visserligen kom han då in i det område som egentligen var tilldelat den katolska missionen, men det kunde man inte hjälpa. Påskvännerna hade aldrig förbundit sej att hålla sej till några vissa gränser, som regeringen bestämt. Det förstod ju Svenson, utan att det behövde påpekas, att det var hans solklara plikt att rädda de stackare som fallit i jesuiternas samvetslösa händer. Han kunde vara förvissad om att Henderson helt skulle ge honom sitt moraliska stöd om han företog sig något i österled. Att ett sådant företag även vore Herren behagligt behövde ju Henderson ej ens påpeka. Det var ju ställt utom allt tvivel att Gud stod på påskvännernas sida och inte på jesuiternas.

Svenson lät brevet sjunka ett ögonblick och undrade hädiskt om det verkligen var så säkert att Herren reservationslöst ställde sej på Hendersons

sida. Han fick tänka mera på den saken sen. Nu hade han först en fem, sex brev från fröken Smith att läsa och begrunda.

De breven var alla fulla av kärlek till Svenson och Herren. Men också av kristliga förmaningar och av en förundrad oro att han numera skrev så sällan. Även om han inte kunde sända i väg post mer än varannan eller var tredje månad, borde detta inte hindra en älskande ung man att ändå skriva ett brev till den som betydde allt för honom minst en gång i veckan, Hon ville så gärna följa hans andliga utveckling och få ta del av alla hans svårigheter och glädjeämnen. Visst förstod hon att han var överhopad med arbete, att all hans tid vigdes åt detta härliga kall att få frälsa arma hedningar, men ändå skulle det vara så gott för dem båda om han skrev lite oftare. Och om sin strid mot Djävulen måste han skriva utförligare och uppriktigare. Hon kände ofta att hon borde varit hos honom där i vildmarken för att hjälpa honom i den där striden. Hon hade nu lärt sej bättre inse vilka frestelser en ung man utsattes för då han lämnades ensam bland nakna hednakvinnor. Även på Java, där de ändå inte gick nakna, hände ibland rysliga saker.

Tyvärr hade hon fått avslag på sin framställning att redan nu få resa till Nya Guinea för att stå sin

unge broder och älskade bi. Svenson sände genast en tyst tacksägelse till Herren som avstyrt fröken Smiths Nya Guinea-besök.

Sen satt Svenson länge uppe och tänkte. Dels tänkte han på allt det han genomlevt de båda sista dagarna, dels på innehållet i de där breven. Han måste till sin grämlse erkänna att epistlarna från hans älskade och från Henderson något grumlade den glädje han känt innan han började läsa dem. En glädje över att vara till, att ha fått träffa uppskattande, trevliga människor, att ha fått uträtta något som i allas ögon var något av ett storverk. Utom just kanske i dessa brevskrivares ögon. Det måste väl vara syndigt med sådana tankar, förstås. Egentligen borde han insett det lite förr. All ren jordisk glädje är ganska säkert synd. Går man och känner sej så där lycklig ett slag är det bara ett tecken på att man avvikit från den smala vägen, att man av slöhet inte har ögonen envetet vända på Honom, inte ser vad som är synd, vad som är rätt.

Och så är det i gång igen i hans arma hjärna: denna förtvivlan över att inte kunna skilja mellan ont och gott. Ska han fortsätta med sitt arbete så som han bedrivit det den sista tiden och fått beröm för från genuina syndare och gudsförnekare, eller ska han ge katten i jorden och i stället helt inrikta sej på

att döpa. Döpa så som Henderson vill. Åt öster och väster och in bland bergen. Döpa och sända rapporter om hundratals omvända varje månad. Ge Henderson och påskvännerna vad de vill ha. Vilket enligt dem även är vad Gud vill ha. Men om han då skulle göra så som Barthel halvt om halvt föreslagit: Bre på rapporterna lite. Slarva lite med siffrorna. Ingen ska ändå någonsin kunna kontrollera hur många han verkligen har döpt.

Men gjorde han det vore det väl ändå säkert att han inte gick Guds vägar längre? Vid närmare eftertanke finner han att detta inte heller är så säkert. Enligt Henderson betyder goda rapporter att det blir lättare att samla gåvor och pengar till missionsrörelsen. Och genom att med sina falska rapporter alltså stärka missionsrörelsen arbetar han ju ändå i det godas tjänst, hjälper till att vinna fler människor till Herren.

Svenson orkar inte tänka sej ur virrvarret i kväll. Han ställer avgörandet om han ska lägga om sitt arbete på framtiden. Det kanske ger sej av sej själv så småningom.

Tionde kapitlet

Sedan koleran tömt hednabyn på dess innevånare ruttnade hyddorna fort ner och inga andra papuas slog sej ner på den sidan floden. Hela Ombabyn, som den kallades, var kristen nu och alla bodde i riktiga hus. De sista överlevande från hednabyn, däribland gamla Potara och hennes dotter, hade gått över till Svenson och låtit döpa sej. Det stod nu fullt klart för alla papuas i nejden att Svenson var den som hade makten. Han hade ju till slut vunnit både över Mokamo och över den förfärlige, amoklöpande anden.

Papuas hus var alltjämt gjorda med palmbladsväggar, men de andra husen hade nu alla fått brädväggar och dubbla palmbladstak. Poliserna hade var sitt hus och de hade låtit sina hustrur komma hit från Kaimana. Kromo hade också en fru som han lämnat i Kaimana, men han tyckte det gick lika bra utan henne än så länge. Hon var alldeles för vacker för den här platsen, hade han skrattande sagt åt Amat. Inför dennes oförstående blick förklarade han:

— Har du inte sett att tuan alltid går ner till floden och metar, just när era fruar ligger där och

tvättar!

Och det var nog så. Svenson tyckte att de ljushyllta javanskorna såg ut som små prinsessor vid sidan av papuakvinnorna. Det var omöjligt för honom att ta ögonen från dem där de låg och tvättade kläder vid flodstranden med sina bara, gyllenbruna skuldror glimmande av vattenstänk och solreflexer. De knöt sina våta saronger just så högt att de täckte bröstet, men under det våta, tunna tyget såg Svenson mer än tydligt kropparnas sensuellt yppiga linjer.

Egentligen ville Svenson att börja med inte förstå varför han fick sånt intresse för att gå ner och meta om förmiddagarna. Det var kanske bara för att det var så lite att göra nu ett slag. Alla fält låg nysådda eller med halvvuxen gröda. Korna betade på sina ängar längs stranden, getterna försökte stjäla hans grönsaker och papuabarnen var så lätta att lära, att han endast behövde undervisa dem ett par timmar på morgonen och ett par på eftermiddagen.

Svenson gjorde det syndigt lätt för sej till och med om söndagarna. Då höll han ingen skola alls utan endast gudstjänst i kyrkan. Och han bråkade varken med tobak eller något annat för att få folk att lyssna och sjunga halleluja. Han höll sej helt enkelt till de ställen i Bibeln som låg bra till för folk med

råa och sadistiska böjelser och la ut texten så att den tilltalade hans åhörare. Fast det är klart att sen han skildrat lustbarheten med horor och blodsutgjutelse i de mest grälla färger, glömde han aldrig att tala om att just så skulle man naturligtvis inte leva; alla helvetets kval väntade dem som hängav sej åt sådant liv.

Efter predikan gick Svenson och metade, fast han då ibland kom för sent. Det vill säga att javanskorna hade hunnit bli färdiga med sin tvätt. I sådant fall hade Svenson tid att titta på flötet en stund. Det hade han just inte annars under sitt metande. Därför hände det en dag att en stark fisk slet spöt ur handen på honom och sam i väg med det. Då gick Svenson slokörad hem och anade Guds finger i händelsen.

Han började åter mer och mer tänka på sitt förhållande till Honom, som han inte kunde få att vara som det borde. Han tänkte faktiskt på Gud så snart han inte tänkte på de små javanskorna. Och detta gjorde inte hans tillvaro lättare. Helt svagt anade han att det egentligen var hans stora ensamhet som tvingade fram både de av skuldkänsla och gudsfruktan som de av könsdrift burna tankarna. Han hade ju ingen som han kunde prata med om de saker som låg honom om hjärtat.

Och han hade inte kunnat undgå att märka hur mycket andligt friskare han hade känt sej då Barthel och doktorn varit här. Och så var det sysslolösheten förstås. Han hade alldeles för lite att göra nu.

En viss dov fruktan började allt oftare ge sej till känna att han genom skulle bli prövad av Herren genom att av Djävulen förledas till synd. Han bad länge och förtvivlat om nätterna att besparas något sådant. Han bad till och med att det åter måtte komma en farsot eller något dylikt som han fick att strida emot. Han var inte alls tacksam för det lugn och den materiella framgång han nu hade. Allt tydligare kände han att det i alla fall inte var meningen att han skulle följa Barthels ledning.

Full visshet att han var utsedd till större saker än att odla upp jorden i Omba fick han i en dröm. Det var en underlig dröm, säkert given av Herren eftersom den var så märkvärdigt levande och naturlig och så outplånligt ristade sej in i hans minne.

Han drömde att han i en väldig båt som bars av en stark vind for uppför floden. Vinden var så stark att båten ofta lyftes högt i skyn. Han svävade fram över underbara berg och dalar i väldiga glidflykter. Dessemellan gled han som vanligt över flodens

strömmande vatten. Och ju längre bort han kom, desto mera folk såg han. De stod längs flodstränderna i väldiga skaror och väntade på honom. Och när han då steg ner och liksom svävande närmade sej dem hälsades han av jubel och kärlek och vänliga omfamningar. Det var svarta människor som hälsade honom och de var alla så märkvärdigt vackra för att vara papuas. Då han vaknade kände han en vild längtan till det folket och det landet. Det måste ju finnas just uppför Ombafloden. Detta var säkert Herren som ville låta Svenson förstå att broder Hendersons råd att fara uppför floden och döpa ändå var riktigt. Skymten av en tanke på att möjligen Djävulen hade sitt finger med i spelet sköt Svenson indignerat ifrån sej. Den uppkom med anledning av att det endast var kvinnor han sett i drömmen. Välväxta, högbröstade, ganska nakna kvinnor som omfamnat sin väntade apostel.

I tre dagar gick Svenson och begrundade drömmen. Gick i en sinnesstämning som endast en utkorad, en väntad brudgum kan gå i. Han kunde till slut inte tänka på annat än de frälsnings-törstande skaror som väntade honom där inne bland bergen och han lovade Herren att snarast fullfölja sin kallelse.

Han förstod att resan säkert skulle bli besvärligare i verkligheten än i drömmen. Den båtavskräckte inte Svenson. Snarare tvärt om. Vore det verkligen så att däruppe endast stod kvinnor och väntade honom, då kunde man vara förvissad om att det var Djävulen som stod bakom det hela. Nej, en Herrens tjänare måste vänta sej strid och svårigheter. Sådan var nu en gång den smala väg som ledde till Himlen. Hade alltid varit så. Från apostlarnas tid ända fram till Svensons tid. Tänk bara på de heliga korstågen, på hur folket i hans eget land kristnats en gång i världen!

Det var korståg han skulle dra ut på. Ett korståg till fullkomligt okända länder och folk. Döpande dem och lärande dem och försvarande sej själv och den rätta tron med världsliga vapen om det skulle behövas. Han kände på sej att detta skulle bli hans livs bedrift. Det var hans skandinaviska blod som nu kom till sin rätt. Han undrade smått skrämmd om det inte rent av var vikingablodet som sjöd i hans ådror när han nu började predika omvändelsetåg till bergslandet för sina lite försoffade byabor.

Aldrig förr hade Svenson haft så lätt att få dessa papuas med sej, att få dem att förstå vad han menade. Det verkade faktiskt som om de bara gått och väntat på dessa ord. Han endast behövde antyda

vad han ville så föll de nästan i extas. Den vältalighet som han så småningom presterade, uppjagad och smittad av åhörarnas entusiasm, var helt obehövlig.

— Ja, ja, tuan, tjöt man. Vi ska till bergen, vi ska till kapaukos. Det var tio år sen vi fick dra dit. Det var tio år sen vi såg några kapaukos, tio år sen vi åt deras kött. Vi ska dra dit med tuan, med poliserna, med deras gevär. Ja, ja, dom ska tro på vår Jesus, dom ska tro på vår Gud. Dom som inte vill ska vi döda, ska vi ta till fånga och ta med oss hit. Vi ska ta deras kvinnor till fånga, tuan. Ta deras kvinnor hit, tuan. De ska bli våra slavar, vi ska tvinga dem att tro på vår Jesus, tuan!

Svenson försöker bromsa lite:

— Vi ska dit för att jag ska döpa dem. Jag vet att de vill det. Gud vill att jag far dit och döper dem. Bara om de anfaller oss ska vi försvara oss. Deras kvinnor ...

— Ja, ja, tuan! Om deras kvinnor inte vill tro tar vi dem med oss. Dom har vackra kvinnor tuan, flitiga kvinnor, dom kan arbeta natt och dag, tuan. Bara om dom anfaller oss ska vi sticka dem med spjut, skjuta på dem med gevären, tuan. Dom anfaller alltid, alla som kommer till deras land, tuan. Vi ska få mycket byte, många kvinnor, vi har ju

gevär.

Deras entusiasm är osläcklig, oemotståndlig. Svenson förstår att detta nog blir ett verkligt korståg. I gammal god stil. Han undrar just om de kvinnor, som de naturligtvis aldrig behöver ta till fånga, är lika vackra som dem han såg i drömmen. I så fall vore det ju inte så alldeles förfärligt om de skulle tvingas ta några med sej. För att omvända dem. Det vore ju inte ens oriktigt att ta slavar om man därmed så småningom kunde vinna dessa slavar för den rätta läran. Jo, detta blir nog ett riktigt korståg. Svenson försöker inte ens inbilla sej annat än att det som driver och eldar hans folk att vilja dra ut är vinningslystnad, blodtörst och könsdrift. Samma drifter som fick medeltidens korsfarare att lämna land och hustrur på flera år.

Redan morgonen efter Svensons korstågs-predikan ligger fem långa båtar redo för avfärd med mer än femtio krigare otåligt väntande.

Den största båten är nära femton meter lång och har ett väldigt träkors rest i fören. De andra båtarna är tio meter långa och målade med kalk och sot, vilket även de väntande krigarna bemålat sina anleten med.

Korset hade förfärdigats efter Svensons anvisningar, men det hade målats rött, svart och vitt

i gamla hedniska papuamönster. Det såg bloddrypande krigiskt ut. Svenson hade tänkt sej att måla det vitt, men det var tydligen för sent nu.

Så stiger de i båtarna och stöter ifrån. På stranden står en tät hop av kvinnor och barn och gubbar. Med vilda rop önskar de korsfararna rikt byte och många fångar. De börjar redan ta upp sin gamla huvudjägarsång då Svenson samlar sina män i ett avskedshalleluja. Ett halleluja som låter som den vildaste stridssång. Kom an nu bara, Djävul, tänker Svenson med svällande bröst. Här finns mod och här finns kraft! Stående upp i båtarna hugger krigarna de långa pagaierna i vattnet och båtarna tar liksom långa skutt fram genom vattnet i takt till en krigisk roddarsång.

Den sången går över i ett jublande skrän när Svenson låter en väldig vit fana med ett rött kors på vaja ut från en bambustång. Det var en överraskning som Svenson förfärdigat under nattens timmar med Kromos hjälp.

Den enda som inte stämde in i jublet, den ende som såg lite betänksam ut var Amat. Han satt där på huk i den största båten med geväret stående mellan knäna och såg både förvånad och betänksam ut. Den andre polisen skulle stanna kvar för att hålla ordning i byn under Svensons bortovaro.

Men ut på flodens breda vatten bär det med flygande fana, prunkande kors och krigsmålade korsfarare. Svenson känner sej på en gång som viking och kallad profet. Den härligaste känsla han erfarit hittills. Han bara sörjer över att Barthel och Henderson inte kan se honom just nu som en lycklig kombination av hövding och gudsman.

Men snart lugnar sej paddlarna något. Det är ett hårt arbete att pressa de stora båtarna mot den starka strömmen. Men det mål de arbetar för får papuas att ändå hålla en synnerligen svett drivande takt rakt genom dagens heta timmar. Svenson sätter sej så småningom under ett soltak av palmblad. Han lyssnar till roddarnas sång, till kakaduornas skrän och kronduvornas klangfulla hoande. Han ser på strändernas blomstersmyckade trän, på blixtdykande kungsfiskare och han gläds åt roddarnas heliga flit.

Ibland får de även se ett svin som bökar på stranden. Det är det enda som kan få krigarna att avbryta paddlandes en stund. Med sina spjut och pilar gör de jakt på svinen och innan kvällen har de dödat ett par stycken.

Men de såg inga människor och inga hyddor den första dagen. När natten kom slog de läger och gjorde upp eldar. Papuas halstrade köttet från

svinen och fyllde raskt sina bukar med fläsk och medförd sagogröt. Sen dansade de kring eldarna med vickande stjärtar och sprättande fötter, med påbättrade krigsmålningar och de runda bukarna skinande av flott. Ur deras strupar steg vilda skrän och blodäskande huvudjägarsånger. Runt om stod djungeln, nattsvart, lianbehängd, ljudslukande. Undrande ser Svenson på den nattliga djungeldansen. När Amat med ängslan frågar honom om de ska ut på huvudjakt, avbryter han dansen och skränet och får dem att samla sej i en dånande halleluja-kör innan de lägger sej att sova. Runt elden, utan varje skydd. För nu är det torrtid och det ska inte regna. Svenson sover under sitt myggnät och drömmer oroliga drömmar om kvinnor som gör motstånd vid dopet.

Följande dag tar slättlandet slut. Nu går branta kullar ända fram till stränderna. Ofta reser sej lodräta klippor direkt ur floden till mer än hundra meters höjd.

En sådan djungel som täcker det här bergslandet, har Svenson aldrig sett förr. Den är färggrann och doftande som en sagans trädgård. Där står träd med röda blad, med gula blad, andra med nästan blå blad, med vita blad och med blad så ljusgröna som på en svensk vårbjörk. Lianer med

enorma klasar blodröda blommor hänger ner från djungeljättarna som vårdslöst slängda smycken. Och djungeln är gles här i kullarnas land. Man kan se långt in i den som i en svensk skog. Och Svenson såg och förundrades. Han såg blommor som växte rakt upp ur marken till flera meters höjd med väldiga, metervida klasar av blå eller röda blommor. Han såg blommor som liknade röda jättekottar och han såg muskotträdens frukthöljen på den svarta marken som blänkande, nyrunnet blod. Doften från nejlika och muskot fyllde luften tillsammans med de nästan allt för tunga vällukterna från magnolia, kenanga och sällsamma orkideer.

Och han hörde duvor kuttra med klangfulla, smekande läten, han hörde skogshönsen gala och kasuarin flåsa och råma och ibland såg han paradisfåglarnas kroppar av guld och solsken sväva mellan träden. Han undrade om detta inte var en kvarglömd bit av det Adamska paradiset.

Så kom de till den första byn på resan och Svensons intryck av paradiset försvann. Det var inga paradisvarelser i den smutsiga, stinkande byn. Det var alltjämt papuas av kuststam. Samma sort som de han hade i sällskap. Lika smutsiga, fula, lata och hedniska.

Hans följeslagare hade hållit sej så märkvärdigt

tysta då de närmade sej byn. Det verkade nästan som om de ville komma på den lite oförmärkt.

Och när de landade verkade det mera ett överfall än ett vänligt besök. Med spjut och pilbågar redo rusade alla i land under vilda rop. Man skrek att det var inte värt att kvinnorna försökte fly, det var inte värt att männen försökte bjuda motstånd. I stället skulle man kvickt komma fram med sagomjöl, frukter och det kött som eventuellt fanns i byn.

Men nu rann sinnet på Amat. Med geväret i hotfull ställning sprang han efter de vilda inträngarna.

— Vad är det för skrik! Vad är det här för bråk? Håll er bara lugna. Har ni ingen hut i er! Ska ni röva från era egna stamfränder? Tar ni nånting utan att betala, så skjuter jag på er! Förbannade, lata, smutsiga hundar! Era djävla hedningar!

Aldrig förr hade Svenson sett lille Amat bli så arg. Men papuas kom med invändningar.

— Dom är inte våra stamfränder. Dom är hedningar. Vi är kristna nu. Dom är våra fiender. Vi är på väg till bergen och behöver mat på vägen. Dom ska ge oss mat.

Men så var det visst någon som erinrade sej något av Svensons korstågspredikan:

— Om dom låter den röde tuan döpa dem, blir

dom också kristna. Låter dom döpa sej ska vi betala dom för sagon dom ger oss.

Sen blev det ett vilt skrikande och skällande mellan inträngarna och byborna. Ett oväsen som varken Svenson eller Amat kunde dämpa på en lång stund. När sinnenas svallning äntligen tycktes lägga sej något hade man kommit överens om att alla i byn skulle låta döpa sej genast och utan uppskov. Sen skulle Svenson betala dem för den sago de levererade.

När man delgav Svenson innehållet av uppgörelsen hade han inget annat att göra än att sätta i gång och döpa. Först använde han alla namn han kom ihåg ur Bibeln och sen tog han till de vanligaste svenska namnen. Till sin ytterliga förvåning märkte han efteråt att var och en hade uppfattat vad han döptes till och kom ihåg det också. De tycktes fästa stort avseende vid de nya namnen.

Över tvåhundra själar räddades genom dopet i denna by. Sen detta var överstökat började Svenson förklara dopets innebörd för dem. Och han talade om Jesus och Gud och allt det en nydöpt bör ha reda på. Och hans följeslagare talade om vilken härlig mission de var ute i och folket tycktes fatta allt som sades och tycktes bli eldade av samma glöd som

drev Svensons följeslagare, för tre båtar med femton man beslöt att följa dem vidare uppför floden, till de vilda kapaukos land.

Det här var nåt att berätta för Barthel om! Ingen tobak, inga svarta kalsonger. Endast Ordet! Och hundraden som kämpade med varandra för att snabbt bli döpta.

Vidare går tåget uppför floden. Stämningen visar inga tecken på att dala, tvärtom. Halleluja- och krigssånger avlöser varandra.

Den ende som inte är med på noterna är Amat. Han ser allt allvarligare ut ju längre det lider. Till slut kan han inte hålla inne längre. Han vänder sej till Svenson:

— Tuan. Jag tror aldrig det här går väl. Det här är ett krigståg. Det är huvudjägarsånger de sjunger. Det här är sånt som tuan i Kaimana strängt har förbjudit!

Men Svenson svarar med strålände uppsyn:

— Du har rätt, Amat, att det här är ett krigståg. Men det är mot Djävulen och mot hedendomen vi drar ut. Du ska inte tro att kontrollören inte vill att vi strider mot Djävulen!

— Ja, jag vet inte precis, tuan. Vet inte vilken Djävul tuan menar. Men det som vi muhammedaner kallar för Djävulen besegrar man inte med pilar och

spjut och inte med att sjunga huvudjägarsånger. Dom här papuas tror att vi är på väg för att mörda och fånga små kapaukos, tuan.

— Var bara lugn du, Amat. Det är jag som är ledaren och jag ska nog se till att vi inte begagnar andra vapen än det heliga Ordet. Så länge vi inte blir anfallna. Blir vi anfallna så måste du också ta till ditt gevär, Amat.

Amat svarar inte. Han mumlar lite för sej själv och ser allt annat än lugnad ut.

Den dagen fick de många forsar och fall att passera och de kom inte fort fram. Men både Svenson och hans trogna korsfarare var i en salig stämning. Luften hade blivit tunnare, lättare att andas, mer fylld av doft från blommor, vatten och fuktig jord. Det låg löften om underbara, heliga äventyr i luften. Papuas började sätta svinbetar i näshålen. De luktar visst redan blod, sa Amat.

Än högre blev stämningen vid middagstid då man lyckades döda en krokodil. Svenson såg hur plötsligt alla män som var i hans båt slängde sina pagaier och grep spjut och yxor som de hade liggande på båtbottnen och sprang i vattnet under vilda tjut. Floden var så grund att vattnet endast stod dem lite över midjan. Det blev ett vansinnigt stickande och huggande i skummande, blodfärgat

vatten. Ett par av krigarna slogs omkull av en svepande krokodilstjärt, fick stora, blödande sår på lår och ryggar. Men här frågade ingen efter såna bagateller. Det dröjde bara någon minut innan krokodilen var död, låg där med buken i vädret och matta nervryckningar i stjärt och ben. Papuas sjöng halleluja och lyfte krokodilen i båten.

Vid kvällens lägereldar styckades krokodilen och hans kött halstrades i lågorna. Hjärtat erbjöd man Svenson. Trots allvarliga försäkringar att ätandet av det gav mod och list i strid, vägrade Svenson. Han tyckte det hela verkade ganska hedniskt, fast han inte kunde påminna sej att det egentligen skulle vara okristligt att äta krokodilkött.

Följande dag började de verkliga vedermödorna. Vid middagstid hade floden blivit så strid och grund att det inte gick att ta sej fram längre med båtar. Sen man dragit upp dem på land och gjort bördor av allt man hade med sej, började vandringen längs flodens stränder. En oerhört påfrestande vandring för Svensons otränade ben.

De var nu inne i kapaukos område, talade Svensons följeslagare om, och kunde vänta sej att möta någon när som helst. Någon som var ute på jaktstigen, för deras byar låg ännu flera dagsresor in i landet. För säkerhets skull satte man ut vaktposter

den här natten och stojet vid eldarna var mera dämpat än vanligt.

På morgonen fortsattes vandringen. Nu följde man inte flod-dalen längre utan något som papuas med i Svensons ögon oändligt skryt kallade för en stig.

Den här dagen började Svenson allvarligt tvivla på om de var på rätt väg. I drömmen hade han faktiskt sett de väntande svarta kvinnorna vid en flodstrand. Här fanns ju ingen flod längre. Och i drömmen hade han minst av allt fått något intryck av att det skulle vara så besvärligt att ta sej fram till det frälsningstörstande folket. Fast å andra sidan måste han för sej själv medge att det var god biblisk anda att det ledde en svår och smal väg till ett förlovat land. I det här fallet ett land som skulle bli förlovat, bli välsignat av honom, Svenson.

Och vad den smala vägens svårighetsgrad beträffar fanns intet att anmärka. Svenson själv kunde inte alls se några spår av att här förut vandrat människor. Å andra sidan skulle det ha varit rent omöjligt att utan vingar ta sej fram annat än just där de nu klättrade.

Det var ett landskap sådant som Svenson aldrig förr drömt om kunde finnas. En enda anhopning av kalkstensklippor och kalkberg. Ibland ett par

kilometer där marken bestod av rundade, vattendränkta, hala hållar där man fick ta rep till hjälp för att ta sej uppför, och utför åkte livsfarlig kana, mest på stjärten. Ibland några kilometer med klippor i de mest fantastiska formationer, urgröpta, skulpterade av vatten och vind och mellan klipporna en anhopning av rakknivsvassa kalkstenar som mest liknade krossat buteljglas. Där fick man gå med ytterlig försiktighet för att inte ramla omkull. Ett fall kunde här betyda döden, djungeln skulle passa på att ögonblickligen rista harakiri på intränglingarna. Det egendomligaste var att fast Svenson inte kunde se ett spår av jord bland stenarna växte här ändå en tät, otroligt taggig och snårig djungel. Ibland med låga, nästan krypande träd, men ibland med verkliga jättar på nära hundra meters höjd. Och där var vått och slipprigt och fanns gott om blodiglar och fästingar, väldiga tusenfotingar och ormar som fick papuas att tjuta av skräck. Och taggar som klöste och lianer som snärjde och ibland ett snår av världens hemskaste brännässlor. Svenson pustade och slet och föll och kravlade och svettades och blödde. Luften ville inte räcka till för hans flämtande lungor och han trodde ibland att hjärtat skulle dunka ur bröstet på honom.

Men högre och högre blev de skarpkammade

berg de måste bestiga allteftersom dagen gick. Tunnare och råare blev luften och snart klättrade de svepta i regn- och dimmoln. Gång på gång frågade Svenson om de var på rätt väg, om det ännu var långt kvar till de frälsningstörstande kapaukos.

— Det är långt än, långt än, tar många dar om vi går så här långsamt, svarade papuas och tittade undrande på den otymplige, röde tuan.

När det äntligen kvällades och de slog läger var Svenson så trött att han bara stöp på de kvistar man bredde ut åt honom. Han orkade inte ens äta. Nu tände de stora eldar för värmens skull, bergsnatten var isande rå och kall. Men det blev inget glam kring lägereldarna den här natten heller. Man var ännu tystare än föregående natt. Inte därför att papuas var trötta, för dem var det här rena lustvandringen, utan av rädsla för eventuellt kringssmygande kapaukos.

Men inga kapaukos syntes till. Det var först följande dags eftermiddag de fick kontakt med dem, efter ännu en dags vandring, nu i lättare terräng än föregående dagens.

Så småningom hade de kommit in i ett landskap uppfyllt av ganska branta men långa, jämna sluttningar täckta av tät bergsdjungel. Det var när de

släpat sej uppför en brant som aldrig tycktes vilja ta slut, som skogen plötsligt öppnade sej. Framför Svensons häpna ögon låg ett ljust, öppet, odlat landskap. Han såg hus och byar och åkrar och trädgårdar i oändlighet. Vid sidan av det här liknade hans egna stolta odlingar en liten torpäga.

Svensons följeslagare var tysta och spända. Bara nervösa viskningar hördes och de såg om sina bågar och spjut. I en tigande rad tågade man nerför sluttningen, fram mot odlingarna.

Kapaukos fick inte se främlingarna förrän dessa redan hunnit ut på röjningen. Men då blev det ett vettskrämt skrikande och ett nervöst springande. Svenson såg kvinnor och barn skutta som rädda möss mot raviner och skogsdungar medan männen sprang in i husen för att genast dyka fram igen med spjut och bågar i händerna.

Innan Svenson visste ordet av hade hans tigande följeslagare spritt sej på en lång linje och gått ner på knä. När han såg sej tillbaka stod han där ensam och övergiven. Han hörde sina krigare höja ett skallande skrik och nu hade alla glimmande svinbetar i näsorna. Den som burit hans korsfana hade vecklat ut den och planterat den framför dem.

Då kom kapaukos första pilregn. Det nådde inte fram, varken till Svenson eller till hans krigare, som

genast svarade med ett lika ineffektivt pilregn.

Svenson tyckte inte det här verkade trevligt. Det var inte precis som han tänkt sej. Inga hälsande kvinnor, ingen väldig flod, inte alls någon stämning av frid och förväntan. Det här liknade ju betydligt mer rena, råa kriget. Han måste försöka avstyra blodsutgjutelse innan det blev för sent.

Han höjde händerna mot kapaukos och skrek till dem på kustpapas språk att de inte skulle vara rädda. Vi kommer inte som fiender, vi kommer som vänner, skrek han.

— Ja, ja, vi kommer som vänner, vi vill er inget ont, skrek hans krigare och lade nya pilar på bågsträngarna. Deras ögon brann av iver att kvickt få besegra de dumma små kapaukos och de ropade åt Amat att fort gå fram i ställning med geväret.

Svenson ropade också på Amat:

— Amat! Amat! Vad ska vi göra! Inte får dom skjuta på varandra, säj åt dem att det är förbjudet! Vi måste tala med varandra först.

— Tuan måste låta våra papuas dra sej tillbaka först. Säj åt dem att gå tillbaka till skogsbrynet. Så här går det aldrig. Det var ju det jag sa att de gått hit för att döda och kriga!

Både Amat och Svenson skriker nu åt sina vilda krigare att de måste gå tillbaka in i skogen igen. Att

de inte får visa sej förrän de blir kallade.

De är ovilliga, flera gånger måste Svenson skrika till dem och först då Amat hotar med geväret, lyder de, drar sej motvilligt och långsamt mot djungeln.

— Amat, nu måste vi försöka komma till tals med kapaukos.

Dessa har förvånade sett hur Svenson och Amat kört tillbaka sina kustpapas och när nu de båda främlingarna långsamt närmar sej, blir de inte hälsade med det pilregn Svenson går och väntar på. Han är rädd så han skakar, Svenson. Han har glömt varför han egentligen kommit hit, glömt att Herren sänt honom, hans enda tanke är att på något sätt försöka rädda livet, rädda sej undan de där hotande pilspetsarna.

Amat skriker något åt dem, åter på kustpapas språk. Och kapaukos sänker sina pilbågar, men håller pilarna på sträng under det de långsamt närmar sej främlingarna.

— Är här någon som förstår mej, skriker Amat på kustdialekten.

Ett par röster svarar försiktigt att de begriper.

— Vi har inte kommit som fiender, säger då Amat. Vi är inte era fiender, vi båda, det är bara kustpapas som är era ovänner. Men de vågar inget

ont göra er när vi är här. Ni såg hur vi körde bort dem när de ville skjuta på er. Det här är en röd man som kommit hit för att ge er gåvor. För att ge er yxor och knivar. Är här någon som sett en röd man förut?

Nej, ingen har förut sett en röd man, bara hört talas om dem av kustpapas, svarar några kapaukos. Man tittar nyfiket på Svenson och på Amat och börjar mumla och prata med varandra under det de modigaste tar ännu några steg närmare. Svenson och Amat tar också ett par steg åt kapaukos till. Nu skulle både Amat och han ofelbart dödas av en pilsalva, tänkte Svenson. Han ber högt med darrande läppar att Herren ska hjälpa dem.

Amat står med karbinen vårdslöst under armen, men i handen håller han sin revolver med spänd hane, färdig att skjuta. Svenson måste beundra den lille javanens mod och säkerhet. Han verkar inte det minsta rädd trots den överhängande dödsfaran.

Och när de så står där och stirrar på varandra går det plötsligt upp för Svenson hur underligt klädda de små bågspännarna är. Han får en fullkomlig chock vid upptäckten.

De är nämligen helt nakna, så när som på den lem som annars alltid skyles i första hand.

Men man kan just inte säga att kapaukos försöker skyla den där lemman. De har tvärtom

accentuerat den genom att stoppa den i ett sorts fodral av bambu eller av en kalebass. Det där fodralet är mestadels rakt och räcker dem ett gott stycke över naveln, bundet med ett snöre om midjan så det står rakt upp. På en del räcker det ända upp under hakan. En och annan har en böjd och krokig kalebass till fodral; det ser rent groteskt ut. Andra har en tofs i ändan på fodralet för att bättra på effekten.

Svenson gnider sej ofrivilligt i ögonen. Är detta människor eller är det små djävlar med svansen där fram? Är det verkligen riktiga människor måste de väl vara det syndigaste som finns här i världen. Och han som hade drömt om sköna kvinnor!

När de nu kommer tätt inpå dem ser Svenson också att dessa kapaukos är mycket små till växten. Det hade han inte märkt förut eftersom de är så proportionerligt växta. Amat är ju redan huvudet kortare än Svenson, men de här är ledigt huvudet kortare än Amat. De räcker inte Svenson stort längre än till midjan.

De som nyss påstod sej förstå kustpapas språk börjar nu fråga ut Amat vad som är meningen med främlingarnas besök och varför de kommer i sällskap med människoätande kustpapas.

Svenson anser nu att han själv bör säga något.

Han vänder sej särskilt till de båda språkbegåvade och ber dem förklara för sina stamfränder att han, den röde tuan, och Amat från Surabaja råkat komma hit i sällskap med kustpapas därför att de bor bland dem nere vid kusten och håller på att göra bra människor av dem och har förbjudit dem att döda och äta människor vidare. Nu har vi kommit hit för att se hur ni bor och hur ni lever och för att ge er järnyxor och järnknivar, slutar Svenson.

— Ska vi få yxor och knivar, frågar de ivrigt och översätter samtidigt Svensons anförande till den spänt lyssnande församlingen. De har nu tagit pilarna från bågarna och stöder de långa bågarna mot marken. De plockar fram några yxor och knivar av sten och ben och håller fram dem.

— Vi vill byta de här mot likadana av järn, säger de.

— Ja, ni ska få yxor, ni ska få knivar, säger Svenson, och ni ska få byxor också, tillägger han och tittar med ännu otyglad avsky på deras gräsliga penisfodral. Han ser nu till sin förskräckelse att några av dem, som det tycks av glad upprördhet, börjar trumma med fingertopparna på de lustigt ljudande fodralen.

Tolkarna skriker och de församlade kapaukos blir än livligare. Man pratar i mun på varandra och

ett par av de äldre sticker huvudena tillsammans och tycks hålla rådslag. En av de äldre går plötsligt fram emot Svenson, får tag en av hans fingrar mellan sitt böjda lång- och pekfinger och trycker till, samtidigt som han rycker till så fingret glider loss igen. Så grinar han upp sej mot Svenson, försöker se vänlig ut. Svenson försöker le tillbaka fast det går dåligt. Han kan inte låta bli att stirra på fem kapaukos som har ställt sej lite vid sidan av de övriga och håller sina bågar och pilar färdiga. Han undrar om det är av försiktighet, av rädsla för främlingarna, eller om de har tänkt att locka honom och Amat i ett bakhåll. Men han hoppas att deras pilar bara är ämnade som skydd mot deras fiender kustpapas.

Nu vågar sej ännu en fram och nyper finger med Svenson. Och sen kommer de den ene efter den andre. Det står en hel hop tätt runt Svenson och Amat nu. De börjar försiktigt nypa lite i deras armar, ta på deras underliga, ljusa hud, allt under det de ger ifrån sej förvånade utrop och låter fingrarna trumma mot penisfodralen. Det låter som i ett grodkärr om våren. Några ställer sej högt på tå och stryker Svenson över hans ljusa, släta hår, gällt skrattande av förvåning. De är inte fullt så närgångna mot Amat. Hans gevär med bajonett och hans mycket allvarliga utseende manar väl till

försiktighet.

De som kan ett par ord av kustspråket talar nu om att de aldrig förr sett nåt sånt som Svenson och ingen sån som Amat heller. Men de har hört talas om att det skulle finnas såna där väsen, som inte var som vanliga människor. Kustpapas har talat om det för dem när de någon gång träffades för att idka byteshandel och inte för att försöka döda varandra. Svenson hade redan tidigare hört att kustpapas ibland bytte till sej tobak från de här små dvärgarna i utbyte mot gamla rostiga knivar och yxor som de själva bytt sej till från kinesen.

Men nu börjar Svensons kustpapas tydligen bli oroliga. Det hörs rop och skrik därifrån. Kapaukohövdingen skriker genast några order och på ett ögonblick har hans små krigare spritt sej på linje med sina väldiga bågar färdiga till skott. Ett ännu vildare skrik blir kustpapas svar och de gör också sina bågar redo. Men kapaukos är inte rådvilla längre. På en order från hövdingen riktas ögonblickligen ett tiotal pilar mot Amat och Svenson. Genom en tolk låter hövdingen säga att han låter döda både Amat och Svenson om de där idioterna borta i skogsbrynet tänker avancera.

Med tänderna skallrande i käften börjar Svenson hysteriskt skrika åt kustpapas att genast

dra sej tillbaka, men i det växande larmet är det ingen som hör vad han säger.

Det blir åter Amat som räddar situationen. Han tar raskt ett steg framåt, utan vidare ger han den som håller pilen mot hans bröst en rungande örfil så han tumlar om och släpper sin båge i fallet. Så sätter han snabbt bajonetten mot hövdingens bröst och skriker:

— Sänk bågarna! Fort! Annars dödar jag er hövding!

Hövdingen förstår väl inte precis vad Amat säger, men han begriper att det inte går an att låta döda Amat nu. Även det väldigaste pilregn skulle ändå inte döda Amat så fort att han inte hinner sticka till med det där kalla stålet som hövdingen tydligt känner kittla mot buken. Bågarna sänks skyndsamt.

— Översätt nu vad jag säger, fortsätter Amat, och vänder sej till den som nyss tjänstgjort som tolk. Ser ni svinet därborta?

Ett jakande, frågande mummel.

— Ser ni den här stocken jag håller i handen?

Samma jakande mummel.

— Har kustpapas talat om för er att vi surabaja-människor bär döden och åskan i såna här stockar?

Ett nekande, halvt hänfullt mummel blandat med skrik. Amat höjer nu geväret och lägger an mot svinet som bökar vid ett hus på kanske trettio meters avstånd:

— Titta nu på svinet!

Skottet dånar och svinet sjunker sparkande, blodsprutande ihop. En del kapaukos faller också. Det blir dödstyst ett par sekunder. Så stiger ett skräckfyllt tjut och mer än hälften tar till flykten. Hövdingen och de modigare blir i alla fall stående kvar fast de darrar märkbart. Amat fortsätter:

— Lat slakta svinet därborta åt oss! Låt bränna köttet och låt oss äta tillsammans. Vi vill bli vänner med kapaukos. Vi ska äta tillsammans och bo tillsammans. Ni och jag och den röde. Nu går jag bort till kustpapas. Jag ska säga åt dem att göra eldar och sova därborta i skogen. De får inte komma hit, inte komma fram till era hus. Bara ett par av dem ska jag låta bära hit yxor och knivar åt er. Ni får inte heller gå till dem, får inte skjuta pilar på dem.

Mening efter mening blir översatt av tolken. Alla begriper och nickar samtycke. Hövdingen förklarar att kapaukos är glada om de får bli vänner med främlingarna. Han klämmer finger med Amat och säger att kapaukos är fredliga. Det var bara av rädsla för kustpapas som de hade hotat med pilar.

De måste ju vara försiktiga.

Så ger hövdingen order om att slakta grisen och att göra i ordning mat åt främlingarna. Amat ger sej i väg till kustpapas sägande:

— Jag går nu, den röde tuan stannar här hos er.

— Men Amat, tror du inte det är farligt för mej om du går dit bort med geväret?

Amat som känner sej oändligt lättad över att ha klarat av en kinkig situation och samtidigt är ganska arg på Svenson som så fullständigt onödigt dragit honom ut på ett sänt här äventyr, dristar sej att svara:

— Det är inte geväret vi ska lita på, tuan, det är bara Den Högste som kan skydda oss!

Svenson skyndar sej att tacka Herren för att Han har låtit Amat hjälpa honom.

Så småningom försvinner Svensons rädsla när han ser hur vänligt hövdingen och några andra gubbar grinar mot honom. Han ser ut som en riktig biblisk patriark, hövdingen, med sitt gråa hår och långa gråa skägg, den rent judiska näsan och de lugna, vänliga, men skarpa ögonen. Vore det inte för det där förfärliga penisfodralet skulle Svenson riktigt kunna känna vördnad för gubben. Han tycker gubbens fina utseende kommer fodralet att se än syndigare ut. Det är som att tänka sej en Bibelns profet karikerad på ett avskyvärt sätt.

Hur syndigt det än må vara att styra ut sej på det där viset, måste Svenson ändå erkänna att de här kapaukos i allmänhet ser betydligt snällare och finare ut än kustpapas. Ingen av dem har det där råa uttrycket i sina ansikten som är så vanligt hos kustpapas och de tycks ha så mycket lättare att le också. Hans dröm kanske ändå inte var så galen: Han har tydligen kommit till ett folk som är vänligare och kanske trots allt bättre människor än hans vänner i Omba.

Men vackra är de inte. När nu deras kvinnor så småningom börjar komma tillbaka och nyfikna samlas kring Svenson, ser han sej förvåntansfullt omkring om någon av dem ska likna dem han såg i drömmen. Men de här är lika smutsiga, stormagade, midjelösa, smalbenta och fula som alla andra papuakvinnor, fast de är mindre. Liksom männen verkar de riktigt vänliga när de så smått börjar grina upp sej mot Svenson och helt försiktigt nypa i hans underliga hud eller försöka stryka över hans omänskliga hår, men någon likhet med drömmens kvinnor kan Svenson inte finna.

Skamlöst nakna är de förstås också, fast så vidrigt utmanande som männen exponerar de ändå inte sin synd. De har alla en sorts bastkjol hängande om höfterna vilken visserligen inte skyler så mycket

men ändå är ett första trevande försök till blygsamhet, antar Svenson. De hemska penisfodralen verkar än mer syndiga och groteska när han nu ser karlarna kliva omkring bland kvinnorna.

När hövdingen tycker att folket har gnuggat sej nog med Svenson skriker han åt dem att skingra sej och gå och se till att något blir gjort. De ska ju slakta svinet och laga till det. Frukt och rötter måste också hämtas, man måste ordna för en liten fest. Medan några tar hand om svinet, och några ger sej i vag till fält och trädgårdar, börjar andra snygga upp på en liten fyrkant med hårt tilltrampad jord, ett slags torg, tydligen. Men en fem, sex allvarliga män blir alltjämt stående på vakt med bågarna i händerna och ögonen riktade mot kustpapas borta i skogs-brynet.

Svenson blir inte ensam för det. Nu skockar sej barnen omkring honom. Han står där som en väldig vit jätte i svarta lilleputtars land. De trängs och skuffas omkring honom och skrattar och skriker och är inte det minsta rädda. Pigga, bruna ögon har de och kvicka och behändiga ser de ut med sina runda, krull-prydda huvuden. De modigaste vågar vidröra Svenson under de andras nervösa skrattjut. De är som barn överallt i världen, trots att de bor mitt inne i mörkaste Nya Guinea och aldrig har sett en vit

man förr, tänker Svenson. De ser rara ut och det är hög tid att de räddas ur sin syndiga hedendom.

Väntan på Amat blir lång och Svenson får god tid att ta en blick på landskapet. Han ser att det är en starkt kuperad högplatå de har kommit ut på. Och så långt han kan se är den uppodlad. Söderut, det håll han kommit ifrån, syns den gröna djungeln som en gräns, men norrut kan han ingen annan gräns se än väldiga berg, som tornar upp sej i fjärran. Till sin gränslösa förvåning ser han hur ett par av de högsta topparna gnistrar vita i eftermiddagsolen. Det måste vara snö. Han måste vara nära Nya Guineas mångomtalade fjäll med evig snö, mitt under ekvatorn. En känsla av fullkomlig överklighet kommer över Svenson. Det här måste vara överklighet, och drömmen om kvinnorna i väntan längs flodstranden var verklighet. Han tar sej över pannan och börjar se på det som är nära, tar för säkerhets skull med handen på en liten naken pojke som kvickt smiter undan..

Så ser han på odlingarna i närheten, och konstaterar att de är mycket välskött. De är alla omgivna av gårdsgårdar av trä eller sten och jorden är ogräsfri. På de brantaste sluttningarna ser han att kapaukos till och med har haft förstånd att terrassera jorden för att hindra att den spolas bort av

de hårda regnen. Han ser lummigt sockerrör och gulnande majs. Han ser fält med sötpotatis och med storbladig tobak. Hur är det möjligt undrar han att dessa isolerade människor känner till tobak och sötpotatis. De växterna har ju förts till Indonesien av holländarna från Amerika. Och kustpapas har ännu inte börjat odla de växterna. De måste på något obegripligt sätt ha kommit långt innan holländare och portugiser kom till de här öarna. Kanske har de kommit över havet österifrån i förhistorisk tid.

Husen liknar mera svenska kolarkojor än hus. De är byggda helt av spjälkat virke och tycks sitta bra ihop. Vilket förundrar honom desto mer när han ser med vilka redskap de byggts. Kapaukos lever alltså i stenåldern och de tycks ingenting ha av järn. Endast stenyxor och knivar av obsidian, av ben eller bambu ser han. Hackorna de bearbetar jorden med är av trä med underliga eggare av ben eller ibland av sten.

Svenson vänder sej nu till hövdingen so hållit sej kvar i hans närhet och frågar honom på kustdialekten, förtydligat med tecken och åtbörder, hur många som bor i den här byn. Inte för att han väntar sej något vettigt svar, utan mera för att ha något att säga. Till sin förvåning får han se hur hövdingen, sen han tänkt sej för någon minut, tar

upp stenar från marken och räknar upp sexton stycken i en liten hög. Sen tar han en pinne och låter Svenson förstå att pinnen representerar en hög på sexton stenar. Så lägger han fem pinnar i en hög. Det blir åttio alltså. Så tar han bort pinnarna och lägger dit en stor sten i stället. Långsamt lägger han ännu fem stora stenar till den första. Sen kastar han slarvigt ett par pinnar på högen. Svenson blir intresserad så han nästan darrar. Det är ju ett matematiskt snille han träffat här. Hur tydligt som helst har hövdingen sagt att här finns fyrahundraåttio människor och ännu ett par sextontal. Sexton tycks vara en räkneenhet hos kapaukos. Och kustfolket som bara kunde räkna till tre innan Svenson lärde dem att räkna vidare. De visste inte ens hur många fingrar dom hade på handen. Hade inget ord för det. Allt som var mer än tre, var många.

Svenson ropar till sej den som nyss tjänstgjort som tolk.

— Hur många byar finns det här, frågar han.

Hövdingen pekar först på sej själv och männen runt omkring och lägger ner en sten på marken. Sen lägger han ut åtta andra stenar på olika avstånd från den första stenen. För varje sten han lägger ner säger han tydligen ett namn. Svenson förstår att

hövdingen har lagt en sten för varje by och dessutom placerat stenarna i ett visst inbördes förhållande. Han har gjort en liten karta åt Svenson.

Så äntligen kommer Amat tillbaka. Han har ett par kustpapas med sej som bär på de gåvor Svenson tagit med sej. De båda kustmännen ser ut som två surmulna, bortkomna jättar bland de små skrattande, ivriga kapaukos, som genom att fullständigt ignorera dem tydligt visar sitt förakt. De endast ser och hör de båda främlingarna som nu börjar plocka fram underbara saker ur de bördor de båda jättarna kommit med. Där kommer fram blänkande yxor och knivar, något som kapaukos aldrig sett förr. De yxor de fått i byte av kustpapas tidigare har varit gamla rostiga, slöa, odugliga saker. Så kommer det fram speglar, metkrokar, ståltråd och spik och till sist svarta kalsonger. Jublet känner inga gränser när Svenson med mild hand fördelar något av härligheten bland de äldste. Det är hövdingen som tar emot varje sak och sedan ger den vidare. Till slut tar Svenson en yxa och gör förståeligt att den ska hövdingen själv ha.

Men hövdingen bara ger yxan vidare och vägrar att själv ta den. Då Svenson vill övertala honom låter hövdingen tolken säga att Svenson är hans,

hövdingens, gäst och att det aldrig skulle falla honom in att ta emot någon gåva av en gäst. Det är inte sed här att jag tar gåvor av mina gäster, slutar hövdingen, de andra här kan få ta emot gåvor om du vill ge.

Efter alla dessa gåvor finner kapaukos att det måste bli en större fest. Flera svin måste dödas. Man ber Amat skjuta ytterligare tre. Trots sin rädsla är de tjusade av att få se hur Amat dödar med åskan han bär i sin käpp. Och Amat gör dem gärna till viljes. Det kan bara vara nyttigt att visa dem hur mäktiga främlingarna är. Så säger Amat:

— En gris ska ni ge åt kustpapas. De ska också få äta svin därför att de har fört oss hit och burit alla gåvor som ni har fått.

Kapaukos gör inga invändningar. Snart är där svinfest både hos kustpapas och hos kapaukos. Svenson gläder sej åt att kapaukos inte tycks känna till rusdrycker, deras fest är helt torrlagd.

Redan denna första kväll började Svenson förkunna sin lära för hövdingen och några av de äldste som var församlade i hövdingens hus. Naturligtvis med en tolk som hjälp.

Det var ett annat auditorium än Svenson var van vid. De visade från första ögonblicket ett glödande intresse. Med en gång sa hövdingen att en ny tro, det

var just vad de behövde och vad de gick och väntade på. De andar som hjälpt dem förr i världen hade börjat bli sällsamt opålitliga i dessa yttersta dagar. Men här var det inte värt att Svenson kom med allmänna fraser och vackra ord. De ville precis ha reda på ritualen, hur man bar sej åt för att få denne Jesus att hjälpa. Och om han verkligen alltid hjälpte, hur långt hans makt egentligen sträckte sej. Och när de fick höra talas om Djävulen, i vars våld Svenson påstod de nu befann sej, blev de med ens mycket misstänksamma. Talade Svenson kanske inte alls sanning? Om de verkligen vore i Djävulens våld borde de ju ha vetat om det för länge sen och åtminstone sett några tecken på det. Nåja, det bästa tecknet på det var att de ännu inte hört talas om Jesus och att de gick med såna där penisfodral, svarade Svenson. Någon som inte var i Djävulens våld kunde omöjligt gå omkring med en sån där sak om magen.

Men där fick Svenson indignerade och självmedvetna mothugg med en gång. När han förklarade att de måste ta av sej fodralen och i stället satta på sej svarta kalsonger om de ville bli kristna, svarade de att det vore ju rena oanständigheten att ta av sej de fodralen. Det kunde såna där svin som kustpapas möjligen göra, men aldrig en kapauko

som något så när höll på sin anständighet. Det måste vara en fullkomligt galen och omöjlig lära Svenson kom med. Tråkigt nog var den nog inte bättre än den de nu hade, lät hövdingen säga.

Svenson började känna sej osäker i de här säkra herrarnas sällskap. Han förstod att man måste ta det försiktigt. Det här var tydligen folk med klara åsikter och som mycket väl visste vad de ville och vad de tänkte.

Han började tala om att alla som tillhörde hans lära skulle visa inbördes kärlek, vara bröder. Han vågade till och med i hastigheten påstå att om någon blev slagen på ena kinden skulle han bara vända den andra till.

Till hans häpnad lyssnade kapaukos med förståelse och tydligt instämmande. Detta var riktigt och rätt, sa de. Så lever vi också här. Det är bara kustpapas som är elaka och alltid vill döda oss.

Nu tyckte hövdingen att om Svensons lära verkligen var så där fin så kunde han också få sätta på sej ett penisfodral och inte gå omkring och se ut som en kustpapa.

Svenson började än tydligare känna att han inte skulle få det lätt med de här gossarna. De verkade ju egentligen att vara mycket bra människor, och de var nästan alltför intelligenta och logiska i sitt

tänkande. Kunde Svenson bara driva ut de djävlar de tydligen var besatta av så skulle han av detta folk kunna göra verkliga Kristi efterföljare. För han var vid det här laget ganska övertygad om att alla dessa karlar var besatta av djävlar. Någon annan förklaring kunde man inte finna till att goda människor sprang omkring och såg ut som pornografiska karikatyrer. I Den Heliga skrift fanns ju gott om exempel på folk som blivit besatta av onda djävlar, alltså var något sådant fullt möjligt. Han undrade vad som skulle inträffa om han kunde fördriva den onde anden ur den patriarkliknande gamle hövdingen. Det här var ju svindlande, heliga äventyr han kommit in på. Han darrade när han förnam storheten i sin uppgift, i sitt kall. Han började tala, fort och inspirerat, för att försöka få dessa gamle att fatta storheten och sanningen i Kristi lära. Han talade så fort att tolkarna omöjligt hann med att översätta. Vilket inte spelade någon större roll eftersom de ändå inte alls kunde fatta innebörden i Svensons ord. Detta begrep nog Svenson också men han endast fortsatte i något slags vild extas. Han kände att han var på gränsen till tungomålstalande, att Den Helige Ande var honom mycket nära.

Gubbarna satt tysta och iakttog honom. Som det

tycktes fyllda vördnad. När han slutligen tystnade lät hövdingen en tolk säga att de förstod att den ande Svenson trodde på nu talat genom Svensons mun. De var vana vid sådant. Det hände ibland att någon av de andar de försökt tilltvinga sej tjänster av hittills, talat genom någon kapaukos mun, vanligen en kvinnas. Nu ville de gärna ha precis reda på hur det gick till att komma under denne Jesus skydd och om han sedan garanterat kunde beskydda den, till exempel från kustpapas. Om han kunde inverka på väderleken på ett fördelaktigt sätt, på svinens och kvinnornas fruktsamhet och på jordens avkastning. De sakerna var det viktigast att få högre hjälp med.

Svenson lät svara att naturligtvis hjälpte Jesus en var som verkligen trodde på honom. Blev man inte hjälpt så berodde det vanligen på att man bad om något som det inte var bra och nyttigt att bli hjälpt med, en sak som människor aldrig kunde avgöra, eller att man inte bad i den rätta tron.

— Vi vill gärna höra av kustpapas om de blir hjälpta när dom ber. De använder ju numera Jesus, säger du. Lät oss fråga kustpapas.

Svenson börjar både bli nervös och sömnig. Det är snart midnatt och han tycks inte komma någon vart med de här kapaukos. Men det var ju inte heller att vänta att de onda andar som höll dem besatta

skulle ge sej i väg vid första framstöt från Svensons sida.

Efter en stund kommer ett par gubbar tillbaka med tre kustpapas. De verkar dödsförskräckta när de föses in i hövdingens hydda, men lugnar sej något när de får se Svenson sitta där.

På ett ganska arrogant, föraktfullt sätt börjar nu kapaukos fråga ut dem angående den där Jesus. De behöver inte fråga mycket förrän kustpapas fattar galoppen.

— Ni får inte ens nämna hans namn, säger de med en mun. Han är vår ande. Han hjälper oss. Det är han som fört oss hit. Om vi vill dödar han er allihop. Han är starkare än alla andra andar. Vi som tror på honom ska stå över alla andra människor. Vi ska komma till himlen bland röda människor när vi dör. Ni ska komma till helvetet och bara brännas och ätas av djävlar.

Hövdingen ser föraktfullt på de tre jättarna:

— Brännas och ätas! Det är väl bara ni som behandlar folk på det sättet. Det finns inga andra än kustpapas som gör. I vårt dödsrike, som ni inte alls känner till, där finns inga kustpapas som kan bränna och äta oss. Där behöver vi inte arbeta för att äta, där finns inga fiender, där är alla vänner och där är mycket bättre än här. Ni pratar om saker som ni

inget vet om. Vi vet att ni är stora och dumma, men tala om för oss nu vad Jesus har gett er vad ni bett honom om. Har ni fått vackrare hus än vi har? Har era kvinnor fått flera barn än våra kvinnor? Har era sagopalmer fått mera sago än förut? Faller det inget regn när ni inte vill?

Det blir tyst. De tre ser villrådiga på Svenson, som tänker förtvivlat för att finna godtagbara svar. Innan han har funnit något svarar en av de tre:

— Ser ni inte att vi har fått svarta kalsonger! Har ni inte hört att vi kan sjunga halleluja! Sa vi inte att Jesus hade fört oss hit! Fört oss hit för att vi skulle få besegra er och tvinga er att följa Jesus!

— Nej, nej, skriker Svenson. Ni uttrycker er alldeles fel. Ni är dumma. Ni använder fel ord. Jesus tog oss inte hit för att besegra, utan för att hjälpa!

Det hånskratt som hälsade kustpapas anförande dör ut vid Svensons ord.

-- Vi. vet att kustpapas är dumma, det behöver du inte tala om för oss, låter hövdingen säga.

Svenson samlar sej till ett sista anförande:

— Ni ska inte bara tänka på att få saker, på att få barn och rika skördar. Sánt är nog bra och om det är gott för er hjälper er Jesus med den saken. Viktigare är att dom som hör till Jesus kommer till än vackrare nejder när de dör än ni gör. Och

viktigast är att inga Jesu efterföljare vill krig. Vi vill bara hjälpa varandra. Ni såg att kustpapas inte anföll er nu när de kom hit med mej. Det är för att de är Jesu män som de inte gjorde det. Alla kristna lever i fred med varandra.

— Det är bra, det är förståndigt, säger flera av de församlade gubbarna. Så tar hövdingen vid:

— Om det är sant att alla kristna lever i fred och hjälper varandra vill vi genast bli kristna, även om er Jesus inte oss fler barn och bättre skördar. Och då ska vi göra dom som bor långt öster om oss till kristna också. Om de och kustpapas blir kristna behöver vi aldrig mer vara rädda, aldrig mer hålla vakt om nätterna, aldrig mer göra krigspilar. Då blir vårt liv mycket bättre och lättare än det är nu. ja, om det är sant vill vi genast bli kristna.

Svenson både gläds och skäms och han ser hur hans tre kustpapas skruvar på sej och föraktfullt blottar sina skarpspetsade tänder vid det där pacifistiska talet. Han kan ju inte förneka att han egentligen visste att dessa kustpapas som han predikat för i flera månader följt korset hit upp i bergen just för att få strida och dräpa. Och här sitter de här gubbarna och talar så som alla verkliga kristna borde tala.

Det står nu tydligare än någonsin för Svenson

att de enda verkliga kristna som finns, det är påskvännerna. Alla andra så kallade kristna endast bekämpar och bekrigar varandra med ord och svärd. Vilken tur, vilken nåd av Jesus att sända honom, Svenson, till detta folk. Här ska han verkligen få predika evangelium för förstående människor. Och såvitt det beror på honom så aldrig ska här få förekomma att en kristen präst nedkallar Guds välsignelse över världsliga vapen, så som han ofta hört statskyrkoprästerna göra i sin hembygds kyrkor. Svenson känner sej till själen upplyftad, som kanske aldrig förr. Jesus har låtit dessa av onda andar besatta kapaukos öppna hans ögon, låtit honom se att det finns möjligheter att med framgång predika verkligt evangelium i mörkaste Nya Guinea. Dessa besatta män har låtit honom förstå hur syndig han själv var vid förberedandet av sitt korståg. Med av skarn rodnande kinder minns han hur han tänkt på att hans kustpapas skulle få kriga och röva bland otrogna, vilda bergsbor och ta fångar bland dem, kvinnor mest. Han reser sej och skakar på sej. Vill helt skaka av sej den vikande Djävulens sista grepp. Han vill göra något. Nu, genast, fast det är midnatt. Ett kors vill han resa här mitt i byn. Ett kors som tecken på att denna mark redan har vunnits för Herren. Med myndig stämman kommen-

derar han de tre kustpapas att snickra ihop ett stort kors.

De arbetar undan i mörkret och gör ett kors som är mer än fem meter högt. Kapaukos hjälper till när de får höra att det ska resas en symbol för att den här byn kommer att tillhöra de människor som ska leva i ständig fred med varandra.

Men allt under det de arbetar får kapaukos av de tre jättarna höra vad de har lärt sej om korset. Hur den där Jesus plågats till döds på det, hur han begabbats och bespottats, hur hans döda kropp misshandlats, men ändå till slut uppstått från de döda. Och det är klart att dessa berättare lägger tonvikten på alla sadistiska detaljer, och kapaukos märker hur de tydligt njuter och frossar i gräsligheten.

Villrådiga och bekymrade kommer de äldste till Svenson. De vill veta om det verkligen är sanning att denne Jesus har behandlats ungefär som kustpapas brukar behandla fångna kapaukos.

När Svenson inte kan förneka att det i stora drag är riktigt, sjunker kapaukos entusiasm för den nya fredsläran märkbart. Det hjälper lite att Svenson säger att Jesus har dött för att rena världen från synd, för att ge oss människor en chans till frälsning. Att hans död betydde det godas seger över det

onda.

De kritiska kapaukos lyssnar bara med ett halvt öra till sådant prat. Hela korsfästelsehistorien tycks göra ett enbart makabert intryck på dem. Deras logiska hjärnor kan inte fatta att Alltings Herre ska behöva ställa till med en sån slakt för att rädda människorna. Det hade han kunnat göra på ett sätt som mindre gick i stil med kustpapas fester, tycker de.

Svenson orkar inte mer. Ganska förtvivlad går han och lägger sej. Han rädes inte för de små kapaukos, han rädes för att Djävulen ska förhindra honom att vinna detta intelligenta folk för Gud.

Han glömmer i alla fall inte att tacka Herren för att Han fört honom hit, att Han gett honom som kall att frälsa dessa kapaukos och han tackar för att Herren räddade hans liv när de här vänliga människorna av misstag ville döda honom med sina pilar.

Att tacka lille Amat som egentligen var den som klarade upp situationen då det var som mest kritiskt, tänker han inte på. Amat var ju bara Herrens redskap.

Och Amat är inte den som hänger upp sej på såna småsaker. Han går och sover tillsammans med kustpapas för att se till att de håller sej lugna.

När morgonen gryr vaknar Svenson vid ett sorl som från tusende människor. Han går ut ur det mörka huset och får till sin lätt skräckblandade häpnad se en så väldig skara av små kapaukos församlade, att det säkert måste vara mer än tusen. De sorlar och stojar och tränger på mot hövdingens hus. Som bubblandet från den väldigaste grodkör stiger ljudet från fingertrummandet mot penisfodralen.

Hövdingen förklarar för Svenson att han redan i går kväll sände bud till alla byar som hörde till hans stam samt till ännu en stor stams byar. Under nattens mörker hade man raskt församlats från alla dessa byar för att få beskåda de egendomliga varelser som kommit till deras land. Det var mest män, men även en hel del kvinnor. Dessa hade alla bördor på ryggen i väldiga bastsäckar som de bar med en rem om pannan. Männen hade endast bågar och stenyxor att bära på.

— Nu vill jag förklara din lära för alla som samlats här, sa hövdingen till Svenson. Sen jag har förklarat den ska vi överlägga om att bli medlemmar av din kult. Jag tycker om att alla som är kristna måste leva i fred med varandra. Och det ska jag säga åt allt folket här. Jag ska säga att alla här som blir kristna aldrig mer ska döda människor. Och jag ska

säja att alla vi kapaukos måste bli kristna och att du ska göra alla kustpauas till kristna. Men jag ska inte prata om hur ni har plågat er Jesus och dödat honom på ett kors. Sämt passar inte oss kapaukos. Det kan vara bra för kustpauas, men inte för oss.

Hövdingen talar i så säker och myndig ton att Svenson har mycket svårt att våga komma med några invändningar. Han får i alla fall genom tolken sagt att hövdingen också bör säja att det inte är nog med att leva i fred. Man måste också alltid hjälpa varandra. Aldrig låta en medmänniska gå hungrig, aldrig låta en som drabbats av sjukdom eller olycka gå ohjälpt. Detta är Jesu vilja, Han vill hjälpa oss olyckliga människor genom oss själva. Och så är det omöjligt att kristna människor går omkring i penisfodral skyndar sej Svenson att säja som avslutning, då han ser att hövdingen just inte har tålamod att höra på honom längre.

Tolken översätter hövdingens svar:

— Att hjälpa varandra är inget nytt för oss kapaukos. Här har aldrig en medmänniska gått hungrig eller ohjälpt. Det där med penisfodralen behöver vi inte tala mera om. Om kristna människor är så osedliga att de går omkring utan såna så bör vi aldrig bli kristna. Du måste fort fråga din Jesus om han verkligen menar att vi ska gå utan fodral.

Svenson bävar. Här håller dessa fodral på att förstöra alltihop. Är det verkligen möjligt att de på allvar betraktar sina "kläder" som anständiga? Att de tycker det är osedligt att gå klädd som han och kustpapas gör? I så fall får han väl ge med sej. Det är ju till slut sinnelaget det beror på. Och det är ju säkert att det inte står något i Bibeln angående det syndiga i att använda såna där saker. Svenson ger kvickt sitt tillstånd att kapaukos att även sedan de kristnats får klä sej så som de haft för sed hittills.

Så håller hövdingen sitt tal och sen följer en längre palaver. De blir mycket högljudda och det hörs en hel del, som det tycks, hårda ord. Men det är tydlig ordning i det hela. Såvitt Svenson kan förstå överläggs sakligt och utan att de pratar i mun på varandra.

Sen kommer hövdingen till Svenson igen och talar om att man ganska enhälligt har beslutat att bli kristna. Först på prov, och sedan för alltid om man ser att det går bra och att man har nytta av det. Nu vill de att Svenson snarast med den nödvändiga ritualen tar upp dem i sin kult.

Svenson förklarar att allt som behövs är att han fuktar deras huvuden med vatten under det han läser en viss besvärjelse. Därmed blir de räddade undan onda makter.

Hövdingen tycker nog att det där verkar lite väl enkelt, men ber ändå Svenson att omedelbart sätta i gång.

Det var i en underlig sinnesstämning Svenson började döpa. Det hade inte gått riktigt som han hade tänkt sej. Han kände sej osäker. Hade han lurats av Djävulen att tillstå användandet av de där hemska fodralen? Eller hade han rätt i sin förmodan att det just för kapaukos inte betydde synd att styra ut sej så där. De verkade ju i allt annat att leva ett riktigt moraliskt liv med rent kristna grundsatser. Fast det är ju sant att angående deras sexualliv visste han ännu intet. Månggifte och dylikt hade han glömt att tala om. Det fick väl bli en senare fråga.

Han läste döpelseformuläret och hällde en handfull vatten i krullhåret på varje huvud som passerade honom i ungefär midjehöjd. Han hade ingen bestämd känsla av att Den Helige Ande var med honom, men att det sällan döpts så fort var han ganska säker på. Det gick som på löpande band. Han läste tills fradgan stod om munnen och öste vatten tills han började få kramp i armen. Och fler och fler trängde på i en aldrig sinande ström.

Han tyckte det var värst med namnen. Det blev som vanligt de bibliska namnen först och sen alla svenska han korn ihåg. Men det förslog ju inte

långt. Han var snart säker på att han döpte en liten man till Petrus för tionde gången och en stormagad liten kvinna till Maria för tjugonde.

Till sist måste han sluta för att inte kollapsa. Då var det redan eftermiddag och han hade en känsla av att han redan döpt flera tusen. Men hövdingen hade hela tiden stått bredvid honom och fört noggrann räkning med hjälp av stenar och pinnar. Och nu fick Svenson veta att han inte döpt mer än precis femhundrasex stycken, varav etthundraåttio kvinnor.

Svenson var så dödstrött efter döpandet att han fullkomligt slocknade ifrån dopkalaset. Halvt medvetslös låg han i hövdingens hydda medan folket därutanför slaktade svin, tände eldar och satte i gång att dansa och äta fläsk. Nu fick kustpapas vara med bland kapaukos också. Man måste ju lära känna sina kristna bröder och sen de hört Svensons fredsförkunnelse fruktade de inte längre de där jättarna. Det behövde de hur som helst inte göra nu förstås. Vad kunde kustpapas göra bland dessa tusentals kapaukos? Jättarna försökte alltså göra det bästa möjliga av den oväntade situation de råkat i och satte i sej rent otroliga mängder fläsk. Men dansen deltog de inte i. De ansåg det där skuttandet rent löjligt när de inte hade sprit i kroppen. Den här

tillställningen var ju lika torr som de fester Svenson brukade anordna. Deras nya kristna bröder hade tydligen ingen aning om hur man borde fira fest.

Men när kustpapas fram på natten började sjunga halleluja-sånger fann man i alla fall varandra. Kapaukos var synnerligen tilltalade av den där sortens sång och så småningom fick man i gång en kör som till och med väckte Svenson ur hans medvetenlöshet med vrålade, heliga halleluja.

Följande dag fortsatte Svenson döpan. Nu hade det kommit än mer folk från andra byar. En del som gått tjugofyra timmar i sträck för att ta sej dit och fått budskap på ett sätt som hövdingen inte kunde förklara för Svenson.

När Svenson döpt i full fart ytterligare en halv dag började han undra om de rentav lurade honom. Om en del lät döpa sej flera gånger. För horden av väntande tycktes bara bli större i stället för mindre. Han måste märka de som döptes på något sätt.

Så länge hans svarta byxor räckte hade han delat ut dem till de nydöpta. Men det blev bara åt lite mer än ett hundratal. De gick och glänste i sina blanka, svarta kalsonger och såg så gräsliga ut att Svenson inte vågade se på dem. De hade nämligen gjort ett hål i kalsongerna för penisfodralet som stack ut och

det gjorde att bärarna såg om möjligt än mer osedliga ut än förut.

Svenson bad Amat om råd: Hur skulle han märka de som döptes?

Lille Amat funderade inte länge, han visste snart på råd:

— Tuan, säj åt dem som är döpta att sticka en pinne rakt igenom penisfodralet. En lagom lång pinne så att fodralet ser ut som ett kors. Det är ju de kristnas symbol!

Svenson stod där som fallen från skyarna. Att han inte själv hade tänkt på en så enkel lösning! Det var ju Kolumbi ägg! Det skulle bli som att genom trolleri förvandla djävlar till änglar. Han började genast prata med hövdingen om saken.

Denne var att börja med inte riktigt intagen av iden. Han tyckte inte om det där korset, pinoredskapet, sa han. Något som kustpapas var så förtjusta i kunde aldrig vara riktigt bra.

Men hur det var lyckades Svenson prata bort hans betänkligheter. Det skulle ju vara så utmärkt att ha ett tydligt tecken på alla som anslutit sej till den kristna fredsläran, tyckte han. De nakna kustpapas satte på sej byxor och då lag det ju nära till att kapaukos åtminstone något förändrade den dräkt de bar i sin hedendom.

Nu blev det ett väldigt snickrande bland alla de döpta. Snart vimlade det av små korsriddare runt Svenson, som åter satte i gång att döpa på löpande band.

Sen Svenson döpt i tre hela dagar var alla döpta. Då var han så gott som lam i högra handen, kände sej svullen i både hals och mun och kunde för sitt liv inte läsa dopritualen riktigt längre. Han vände bak och fram på orden och trasslade till meningarna tills han varken visste ut eller in. Men det var ingen som hängde upp sej på såna småsaker.

Hövdingen förklarade att nu var mer än tvåtusen döpta. Han sa också att om Svenson om någon tid återvände hit skulle det finnas ytterligare många tusen att döpa om det visade sej att hans lära var bra. Nu skulle hövdingen låta alla som varit här förkunna läran vidare, så långt bort som möjligt, tills alla hört budskapet och han var säker på att allt bergsfolk skulle ansluta sej och lova att alltid leva i fred med alla människor. Kunde nu bara Svenson få allt kustfolk att göra sammaledes. Och hövdingen tyckte också det var mycket tråkigt att Svenson så snart skulle lämna dem. De hade säkert kunnat ha mycket trevligt tillsammans om Svenson ville stanna här och lära sej språket.

Men Svenson vågade inte stanna. Han förstod

att han fort måste hem till Omba igen och se till att papuas där inte hittade på några galenskaper.

Alltså gav de sej i väg. Kapaukos följde dem till deras båtar och lastade båtarna fulla av gåvor i form av frukter, rötter och svinkött.

När de sedan efter en sista nattlång fest skilts, satt Svenson där i båten och kände det vemodigt att lämna sina nyvunna vänner. Han förstod nu att de var bra människor, de där fodral-försedda hedningarna. Kanske de bästa han någonsin träffat här i världen. Och han kände en innerlig tacksamhet mot Herren som låtit honom bli detta folks apostel. Han var nu övertygad om att Den Helige Ande fört honom hit. Drömmen han haft var sänd av Herren. Svenson hade endast misstolkat den något att börja med.

Och ju mer han tänkte på dessa kapaukos, desto mer längtade han efter att få slå sej ner bland dem i stället för att bo kvar där i Omba. Det här folket skulle han säkert kunna göra verkligt goda kristna av. Det var ju ett rent underverk vad han kunnat göra på dessa få dar, utan att känna deras språk. Han skulle vid tillfälle tala med Barthel om nödvändigheten av att börja verka bland bergsmänniskorna.

Svensons följeslagare satt till att börja med lika tysta i båtarna som Svenson. Som det tycktes även

de försjunkna i vemodiga tankar. Men när de så småningom började prata, visade det sej att det var inget vemod över avskedet de kände. De ansåg att hela besöket blivit ett dundrande fiasko. De lät Svenson förstå att han hade begått ett förfärligt misstag då han inte genast lät dem anfalla byn, innan kapaukos hunnit samla förstärkningar. Hade han bara låtit dem göra som de velat, hade de kunnat döda alla männen i byn och tagit kvinnorna och barnen med sej som fångar. Då hade de kunnat vända hem lika stolta som de farit. Nu var det väl säkert att deras kvinnor skulle skratta ut dem.

Svenson suckade över deras djuprotade mordlusta och hedendom. Men alltför hårt kunde han ändå inte ta det. Hans huvud var uppfyllt av detta under att han på några få dagar döpt flera tusen människor. Hans nästa rapport skulle väl bli alla tiders sensation. Vad skulle väl Henderson säga, och fröken Smith ...

Elfte kapitlet

Några månader senare kom Barthel åter på besök medförande en tjur åt Svensons kor och ett par rasgetter från. Donggala. Han hade även med sej ett par poliser som skulle avlösa de båda javanerna. Det var ett par kristna amboneser han hade tagit med sej nu, och de såg lika svarta och vilda ut som kustpapas. Svenson ville ju så gärna ha kristet folk omkring sej och Barthel insåg inte varför han inte skulle göra honom till lags så långt möjligt var.

Hittills hade Barthel träffat på en "ny" Svenson vid varje besök. Först den förtvivlade, hopplöse, sedan den ärligt och gudfruktigt arbetande, så den fullkomligt förfallne drinkaren, sedan den arbetsamme jordbrukaren och farsotsbekärnparen som tycktes ha vigtt sitt liv är att hjälpa sina medmänniskor här i Omba och låtit Den Helige Ande komma något i skymundan.

Den Svenson som mötte honom nu var åter en annorlunda Svenson än de föregående. Han verkade så mycket tystare och lugnare, men tycktes ha kommit längre ifrån Barthel än någonsin förr, blivit mycket svårare att förstå. Han måtte väl inte ha gatt och tagit någon själslig skada av ensamheten? funderade Barthel. Det hade kanske varit

nödvändigare jag haft med mej något kvinnligt sällskap åt Svenson än tjuren åt korna.

Barthel kunde konstatera att allt var i utomordentlig ordning vad det materiella beträffade i Omba. Och papuas verkade lugna och tillfreds. Svenson måste helt ha vunnit deras förtroende till slut. Och Barthel sparade inte på sitt beröm till Svenson, men denne bara smålog lite och hade själv inte mycket att säga.

Så hörde Svenson hur Barthel gav order åt Amat och dennes kamrat att göra sej i ordning, för att följa honom tillbaka till Kaimana.

— Ska du ta poliserna ifrån mej, Hein?

— Du får ett par kristna i stället. De där gossarna som sitter utanför ditt hus. Trodde du skulle tycka det var bättre på det viset.

Svenson ser noga på de båda amboneserna. Så säger han:

— Ja, jag hoppas du inte missförstår mej, men jag vore nog glad om jag fick behålla de båda javanerna. Vi känner varandra så bra nu. Jag har fått mycken hjälp av dem ...

— För tusan! Det hade jag inte trott, Algot. Du har väl inte fått döpa dem?

— Jag tror inte att Herren har sökt dem an. Men man vet ju aldrig... Amat har varit med mej uppe

bland kapaukos, högt där uppe i bergen ...

— Men vad i hela friden säger du!? Du menar väl inte att du har gett dej uppför floden till kapaukos? avbryter Barthel.

— Jag var kallad, Hein. Kallad av Den Helige Ande. Amat och många kustpapas följde mej. Det var härliga dagar där uppe. Jag mötte ett folk som bara väntar på Herrens budskap.

Barthel bara ser på honom. Undrar om han skämtar eller om han är galen. När han till slut förstår att Svenson menar allvar, både beundrar han honom och blir förbannad.

— Men, men, du vet ju att jag inte vill att du ger dej i väg dit upp? Du vet väl att det är farligt, att jag inte får ta sånt på mitt ansvar? Vad ska residenten i Ambom säga om han får höra att jag har låtit dej fara dit upp?

— Käre Hein, där Den Helige Ande ger order betyder det så oändligt lite vad residenten i Ambon säger eller tycker.

— Och nu vill du ha kvar Amat för att följa dej dit upp igen? Jag förbjuder Amat och allt mitt folk här att under några förhållanden följa dej dit! Och jag ska ge dem order att förhindra kustpapas att fara dit också.

Barthel är verkligt arg nu.

— Jag ville gärna ha kvar Amat och hans kamrat i vilket fall som helst. Känner du de där kapaukos, Hein?

— Nej! Jag har aldrig varit där. Har nog av folket längs kusten. Men jag vet att det är ett lugnt och fredligt folk. Helt olika kustpapas. Och det är residentens vilja att de lämnas helt i fred för missionärer. De är för goda att kristnas, tycker vi! Så nu vet du det!

— Jag önskar att du kunde följa med mej dit upp, Hein. Du skulle få träffa människor som du kanske aldrig trodde fanns här på Nya Guinea. De är som du säger fredsälskande. De har i sin djupa hedendom en ganska kristen moral. Inga människor jag träffat är mer lämpade att bli Kristi efterföljare än dessa kapaukos.

— Vad vill du då lära dem? Att föra religionskrig? Att sjunga halleluja? Att fördöma alla som inte tror som de? Att kladda vatten på huvudet och ge dem nya namn för att på så sätt klara sej undan Djävulen?

— De har kommit mej att se lite annorlunda på en hel del. Kanske du också skulle få en annan syn på ett och annat om du besökte dem.

-- Ha, ha! Det är de som har omvänt dej, Algot, och inte du dem! Det var alla tiders historia. Men

hur ska jag nu kunna stå till svars för fröken Smith när hon kommer hit igen. Och för Henderson?

— Tro inte att jag tar illa upp att du pratar så lättsinnigt, käre Hein. Förlåten edra ovänner och gör dem gott som gör er ont, står det skrivet. Du ska inte tro att jag börjat svikta i min tro. Snarare tvärt om. Herren har på ett underbart sätt öppnat mina ögon. Han har låtit mej se att han kan låta Sina bud gälla även bland människor som aldrig hört talas om Honom.

Barthel bara stirrar på Svenson. Han har fullkomligt tappat kontakten med honom. Förstår honom inte längre. Svenson fortsätter efter en stund:

— Jag hoppas verkligen att Herren åter sänder mej dit upp till bergen, trots ditt förbud, käre broder. Du förstår, härnere kan jag i alla fall inte gå för alltid. Har inte tillräckligt att göra. Får knappt tiden att gå. För att vara helt ärlig så får Djävulen för stor chans att fresta mej så snart jag inte är strängt upptagen.

— Jag vet vad du behöver, Algot: Jag ska ta med mej en javansk hushållerska at dej nästa gång. Det begriper väl vem som helst att du inte kan leva helt utan fruntimmer på det här viset. Själv skulle jag inte stå ut en månad med det. Inte en vecka!

— Du förstår, jag har tänkt mycket på fröken

Smith den sista tiden. Jag tror aldrig hon skulle kunna leva här. Men en hushållerska, som du säger. Jag vet inte ... Du är Djävulen som frestar mej, Hein. Men någon måste jag väl ha till slut. Det har du kanske rätt i. Men än så länge får det vara. Hör du det Hein: Jag vill inte att du tar hit någon!

— Ja, ja. Du har kanske inte så lång tid kvar innan du blir avlöst. Kanske du håller ut tills dess.

— Innan jag blir avlöst? Har du hört något om det?

— Nej då. Du sa ju själv de hade tänkt låta dej sitta här ett år bara. Själv trodde jag det skulle bli två. Det är ju nu snart ...

— Är det snart två år?! Det är inte möjligt! Jag har faktiskt inte alls tänkt på att jag skulle bli avlöst nån gång på sista tiden. Jag tror att jag trivs ganska bra här nu. Tänka sej att hade Maria levat så hade jag haft ett barn nu! Det verkar ju rent otroligt, Hein. Tänk om hon hade fått leva, om jag hade gift mej med henne! Men du anser väl inte att man kan gifta sej med en papuakvinna, förstår jag.

— För tusan! Jag har inte alls några fördomar vad sånt beträffar. Det enda är att du får stora svårigheter på alla sätt och vis om du tar med en sån kvinna till den så kallade civiliserade världen. Men inte tänker du väl nu på att ta en papuakvinna till

dej, Algot?

— Nej, nej, jag har inte alls tänkt på sånt där den sista tiden. Men jag förstår nog att det är som du säger, att man kanske får svårt att ständigt leva ensam . . . Måste be Herren om hjälp i den där saken, måste be om klarhet. Du förstår, jag har tänkt på att det kanske inte alls är meningen att jag ska gifta mej med fröken Smith ... Fast jag förstår inte varför jag besvärar dej med att prata om den saken.

Barthel bara stirrar på Svenson. Båda blir sittande tysta. Båda är lika förvånade över vad Svenson har sagt. Barthel undrar om Svenson börjat få en vettigare syn på ett och annat, och Svenson undrar vad det har tagit åt honom som inte är rädd att blotta sej för en icke troende på det där viset. Han undrar varför han känner mindre behov av att hävda sej inför Barthel nu än förr. Varför han inte bryr sej om vad Barthel egentligen tycker om honom längre. Varför han plötsligt känner sej ganska likgiltig för vad människor över huvud taget tycker om honom. Till och med vad fröken Smith och påskvännerna tycker. Han vågar utan vidare låta sådana tankar bubbla upp till medvetandets yta som han förr alltid hållit så djupt nere som möjligt. Tankar på att det viktigaste med hans Tro var att den gav honom värde i egna och andras ögon, att den

skyddade honom som inget dög till från människornas förakt.

Han häpnar över sej själv. Är det möjligt att andligt mörker håller på att omtöckna honom, att Djävulen långsamt gör honom känslolös, eller är det möjligt att Herren befriat honom från all syndig trängtan och högfärd? Han sjunker plötsligt ihop med huvudet i händerna. Det är förfärligt detta att han aldrig ska veta vad som är av Gud och vad som är av Djävulen. Till Barthels förvåning reser han sej och börjar gå med nervösa steg fram och tillbaka. Så stannar han plötsligt framför Barthel och börjar tala igen på ett sätt och i en ton som Barthel aldrig hört honom använda förr:

— Det kan hända att Herren vill att jag viger hela mitt liv åt folket här på Nya Guinea. Att Han vill att jag stannar här för alltid. Ja, du stirrar på mej, tror väl inte jag är klok. Det är jag kanske inte, vet inte själv. I går gick jag och tänkte på att jag inte skulle bry mej om att rapportera alla de tusentals jag döpt sista tiden. Vad tjänar det till att sända rapporter om sådant? Det är ju en sak som bara angår de döpta och Herren!

— Det är fullkomligt riktigt, Algot! Mycket klokt sagt. Men ekonomiskt kanske du får det svårt om du inte rapporterar. Vore jag som du skulle jag

rapportera minst tretusen per månad ...

— Jag bryr mej inte om det ekonomiska. Så känner jag det nu. Och jag bryr mej inte om vad påskvännerna tänker om mej och jag bryr mej inte om vad du säger eller tycker om mej heller. Det enda som betyder något för mej är att jag går Herrens vägar. Och det som gör livet så svårt för mej nu är att jag inte ser den vägen ordentligt. Jag har en känsla av att en ny människa håller på att födas inom mej. Den människan vet jag inte om hon är god eller ond. Jag får visst aldrig fullkomlig visshet om någonting. Jag är väl redan galen som pratar så här till dej.

— Det är bara ensamheten som kanske gått dej lite på nerverna, Algot. Jag tycker du verkar andligt sundare än någonsin, fast ... det är klart att du måste ta hänsyn till vad jag bestämmer ... vad jag ordnar, ja, du förstår, du måste ju ha förtroende för mej. Du vet ju hur högt jag skattar ditt arbete här och jag vill inget hellre än att du fortsätter med det. För min del får du gärna stanna här hela ditt liv! Men du får inte fara in till bergen utan mitt tillstånd. Tiden är inte mogen för det än.

Barthel tystnar när han märker att hans ord inte gör något intryck på Svenson, att denne inte tycks lyssna en gång. Han begriper sej inte alls på Svenson nu. Det måste väl vara ensamheten i alla

fall. Avsaknaden av en kvinna. Han ska i alla fall försöka få tag på en hushållerska åt Svenson, så kanske han blir lättare att handskas med.

Följande morgon for Barthel tillbaka till Kaimana igen. Han tyckte det var det minst givande besök han gjort hos Svenson. Hade inget kunnat ordna, inget ställa till rätta. Han tyckte Svenson använde sin Tro på ett annat, mycket farligare sätt än förr, för att komma undan Barthels inflytande. Och han verkade så världsfrånvarande. Han hade inte tackat, inte ens visat sej intresserad av den tjur som Barthel haft med sej. Det hade varit trevligare om Svenson fått ett återfall i alkoholism, tyckte Barthel.

Tolfte kapitlet

Några dagar senare sitter Svenson vid flodstranden och metar. Han har fått tid till det igen, och fast han tyckt han ansträngt sej att undvika just de timmar när de båda polishustrurna ligger där och tvättar, har detta inte lyckats. Inte heller kan han trots lovvärda ansträngningar undvika att ögonen mera vilar på tvätterskornas gyllenbruna, runda skuldror än på det guppande flötet. Och de där orden Barthel sa om att skaffa hit en javansk hushållerska är snart det enda han kan tänka på av allt den där syndaren sagt. Han försöker inse det fördelaktiga av att ånyo vandra syndens väg. Om han genom att synda kunde vinna en liten kvinnas själ för Gud, då är hans synd inte förgäves. Så som hans synd med Maria varit allt annat än förgäves. Den åstadkom många goda ting och var säkert gudasänd. Dessutom skulle han genom ett nytt syndafall få än mer stoff till de Bekännelser han så småningom ska skriva. Få gripande och läsvärt stoff. Om nu Barthel inte gör slag i saken borde han kanske vid första tillfälle föra saken på tal igen ...

Han avbryts i sina funderingar av de vita kakaduornas infernaliska oväsen högre uppför floden. Han rycker till, det är som om de skräniga

fåglarna högt uttalade sitt ogillande av hans kättjefulla tankar. När han tittar upp för att försöka hitta en annan anledning till deras misshag, får han till sin lättnad se en båt komma glidande utför floden.

Han suckar och ser bort mot tvätterskorna igen. Det är naturligtvis någon familj från nån by högre uppför floden som kommer hit för att bosätta sej i Svensons by. Sönt är ingen stor händelse längre, det händer numera ofta att folk från andra byar längs floden flyttar hit för att få leva bland floddalens utvalda folk, bland Svensons kristna. Han gitter inte se åt båten en gång. Tids nog får han väl ta hand om de nyanlända.

Först när båten lägger till alldeles intill honom, slänger han ett öga åt den igen. Och hans ögon öppnas allt vidare av förvåning. Han tar sej med handen över ögonen och pannan. Han undrar om han plötsligt har blivit tokig, eller om Herren vill ta honom ur hans syndiga tankar nyss, genom att låta honom se bibliska syner.

Båten är en vanlig urholkad trädstam, ovanligt stor och ovanligt vackert formad, för all del, men ändå en vanlig papuabåt. Roddarna som fortfarande sitter kvar vid sina paddlar är också papuas av vanlig kustmodell. Men mitt i denna båt, mitt bland

dess vanliga människor, står en högre skepnad, en vit man iförd fotsid, svart munkkåpa och med böljande långt patriarkaliskt, bibliskt skägg. Det blottade huvudet är kalt och, liksom det lite fylliga ansiktet, rödbränt av solen.

Detta måste väl vara en Herrens profet. Just så hade Svenson tänkt sej att Johannes Döparen skulle se ut. Han kan inte fatta annat än att detta måste vara ett underverk, att Herren ger honom en uppenbarelse. Han bara väntar att aposteln ska komma mot honom, gående över vattnet, eller strax försvinna i intet igen.

Ingendera delen händer. I stället höjer Herrens utsände en arm till hälsning och ler ett livligt, vänligt leende. Vita tänder blänker genom det svarta skägget. Han ropar en hälsning också till den ännu av förvåning lamslagne Svenson, som trots sin förvirring kan konstatera att aposteln tycks tala holländska.

Svenson svarar inte. Det är först när den svartklädd med lite besvär klivit ur båten och med utsträckt hand kommit fram till Svenson som denne är övertygad om att han har med en människa av kött och blod att göra.

Och denna människas sätt att hälsa, att skratta och prata är allt annat än apostoliskt. Svenson tycker

han utstrålar samma gemytlighet som en jovialisk gammal middagsätare han träffat en gång i Staterna.

— Ni ser så förvånad ut, herr Svenson. Jag begriper att jag överraskat er, att ni inte vet vem jag är. Jag är annars er närmaste vite granne österut, van Zon är mitt namn. Vem ni är vet jag ju. Jag har redan länge hört talas om vilket stort arbete ni utfört här. Ryktet går fort i det bär landet bland dem som hör hemma här. Och jag hör hemma här jag, förstår ni. Har bott här i femton år nu. Hade redan länge tänkt att hälsa på er men det har alltid kommit något emellan som man säger. Och det är ju några hundra kilometer som skiljer våra hyddor åt. Men så för en månad sen gav i mej jag iväg för att träffa er. Tog vägen inåt landet. Gick upp på högplatån där kapaukos bor och följde sedan den där platån fram till Ombas källor. Sen var det bara att flyta utför floden och här har ni mej nu!

Svenson kan inte hitta på något att säga. Han är inte riktigt säker på än om han drömmer eller är vaken. Eller om han är utsatt för skoj från den katolske missionärens sida. För det måste väl vara missionärer i Japero som nu kommit hit. Fast att har gått hit genom höglandet så som han sagt, vill Svenson inte tro. Då vore det lättare att tro att han hade dumpit ner från himlen.

Men så förstår han! Den där katoliken är naturligtvis ute för att se till att Svenson inte får något försprång där inne bland kapaukos. Han kanske har hört talas om Svensons framgång därinne. Nu vill han själv försöka vinna kapaukos innan det är för sent. Full av misstänksamhet ser Svenson nu på den vänligt leende patern och säger:

— Jaså, ni har varit hos kapaukos. Då kanske ni har hört att jag redan varit där? Ni kanske mötte några av mina trogna däruppe? Jag hoppas att ni inte ... hm ... jag menar ... jag ville bara fråga om ni kanske ... om ni försökt ge dem Ordet på ert sätt däruppe?

— Nej, min vän, jag kom nog inte med Ordet till kapaukos, Var inte ute i annat ärende än att besöka er den här gången, och, hur som helst skulle jag aldrig försöka förkunna något bland människor som redan har fått en annan förkunnare. Jag hörde ju däruppe att ni redan varit där och låtit folket förstå att ni kunde leda dem längs bättre andliga vägar än dem som de nu vandrar på.

— Jo, jovisst, jag har ju endast gjort en liten flyktig undersökning däruppe, just inte kommit med någon förkunnelse än så länge, men det vet jag ju att vi inte går i vägen för varandra.

—Ja, det var en trevlig vandring däruppe på

högslätten. Jag kände ju till kapaukos sen tidigare, men aldrig hade jag trott att där skulle finnas så mycket folk som jag nu sett. Jag tror inte Barthel i Kaimana har en aning om hur många undersåtar han har där inne bland bergen. Och inte ska jag tala om det för någon! Jag tror våra svarta bröder därinne är lika lyckliga utan att komma under holländskt styre. Det är bättre för dem om de får lite hjälp av oss med att lära sej skriva och läsa, än att Barthel kommer dit och får dem att betala skatt.

Under samtalet har de gått upp mot Svensons hus. Nu kommer de båda poliserna skyndande och hälsar så hjärtligt och vördnadsfullt på patern att Svenson åter blir slagen av förvåning. Så artigt hälsar de inte ens på sin chef, Barthel. Van Zon hälsar vänligt tillbaka och frågar hur det står till med deras familjer och deras vänner i Kaimana. Svenson hör att han talar flytande malajiska och nyss hade han hört honom prata med roddarna på deras egen gutturala dialekt lika ledigt. Men patern har ju varit här i hela femton år, tröstar sej Svenson när han tänker på hur dåligt han själv talar de inföddas språk jämfört med van Zon.

Femton år! Svenson begriper inte hur det är möjligt, hur en människa kan stå ut med något sådant. Ensam bland dessa papuas i femton år! Och

dessutom leva i celibat som ju patern måste göra. Men kanske ... kanske är det endast officiellt som de där katolikerna lever i celibat. Svenson sneglar på van Zon för att försöka få ett bättre intryck av honom, för att titta bort det apostoliska. Men hur han än ser kan han inte komma till någon annan slutsats än att patern ser alldeles ovanligt ärlig och god ut.

Så slår de sej ner i Svensons så kallade arbetsrum och Svenson bjuder på tobak. Piporna tänds och stoppas och tänds igen allt under det van Zon pratar och berättar. Svenson säger inte så mycket, han bara lyssnar till paterns lugna, vänliga röst. Ibland ser han länge på den skäggige mannen i den svarta kåpan och försöker sätta sej in i att det ändå är en katolik, en avskyvärd jesuit som sitter där och berättar för honom, kanske i avsikt att till slut snärja honom i den katolska kyrkans falska garn. Det är ju med en representant för hans egen tros värsta fiende han pratar. En som säkert mera går Djävulens än Guds vägar. Men ju längre Svenson lyssnar, desto svårare blir det för honom att i van Zon se annat än en god människa, en verkligt ärlig vän.

Patern säger inte ett ord om religion eller om deras olika åsikter beträffande vilken tro som är den

rätta. Han berättar bara om sitt liv bland papuas sam om han levde bland dem uteslutande för att studera dem, för sitt höga nöjes skull. Han berättar om de svårhanterliga kannibalerna längre österut längs kusten, nere i mangroveområdets tiomilaträsk. Hur de dödat åtskilliga vita män under den tid van Zon hållit till där, vilka outtröttliga roddare de är, vilka underliga seder de har, hur tacksamma de är för den hjälp och ledning de får och hur modigt de förstår att försvara sej mot de rövande grannstammarna. Och han berättar om hur han en gång kom mitt upp i ett krig mellan flera hundra kapaukos och lika många kustpapas. Och hur det till slut lyckades honom att lugna dem och hur han fick dem att sluta striden och till och med lyckades hindra kustpapas att äta upp de fallna fienderna. Men inte ett ord till eget beröm för vad han uträttat. Svenson tycker det är som om patern sorgfälligt undvek att ens nämna Guds namn.

Så berättar patern om hur han lärt sej leva precis som en papua och hur han kan livnära sej på endast sagomjöl eller sötpotatis. Och han berättar om jakter han varit med om då papuas lagt ner kasuarer och svin och känguru med sina spjut och pilar och hur han sett dem slåss mot krokodiler i floderna.

Han berättar så medryckande Svenson till slut

endast lyssnar utan att tänka på annat än det han hör berättas om. Det blir middag och tid att äta innan han vet ordet av och han kommer plötsligt ihåg att han alldeles har glömt bort att ge Kromo order om maten. Han ursäktar sej och springer ut i den så kallade matsalen för att få tag på Kromo och kvickt sätta honom i arbete. När han så får se bordet redan dukat blir han rent häpen. Det är inte dukat som vanligt, utan med det finaste de har i huset på ren vit duk, som Svenson hittills aldrig använt, och när han tittar ut i köket får han se att det är fullt av folk, som alla tycks strängt upptagna med att laga mat. Där är både Kromo och Amat och polisernas fruar och där är ett kokande och stekande och kryddstötande som Svenson aldrig sett maken till förr.

— Jag har nackat ett par av mina hönor och jag har fått tag i en fet kronduva, säger Amat med skinande anlete.

— Jag har slagit upp dom sista burkarna konserverad frukt. Tuan ville väl det? säger Kromo.

— Tuan pater tycker om starkt kryddad mat, jag håller på att göra en särskild "sambel" åt honom, säger Amats fru.

— Ja, ja, det är bra, men hur vet ni precis vad tuan pater vill ha. Känner ni honom sen förr?

Svenson stirrar frågande på allt ståhejet. Aldrig har han sett sina javaner göra sej till så där för någon gäst förut.

— Visst känner vi tuan pater, svarar Amat. Han är en helig man, tuan! Han har visst alltid varit i det här landet. Det finns ingen här som är så god mot människor som han. Alla säger att han är helig, tuan.

Svenson går in till sin gäst igen, utan att svara. Han känner sej tämligen konfunderad. Hur är det möjligt att de där muhammedanerna kallar en katolsk pater för helig? Och att de alla tycks vara så fullkomligt galna i honom?

— Men herr Svenson, käre vän! utbrister van Zon när han får se det dignande bordet. Vad är meningen! Inte får ni ställa till med en sån här fest bara för att jag i min ringhet har förirrat mej hit. Er vänlighet är alltför stor. För inte lever ni så här i vardagslag, det förstår jag nog.

— åh, det är ingenting, pater. Det är ... ja, för att vara ärlig har det kommit till utan min förskyllan. Det är javanerna här som har ordnat alltsammans på egen hand, av högaktning för er. Men nog skulle jag gärna vilja veta hur det kommer sej att mina javaner här är så förtjusta i er. Känner ni dem kanske sen förut?

— Ha, ha, ha! Inga undanflykter om jag får be!

Jag förstår r nog hur det hänger ihop. Ni tänkte väl att jag skulle sätta värde på en riktig "rijsttafel" efter min månad däruppe i bergen med endast sötpotatis till morgon, middag och kväll. Och ni har inte tagit fel heller, min vän, om jag ska vara ärlig. Jag njuter redan av bara anblicken av alla läckerheterna.

Patern riktigt skiner över hela ansiktet. Svenson kan inte hjälpa att han tycker att den där matglädjen nästan verkar syndig.

— Men javanerna, pater, känner ni dem sen förr?

— Jag har kanske träffat dem nån gång i Kaimana. Jag besöker ju Kaimana minst en gång om året. Alla känner apan och apan känner ingen!

De sätter sej till bords och Svenson märker genast att javanernas möda med maten inte varit förgäves. Van Zon hör till dem som förstår att sätta värde på ett gott bord, även om han utan svårighet tycks kunna livnära sej som den fattigaste papua om det skulle behövas.

Både Kromo och Amat springer småmysande runt bordet och hjälper till att passa upp. Svenson börjar känna sej smått avundsjuk och åsidosatt. Han tycker att hans javaner inte behöver visa sånt överdrivet fjäsk för den där katolske prästen, även om han själv måste erkänna att han är en ovanligt trevlig människa. På samma gång känner han sej lite

mystifierad av den där uppmärksamheten som patern själv inte alls tycks vara medveten om, och än mer av de där orden från Amat, att patern skulle vara helig. Han längtar efter att få en förklaring.

Efter middagen måste Svenson se till sina skolbarn, som har försummat under förmiddagen och han måste ordna med några sjuka och med sina boskapsskötare. Van Zon har lagt sej att sova ett slag. Han är rätt trött efter de sista dagarnas strapatsrika, säger han. Frampå eftermiddagen vaknar han och håller då en timmes andakt och bön i Svensons arbetsrum. Under tiden passar Svenson på att få sej en pratstund med Amat.

— Hör nu, Amat, varför sa du nyss att den här patern är helig?

— Det vet alla människor här att tuan pater är helig,

— Men han är ju inte muhammedan.

— Både muhammedaner och kristna och hedningar säger han är helig. Jag vet inte hur han blivit det, tuan, men det kan han väl vara fast han inte är muhammedan!

— Vad gör han då, eftersom han är så helig?

— Han hjälper alla människor, tuan. Alla här vet att han gör all som är bra och att han aldrig behöver vara rädd. Både djur och människor vet att

han är helig, tuan. Ingen vågar göra honom något ont.

— Vad är det för prat, Amat! Han är väl ingen trollkarl heller. Han är ju en vanlig holländare, fast han går klädd i svart kåpa.

— Tuan! Jag har själv sett hur han tog en amoklöpare i Kaimana. En polis som hade blivit tokig och löpte amok. Han hade redan dödat ett par människor med sin sabel och skulle just rusa in i kontrollörens hus för att dräpa honom. Då kom tuan pater ut ur huset. Tuan pater bara såg på amoklöparen och gick lugnt fram mot honom. Han stannade med höjd sabel, men kunde inte hugga till. Tuan pater la sin hand på hans huvud och tog sabeln ifrån honom och då sjönk galningen ihop framför honom och grät. Det såg jag själv, tuan! Och jag har sett hur de allra vildaste kannibaler nere i Japero inte vågar göra honom någonting, när han går in mitt bland dem. Det var när de anföll den patrullen jag var med i. Och hade det inte varit för pater, hade vi blivit mördade allihop. Och jag har hört om att en gång när han var ombord på båten som brukar komma till Kaimana så föll en kuli överbord. Han kunde inte simma och det gick fullt av hajar omkring honom, så ingen vågade hoppa i efter honom utom tuan pater som genast kastade kåpan

av sej och hoppade i mitt bland hajarna, fick tag på kulin och höll honom uppe tills jollen hann fram och fiskade upp dem. Hajarna vågade inte röra honom, tuan! Och när han går in till in till kapaukos, långt in bland bergen, går han alltid ensam och obeväpnad. Och fast människorna där aldrig sett honom förr, är det ingen som vågar göra honom något ont. Och jag har bett honom, tuan, bett honom att undervisa mej i sin tro, jag ville bli en sån kristen som han. Det är många muhammedaner i Kaimana son bett honom om det, tuan. Men tuan pater vill inte. Han säger bara att det inte är bra att byta tro och att om vi bara lever efter vår tro blir vi lika heliga som han. Men det är nog inte sant, tuan. Han kanske känner till någon hög kunskap, tuan. Som han inte vill meddela oss. Som han kanske inte får meddela oss. Som vi kanske är för dumma att kunna fatta, tuan.

Mycket mera berättar Amat om denne underlige katolske apostel och Svenson lyssnar och undrar. Han undrar hur det är möjligt att en som tillhör den förkastliga katolska läran så helt kan vinna alla människors förtroende, kan leva så modigt och kan vägra att uppta muhammedaner i sin lära fast de tigger om det. Och han undrar till slut om pater van Zon inte är av Djävulen i stället för av Gud.

När de sitter tillsammans om kvällen frågar han ut honom. Han frågar rakt på sak om det är sant att han vägrat att undervisa muhammedaner i den kristna läran, om han vet att folket håller honom för helig och om det är sant att han varken rädes för amoklöpare eller hajar.

— Asch, käre vän, ni vet väl hur pratet går i såna här trakter! Jag är verkligen ingen modig människa. Ni själv är säkert mycket modigare. Det är bara det att jag fruktar andra saker än vilda djur och människor. Ni, min vän, förstår säkert vad jag menar! Jag har faktiskt inte tid att vara rädd för såna där saker, så som jag ständigt måste tänka på och bemöda mej om att hålla mej på den rätta vägen. Ska jag vara ärlig så är just den där barnsliga vördnaden som de flesta här visar mej inte bara till glädje. Den frestar mej alltför ofta att tänka höga tankar om mig själv, om den där långsskäggige, flintskallige lille van Zon, som går omkring här i sin svarta kappa och ibland vågar inbilla sej att Gud särskilt bekymrar sej om honom och att han någon gång lyckas i sitt uppsåt att tjäna Honom.

—Men pater, hur kan ni neka att ta upp muhammedaner i er kyrka? Det är väl omöjligt att så lägga ut Den Heliga Skrift att det inte blir synd att handla så som ni gör. Det kan dock inte vara Guds

vilja att en sökande nekas bli delaktig av Hans nåd?

— Ni är inte den förste som förebrår mej för den här sakens skull. Och jag får troligen lika svårt att försvara mitt handlande, mina åsikter för er, som inför min egen kyrkas ledare. De har en helt annan uppfattning än jag själv, ska ni veta. Det är möjligt att jag har fel. Jag har ofta tvivlat, stridit mycket för att komma till klarhet. Men jag tror det går mer än en väg till Honom, att vi människor kan bli saliga på många sätt. Ni vet själv hur många olika vägar som vandras bara av oss kristna. Och var och en är övertygad om att hans väg är den rätta. Oftast den enda rätta. Jag för min del tror nu att alla vägar leder till målet om den som vandrar dem har det rätta sinnelaget, är övertygad i sitt hjärta. Jag tror att inte bara de olika vägar som stakats ut av katoliker och protestanter kan föra till målet, jag tror också att de vägar som erbjuds Buddha, Muhammed, Lao-tse och alla andra visa män, leder till salighet för dem som tror på dem.

— Men pater! Det är ju omöjligt! Hur kan ni, som kallar er kristen, våga påstå att någon som inte tror på Herren Jesus Kristus, någon som inte känner Den Heliga Skrift och lever efter den, någonsin kan komma till frälsning! Det är att häda, att tala som ni gör!

Svenson stirrar full av förfäran och avsky på van Zon. Han väntar att i varje ögonblick få se Djävulen skymta fram bakom det vänliga leendet, få se en bockfot under munkkåpan. Van Zon ler halvt ursäktande, halvt sorgset och fortsätter:

— Jag hade just inte väntat mej att ni skulle ha någon annan uppfattning. Och det är mycket möjligt att ni har alldeles rätt. Jag vill som jag sa inte på något sätt försöka övertyga er om motsatsen, men eftersom jag nu ändå börjat prata om saken så låt mej fortsätta att försöka klargöra min ståndpunkt för er. Jag sa att det finns bättre och sämre vägar. Och jag tror att den väg dessa papuas byggt sej är tämligen oframkomlig. Därför arbetar jag på att ge dem en ny väg, en väg som jag själv anser för den bästa. Men jag tror inte att en människa byter tro lika kvickt som hon byter skjorta. Den tro man vuxit upp i, den må vara god eller mindre god, den sitter nog i för resten av livet. Visst kan man försöka övertyga sej själv, att man för länge sen slutat tro på sin barndoms Gud eller gudar. Visst kan man förbanna allt som har med religion och tro att göra. Men när människan kommer i verkligt trångmål då ropar hon ändå oemotståndligt på hjälp från den hon tillbad i sin barndom.

Men sällan eller aldrig såg jag någon som blivit

omvänd till en ny tro, kunna stödja sej på denna tro när döden kom inpå, honom. Åtminstone inte om han blev omvänd som vuxen.

Därför försöker jag inte ens att omvända de gamla här. Låt dem fortsätta i sin tro, låt dem dö utan att ha fått själen fylld av tvivel. Nej, det är barnen jag arbetar för. Barnen vet jag att jag kan vinna. Sen jag fått lära dem och uppfostra dem, vet jag att de fått en tro som mestadels ska följa dem till livets slut, vad som än händer.

Men de gamle! Nåja, jag döper dem om de är enträgna. Men aldrig har jag något hopp om att den nya tron verkligen ska kunna slå rot i deras hjärtan. Någon gång kanske det händer; men då är det nästan ett underverk. Ett underverk som Herren låter mej se för att jag ska inse min litenhet och förmåtenhet.

Många ber att bli döpta endast för att göra mej personligen en glädje. Om det är en papua gör jag honom ibland till viljes, bara för att inte såra honom. Men när en muhammedan ber mej att undervisa honom i vår lära, nekar jag alltid. De ber mej uteslutande därför att ryktet har gett mej någon slags trollkarls makt, eller som sagt, för att göra mej ett nöje och aldrig därför att de känner något för Jesus eller för den nya läran. Jag tror de är betydligt

lyckligare om de får leva kvar i sin egen tro. Men vill de låta mej undervisa sina barn i min lära så vill jag gärna göra det. Låten barnen komma till mej...

— Just det ja, det sa Herren Jesus! Men Han sa också: Gå ut och gösen allt folk till mina lärjungar! Han sa aldrig ett ord om att någon var för gammal för att få del av Hans nåd, aldrig att någon skulle förmenas den därför att han tillhört ett hedniskt samfund. Ni har orätt, pater! Det strider mot Den Helig Skrift det ni säger.

— Kanske ni har rätt. Jag vet bäst själv vilken dålig apostel jag är. Men jag kan inte annat än handla enligt min egen övertygelse. Sen får väl Han döma mej. Jag hoppas att jag inte sårat era känslor alltför djupt med mitt prat. Ni har Bibeln och endast Bibeln till rättesnöre och det är kanske rätt. Själv försöker jag se Gud i allting, försöker tolka hans vilja ur skeendet omkring oss, ur Livet. Men jag upprepar att jag inte alls vill övertyga om att jag skulle ha rätt. Låt oss nu tala om något annat!

Hur tror ni det skulle vara om vi kunde få regeringen att anlägga en väg längs floddalen här upp till kapaukos land? Och sedan en väg över hela högplatån de bebor? Då skulle vi i första hand kunna sörja för fred här i landet. Då skulle vi effektivt kunna hindra kustpapas härjningståg in

till kapaukos. Och vi skulle kunna höja kapaukos jordbruk och fäavel betydligt. Skulle kunna ordna med export av deras produkter och laga att de fick det vi ansåg nyttigt av vår civilisation. För vi skulle naturligtvis sitta som väktare här vid vägens början och se till att vår västerländska kulturs förbannelser utestängdes. Tänk er att anlägga fabriker däruppe för konserverandet av all frukt som skulle odlas och av allt kött som skulle produceras. Och det skulle odlas bomull förstås och komma väverier, textilfabrik(Tänk er vilket idealsamhälle vi skulle kunna bilda därinne bland bergen med dessa fredliga, intelligenta kapaukos utnyttjande det bästa av vår västerländska teknik.

Det där är tal och drömmar som Svenson förstår. Det är nästan detsamma han själv fantiserat om ibland. Han hugger in nu med livlig stämma, och lägger ut för van Zon allt vad han länge planerat och drömt om angående det här landets utveckling. Han blir så ivrig att han inte ens tänker en halv tanke på de religiösa problemen. Om det ska bli den katolska tron som de ska få däruppe eller om det ska bli Den Enda Rätta Lära.

Timmarna går utan att de märker det och det är nästan midnatt innan de kan besluta sej för att gå till sängs. Då är många pipor rökta och många

problem diskuterade, men inget som rör olika trosövertygelser.

Det är först när Svenson ligger i sin säng och inte kan somna, därför att hans huvud är så fullt av nya intryck och tankar, som han åter börjar tänka på sin Gud och sin tro. Och han undrar om han fullkomligt håller på att snärjas i Djävulens garn. För han kan inte låta bli att tycka om denne underlige svartrock. Att tycka om en människa som ju tillhör en förkastlig del av kristendomen. En människa som öppet erkänner att hon tror att hedningarna kan bli saliga utan Jesus! En människa som verkar att på samma gång vara hans bäste vän och hans förförare, hans tros fiende. Hur är det möjligt att en människa som så vågar vrida allt heligt på sned, på samma gång verkar att vara så god och ärlig. Ja, verkligen är så god och ärlig! För nu måste Svenson ändå erkänna att härom är han i sitt innersta helt övertygad.

Följande morgon känner sej Svenson glad och utvilad. Han glömmer nästan sin föresats att tala med patern om sina personliga bekymmer. Efter frukosten går de ut för att se på fälten och grödan. Sen gör de en promenad längs en stig in i djungeln. Patern vet vad alla fåglar heter. Han känner till alla

träd och växter. Han berättar för Svenson vad papuas tror om alla de olika fåglarna och djuren och han visar honom på olika medicinalplantor, som inte papuas själva känner till och talar om för honom hur han ska använda dem mot febrar, sår och magsjukdomar. Han visar Svenson på goda träslag som han kan använda till sina hus och egendomligt mönstrade och vackra träslag som han kan låta göra möbler av. Svenson tycker det verkar som om djungeln inte hade några hemligheter för den ivrigt språkande patern.

Det blir först efter kvällsmålet, sen Svenson hållit skola och bönestund på eftermiddagen, som det blir tillfälle för honom att tala med van Zon om sej själv. Det är sista kvällen van Zon är här. Tidigt följande morgon ska han fara vidare utför floden och vandra hem till sej längs havsstranden. Det här är sista tillfället för Svenson att få öppna sitt hjärta för den man som nu så helt lyckats vinna hans förtroende.

Det blir alltså endast Svenson som pratar sen de tänd sina pipor och satt sej i rottingstolarna vid bordet med den sjungande Primuslampan. Van Zon sitter tillbakalutad med halvslutna ögon och högra handen lekande i det långa skägget. Svenson sitter ivrigt framåtböjd över bordet som han lagt upp

armarna på. Utanför skriker ugglor och skärrar cikador, men de båda hör inte längre nattens skarpa ljud. Van Zon lyssnar med det där intresset som kommer den talande att säga ännu mer än han tänkt och att säga det bättre.

Svenson börjar med att tala om Barthel. Han berättar hur Barthel har hjälpt honom med anläggandet av den här missionsposten och så småningom ger han Barthel nästan hela äran av det som nu finns här. Så berättar han om sin förtvivlan första tiden här och hur Barthel hjälpte honom ur den. Han tycker själv att han först nu, när han får tala öppet om det, förstår hur hjälpsam och god Barthel har varit mot honom och han ångrar sej att han behandlade Barthel så avvisande vid hans sista besök. Detta talar han också om för van Zon, men denne svarar inget, endast lyssnar och nickar.

Han fortsätter att tala om sin ungdom hemma i Småland, om sin stränge far, sin veka, förpinade mor och hur han till sist hamnade hos påskvännerna. Han talar om sina egna inre strider under den tiden och om all syndfull svaghet.

Så börjar han tala om sina verkliga missgärningar här i Omba. Hur lian deltog i papuas fest och hur hans förhållande till Maria uppstod och utvecklade sej. Hur han helt förföll i dryckenskap

och otukt och hur Barthel åter var den som räddade honom.

Förgäves spanar Svenson efter ett ogillande uttryck i van Zons ansikte. Han ser endast vänligt intresse och sann förståelse.

Han pratar upp sej så småningom och känner sej till slut riktigt vältalig. Han njuter av att äntligen få lägga fram alla sina synder och sina livsproblem till beskådande för en annan själ.

Men när Svenson till slut tycker sej ha sagt allt han har att säga om sej själv, kommer åter den stora frågan upp för honom: Vad är av Gud och vad är av Djävulen? Vad är gott och vad är ont?

— Jag har inte ljuset inom mej, pater' Det inbillar jag nej bara ibland. Jag vet nästan aldrig vad som är det rätta att göra. Jag känner att jag alltid famlar i mörker och för det mesta gör det orätta. Vad ska jag göra för att aldrig tvivla? För att veta vad som är gott eller ont?

Det är nästan förtvivlan i Svensons röst och van Zon tycks tänka sej för länge innan han svarar. Svenson sätter med darrande händer sin slocknande pipa i munnen. Hans panna är svettig och hans ögon glimmar av en eld som aldrig brunnit inom honom förr. Van Zon lutar sej nu framåt stödjande sina knäppta händer mot bordsskivan. Hans ögon är

lugna och vänliga, men blicken har ett sällsamt djup där lugnet kanske skulle kunna drunkna. Med låg stämma börjar han i långsamma meningar:

— Jag är rädd att ni överskattar mej, min vän. Jag är rädd att ni ber om för mycket. Ni vill veta vad som är gott och ont! Den som vet det han vet också vadan och varthän ...

Jag har hört många människor bikta sej för mej. Som ni kanske vet är bikten ett av vår kyrkas sakrament. Många har frågat samma saker som ni och jag har alltid lika svårt att svara. Ni förstår, bara det att få bikta sej är mycket gott för en människa. Man liksom kommer tillrätta med sej själv när man får fullkomligt blotta sitt eget, hemliga inre för en annan människa. Jag sätter värde på att ni har så stort förtroende för mej att ni velat bikta er för mej. Men jag tror inte ni får begära mer än vad ni redan fått! Jag märker ju hur mycket ändå klarnat för er. Det är Han som hjälpt er. Men tro aldrig att det finns några lättillgängliga svar på frågor som allting beror av. Det är endast genom inre strid man kan komma till klarhet i sådana där saker. Endast genom inre strid och genom oförtruten, livslång strävan kan man kanske till slut få en aning om de svar, som ni tror att jag kan ge er så där utan vidare. Den profet är inte född än, som svarar på människornas frågor

om sådant som inte kan besvaras med ord. Inte ens Kristus har gjort det. Han visar oss bara vilken väg vi ska gå för att själva skaffa oss klarhet. Följer vi den vägen troget går vi säkert mot seger. Då får vi till slut svar på de frågor ni ställde.

Men, men, det där sker inte utan strid. Inte utan fruktansvärd strid ...

Svenson ser hur det går liksom ett moln över van Zons ansikte, hur lugnet för ett ögonblick försvinner ur ögonen. Det är som om han ryste inför minnet av de strider han själv måste ha kämpat. Kanske strider där till och med han måst ge vika ... Men Svenson förstår plötsligt vad han menar, och tycker att han ändå fått svar på sina frågor. Han förstår att man kan inte få det högsta för ingenting. Att man själv måste ge något för allt vad man får. Att det säkert inga genvägar finns till himlen.

Van Zon suckar, så börjar han igen:

— Jag ska berätta något för er, berätta vad som hände mej en gång när jag tvivlade och irrade, det kanske kan hjälpa er att förstå mej bättre. Det var i Singapore det hände. Jag hade kommit direkt dit från Holland och arbetade där i fyra år innan jag kom hit till Nya Guinea. Känner ni till Singapore? Stan där Österns alla vägar möts. Ja, när jag kom dit tyckte jag mera det verkade vara en avstjälpnings-

plats för allt ont som kunde komma längs de där vägarna än ett anständigt vägsäl.

Befolkningen består ju till största delen av kineser men de styrande och tongivande är européerna där, kanske några tiotusental. De hörde i allmänhet inte till vår kyrka; det var mest kineser som bekände sej till den och det var alltså bland dem jag skulle arbeta.

Och jag arbetade gärna bland dessa kineser för de verkade vara bättre människor än europeerna i Singapore, mer oberörda av den då rådande onda tiden. Det var i början på tjugotalet jag kom dit, de där åren då det tjänades pengar som kanske aldrig förr här i Östern. De vita i Singapore tycktes blinda för livets alla andliga värden, levde bara för vad vi kallar världslig fåfänglighet, trampade hänsynslöst både på alla moralbegrepp och på varandra i jakten efter mera guld, mera så kallade nöjen, ja, jag var ung då och kände och trodde så där. Nu skulle jag bättre ha förstått deras olycka. Men då vände jag mej bara med avsky ifrån dem, vände mej till kineserna som jag ansåg vara annorlunda, vara bättre, antingen de var kristna eller inte. De hade tydligen en kultur och en livsfilosofi som kom dem att stå säkrare, förbli oberörda av en sån där tid då det materiella för-, söker tränga undan tron på högre

värden.

Nu var mitt uppdrag att försöka förmå ännu fler kineser än dem, som redan tillhörde vår kyrka att tro på den Gud som de vita inte ville höra talas om just då. Det var inget lätt arbete. Jag måste försöka få dem att tro på en lära vars anhängare de varje dag såg bryta mot all anständighet, mot denna läras alla bud. Men inte ens det var det svåraste! Det värsta var att jag själv hade börjat tvivla. Jag tvivlade på Herren, tvivlade på vår läras företrädare framför kinesernas buddism eller taoism, undrade om det kunde vara någon välsignelse med att försöka förmå dem lämna sina gamla religioner.

Det var då jag träffade Chan Fal. Jag skulle kanske säga att det var då Herren lät Chan Fai komma i min väg. Han var en gammal kines, denne Chan Fai, redan över sextio år och han hade växt upp i ett kristet hem. Han var genomsyrad av sann kristendom, och han levde av att snida krucifix och helgonbilder. Jag minns att han arbetade i både guld och elfenben, men allra helst i jade, och jag brukade ofta besöka honom i hans lilla verkstad. Tog den nästan som en tillflyktsort när jag ville ha lugn, ville glömma eländet omkring mej. Det var så sällsamt rogivande att se gubben sitta där och med sitt österländska tålmod försöka ge form i grön jade åt

vad han tänkte och kände. Det blev aldrig mycket talat mellan oss. Själv hade jag inget att säga och gubben hade ganska svårt att uttrycka sej både på engelska och på sitt eget språk. Hans uttrycksmedel var hans konst.

Efter något år fick jag mindre och mindre tid att besöka Chan Fai. Ja, jag säger att jag inte fick tid, det är kanske riktigare att säga att jag blev så jäktad av min inre otillfredsställelse, av mitt tvivel, att jag till och med avskydde lugnet. Nu blev det i stället Chan Fai som började komma till mej i vår kyrka. Kom dit för att bikta sej. Jag sa ju att han hade svårt att uttrycka sej och jag begrep att han inte fick sagt vad han ville i bikten och att det var därför han kom tillbaka gång på gång.

Till slut biktade denne lugne, fine gamle österlänning att han tvivlade på den Gud han hade trott på i hela sitt liv, på den tro som förut hade givit honom själslig styrka i alla svårigheter.

Nu tror ni kanske att ni ska få höra att det var det onda ogudaktiga livet bland Singapores européer som hade kommit Chan Fai att svikta i sin tro? Men det var det inte alls. Man kan nog inte säga annat än att Chan Fai hade djupa och i mångas ögon giltiga anledningar för sitt tvivel. Även för en kines var de olyckor som träffade honom övermänskligt

tunga att bära. Det hade börjat redan ett år innan jag träffade honom första gången. Då hade hans ende son, som gått i sin fars fotspår, övergivit honom. Han hade kommit i opposition mot det ruttna samhälle de levde i, blivit kommunist och förbannat både sin far och den tro han vuxit upp i, som han påstod endast var till för att gynna de rika och suga ut de fattiga. Sedan han kommit i delo med rättvisan i Singapore för att han deltog i en kommunistisk demonstration, rymde han till Kina och försvann. Chan Fai sörjde honom så som endast en kines kan sörja en son. Han blev gammal på ett enda år. Ännu tyngre sörjde Chans hustru som inte kunnat ge honom flera söner. Hon dog av sorg lite mer än ett år efter sonens försvinnande.

Chan Fai var alltså ensam och under sorgeåret hade han gjort av med största delen av sin samlade förmögenhet. Men han hade ju ännu sina händers skicklighet och han var inte rädd för att inte kunna skaffa sej sitt dagliga ris, även om han inte fann någon mening i att leva längre.

Men hans olyckor var inte slut med det. Ungefär ett år sen jag lärt känna honom började han få någon sorts reumatism eller vad det kunde vara i sin högra hand. Till slut knöt sej musklerna i hans fingrar så att han inte mera kunde hålla i sina redskap, inte

kunde arbeta längre.

Det var sen han lidit något år under sin sjukdom och såg hunger och nöd grina mot sej som han i bikten anförtrodde mej att han tvivlade på Vår Herre. Att han tvivlade på Jesus. Hela sitt liv hade han så gott han kunnat följt Herrens bud och hela sitt liv hade han gjort vackra bilder av Jesus och helgonen. Och detta var lönen för hans möda! Var det möjligt att det fanns en sådan Herre som vår Gud, en sådan frälsare som Jesus? Han ville ha svar på den frågan innan han dog. Och han ville veta vilken synd han gjort som var värd ett sådant straff från den rättvise Guden. Ni förstår att jag vårdades inför de där frågorna. Jag ansåg frågorna. Om jag skulle svara honom så som han ville, måste jag dagtinga med min egen övertygelse.

Jag minns inte längre allt vad jag sade för att övertyga Chan Fay, övertyga mej själv. Men jag måste ha lyckats hjälpa honom på något sätt. Han blev lugnare och gladare, började arbeta igen med sin konst. Han försökte lära sej använda vänstra handen eftersom den högra blivit oduglig. Trots sin ålder lyckades han tack vare en orubblig tro och enveten energi. Han kunde snart åter göra verkligt fina små skulpturer.

Med mej gick det inte lika bra. Jag sjönk bara

djupare i tvivel och livsleda. Beslutade mej till slut att avsäga mej mitt kyrkliga kall och ägna mej åt världsligt arbete. Hade beslutat att bli "planter" och slå mej ner på någon liten ö i den indonesiska arkipelagen, odla peppar, gummi eller vad som helst och försöka syssla lite med botanik som jag alltid hade varit intresserad

Men jag hade inte hunnit begära mitt utträde ur kyrkan då Chan Fal kom till mej igen. Han var ännu vitare i håret än sist, men jag såg med ens på gubbens ansikte att han hade frid. Och jag kunde inte låta bli att tänka för mej själv: Andra har han hulpit, sig själv kan han icke hjälpa!

Så säger Chan Fai till mej:

— Pater, ni har hjälpt mej, ni har kommit mej att förstå och tro på den ende rätte Guden. Jag tror på den Jesus som ni talat om. Kanske är han en annan Jesus än den jag förr har trott på. Jag kan ju aldrig säga riktigt vad jag menar, pater. Men har försökt att göra en bild av den Jesus som ni tror på och som ni också lät mej förstå. Om ni inte tycker att jag alldeles misslyckats, tag då det här som ett minne av gamle Chan Fai, pater.

Och han räckte mej det här!

Van Zon sticker handen innanför sin kåpa och drar fram ett krucifix. Det är helt av jade, ungefär en

och en halv decimeter långt. Det är gjort med sällsynt konstskicklighet och österländsk noggrannhet in i minsta detalj och jaden är ovanligt vacker, den allra finaste sorten, spenatgrön med stänk av guld. Men när Zon nu håller fram det mot Svenson ser denne inte vad det är gjort av eller hur konstnärligt det är gjort. Han ser endast bilden av Kristus på korset. En sådan Kristusbild som han aldrig förr varken sett eller drömt om. Det är inte den lidande Kristus med det slokande huvudet han ser. Det är inte de av törnekronan sargade, av människornas ondska förpinade dragen. I ansiktet finns ingen sorg eller smärta. Det är en överjordiskt lycklig Jesus med ett hänfört, segerstolt leende kring läpparna, som Svenson ser, Huvudet är stolt tillbakakastat och kroppens hållning är rak och spänd av jublande kraft. Armarna är inte sträckta i smärta på korset utan liksom i extatisk hänförelse mot Ljuset och Livet. Hela bilden utstrålar en segerviss tro på det godas seger.

— Ja, jag såg på bilden på samma sätt som ni gör nu, min vän. Se på bilden, vän, och ni ska förstå vad jag menar. Inte kan man tvivla längre med denna Jesus för ögonen!

Van Zon smeker sitt krucifix med blicken och Svenson kan inte ta ögonen från det förrän patern

åter låter det glida innanför sin svarta dräkt.

— Jag bar det sen som en slags talisman, som en sköld mot tvivlet.

— Tror ni, pater, är det kanske möjligt ... tror ni det är krucifixet som skyddar er i alla faror?

Svensons röst tigger om att få sin fråga besvarad med ja. Han känner något sällsamt röra sej i hans sinne, något han inte vill förstå. Kanske är det en rest av all den vidskepelse han insupit under sin barndom i mörka skogshult som stannat kvar i hans påskväsrensade själ.

Van Zon ler och gör korstecknet:

— Det är klart att det alltid är Han som hjälper oss. Men ... jag vill inte förneka att den här bilden en gång vänt mej till Honom då jag gick i själsligt mörker, som jag sagt, och visst är den mej en sköld mot det onda därför att den alltid driver mina tankar i rätt riktning. Men inte ...

— Jag önskade jag hade något sådant, avbryter Svenson, något som hjälpte mej att se det rätta, något jag alltid kunde tro på, ta på med mina händer. Men... är det kanske synd? Är det inte att göra sej en bild av Honom?

— För mej är den här bilden endast ett bevis på Hans storhet. Jag visade den för er och berättade hur jag fått den bara för att försöka få er att förstå hur

jag tänker och som ett exempel på Hans vägar kan vara, hur Han lät först Chan Fai och sedan mej komma till klarhet och få mod att strida vidare. Nej, den här Kristusbilden är ingen talisman på det sättet ni menar och som papuas i Japero tror.

—Tror era papuas då att den är en sorts talisman? Vad kan få dem att tro det? Har det verkligen hänt något nån gång?

Svenson längtar att få höra att den strålande bilden gjort underverk.

— Ja, ni förstår, de flesta papuas där i Japero och en hel del annat folk också inbillar sej att den här bilden har övernaturlig makt. De betraktar den som en helig bild som har något av Guds makt inom sej. Jag bråkar inte mycket med dem för att de tror så. För de flesta människor är det så mycket lättare att vända sej till Gud genom något förmedlande objekt. Med papuas var det så att de så småningom la märke till att jag alltid bar den här bilden på mej. Och på deras frågor måste jag svara att det var en bild av min Gud jag bar. Och redan detta kom dem att betrakta bilden med både vördnad och respekt. Så hände det sej en gång när jag för första gången kom till en bergsby inom kapaukos område att en sån där liten dvärg råkade släppa av en pil mot mej. I ren nervositet, kanske. Och ni förstår, den där pilen

träffade mej mitt i bröstet — och föll till marken utan att skada mej! Den hade träffat mitt på krucifixet som jag jalltid bar under kåpan. Sen gick det förstås som det brukar gå: Historien fördes vidare och växte undan för undan. Ni vet väl hur pratet går i det här landet! Ett år senare hörde jag berättas nere vid kusten att jag vid det där tillfället Ilade blivit översållad av ett regn av pilar och att min Kristusbild plötsligt blivit levande och ställt sej som en sköld framför mej. En del påstod till och med att pilarna sänts tillbaka mot dem som skjutit på mej.

Senare hände i alla fall något som kom mej att tro att Herren kanske särskilt bekymrade sej om att jag inte skulle förlora mitt krucifix. Jag var på väg i en liten båt utför Sierafloden. Det hade fallit såna där hårda regn inne i landet bland bergen, som ni vet det brukar göra. Så floden steg och blev vild och farlig. I en fors slog vår båt runt. jag och mina tre papuaroddare slogs en stund för livet i de brunskummande virvlarna. Vi höll på att spolas bort och slås sönder mot bottenens stenar, men till slut klarade vi oss i alla fall i land. Men båten var borta förstås och allt vad vi haft i den. När jag kämpade i strömmen hade jag tvingats att dra av mej min kåpa och tillsammans med den måtte jag rivit av kedjan

till krucifixet också. Jag stod där naken på stranden. Min Kristusbild var borta. Bilden som följt mej i över tio år.

Ni kan ju förstå hur jag kände mej. Måste nog erkänna att mitt hjärta var förtvivlat tungt och att det inte var med rofyllt sinne jag bad mina böner och bad Herren ge mej min bild tillbaka. Vi kunde inte göra upp någon eld. Vi hade inget att äta. Det var just i skymningen vi kapsejsat och vi hade inget annat att göra än att sitta ihopkrupna på flodstranden och avvakta morgonen.

Så fort det ljusnade gick jag ner till stranden för att vandra vidare längs floden och se efter om möjligen något av mitt bagage spolats i land längre ner. Jag stod just och tittade över floden vars vatten sjunkit flera meter sen gårdagen, då jag fick se något glimma till i vattnet några meter från stranden. Vattnet var ännu så grumligt att jag inte kunde se vad det var. Men när jag vadade ut, driven av obestämda aningar, och stack ner mina händer i det forsande vattnet fick jag tag på den brustna kedjan till mitt krucifix. Jag drog upp det och åter strålade Kristus leende mot mej. Det var kedjans silverspänne jag sett glimma när det sköljdes hit och dit av strömmen. Bilden själv satt fastkilad mellan ett par stenar på botten. Hur bilden kommit dit där

jag fann den, lönar det sej inte att grubbla över. Jag kan inte finna någon som helst naturlig förklaring. jag tappade ju bilden mitt i floden, minst tjugo meter från land. Sen spolades vi flera hundra meter utför floden tills vi äntligen kämpade oss i land. Och så hittar jag min skatt just där vi hade råkat ta oss i land och på grunt vatten, bara några meter från land! För säkerhets skull fastkilad. mellan ett par stenar!

Van Zon tiger, lutar sej tillbaka och börjar stoppa sin pipa, det ser ut som om han nu sagt vad han tänkt att säga i kväll. Svenson suckar djupt, han har nästan hållit andan under den sista berättelsen. Det är sådant han vill höra, sådant han vill uppleva: Bevis för att Gud personligt deltar i vårt dagliga liv. Med såna där underverk i sin erfarenhet blir det ju så mycket lättare att tro. Att han själv alltid förgäves ska längta efter dessa underverk.

De går och lägger sej utan att något vidare blir sagt. Men Svenson ligger länge vaken och tänker på allt han upplevt denna afton. Han tänker på van Zon, på sina egna synder och önskningar och mest kanske på det undergörande krucifixet. Han somnar till slut med den sorgesamma tanken att det här var sista kvällen tillsammans med van Zon, som måste

fara tidigt följande morgon. Han kanske aldrig mer far återse den första människa som fått hans förtroende.

Nästa morgon blir det ingen tid för vidare samtal. De håller sin morgonandakt var och en för sej innan de äter en lätt frukost av rostad majs. Sedan är det tid för van Zon att ge sej i väg. De går båda ner till flodstranden där van Zons roddare redan sitter färdiga i båten. Där finns nästan ingen plats mer för van Zon, så fullastad är båten av allt det som Svenson fått att växa på Ombas jord. Där är majs, bananer, sötpotatis, bönor, jordnötter och grönsaker av alla de slag och ett stort tråg med ris åt roddarna.

Så räcker de varandra händerna.

— Hoppas vi ses igen, säger van Zon.

— Det hoppas jag också! Jag börjar hoppas att jag ska få stanna här på Nya Guinea.

Båten försvinner raskt bakom närmsta udde och Svenson går upp mot sitt hus. Han sätter sej på sin veranda innan han går att hålla skola. Det är så mycket han skulle vilja tänka över ordentligt nu, men den enda tanke som får plats i hans huvud är att van Zon har rest sin väg, att han är ensam, att de kanske aldrig får återse varandra.

Då kommer Amat upp till honom:

— Tuan! Tuan pater bad mej lämna det här till tuan och säga att tuan skulle behålla det som ett minne av honom och att han hoppades att tuan skulle ha nytta av det.

Amat räcker fram någonting som är inlindat i en näsduk.

Förvånad tar Svenson emot det och vecklar upp näsduken. Mållös blir han sittande. Det är den undergörande Kristusbilden han sitter med i sina darrande händer. Den leende Kristus som han trott han aldrig mer skulle få se. Han kan inte fatta att det är sant.

— Adoh, tuan! ropar Amat och tittar med lika stora ögon som Svenson på den underbara bilden. Det är ju tuan paters "djimat" — hans talisman! Tuan är den lyckligaste människan i världen som fått den!

— Men Amat, hur ... hur är det möjligt, hur kunde han ge den till mej? Hur kan man ge bort något sådant?

— Åh, tuan, han kan det! Tuan pater kan göra sånt! För honom är det ingenting, tuan, han är ju själv helig!

Svenson kan fortfarande inte röra sej. Tårarna börjar rinna utför hans kinder, men all ensamhetskänsla är som bortblåst. Aldrig mer ska han bli ensam. Aldrig mer ska han tvivla, kanske

aldrig mer synda. Hur ska han kunna synda inför denne Kristus anlete! Svenson upplever en lyckokänsla som aldrig tillförne i sitt liv. Han kan bara gråta.

Trettonde kapitlet

Van Zons besök betydde en vändpunkt i Svensons liv. Men därför blev inte allt så lätt och enkelt som Svenson i förstone trott då han blev ägare till krucifixet. Alltjämt visade det sej ibland svårt för honom att skilja mellan ont och gott och alltjämt hände det att kättjan satte åt honom, att han tänkte syndiga tankar på kvinnor. Fast nu vågade han se den saken ärligt och utan krumbukter och då blev det märkvärdigt nog lättare för honom att komma tillrätta med synden. Efter några månader var Svenson övertygad om att han inte skulle kunna leva i ständigt celibat. Han måste gifta sej. Frågan var bara med vem.

Det kunde ju anses ställt utom all fråga att han naturligtvis skulle gifta sej med sin förlovade, fröken Smith, som gick där på Java och trånade efter honom. Men numera var det inte längre så självklart för Svenson.

Han började nämligen mer och mer bli övertygad om att det var hans plikt att viga sitt liv åt att lära och hjälpa de svarta på Nya Guinea. Och han var än mer övertygad om att fröken Smith inte var den lämpliga livsledsagerskan för honom om han

valde detta kall. Dels skulle hon aldrig kunna finna sej tillrätta i detta vilda land och dels skulle denna Herrens utvalda tjänarinna aldrig förstå och aldrig förlåta att Svenson numera både tänkte och lärde annorlunda än han lärt hos påskvännerna. Han skulle aldrig få fröken Smith att gå med på att det fanns någon som helst annan möjlighet till frälsning än enligt det av henne och påskvännerna godkända systemet.

När Svenson nu ärligare tänkte över sitt forna förhållande till fröken Smith förstod han också att deras kärlek nog varit av ett alltför överjordiskt slag. Och det var inte denna sorts överjordiska kärlek han saknade och trådde till. När det nu inte längre klibbade alltför mycket synd vid de tankar han tänkte på Maria och för all del även på gamla Lisa, så insåg han att det ändå var denna sorts kärlek han bäst behövde, om möjligt given av en kvinna han kunde högakta och finna själsligt stöd hos.

Till slut hade Svenson kristalliserat ut sin belägenhet så, att han såg den som ett spørsmål om han skulle välja Nya Guinea eller fröken Smith. Och då visste han också att vågade han bara följa sin innersta önskan så valde han säkert Nya Guinea, i värsta fall med en javansk hushållerska på köpet. Det svåraste för honom nu skulle bli att bryta med

fröken Smith och påskvännerna. Det ena skulle föra med sej det andra, förstås. Han hade redan fått besked att om ungefär tre månader skulle han hämtas i Kaimana av fröken Smith som då skulle ha med sej den som skulle avlösa honom på Ombas missionsfält.

Så hände det sej att Svenson for till Kaimana för att möta fröken Smith och för att besluta om sitt framtida liv, utan att ens ha en plan klar hur han skulle handla. När han landade vid Kaimanas lilla brygga började han dock känna en viss nervositet och en viss oro att han inte skulle kunna ordna som han innerst ville. Han fick höra att Barthel var bortrest och inte skulle komma tillbaka förrän i morgon, kanske samtidigt med att båten kom. Och han fick höra att de redan sänt en missionär från Ambon som skulle avlösa honom, en svart ambones som bara talade indonesiska. Kanske var det redan för sent för Svenson att försöka få stanna kvar? Kanske Barthel inte alls ville sända tillbaka den där ambonesen. Han ångrade djupt att han egentligen behandlat Barthel illa under hans senaste besök. Barthel skulle kanske bara vara glad att bli av med honom och i stället få en ambones, som naturligtvis var mycket medgörligare.

Svenson sov inte mycket den natten. Han satt

med krucifixet sina händer och väntade på en ingivelse som inte ville komma. Och följande morgon gick han och väntade på Barthel ända tills båten kom. Då måste han ju gå ombord utan att ens ha träffat honom.

Med tungt och oroligt hjärta kliver Svenson i slupen när den kommer in för att hämta eventuella passagerare. Styrman förklarar att båten blir här över natten, så det är ingen brådska att gå ombord, men Svenson föredrar ändå att genast följa med. Under färden till båten får han också höra att Barthel redan är ombord. Han hade blivit upplockad vid en liten plats längre väster ut. Svenson börjar nervöst stoppa sin pipa.

Pipan! Ja den skulle han väl få avstå från i fröken Smiths sällskap. Hon ansåg det ju för synd att röka. Tänk om han måste leva resten av sitt liv i hennes sällskap.

Han trycker handen mot bröstet för att känna sej lugnad av krucifixet som hänger under hans vita linnerock. Han känner sej illa till mods. Den där gamla torterande känslan av att inte veta vad som är rätt, vad som är orätt, har kommit tillbaka. Han känner att han behöver verklig hjälp nu för att kunna besluta om han ska följa fröken Smith härifrån eller för alltid bryta med henne och

påskvännerna.

Som han sitter där och kramar sitt krucifix kommer han att tänka på att fröken Smith naturligtvis ska fördöma Kristusbilden likaväl som pipan. Han tar fram bilden och ser på den. Så ser i alla fall inte synden ut. Att be vår Herre om hjälp genom denna bild kan inte vara synd, sen kan påskvännerna och alla protestanter fördöma bilddyrkandet hur mycket de vill. Detta är kanske en annan Kristus än den han trott på förr, än den påskvännerna tror på. Men en Kristus som han känner att han tror mer helhjärtat på än han någonsin trodde på påskvännernas. Denne segerleende Kristus är så mycket lättare att tro på.

Lättare? Svenson grips av plötslig förfäran. Hur många gånger har han inte fått höra att den väg som verkar lättframkomlig alltid är syndens väg. Att det som verkar tilltalande alltid måste misstänkas för att vilja snärja oss i Djävulens garn.

Slupen lägger till vid fallrepstrappan och Svenson klättrar ombord. Stum, med osäkra ögon står han inför fröken Smith. Lyckligtvis har hon två missionärer i sällskap som talar desto mer. De är fulla av lov till Herren som låtit både dem och Svenson utföra ett så välsignat arbete i hednaland, låtit dem leva i sådan härlighet.

Fjortonde kapitlet

Barthel hade som sagt blivit upplockad av sin vän kaptenen redan innan båten kom till Kaimana. Som vanligt var det en upplevelse för Barthel att få se båten, få träffa kaptenen, uppleva lite civilisation igen.

Kaptenen hade förstås en annan uppfattning om sin båt. Han kallade den för en förbannad gammal spårvagn. Den måste ju lägga till vid minst en, ibland tre, fyra platser varje dag under sin färd från Makassar till Nya Guinea och tillbaka igen. Och nästan varje natt blev den liggande för ankar.

— En förbannad spårvagnsförare, det är vad jag är. En förare som dessutom har andra som kör åt sej!

Han hade fyra stycken styrmän ombord och då blev det inget över för honom att göra på en sån här route. Inget annat än att supa och gå och reta sej över dumma passagerare som bolaget fordrade att han skulle vara vänlig och underhållande emot.

— Fy tusan! Spårvagnsförare och sällskapstant! Är det ett arbete för en sjöman? För en son till gamla stolta ostindiefarare?

— Om jag kan lätta på din tunga plikt att behöva sitta här och supa med mej, går jag

naturligtvis gärna ner i min hytt.

— Prata inte skit, Barthel! Tänk dej in i min situation i stället. En karl, stor och väldig till både kropp och själ, som en fången tjur i det här förbannade dockskåpet. Titta där vad jag haft att sällskapa med den här resan: Tre missionärer och tre mammon-tjänande, djäkla handelsresande. De där handelsmännen är ju holländare och dom kan man ju dricka ett glas med ibland och få dom att begripa vilka fän dom är. Men de där missionärerna talar ju inte vårt språk en gång. Den ena av dem är för resten den där fröken Smith som jag lät dej se en gång för ett par år sen. Hon kommer för att hämta den där stackars saten som hon anförtrodde i dina vårdande händer. Hur har det gått för honom för resten? Lever han än?

— Lever. Där ser du honom. Det är han som kommer uppför trappan just nu.

Barthel sitter med kaptenen på promenaddäcket med de nödiga glasen framför sej.

— Och du har gjort en duktig papuafrälsare av honom?

— Vete tusan! Kan inte få honom att flyta i rätt läge, tror jag. Ibland sjunker han alltför djupt under ytan och ibland driver han så högt att han inte ser oss vanliga syndare en gång. Har just ingen aning

om var jag har honom nu.

De ser hur Svenson hälsas med stormande vänlighet av fröken Smith och de båda bröderna i Kristus. Barthel iakttar honom omsorgsfullt, tycker han inte ser så hjärtlig ut som han borde och att hans blick inte skiner av den sanna trosvissheten. Han tycker rentav att Svenson nu ger honom en vänligare blick än den fröken Smith fick, då Svenson hälsar på honom, innan han slår sej ner med sitt sällskap vid ett bord i närheten av Barthel och kaptenen.

— Hallå! skriker kapten, som hälsning till Svenson. Får jag bjuda på en runda öl kanske för att fira er återkomst från vildmarken?

Svenson ler svagt och tackar nej. Fröken Smith och de båda missionärerna ser med markerat ogillande på den råe ogudaktige kaptenen som inte bevärdigar dem med ett ord vidare utan fortsätter att prata med Barthel på holländska.

Men Barthel lyssnar bara halvt till kaptens prat. Han kan inte låta bli att försöka snappa upp något av Svensons samtal med sina trosfränder. Han är mycket nyfiken på hur Svenson ska känna sej vid detta möte med sin fästmö efter allt vad han har gått igenom de sista åren. Efter Maria.

Men han får bara höra hur Svenson överströmmas med försäkringar om hur härligt

arbetet har varit för fröken Smith och de andra och hur underbart Herren har lett dem och städse leder dem, och så vidare i all oändlighet på samma tema. Männen talar med låga, oljiga, salvelsefulla röster, fröken Smith med hårdare, skarpare röst.

Barthel hör hur Svenson några gånger försöker börja tala om vad han har gjort här på Nya Guinea och om hur han har haft det. Men ingen tycks vilja lyssna på honom. Han stoppas genast med försäkringar att det är så härligt, att Gud naturligtvis varit med honom också och klarat upp allt på bästa sätt. Till sist tycks Svenson resignera, han tiger och låter de andra prata. Men Barthel kan inte undgå att lägga märke till hur orolig Svenson verkar och han ser till sin förtjusning också hur Svensons hand gång efter annan söker sej till rockfickan där han brukar ha pipan. Till sist kan han visst inte motstå frestelsen. Eller är det något annat? Barthel tycker sej se oppositionslusta blänka till i Svensons ljusblå ögon. Han får fram pipan och har stoppat den innan någon av de andra märkt vad som hänt. Men när han sätter den i mun för att tända den, får de se den. Det blir dödstyst. Så tyst att Barthel tycker han måste harkla sej högt och kraftigt. Så pressar till slut fröken Smith fram:

— Men Algot! Jag vill inte tro att du menar

allvar med det där. jag tycker inte alls att det är lämpligt att skämta med oss på ett så syndigt sätt. Du måste ändå ha tagit skada av ensamheten i vildmarken, käre broder!

— Ja, jo ... jag har nog vant mej att ta en pipa ibland. Trodde inte att det egentligen var synd ... har inte kunnat finna något i Den Heliga Skrift om den saken ...

— Men hur kan du prata så där! Jag har ju förklarat för dej att det är både syndigt och dumt att röka!

Pipan stoppas ner igen och Svenson tiger. De båda bröderna börjar forcerat tala om något annat. Barthel undrar. Han hör inte alls vad kapten säger åt honom längre. Han undrar vad som nu rör sej inom denne Svenson, hur det känns för honom att ha kommit under säker ledning igen. Barthel märker att han har större intresse för Svenson än han trott och han grämer sej över att det inte lyckats honom att göra en självständig, duktig pionjär av honom.

Det fanns ändå en hel del gott i Svenson och en sådan som han, Barthel, borde ha kunnat mobilisera det där goda och lett det i riktiga banor. Han känner det som en personlig förolämpning att Svenson inte tänder pipan och visar att han är karl.

— Vad sitter du och glor på de där

missionärerna för, avbryter kapten Bock. Du har väl aldrig blivit frälst av den där Svenberg, eller vad han nu hette. Drick ur nu för tusan och låt oss få en genever på allt det här ölblasket.

— Skål, Bock! Jag satt bara och tänkte, förstår du. Jag hade inbillat mej att jag och Nya Guineas vildmark hade lyckats nöta bort den där skenheligheten som skymde bort Svensons ärlighet. För han är ärlig innerst inne, förstår du. Jag är inte den som misstar mej på såna saker. Trodde jag. Nu ser det ut som om jag ändå hade misstagit mej i det här fallet. Skulle ge rätt mycket för att få veta vad Svenson tycker och tänker just nu.

— Att du bara gitter! Inte kan du ändra på såna där gossar! Dom är ju alla oärliga dubbelnaturer. Hänger ut sin förbannade tro som en skylt mot yttervärlden. Vad dom sen gör bakom den skylten, ska vi inte tänka på. Inte skulle det förvåna mej om exempel den här fröken Smith hade alla tre gossarna där till älskare.

Fröken Smith med sina tre bröder förstår visst att det är dem det talas om för de reser sej och går in i salongen utom hörhåll för de båda supande syndarna.

Barthel och kaptenen blir sittande till långt in på

natten vid sina glas, som tack vare en påpasslig betjänt aldrig blir tomma. Barthel tycker det är en sällsynt njutning att kunna supa och prata utan att behöva tänka en tanke varken på värdighet eller morgondag. Och kaptenen tycker det är skönt att ha någon att prata med som man kan kalla en förständig människa.

När de har avhandlat missionärerna kommer de in på filosofi vid sjätte geneverglaset, då båda tycker de har synnerligen förständiga och klara tankar. Från filosofi kommer de in på hundar. Kaptenen tycker om hundar därför att de är trogna. I motsats till kvinnor. Eftersom Barthel kommer med idiotiska invändningar måste Bock tala om hur otrogen hans egen hustru är som sitter och väntar på honom i Makassar. Det vill säja att hon väntar nog egentligen inte på att han ska komma hem. Hon mera fruktar det. Det har hänt flera gånger att de två nätter per månad han får sova hos henne, så blir han kallad Frans när hon är lite yrvaken. Frans! Det hette den där förbannade agenten för Sumatra-Handelskompaniet. Självt heter han Gerrit. Visserligen inte nåt vackert namn, men det duger gott åt honom! Han ska vrida om nacken på den som kallar honom för Frans. Åtminstone ska han begära skilsmässa. Ja, du tror jag sitter här och pratar i fyllan du, Hein. Men

du ska få se! Och hon ska få se! Bara jag får tid någon gång att ordna upp saken!

Barthel kommer genast med goda råd. Först och främst tycker han att Gerrit är en förbannat ärlig och bra karl som talar om att hans hustru är otrogen. —

—Annars säger varenda karl här ute att alla kvinnor är otrogna utom just den egna. Den egna måste vara vit eller brun eller svart och kallas fru eller hushållerska eller älskarinna. Det är alltihop sak samma, förstår du! Alla är otrogna utom just ens egen. Förstår du det, Bock! Hela rasket! Det har jag fått höra nu så länge jag har varit i Indien. Och alla blir dom lika skändligt lurade! Ja, jag har ju själv en hushållerska som du vet, men hon, hon är trogen, förstår du.

— Vad tusan säger du! Sitter du och insinuerar att du skulle kunna sköta kvinnor bättre än jag! Bättre än kapten Gerrit Bock på SS. Sibolga! Då vet du inte vad du talar om. Då vet du inget om hur jag sköter kvinnor, Hein!

— Du säger ju själv att din hustru är otrogen, du sa ju att du ville att hon var en hund. Åtminstone sa du att du ville ha en hund. Vet du hur det är, Gerrit? Det är så, förstår du, att en hund är trogen om man slår den, om man sköter den. Och ... för resten är det ett djävla sätt av dej att sitta och prata så där om din

hustru! Det är inte finkänsligt, förstår du.

— Talar om! Talar om! Det är ju bara till dej jag talar om det! Begriper du inte det. Till dej, min käre, uppriktige vän!

— Hit med handen Bock!

— Skål!

— Skål!

De tömmer glasen som omedelbart fylls av den vaktande lille javanske betjanten, Han behåller samma lugna sätt, samma mörka, lugna blick, som tycks se långt bortom tomma glas och supande holländare. Så snart glasen fyllts sitter han åter på huk vid dörren, med ett öga ser han visst ut i den mörka natten, med det andra ser han väl hur hans herrar ibland grinar mot varandra och klappar varandra på ryggar och axlar, trycker varandras händer och stirrar varandra i ögonen.

De fortsätter ännu ett par timmar att prata om kvinnor. Deras tal blir allt suddigare och deras tankar går i allt trängre banor. Till slut föreslår kaptenen att Barthel ska bli liggande här ombord. Eftersom han ändå ska äta frukost här och få sej den nödvändiga återställaren, är det ingen idé att fara hem bara för ett par timmar. Han kan ju låta betjanten fara och hämta pyjamas och rakgrejor.

— Hör hit, Sidin, säj till vakten vid fallrepet att

han sätter dej i land med jollen. Så går du och väcker tuan Barthels hushållerska och säger åt henne att ... om hon är hemma ... ja, vad var det nu ... jo, säj at henne att du får hans pyjamas ...

— Ursäkta, tuan, men tuan Barthel har redan sovit en natt har ombord. Han har både pyjamas och rakgrejor i sin hytt.

— Jaså, kunde du inte sagt det förr! Barthel! Sidin här är en bra pojk, han är förbanne mej mycket klokare är både du och jag tillsammans.

När Barthel vaknar strax efter soluppgången och omornad bakfull kommer ut på däck, far han se kaptenen stå där och gymnastisera med tunga hantlar. Han tar sej för pannan och undrar om han fortfarande drömmer. Men kapten Bock småler bara och svettas och gnor på med sina hantlar. När han äntligen slutar, säger han:

— Det här är enda sättet förstår du att hindra att inte varenda muskel i ens kropp övergår i fett. Vill du ha en genever nu eller en kopp kaffe först?

— Tack kaffe, kommer det lamt från Barthel. Han har satt sej vid ett litet bord på däck. Kaptenen går och badar och Barthel blir sittande vid sitt kaffe och försöker mjuka upp hjärnan helt försiktigt med att tänka någon enkel tanke alltemellanåt.

Då kommer Svenson ensam upp på däck. Han nickar vänligt åt Barthel och sätter sej vid ett bord intill honom. Barthel säger några ord till honom, men får bara en förvånad blick till svar. Vad fan nu då! jåså, han har ju talat holländska, det begriper han ju inte. ja då får det väl vara då! Han känner sej inte i form att prata engelska nu.

De sitter tysta en stund. Så tar Svenson fram pipan sen han fått sitt kaffe. Barthel ser att det är lite oro över honom och att han ser sej om ett par gånger innan han tänder pipan.

Svenson drar ett par bloss under det Barthel mödosamt funderar över om Svenson ändå ha valt pipan i stället för fröken Smith. Och så kommer då denna dam vandrande över däck, tydligen på jakt efter Svenson.

När hon får se honom sitta med pipan i mun, blir hon stående alldeles still. Inte av förvåning tycks det, utan mera för att samla sej till anfall. Svenson flyttar lite oroligt på sina fötter och tar med starkt darrande hand pipan ur mun. Barthel kanar sig upp lite bättre. Han förstår att här väntar en sammandrabbning. Han sparkar lätt till kaptenen som kommit och satt sej hos honom, men han begriper inte alls vad det är frågan om.

Fröken Smith flämtar ett par gånger. Hon tycks

ha svårt att finna de rätta orden. Till slut får hon fram:

— Vi väntar på dej där nere, Algot! Vi ska sjunga vår morgonpsalm gemensamt. Lägg ... lägg . . . kasta bort pipan! Genast och för alltid! Följ med mej nu.

Hon spänner sina vattblå ögon i Svenson med en intensitet som till och med känns obehaglig för Barthel, trots att han sitter vid sidan om skottlinjen. Hon har talat i en ton som utesluter varje motsägelse. Barthel förstår att det vill till karaktär för att inte vika för denna viljekraft. Han tycker synd om Svenson, skulle så gärna vilja hjälpa honom i denna strid där Svenson naturnödvändigt är den svagare.

Han ser hur Svenson liksom hukar sig där han sitter. Inte av rädsla, men som det tycks för att hålla stånd. Och han har ett uttryck i sina ögon som Barthel aldrig har sett där förr. Så tar sej med ena handen över bröstet på ett konstigt sätt, med den andra sticker han trotsigt pipan i munnen igen. Så säger han, med ett knappt skönjbart leende:

— No tobacco, no hallelujah.

Det är svårt att säga om fröken Smith fattar innebörden i orden, men hon förstår mer än väl av hela hans attityd, av glimten i hans ögon att Svenson helt enkelt vägrar att lyda henne, att han inte längre

tillhör Den Enda Rätta Tron. Hon tar först ett par steg baklänges innan hon gör helt om och försvinner.

Barthel bara stirrar. När han äntligen har fattat vad som har hänt, slår han till ett rungande gapskratt som får den oförstående kaptenen att förfärat titta på honom.

— Hurrah, hurrah! No tobacco, no hallelujah! Algot, Algot Detta ska framdeles bliva vårt stridsrop i kampen mot dumhet och hyckleri. Hör du vad han säger, Bock!? Förstår du att jag och Nya Guinea har omvänt honom från Den Enda Rätta Läran!

Svenson reser sej upp. Med ännu darrande händer tänder ha pipan som har slocknat.

— Det är väl inte precis som du tror, Hein, men jag vet att jag skulle vara mycket glad om jag fick stanna här, säger an med ett matt småleende. Stanna i Omba. Försöka göra något för kapaukos. Tror du att du kan ordna så det blir möjligt?

— Käre Algot, det finns ingenting som inte jag kan ordna!

Hör hit, ni där borta vid fallrepet! Säj åt mina papuakulis att de tar hand om den här tuans bagage och tar det i land igen, upp till mitt hus. Och du, Bock, ska sluta att glo som om du aldrig hade sett en riktig karl förr.